

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ
ΤΟ ΕΥΡΩ**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
Χ.Ντεμίρης**

2004

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
Μακρίδου Χαρούλα
Σαββουλίδης Μάριος**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	3602
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	1
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	1
ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	3
ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	5
ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	7
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	7
ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	9
Οι νομικές συνέπειες	12
Δεσμευτικότητα της Νομισματικής μεταβολής	12
Η αρχή “μη υποχρέωσης / μη απαγόρευσης”	14
Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων	17
Επιτόκια	25
Ο κανόνας της συνέχειας των νομικών πράξεων εκτός της κοινοτικής έννομης τάξης	26
ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	27
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	29
Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	31
ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΤΗΝ Ο.Ν.Ε.	33
ΕΥΡΩ	34
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ	34
ΤΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΕΙ ΤΟ ΣΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	35
ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩ	35
ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ	38
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ	39
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	42
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	45
ΠΙΝΑΚΑΣ “ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ”	46
ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	47
ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ	48
Σημαντικές ημερομηνίες	48
Το χρονικό της αλλαγής	50
Πίνακας Μετάβασης	54
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ	58
ΕΥΡΩ-ΛΟΓΟΤΥΠΟ	61
ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	63
Τα πλεονεκτήματα του ευρώ	63

Τα μειονεκτήματα του ευρώ	67
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ	69
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	69
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	69
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ	70
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	70
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΥΡΩ	72
Ιρλανδία	72
Γερμανία	74
Αυστρία	75
Λουξεμβούργο	77
Πορτογαλία	78
Γαλλία	80
Ιταλία	82
Φινλανδία	84
Βέλγιο	86
Ολλανδία	88
Ισπανία	90
ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	93
ΤΟ ΕΥΡΩ, ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	95
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	98
ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΕ ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	100
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΠΟΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	102
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	103
ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ	106
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	109
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	109
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΜΗ ΣΩΣΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ	110
ΜΙΑ ΤΑΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ	110
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	111
Προετοιμασία για ρευστό	111
Προετοιμασία για το μέτρημα	113
Μηχανογραφικές εφαρμογές	114
Ταμειακές Μηχανές	114
Marketing	120
Προϊόντα	121
Προμηθευτές	122
Πελάτες	123
Τιμολόγηση	126
Ενημέρωση Προσωπικού	127

Αποτίμηση Αξιών	128
Ιστορικά Στοιχεία και Εκθέσεις	129
Σύστημα διπλού νομίσματος	130
Λογιστικό σύστημα επιχειρήσεων	130
Φορολογία Επιχειρήσεων	132
ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	132
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	136
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	137
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	138
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	139
ΛΟΙΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ – ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	140
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	141
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	141
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	142
ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	144
ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗΚΑΝ ΑΜΕΣΑ	146
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ	146
ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2001	147
ΤΟ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ	149
ΘΕΜΑΤΑ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	149
ΤΗΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ	150
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ	152
ΠΑΓΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ 1 δρχ.	153
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ	153
ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΕΥΡΩ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΒΙΒΛΙΑ	153
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	153
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ (ΧΩΡΕΣ Ο.Ν.Ε.)	155
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ (ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ Ο.Ν.Ε.)	156
ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΩΝ Α.Ε. ΚΑΙ Ε.Π.Ε.	157
ΤΟ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ	158
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	158
ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	163
Θεσμικό πλαίσιο	163
Δηλώσεις ΦΠΑ – Έντυπα μεταβατικής περιόδου	163
Τρόπος υποβολής δηλώσεων	165
Ενδοκοινοτικές συναλλαγές - VIES	166
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	167
Έντυπα μεταβατικής περιόδου	167
Υποβολή δηλώσεων	168
Φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας	170
ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ	171
Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων	171
Τέλη χαρτοσήμου	172

Φόρος Κύκλου Εργασιών	173
ΠΙΝΑΚΑΣ “ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ”	174
ΤΙ ΑΛΛΑΞΕ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	174
ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	179
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ	179
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ	185
ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	190
Ο.Ν.Ε. – ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ	191
ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ – ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ	193
ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ	193
ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	194
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	194
ΠΡΟΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΥΡΩ	196
ΝΟΜΟΣ 2842/2000	197
ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	217

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Νομισματική Ένωση σημαίνει ένωση ανεξάρτητων κρατών τα οποία παραιτούνται από το κυριαρχικό τους δικαίωμα να καθορίζουν την εθνική νομισματική τους πολιτική και δέχονται τη χρήση ενός ενιαίου νομίσματος. Στο παρελθόν, η νομισματική ενοποίηση, η επιβολή δηλαδή ενός κοινού νομίσματος σε περισσότερες από μία οικονομικές περιοχές ήταν αποτέλεσμα απορρόφησης ή υποταγής ασθενέστερων οικονομικά περιοχών από άλλες πιο ισχυρές, οι οποίες επέβαλαν το νόμισμά τους. Αυτό συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στη Γερμανία και στην Ιταλία μετά την ενοποίησή τους. Μόνον η Σκανδιναβική νομισματική ένωση μεταξύ Σουηδίας, Νορβηγίας και Δανίας, χωρών συγγενικών με συμπληρωματικές οικονομίες, φάνηκε να αποτελεί εξαίρεση.

Η ιδέα για τη δημιουργία οικονομικής και νομισματικής ένωσης μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ήταν καινούρια. Από τα μέσα της δεκαετίας του 50 ο Ζαν Μοννέ, ο πατέρας της ιδέας της ευρωπαϊκής ενοποίησης, είχε προτείνει την ανάπτυξη νομισματικής συνεργασίας στην Ευρώπη με τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου. Η ιδέα αυτή φάνηκε να αναβιώνει στις αρχές της δεκαετίας του 70. Η κατάρρευση όμως του μεταπολεμικού νομισματικού συστήματος το 1971, και δύο χρόνια αργότερα η πετρελαϊκή κρίση, ανέστειλε τα σχέδια οικονομικής και νομισματικής ένωσης για μία δεκαπενταετία.

Στο διάστημα αυτό έγιναν προσπάθειες για την ανάπτυξη νομισματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών (νομισματικό φίδι, νομισματικό φίδι χωρίς σήραγγα). Οι προσπάθειες αυτές απέτυχαν, η εμπειρία όμως που αποκτήθηκε υπήρξε πολύτιμη για την Κοινότητα. Τα όργανα και τα μέσα (Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας, Ευρωπαϊκή Λογιστική Μονάδα), τα οποία τέθηκαν σε ισχύ από το 1972, δοκιμάστηκαν, βελτιώθηκαν και εφαρμόστηκαν στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα, που εισήχθη το 1978, χρησιμοποιούσε δύο μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής : α) την Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ECU), η οποία επρόκειτο για ένα 'καλάθι' νομισμάτων, στο οποίο συμμετείχαν όλα τα ευρωπαϊκά νομίσματα ανάλογα με την οικονομική δύναμη του κράτους-μέλους. β) τον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ), στον οποίο κάθε εθνικό νόμισμα είχε μία κεντρική ισοτιμία με την ECU και η ισοτιμία αυτή χρησίμευε στον καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ δύο εθνικών νομισμάτων.

Η επιτυχής εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος για μία δεκαετία ώθησε τους ευρωπαίους ηγέτες να επαναφέρουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων την ιδέα της δημιουργίας οικονομικής και νομισματικής ένωσης μεταξύ των κρατών-μελών της Κοινότητας. Το νέο βήμα εισηγήθηκε η Επιτροπή με επικεφαλής τον Ζακ Ντελόρ. Οι προτάσεις της Επιτροπής, που δόθηκαν στη δημοσιότητα τον Απρίλιο του 1989, προέβλεπαν :

- Την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς

- Τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών (οικονομική ένωση)
- Τη σταδιακή εγκαθίδρυση ενός ενιαίου νομίσματος για όλα τα κράτη-μέλη και την δημιουργία ενός οργάνου, που θα ασκεί ενιαία και ανεξάρτητη νομισματική πολιτική.

Η έναρξη του πρώτου σταδίου της ΟΝΕ ορίστηκε την 1 Ιουλίου 1990. Ο σχεδιασμός των επόμενων σταδίων πραγματοποιήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη διακυβερνητική διάσκεψη του Μάαστριχτ και συμπεριλήφθηκε στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) απαρτίζεται από τις 25 πλέον εθνικές κεντρικές τράπεζες και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) στη Φραγκφούρτη. Έχει την αποκλειστική ευθύνη της νομισματικής πολιτικής. Εκτός από ετήσια έκθεση, η ΕΚΤ δημοσιεύει μηνιαίο δελτίο που περιλαμβάνει τις κυριότερες τάσεις του πληθωρισμού, τω νομισματικών συνολικών μεγεθών, των τιμών των ακινήτων κλπ., καθώς επίσης τις αποφάσεις που λαμβάνει η εκτελεστική επιτροπή της ΕΚΤ κατά τις εβδομαδιαίες συνεδριάσεις της. Δημοσιεύει επίσης έγγραφα εργασίας.

Η Επιτροπή φέρει γενικά την ευθύνη για την παρακολούθηση της οικονομικής και της δημοσιονομικής πολιτικής, και την υποβολή πολιτικών συστάσεων. Δημοσιεύει ετήσια έκθεση σχετικά με την οικονομία της ΕΕ.

Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών (Ecofin) έχει την τελική ευθύνη για αποφάσεις σχετικά με την δημοσιονομική και την οικονομική πολιτική σε κοινοτικό επίπεδο, καθώς επίσης για οποιεσδήποτε συμφωνίες σχετικά με την εξωτερική ισοτιμία του ευρώ. Επικουρείται από Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή αποτελούμενη από υπαλλήλους των κρατών-μελών και της Επιτροπής.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το όργανο μέσω του οποίου το ΕΣΚΤ και η ΕΚΤ υπόκεινται σε δημοκρατικό έλεγχο. Επίσης, παρακολουθεί και συζητεί την εξέλιξη της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής και διεξάγει συζητήσεις και ψηφοφορίες σχετικά με μέτρα παράγωγου δικαίου για την υλοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει υποστηρίξει σταθερά την καθιέρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης στην Ευρώπη. Αντιπροσωπεία της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις που προηγήθηκαν της σύνταξης της συνθήκης του Μάαστριχτ. Έκτοτε, με πολυάριθμα ψηφίσματά του το Κοινοβούλιο : 'επιβεβαιώνει τη συμβολή της νομισματικής ένωσης στην εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, την ευημερία και την απασχόληση, και την μεγαλύτερη πολιτική και οικονομική ασφάλεια'. Τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της ΟΝΕ εκπληρώνονται σε τρία επίπεδα :

- Απόδοση ευθύνης εκ μέρους της ΕΚΤ
- Νομοθεσία
- Διαβούλευση

ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

A. Εσωτερική αγορά

Η δημιουργία ενιαίας αγοράς με την έννοια ενός οικονομικού χώρου στον οποίο μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα πρόσωπα, αγαθά, υπηρεσίες και κεφάλαια, υπήρξε από τους πρωταρχικούς ιδρυτικούς στόχους της Κοινότητας. Η επίτευξη αυτών των βασικών ελευθεριών επιτρέπει την χωρίς εμπόδια χρησιμοποίηση των συντελεστών παραγωγής, που είναι η εργασία και το κεφάλαιο. Οι επιχειρήσεις μπορούν να παράγουν και να πωλούν τα προϊόντα τους ελεύθερα σε άλλο κράτος-μέλος. Μπορούν να εγκαθίστανται σε όποιο κράτος μέλος επιθυμούν. Οι καταναλωτές έχουν ελευθερία επιλογής προϊόντων και υπηρεσιών καλύτερης ποιότητας. Οι εργαζόμενοι μπορούν να αναζητούν απασχόληση εκεί που υπάρχουν μεγαλύτερη προσφορά και καλύτερες συνθήκες εργασίας, και να εγκαθίστανται ελεύθερα με τις οικογένειές τους στο κράτος-μέλος όπου βρίσκουν απασχόληση.

B. Οικονομική Ένωση

Για να είναι αξιόπιστη και βιώσιμη η νομισματική ένωση πρέπει να περιλαμβάνει κράτη μέλη με καλή οικονομική διαχείριση. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να βελτιώσουν τις οικονομικές τους επιδόσεις για να ευθυγραμμισθούν με τις χώρες που εμφανίζουν τα καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα. Αντίθετα από τη νομισματική πολιτική, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητα και την ευθύνη να χαράσσουν τη δημοσιονομική τους πολιτική. Προκειμένου, όμως, να επιτευχθεί και να διατηρηθεί η δημοσιονομική πειθαρχία που είναι απαραίτητη για την επιτυχία της ΟΝΕ, η Ευρωπαϊκή

Ένωση φρόντισε να θέσει ως προϋποθέσεις συμμετοχής των κρατών μελών στην ΟΝΕ την επίτευξη της οικονομικής σύγκλισης με την ικανοποίηση των ακόλουθων κριτηρίων:

- σταθερότητα των τιμών – χαμηλός πληθωρισμός,
- σύγκλιση των επιτοκίων,
- δημοσιονομική εξυγίανση (περιστολή του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους),
- συμμετοχή στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών που εξασφαλίζει τη σταθερότητα των διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Τέλος, με την υιοθέτηση του « Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης », προβλέφθηκε στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ μία διαδικασία δημοσιονομικής εποπτείας, ελέγχου και επιβολής ποινών για τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στη ζώνη του ενιαίου νομίσματος και υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα όρια. Το Σύμφωνο προβλέπει ότι οι χώρες που έχουν επιτύχει οικονομική σύγκλιση και έχουν ενταχθεί στη ζώνη υποχρεούνται να καταρτίζουν προγράμματα δημοσιονομικής σταθεροποίησης με προβλέψεις για την πορεία των δημοσιονομικής και ορισμένων βασικών οικονομικών μεγεθών για μία τριετία. Τα προγράμματα αυτά έχουν στόχο την εξάλειψη των δημοσιονομικών ανισορροπιών μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης.

Γ. Νομισματική Ένωση

Το τρίτο στοιχείο της ΟΝΕ είναι η νομισματική ένωση, η οποία συνιστάται: α) στην εισαγωγή ενιαίου νομίσματος για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν επιτύχει τον αναγκαίο βαθμό

οικονομικής σύγκλισης και β) στην άσκηση ανεξάρτητης νομισματικής πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα .

ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΟΚ περιγράφει τη διαδικασία για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης σε τρία στάδια.

Το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε. άρχισε τον Ιούλιο του 1990 κι έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1993. Χαρακτηρίστηκε κυρίως από την κατάργηση όλων των εσωτερικών φραγμών στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το δεύτερο στάδιο άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1994. Προέβλεπε την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος , την απαγόρευση της χρηματοδότησης του δημοσίου τομέα από τις κεντρικές τράπεζες και της προνομιακής πρόσβασής του στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθώς και την αποφυγή των υπερβολικών ελλειμμάτων.

Το τρίτο στάδιο άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1999 με την εκχώρηση της αρμοδιότητας για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στο Ευρωσύστημα και με την εισαγωγή του ευρώ. Το Ευρωσύστημα αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών – μελών που υιοθέτησαν το ευρώ στο τρίτο στάδιο της Ο.Ν.Ε.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ απαιτεί οικονομίες που θα έχουν επιτύχει ορισμένα επίπεδα απόδοσης όσον αφορά στον πληθωρισμό, στα δημόσια ελλείμματα και χρέη, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια. Η επίτευξη αυτών των στόχων διασφαλίζει όχι μόνο σταθερούς οικονομικούς όρους αλλά και ένα βαθμό σύγκλισης μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών – μελών, που θα επιτρέπει την ορθή λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Σε γενικές γραμμές, η νομισματική ένωση χωρών είναι εφικτή μόνον εφόσον βρίσκονται σε παρεμφερή οικονομικά επίπεδα γιατί τότε οι προσαρμογές των συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν θα είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση μιας αιφνίδιας κατάστασης, όπως μια ύφεση. Οι απαιτήσεις οικονομικής σύγκλισης που καθορίζονται από την Συνθήκη, συμβάλλουν στο να διασφαλιστεί ότι οι οικονομίες των κρατών – μελών που θα υιοθετήσουν το ευρώ βρίσκονται σε θεμελιωδώς παρεμφερή επίπεδα.

Προϋποθέσεις ένταξης στην ΟΝΕ είναι :

- ✓ Πληθωρισμός όχι περισσότερο από μιάμιση ποσοστιαία μονάδα επάνω από τα επίπεδα των τριών κρατών με τις καλύτερες επιδόσεις.
- ✓ Μακροπρόθεσμα επιτόκια όχι υψηλότερα από 2 ποσοστιαίες μονάδες επάνω από αυτά των τριών προαναφερθέντων κρατών.
- ✓ Χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα, ως προς το επίπεδο αναφοράς του 3% του ΑΕΠ.
- ✓ Δημόσιο χρέος χαμηλότερο ή που να τείνει προς το επίπεδο αναφοράς του 60% του ΑΕΠ.

- ✓ Σταθερή νομισματική ισοτιμία στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος.
- ✓ Ανεξάρτητη εθνική κεντρική τράπεζα.

Η Ελλάδα και η Σουηδία δεν πληρούσαν όλα τα παραπάνω κριτήρια. Η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο άσκησαν το νόμιμο δικαίωμά τους και επέλεξαν να μη συμμετάσχουν στο πρώτο κύμα. Τον Μάρτιο του 2000 η Ελλάδα υπέβαλε επισήμως αίτηση προσχώρησης στη ζώνη του ευρώ, με στόχο τη συμμετοχή της από 1 Ιανουαρίου 2001. Την 1 Ιανουαρίου 2001 η Ελλάδα έγινε μέλος της ζώνης ευρώ.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι διατάξεις της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ) που ρυθμίζουν την ΟΝΕ περιέχονται στα Άρθρα 4 και 98 έως 124 ΣΕΚ. Με βάση τις διατάξεις των Άρθρων αυτών και, ειδικότερα, με βάση το Άρθρο 121 παρ.4 ΣΕΚ, το Συμβούλιο της ΕΕ, που συνεδρίασε στις 3-5-1998 σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, με την 1998/317 ΕΚ3 απόφασή του, καθόρισε τα 11 κράτη-μέλη της Ένωσης που πληρούσαν τις προϋποθέσεις, προκειμένου από την 1-1-1999 να λάβουν μέρος στο Τρίτο και Τελευταίο Στάδιο της ΟΝΕ και στην υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος. Την ίδια ημέρα, το Συμβούλιο εξέδωσε τον Κανονισμό 974/98 του Συμβουλίου (ΕΚ) της 31-12-1998 και καθορίστηκαν οι αμετάκλητες συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ του ευρώ και των επιμέρους εθνικών νομισμάτων των συμμετεχόντων

κρατών-μελών, η τιμή δηλαδή μετατροπής κάθε εθνικού νομίσματος στο ενιαίο νόμισμα .

Οι διατάξεις των ανωτέρω Άρθρων της Συνθήκης καθώς και των τεσσάρων Κοινοτικών Πράξεων αποτελούν, κατά κύριο λόγο, το νομικό πλαίσιο της ΟΝΕ και του κοινού νομίσματος. Σημαντικό μέρος του νομικού πλαισίου της ΟΝΕ αποτελούν και τα διάφορα Πρωτόκολλα που έχουν προσαρτηθεί στη Συνθήκη, όπως το Πρωτόκολλο για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), το Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος , κ.α.

Οι διατάξεις αυτές , εκ της φύσεώς τους , έχουν γενική ισχύ και άμεση εφαρμογή εντός ολόκληρης της Κοινοτικής Επικράτειας και των 25 κρατών-μελών, αποτελούν δηλαδή μέρος του εντός κάθε κράτους-μέλους εφαρμοζόμενου δικαίου, χωρίς να απαιτείται η παρέμβαση του εθνικού νομοθέτη. Ορισμένες όμως από τις ανωτέρω διατάξεις , εκ του περιεχομένου τους , αναφέρονται και εφαρμόζονται μόνο στα 11 Κράτη-Μέλη της Ζώνης του ΕΥΡΩ, τα οποία, σύμφωνα με το Άρθρο 11 του Κανονισμού 1103/97, ονομάζονται συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Επιπλέον, οι ανωτέρω Κοινοτικές διατάξεις είναι δυνατόν, υπό προϋποθέσεις, να έχουν και άμεση ισχύ, υπό την έννοια ότι είναι δυνατόν να αναγνωρίζουν στους ιδιώτες δικαιώματα βάσει των οποίων οι τελευταίοι να δύναται να προσφύγουν στα εθνικά δικαστήρια για να ζητήσουν την παροχή έννομης προστασίας.

Σχετικά με την Ελλάδα, το ανωτέρω νομικό πλαίσιο της ΟΝΕ ίσχυσε με την έκδοση ορισμένων συμπληρωματικών Κοινοτικών

πράξεων. Ειδικότερα, κατά την τακτική σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας (29-6-2000), εκδόθηκε η αρ. 2000/427/ΕΚ απόφαση, που συμπλήρωνε την 1998/317/ΕΚ και όριζε ότι η Ελλάδα εκπληρώνει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από την 1-1-2001. Τέλος, το Συμβούλιο εξέδωσε τον Κανονισμό 1478/2000 για την τροποποίηση του Κανονισμού 2866/98 (ΕΚ), όπου οριζόταν η αμετάκλητη τιμή μετατροπής μεταξύ δραχμής και ΕΥΡΩ (1 ΕΥΡΩ = 340,750 δρχ.)

Όσον αφορά τη σχέση των ανωτέρω διατάξεων με τις αντίστοιχες του Εθνικού Δικαίου, πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις αυτές του Κοινοτικού Δικαίου τροποποιούν ή καθιστούν ανεφάρμοστες τις αντίστοιχες του Εθνικού Δικαίου και, σύμφωνα με την αρχή της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου, υπερισχύουν.

Κατά τη διάρκεια πάντως της μεταβατικής περιόδου, σύμφωνα με το Άρθρο 6 παρ. 1 του Κανονισμού 974/98, με την επιφύλαξη των διατάξεών του, η υπάρχουσα νομισματική νομοθεσία των συμμετεχόντων κρατών-μελών συνέχισε να εφαρμόζεται. Επιπλέον, σύμφωνα με το Άρθρο 8 παρ. 5 του ίδιου Κανονισμού, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου μπορούσαν να θεσπίζονται από τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, περαιτέρω διατάξεις που επέβαλλαν τη χρησιμοποίηση του ΕΥΡΩ, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που καθορίστηκε από την Κοινοτική νομοθεσία . Μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου, σύμφωνα με το Άρθρο 105 ΣΕΚ, η χάραξη και η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας , ασκείται πλέον από το ΕΣΚΤ και η σχετική εξουσία μεταβιβάζεται από το εθνικό στο

Κοινοτικό επίπεδο και οι εθνικές αρχές στερούνται πλέον τις σχετικές εξουσίες .

Οι νομικές συνέπειες

Για τη συστηματικότερη εξέταση των νομικών συνεπειών από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ, έχει ιδιαίτερη σημασία η διάκριση μεταξύ των νομικών συνεπειών εντός των κρατών-μελών της ΕΕ, εντός δηλαδή της Κοινοτικής έννομης τάξης , και όσων ανακύπτουν στις σχέσεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των πολιτών τους με τρίτες χώρες ή ιδιώτες τους .

❖ Δεσμευτικότητα της Νομισματικής μεταβολής – Lex Monetae

Το πρώτο ζήτημα, το οποίο τέθηκε σχετικά με το νέο νόμισμα, αναφερόταν στο δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα των διατάξεων για την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ. Η εισαγωγή του νέου νομίσματος και η κατάργηση των παλαιών εθνικών νομισμάτων έγινε δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων της Συνθήκης και της βάσει αυτών εκδοθείσας δευτερεύουσας Κοινοτικής Νομοθεσίας , ειδικότερα των υπ' αρ.974/98 και 1103/97 Κανονισμών του Συμβουλίου. Σύμφωνα με το Άρθρο 249 Συνθήκης Ε.Κ., οι Κανονισμοί είχαν γενική ισχύ και δεσμευτικό χαρακτήρα ως προς όλα τα μέρη τους και ίσχυαν άμεσα σε κάθε κράτος-μέλος. Συνεπώς , η υιοθέτηση του νέου νομίσματος και η κατάργηση των εθνικών νομισμάτων ήταν απόλυτα δεσμευτική για την Ε.Ε., για τα κράτη-μέλη της , για κάθε πολίτη που ζει σε αυτά , καθώς και για κάθε έννομη σχέση που διεπόταν από το δίκαιο ενός από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Η αμφισβήτηση του κύρους των διατάξεων αυτών ήταν δυνατόν να γίνει μόνο εντός του Κοινοτικού συστήματος δικαστικής προστασίας,

στο πλαίσιο των ένδικων βοηθημάτων της αίτησης ακυρώσεως (Άρθρο 230 ΣΕΚ) και της προδικαστικής παραπομπής (Άρθρο 234 ΣΕΚ).

Όσον αφορά τη δεσμευτικότητα τη σχετική με την υιοθέτηση του νέου νομίσματος κοινοτικής νομοθεσίας εκτός των ορίων της Ε.Ε., οι ανωτέρω Κοινοτικές διατάξεις αποτελούσαν το δίκαιο του νομίσματος, τη *Lex Monetae*. Αποτελεί αρχή του διεθνούς δικαίου, the state theory of money, που γίνεται παγκοσμίως αποδεκτή, ότι κάθε κράτος, ως εκδήλωση της εθνικής του κυριαρχίας, έχει την εξουσία να νομοθετεί για όσα θέματα έχουν σχέση με το νόμισμά του, ενώ κανένα κράτος δεν έχει εξουσία να νομοθετεί και να επεμβαίνει στο νόμισμα ενός άλλου κράτους. Σύμφωνα με την αρχή αυτή του διεθνούς δικαίου, η έκδοση νέου νομίσματος, η κατάργηση του παλαιού, το όνομα και οι υποδιαίρεσεις του νέου, η ονομαστική του αξία, η τιμή μετατροπής του παλαιού νομίσματος στο νέο κ.λ.π., διέπονται από τη *Lex Monetae*. Συνεπώς, βάσει της αρχής αυτής, η εισαγωγή του νέου νομίσματος και η σχετική νομοθεσία ήταν δεσμευτική για όλα τα κράτη της διεθνούς κοινωνίας και όλους τους συναλλασσόμενους, εντός και εκτός της Ένωσης. Από το δίκαιο όμως του νομίσματος, τη *Lex Monetae*, ρυθμίζονται μόνο θέματα νομισματικού δικαίου και όχι θέματα συμβατικού χαρακτήρα δικαίου. Με βάση την αρχή αυτή, οι διατάξεις με τις οποίες η Κοινότητα υιοθέτησε το νέο νόμισμα, καθόρισε τα ονόματά του, τις υποδιαίρεσεις του, την ημερομηνία εισαγωγής, την κατάργηση των παλαιών νομισμάτων, καθώς και τις τιμές μετατροπής των παλαιών στο νέο νόμισμα, ήταν δεσμευτικές και για τις τρίτες χώρες.

Με βάση τα ανωτέρω, δημιουργήθηκε πλήθος ερωτημάτων ως προς την τύχη των χρηματικών παροχών στο πλαίσιο των νομικών πράξεων

που εκκρεμούσαν. Ως νομική πράξη σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Κανονισμού 1103/97, νοείται κάθε πράξη που παράγει έννομες συνέπειες, όπως οι νομοθετικές και οι κανονιστικές διατάξεις, οι διοικητικές πράξεις, οι δικαστικές αποφάσεις, οι συμβάσεις, οι μονομερείς δικαιπραξίες, τα μέσα πληρωμών, πλην τραπεζογραμματίων και κερμάτων.

❖ Η αρχή «Μη υποχρέωσης / Μη απαγόρευσης»

Το πρώτο ερώτημα αφορούσε το νόμισμα στο οποίο θα έπρεπε να εκτελεστούν οι χρηματικές παροχές, που είχαν συνομολογηθεί σε ECU, ή σε ένα από τα νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών-μελών, στο πλαίσιο συμβάσεων ή γενικότερα νομικών πράξεων που εκκρεμούσαν κατά τη στιγμή της εισαγωγής του ΕΥΡΩ, δηλαδή την 1-1-1999.

Την απάντηση έδωσε το Άρθρο 7 του 974/98 Κανονισμού, που όριζε ότι η αντικατάσταση των νομισμάτων των συμμετεχόντων κρατών-μελών με το ΕΥΡΩ δεν επιφέρει τη μεταβολή στην αναφορά του νομίσματος στις ισχύουσες νομικές πράξεις κατά την ημέρα της αντικατάστασης.

Η εκτέλεση των ανωτέρω νομικών πράξεων έγινε στο νόμισμα που αυτές προέβλεπαν ή στο νόμισμα στο οποίο εκφραζόταν, δηλαδή, αν οι εκκρεμούσες νομικές πράξεις προέβλεπαν εθνικό νόμισμα, εκτελούνταν σε αυτό, αν προέβλεπαν ΕΥΡΩ ή ECU, εκτελούνταν σε ΕΥΡΩ. Ο κανόνας αυτός καλείται «μη υποχρέωση / μη απαγόρευση» και τέθηκε από το Άρθρο 8 παρ.1 του Κανονισμού 974/98. Πρόκειται όμως για κανόνα ενδοτικού δικαίου, υπό την έννοια ότι τα μέρη, σύμφωνα με την παρ.2 του Άρθρου 8 του Κανονισμού 974/98, είχαν την ευχέρεια να συμφωνήσουν διαφορετικά.

Κατ' εξαίρεση του κανόνα αυτού, κάθε ποσό που εκφραζόταν είτε σε ΕΥΡΩ είτε σε εθνικό νόμισμα, ενός συμμετέχοντος κράτους-μέλους και ήταν πληρωτέο στο εθνικό νόμισμα του κράτους αυτού, με πίστωση του λογαριασμού του δανειστή, μπορούσε να καταβληθεί από τον οφειλέτη, κατά τη διακριτική του ευχέρεια, είτε σε ΕΥΡΩ είτε στο εθνικό νόμισμα. Το ποσό πιστωνόταν στο λογαριασμό του δανειστή στη νομισματική μονάδα που τηρήθηκε ο λογαριασμός του και η οποιαδήποτε μετατροπή έγινε από την τράπεζα σύμφωνα με τις τιμές μετατροπής .

Άλλη εξαίρεση του κανόνα της παρ.1 του Άρθρου 8 προβλέφθηκε στην παρ.4 του ίδιου Άρθρου, όσον αφορούσε το δικαίωμα κάθε συμμετέχοντος κράτους να λάβει μέτρα αναγκαία για να επαναπροσδιορίσει σε ΕΥΡΩ το εκκρεμές χρέος της κεντρικής κυβέρνησης, αλλά και να διευκολύνει την αλλαγή σε ΕΥΡΩ της λογιστικής μονάδας για τις διαδικασίες συναλλαγής στις καθιερωμένες αγορές ανταλλαγής, συμψηφισμού και διακανονισμού των μέσων που απαριθμούνται στο τμήμα Β του Παραρτήματος της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10-5-1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών καθώς και των βασικών προϊόντων, επίσης και στα καθιερωμένα αντίστοιχα συστήματα ανταλλαγής συμψηφισμού και διακανονισμού πληρωμών.

Το επόμενο ερώτημα ήταν σχετικό με το νόμισμα το οποίο θα έπρεπε να χρησιμοποιείται σε όσες νομικές πράξεις πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Κατά κανόνα, στις πράξεις αυτές έπρεπε να χρησιμοποιείται το νέο νόμισμα και να γίνεται αναφορά σε αυτό και όχι στα εθνικά νομίσματα που είχαν καταργηθεί. Αν παρά ταύτα, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, συντάχθηκαν

νομικές πράξεις με αναφορά σε ένα από τα εθνικά νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών-μελών, η αναφορά αυτή, σύμφωνα με το Άρθρο 6 παρ.2 του 974/98 Κανονισμού, ήταν εξίσου έγκυρη όπως εάν αφορούσε το ευρώ, σύμφωνα με τις τιμές μετατροπής. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Μαδρίτης, από 1-1-1999, οι νέες εκδόσεις διαπραγματεύσιμων κρατικών χρεογράφων από την αρχή της μεταβατικής περιόδου γίνονταν υποχρεωτικά σε ΕΥΡΩ.

Όσον αφορούσε τη δεύτερη φάση μετάβασης, σύμφωνα με το Άρθρο 14 του ανωτέρω Κανονισμού, όταν σε νομικές πράξεις που έγιναν στο τέλος της μεταβατικής περιόδου και κατά την έναρξη της δεύτερης φάσης (1-1-2002) και μετά, έγινε αναφορά σε εθνικές νομισματικές μονάδες, οι αναφορές αυτές θεωρούνταν αναφορές σε ευρώ, σύμφωνα με τις αντίστοιχες τιμές μετατροπής και εφαρμόζονταν οι διατάξεις περί στρογγυλοποίησης. Συνεπώς, από την 1-1-2002 όλα τα ποσά σε λογαριασμούς, συμβάσεις και λοιπές νομικές πράξεις, που εκφράζονταν σε εθνικό νόμισμα, μετατρέπονταν σε ΕΥΡΩ.

Οι νομικές πράξεις που πραγματοποιήθηκαν μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου, δηλαδή από την 1-1-2002, με αναφορά σε ένα από τα εθνικά νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών-μελών και ουσιαστικά αναφέρονταν σε νόμισμα το οποίο δεν υπήρχε πλέον, καταρχήν θεωρούνταν άκυρες. Έπρεπε, όμως να γίνει δεκτό ότι αφορούσε στα δικαστήρια να θεωρήσουν κατά πόσο οι πράξεις αυτές ήταν έγκυρες, μετατρέποντας το ποσό των εθνικών νομισμάτων σε ευρώ, σύμφωνα με τις τιμές μετατροπής.

❖ Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων

Ένα από τα σημαντικότερα νομικά προβλήματα ήταν σχετικό με το κύρος των εκκρεμοσών, κατά την έναρξη της μεταβατικής περιόδου (1.1.1999), συμβάσεων ή γενικότερα νομικών πράξεων, οι οποίες αναφέρονταν ή σε ένα από τα εθνικά νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών-μελών ή στο ECU. Με άλλα λόγια, το ερώτημα ήταν ποια θα είναι η επίδραση επί του κύρους των εκκρεμών νομικών πράξεων, ιδίως των συμβάσεων, του γεγονότος ότι το νόμισμα στο οποίο είχαν συμφωνήσει τα μέρη δεν υπήρχε πλέον, λόγω της κανονιστικής φύσεως επέμβασης του κράτους ή της νομικής οντότητας της Κοινότητας. Αποτελούσε το γεγονός αυτό λόγο λύσεως των εκκρεμών συμβάσεων ή των νομικών πράξεων γενικότερα, ή λόγο ακυρώσεώς τους, ή λόγο υπαναχώρησης των μερών, ή παρείχε το δικαίωμα στους συμβαλλόμενους να ζητήσουν τροποποίηση ή αναπροσαρμογή των εκατέρωθεν υποχρεώσεων; Το ερώτημα αυτό είχε ιδιαίτερη σημασία για τη σταθερότητα των συναλλαγών εντός αλλά και εκτός ΕΕ. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο παραπάνω ερώτημα θα προκαλείτο μεγάλη νομική αβεβαιότητα στα κράτη-μέλη της ΕΕ αλλά και στις τρίτες χώρες, αφού όλες οι εκκρεμούσες νομικές πράξεις θα βρίσκονταν ουσιαστικά υπό αναθεώρηση.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, η ΕΕ από τις 17.6.1998 θέσπισε τον Κανονισμό 1103/1997, στον οποίο με το Άρθρο 3 καθιερώθηκε ο Κανόνας της συνέχειας των συμβάσεων, ή καλύτερα των νομικών πράξεων (continuity of contracts). Σύμφωνα με το Άρθρο αυτό: «Η καθιέρωση του ΕΥΡΩ δεν μεταβάλλει τους όρους των νομικών πράξεων, ούτε απαλλάσσει, ούτε δικαιολογεί τη μη εκτέλεση των

υποχρεώσεων δυνάμει νομικών πράξεων, ούτε παρέχει μονομερώς το δικαίωμα σε έναν συμβαλλόμενο να μεταβάλλει ή να καταργήσει μια νομική πράξη».

Με τη διάταξη αυτή, για λόγους ασφάλειας των συναλλαγών, επιχειρήθηκε να διασφαλιστεί, μεταξύ άλλων, η συνέχεια των δικαιοπραξιών και ιδιαίτερα των συμβάσεων που εκκρεμούσαν κατά τη στιγμή της εισαγωγής του ευρώ. Ορίστηκε ότι η εισαγωγή του ευρώ δεν συνιστούσε αδυναμία παροχής, δεν αποτελούσε λόγο ακύρωσης ή λύσεως μιας δικαιοπραξίας ή μιας πράξης, δεν παρείχε το δικαίωμα υπαναχώρησης των συμβαλλόμενων, ή αναδιαπραγμάτευσης των όρων της σύμβασης ή γενικότερα της νομικής πράξεως. Ουσιαστικά, η διάταξη στηριζόταν στην αντίληψη ότι η εσωτερική αξία του ευρώ είναι η ίδια με του καταργηθέντος εθνικού νομίσματος και συνεπώς ουδεμία μεταβολή των συμφωνηθέντων μπορούσε να δικαιολογηθεί.

Η ανωτέρω διάταξη ήταν ενδοτικού δικαίου, αφού βάσει του δευτέρου εδαφίου του ίδιου Άρθρου 3 παρείχε την ευχέρεια στα δικαιοπρακτούντα μέρη να συμφωνήσουν διαφορετικά επί όλων των ανωτέρων θεμάτων. Με άλλα λόγια, παρείχε την ευχέρεια στα μέρη να συμφωνήσουν ότι η εισαγωγή του ευρώ αποτελούσε λόγο ακύρωσης, καταγγελίας, υπαναχώρησης, αναδιαπραγμάτευσης ή λύσεως της συμβάσεως.

Η από την ανωτέρω διάταξη Κοινοτικού Δικαίου παρεχόμενη δυνατότητα των μερών να συμφωνήσουν διαφορετικά είχε ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα, όπου δεν είχε αρχίσει ακόμα η μεταβατική περίοδος, και συνεπώς, υπήρχε η δυνατότητα οι συμβαλλόμενοι να συμφωνήσουν διαφορετικά, δηλαδή να μην δεχθούν την αρχή της

συνέχειας των συμβάσεων και προβλεπόταν να είναι εκκρεμής κατά την έναρξη περιόδου, δηλαδή κατά την εισαγωγή του νέου νομίσματος και στη χώρα μας. Συνεπώς, στις συναπτόμενες μέχρι το τέλος του 2000 νομικές πράξεις στην Ελλάδα, εφόσον εφαρμοστέο Δίκαιο ήταν το Ελληνικό, εάν δεν γινόταν καμία πρόβλεψη για το θέμα της συνέχειας των συμβάσεων, ίσχυε ο κανόνας του Άρθρου 3 του παραπάνω Κανονισμού. Αν όμως οι συμβαλλόμενοι το επιθυμούσαν, ήταν δυνατόν να προβλέψουν ότι στη συγκεκριμένη σύμβαση δεν ίσχυε ο κανόνας της συνέχειας των συμβάσεων ή των νομικών πράξεων.

Η κατά τα ανωτέρω καθιερωμένη αρχή της συνέχειας των νομικών πράξεων, ενώ υπηρετούσε την ανάγκη ασφαλείας και σταθερότητας των συναλλαγών, ήταν δυνατόν υπό προϋποθέσεις να μην υπηρετεί την αρχή της ουσιαστικής δικαιοσύνης και της επιείκειας, όταν η εσωτερική αξία του νέου νομίσματος, η αγοραστική δύναμή του, ήταν καταφανώς μικρότερη ή μεγαλύτερη από την εσωτερική, την κτητική αξία που είχε το παλαιό νόμισμα το οποίο αντικατέστησε. Στην περίπτωση αυτή, ήταν προφανές ότι η χρηματική παροχή του οφειλέτη και η αντιπαροχή του δανειστή τελούσαν σε προφανή δυσαναλογία και κατά συνέπεια η συνέχιση της νομικής πράξης ήταν ιδιαίτερα επαχθής για το ένα από τα δύο μέρη.

Το πρώτο, συνεπώς, θέμα ήταν το σχετικό με το κύρος του κανόνα της συνέχειας των νομικών πράξεων εντός της κοινοτικής έννομης τάξης. Ο ανωτέρω κανόνας του Άρθρου 3, ως διάταξη Κανονισμού, είχε, σύμφωνα με το Άρθρο 249 παρ. 2 της Συνθήκης Ε.Κ., γενική ισχύ, δεσμευτικό χαρακτήρα ως προς όλα μέρη του και ίσχυε άμεσα, είχε δηλαδή άμεση εφαρμογή της εθνικής έννομης τάξης των κρατών-μελών

της Ένωσης. Ο κανόνας αυτός δέσμευε τόσο τα κράτη-μέλη όσο και τους ιδιώτες. Συνεπώς αν ένας Ιταλός πολίτης αγόραζε το Φεβρουάριο του 1998 από μια ιταλική κατασκευαστική εταιρία ένα διαμέρισμα στο Μιλάνο έναντι τιμήματος 800 εκατ. λιρετών, εκ των οποίων τα 200 εκατ. καταβλήθηκαν και τα υπόλοιπα 600 εκατ. πιστώθηκαν και έπρεπε να καταβληθούν σε 6 ισόποσες ετήσιες δόσεις, δηλαδή ανά 100 εκατ. λιρέτες από την 1.7.1999, έως την 1.7.2004, τότε σύμφωνα με την αρχή της συνέχειας των συμβάσεων, που τέθηκε από το Άρθρο 3 του ανωτέρω κανονισμού, πρώτον, το κύρος της σύμβασης πώλησεως επηρεάστηκε από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ και συνεπώς έπρεπε να εκτελεστεί κανονικά, σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου. Δεύτερον, με βάση την αρχή « μη υποχρέωσης / μη απαγόρευσης », ο αγοραστής έπρεπε τα τρία πρώτα χρόνια να καταβάλει το πιστωμένο τίμημα αφού κατά την μεταβατική περίοδο δεν κυκλοφορούσε το ΕΥΡΩ, ενώ το ιταλικό νόμισμα, ως υποδιαίρεση του ΕΥΡΩ, γινόταν δεκτό στις συναλλαγές. Τις τρεις όμως τελευταίες δόσεις, που είναι καταβλητέες την 1.7.2003 και την 1.7.2004, πρέπει να τις καταβάλει σε ΕΥΡΩ σύμφωνα με την αμετάκλητη μετατροπής της λιρέτας σε ΕΥΡΩ.

Υπήρχε, όμως περίπτωση, η τιμή μετατροπής της λιρέτας σε ΕΥΡΩ να ήταν τέτοια ώστε η πραγματική αξία των ΕΥΡΩ που έλαβε ο πωλητής να μην ανταποκρινόταν στην εσωτερική, την πραγματική αξία των 100 εκατ. λιρετών, που βάσει του συμβολαίου πώλησεως είχε συμφωνηθεί να λάβει, δηλαδή, να λάβει ΕΥΡΩ μεγαλύτερης ή μικρότερης εσωτερικής αγοραστικής αξίας. Στην περίπτωση αυτή, ερωτάται τι δικαιώματα είχε ο συμβαλλόμενος που λόγω της αλλαγής του νομίσματος υφίσταται, η νομίζει ότι υφίσταται, βλάβη των

συμφερόντων του. Σε ανάλογες περιπτώσεις εντός της ελληνικής έννομης τάξης θα είχαν ίσως εφαρμογή τα Άρθρα 281, 288 και 388 Α.Κ. Το περαιτέρω ερώτημα που τέθηκε ήταν αν ένας από τους ανωτέρω συμβαλλόμενους ήταν δυνατόν να επικαλεστεί τα Άρθρα αυτά στην υποθετική περίπτωση που ίσχυαν « εντός της ιταλικής έννομης τάξης ».

Σύμφωνα με την αρχή της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου, η απάντηση έπρεπε να ήταν αρνητική, υπό την έννοια ότι ο διά του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1103/97 τιθέμενος κανόνας της συνέχειας των συμβάσεων υπερίσχυε των αντίστοιχων διατάξεων του εθνικού δικαίου.

Εντός της Κοινοτικής έννομης, η ακύρωση ή η μη εφαρμογή της ανωτέρω Κοινοτικής διατάξεως ήταν δυνατή μόνο μέσω των ένδικων βοηθημάτων του κοινοτικού συστήματος δικαστικής προστασίας, ήτοι, της αίτησης ακυρώσεως του Άρθρου 239 ΣΕΚ και μέσω της προδικαστικής απόφασης του Άρθρου 234 Συνθήκης Ε.Κ., με βάση τους λόγους ακυρώσεως που αναφέρονταν στο Άρθρο 230 ΣΕΚ, και ίσως μέσω της έντασης παρανομίας του Άρθρου 241 Συνθήκης Ε.Κ.

Στην Ελληνική θεωρία είχε υποστηριχθεί η αντίθετη άποψη ότι δηλαδή, η διάταξη του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1103/97 εφαρμοζόταν μόνο σε νομισματικό επίπεδο, μόνο στο πλαίσιο και μόνο στο βαθμό που υπαγόταν στη Lex Monetae. Και τούτο, γιατί ο κοινοτικός νομοθέτης , σύμφωνα με την άποψη αυτή, είχε περιορισμένη αρμοδιότητα, είχε δηλαδή αρμοδιότητα θέσπισης αποκλειστικά και μόνο νομισματικών διατάξεων σχετικά με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ και όχι συμβασιακού χαρακτήρα διατάξεων. Συνεπώς , σύμφωνα με την άποψη αυτή, ως προς τις συμβασιακού χαρακτήρα συνέπειες της αρχής της

συνέχειας των συμβάσεων, έπρεπε να εφαρμοστεί το Εθνικό δίκαιο, που για την Ελλάδα σήμαινε εφαρμογή των Άρθρων 281 , 288 και 388 του Α.Κ.

Η άποψη αυτή φάνηκε να μην ευσταθεί από πλευράς Κοινοτικού Δικαίου, πρώτον, διότι πουθενά στη συνθήκη της ΕΚ δεν προέκυπτε ότι ο κοινοτικός νομοθέτης στερούνταν a priori της εξουσίας να νομοθετεί επί θεμάτων αστικού ή εμπορικού δικαίου. Αντιθέτως μάλιστα, το σημαντικότερο μέρος της μέχρι σήμερα Κοινοτικής νομοθεσίας αφορά το Αστικό (π.χ. Δίκαιο προστασίας του καταναλωτή) και το Εμπορικό Δίκαιο. Δεύτερον, διότι η νομική βάση του Κανονισμού 1103/97 ήταν το Άρθρο 308 Συνθήκη Ε.Κ. και όχι το 109 Λ παρ. 4 ΣΕΚ, όπως η ανωτέρω άποψη υποστήριζε, το οποίο παρείχε ευρύτατες νομοθετικές εξουσίες στην Κοινότητα, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούσε ενέργεια που θεωρήθηκε αναγκαία για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους της, στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς. Συνεπώς, το επιχείρημα περί αναρμοδιότητας του Κοινοτικού νομοθέτη μάλλον δεν ευσταθούσε.

Η διάταξη του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1103/97, περί της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων, λόγω της φύσεώς της υπερίσχυε κάθε άλλης σχετικής εθνικής διάταξης. Η ακύρωση ή η μη εφαρμογή της μπορούσε να επιδιωχθεί αποκλειστικά και μόνο μέσα στο πλαίσιο των ένδικων βοηθημάτων του Κοινοτικού Δικαίου και, ειδικότερα, στο πλαίσιο άσκησης αίτησης ακυρώσεως ή προδικαστικής παραπομπής για τους τέσσερις λόγους που αναφέρονταν στο Άρθρο 230 παρ. 2 Συνθήκης Ε.Κ., και ιδίως λόγω παραβάσεως «...οποιοδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της Συνθήκης...». Στην προκειμένη

περίπτωση, έπρεπε να ερευνηθεί εάν ο κανόνας του Άρθρου 3 ήταν δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να αποτελεί παράβαση κάποιας από τις γενικές αρχές του Κοινοτικού Δικαίου.

Είναι γνωστό ότι στο ιδιωτικό δίκαιο ισχύει ο κανόνας του Ρωμαϊκού Δικαίου *pacta sunt servanda*, ο κανόνας δηλαδή της τηρήσεως των συμφωνηθέντων. Όταν η παροχή είναι από την αρχή ή καταστεί μεταγενέστερα τελείως αδύνατη, το δίκαιο ρυθμίζει πάντα τις συνέπειες της αδυναμίας παροχής. Υπάρχουν, όμως και περιπτώσεις που η παροχή χωρίς να είναι αδύνατη γίνεται υπέρμετρα επαχθής, λόγω απρόβλεπτης μεταβολής των περιστάσεων επί των οποίων τα μέρη στηρίζουν τη δικαιοπραξία. Στις περιπτώσεις αυτές το δίκαιο δεν ανέχεται την αξίωση προς εκπλήρωση των συνομολογηθέντων, διότι αντίκειται στην ηθική και καλή πίστη που διέπει τις συναλλαγές. Συνεπώς, η ανωτέρω αρχή της εκτελέσεως των συμφωνηθέντων έπρεπε να υποχωρεί προ του δικαίου τη επιείκειας, που απαιτούσε την προσαρμογή των συμφωνηθέντων προς τις επελθούσες μεταβολές.

Στο πλαίσιο του προβλήματος αυτού και για την αντιμετώπισή του αναπτύχθηκαν πολλές θεωρίες, όπως η θεωρία της προϋποθέσεως και η θεωρία του δικαιοπρακτικού θεμελίου στη Γερμανία, η θεωρία του απρόβλεπτου στη Γαλλία, ενώ στην Αγγλία το θέμα έγινε γνωστό στο πλαίσιο των υποθέσεων που προέκυψαν λόγω της αναβληθείσας Βασιλικής πομπής κατά τη στέψη του Εδουάρδου του Ζ'. Για τις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις, ο Ελληνικός Αστικός Κώδικας, με το Άρθρο 388, είχε υιοθετήσει τη θεωρία του δικαιοπρακτικού θεμελίου, για τις υπόλοιπες δικαιοπραξίες η λύση μπορούσε να αναζητηθεί μέσω του Άρθρου 288, που επιβάλλει στον οφειλέτη την υποχρέωση να

εκπληρώνει την παροχή του όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη, κυρίως και μέσω του Άρθρου 281, που απαγορεύει την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος.

Γενικά, η αλλαγή του νομίσματος ήταν δυνατόν υπό προϋποθέσεις να καταστήσει την παροχή του οφειλέτη υπέρμετρα επαχθή. Τούτο μπορούσε να συμβεί όταν η ισοτιμία μεταξύ παλαιού και νέου νομίσματος καθιστούσε την παροχή του οφειλέτη υπέρμετρα επαχθή, αν π.χ. σε μια σύμβαση δανείου, όπου ο οφειλέτης υποχρεούνταν να επιστρέψει στο δανειστή ποσότητα του νέου νομίσματος με εσωτερική αξία υπερδιπλάσια του ποσού εκφρασμένου σε παλαιό νόμισμα, τότε η υποχρέωση αυτή ήταν δυνατόν να χαρακτηριστεί ως ιδιαιτέρως επαχθής και να δημιουργήσει προβλήματα συνέχειας της σύμβασης. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, μπορούσαν βάσιμα να εκφραστούν αμφιβολίες για τη νομιμότητα και το κύρος της διάταξης του Άρθρου 3 του ανωτέρω Κανονισμού, αφού φαίνεται ότι θα ήταν αντίθετη με τις γενικές αρχές του Κοινοτικού Δικαίου, που σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ αποτελούν πηγή του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, προς τις οποίες συμφωνούν οι διατάξεις του δευτερογενούς Κοινοτικού Δικαίου.

Η αρχή της τηρήσεως των συμφωνηθέντων, η καλόπιστη εκπλήρωση της παροχής, η απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησης των δικαιωμάτων, αποτελούν γενικές αρχές που απαντώνται σε όλα τα εθνικά δίκαια των κρατών-μελών και διέπουν το νομικό σύστημα των δυτικοευρωπαϊκών τουλάχιστον κρατών, κατά συνέπεια αποτελούν γενικές αρχές του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου, προς τις οποίες έπρεπε να συμφωνούν οι διατάξεις της δευτερογενούς κοινοτικής

νομοθεσίας. Στην αντίθετη περίπτωση, ήταν δυνατόν να ζητηθεί η ακύρωση αυτών, εν προκειμένω της διάταξης του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1103/97, στο πλαίσιο κατά κύριο λόγο της αίτησης ακυρώσεως, σύμφωνα με το Άρθρο 230 Συνθήκης Ε.Κ. Η Κοινοτική πράξη με την οποία καθορίστηκαν οι αμετάκλητες συναλλαγματικές ισοτιμίες ήταν ο Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) 2866/98 της 31-12-1998. Η προσβολή του κύρους ενός Κανονισμού ήταν δυνατόν να γίνει εντός διμήνου από τη δημοσίευσή του και μόνο από τα Κοινοτικά όργανα ή τα κράτη-μέλη. Ο ιδιώτης ήταν δυνατόν να προσβάλει το κύρος του Κανονισμού αυτού μόνο στο πλαίσιο δίκης ενώπιον Εθνικού Δικαστηρίου, με την άσκηση από το τελευταίο προδικαστικού ερωτήματος προς το ΔΕΚ , σύμφωνα με το Άρθρο 234 Συνθήκη Ε.Κ. , ή στο πλαίσιο της ένστασης παρανομίας του Άρθρου 241 Συνθήκη Ε.Κ.

Στην περίπτωση όμως των νομικών πράξεων που είχαν συνομολογηθεί σε ECU δεν προέκυψε παρόμοιο θέμα αφού με το Άρθρο 2 του Κανονισμού 1103/97, καθιερώθηκε η ισοτιμία 1 ΕΥΡΩ = 1 ECU, σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Μαδρίτης (1995) περί της ισοτιμίας αυτής. Με βάση την ισοτιμία αυτή, οι αμετάκλητες ισοτιμίες κάθε εθνικού νομίσματος προς το ΕΥΡΩ ήταν τέτοιες ώστε δεν μεταβλήθηκε η εσωτερική ισοτιμία του νέου προς το παλαιό νόμισμα.

❖ Επιτόκια

Συναφές με τη συνέχεια των συμβάσεων ήταν το θέμα των επιτοκίων που αναφέρονταν σε μια εκκρεμούσα σύμβαση ή γενικότερα σε μια νομική πράξη. Δεδομένης της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων, υπήρχε το ερώτημα ποια θα ήταν η τύχη του επιτοκίου μιας συμβάσεως .

Εάν το επιτόκιο αυτό ήταν σταθερό, με βάση την αρχή του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1103/97, ουδεμία μεταβολή πραγματοποιούνταν σε αυτό. Παρά ταύτα, βάσιμα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι στο θέμα αυτό ήταν δυνατόν να δημιουργηθούν σημαντικά προβλήματα στην περίπτωση μακροχρόνιων τραπεζικών κυρίως συμβάσεων με σταθερά επιτόκια εξαιρετικά υψηλά σε σύγκριση με τα επιτόκια των λοιπών κρατών-μελών, καθώς και το επιτόκιο της ΕΚΤ που ήταν εξαιρετικά χαμηλό. Στο πλαίσιο αυτό, ήταν εύλογο να υπάρξουν αιτήματα για προσαρμογή των επιτοκίων αυτών προς τις πραγματικές συνθήκες, κάτι που εκ πρώτης όψεως δεν το επέτρεπε ο κανόνας της συνέχειας των συμβάσεων.

Οξύτερο ήταν το θέμα στις συμβάσεις που είχαν συνομολογηθεί με κυμαινόμενο επιτόκιο με αναφορά σε κάποιο δείκτη, ο οποίος λόγω της εισαγωγής του νέου νομίσματος είχε καταργηθεί, όπως στην περίπτωση που το επιτόκιο είχε συμφωνηθεί να καθορίζεται με αναφορά στο FIBOR δηλαδή, στο διατραπεζικό επιτόκιο της Φρανκφούρτης ή στο αντίστοιχο των Παρισίων ή της Αθήνας. Ο καθορισμός του επιτοκίου στην περίπτωση αυτή ήταν ζήτημα συμπληρωματικής ερμηνείας της σχετικής σύμβασης. Λόγω του ότι η Κοινοτική νομοθεσία δεν αντιμετώπιζε το θέμα, έπρεπε να εφαρμοστούν οι διατάξεις της Εθνικής νομοθεσίας.

❖ Ο κανόνας της συνέχειας των νομικών πράξεων εκτός της κοινοτικής έννομης τάξης

Έναντι των τρίτων χωρών, η καθιερούμενη με το Άρθρο 3 αρχή της συνέχειας των συμβάσεων και λοιπών νομικών πράξεων δεν ήταν δεσμευτική, αφού όπως έχει λεχθεί παραπάνω η αρχή αυτή δεν

αποτελούσε μέρος της Lex Monetae. Στο δίκαιο του νομίσματος υπάγονταν και ρυθμίζονταν αυτά τα νομισματικής φύσεως θέματα, όπως η αλλαγή του νομίσματος, η ονομασία του, οι υποδιαιρέσεις του, καθώς και η ισοτιμία του νέου προς τα παλαιά νομίσματα. Αν όμως, η ισοτιμία αυτή προκαλούσε διαταραχές στη σχέση μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, όπως αυτή είχε συμφωνηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη, οι νομικές συνέπειες μιας τέτοιας διαταραχής δεν ρυθμίζονταν από τη Lex Monetae αλλά από το δίκαιο της συμβάσεως (Lex Causae). Η διατήρηση, όμως της μεταξύ παροχής και αντιπαροχής σχέσεως, όπως αυτή συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών δεν αποτελούσε θέμα νομισματικού δικαίου που κρινόταν βάσει της Lex Monetae, αλλά αναφερόταν στα συμβασιακού χαρακτήρα στοιχεία της νομικής πράξεως, που κρίνονταν με βάση της Lex Causae. Συνεπώς, το εάν η επελθούσα, λόγω της υιοθέτησης νέου νομίσματος σύμφωνα με την Lex Monetae, διατάραξη της σχέσης μεταξύ παροχής και αντιπαροχής έθιγε το κύρος της εκκρεμούσης νομικής πράξεως, κρινόταν σύμφωνα με το δίκαιο που όριζε η Lex Causae και όχι η Lex Monetae.

ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η νομοθεσία για την καθιέρωση του ευρώ, διαμορφώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ το 1997 με την έκδοση δύο κανονισμών οι οποίοι αναφέρονταν στη νομική φύση και χρήση του ευρώ και στη συγκεκριμενοποίηση του χρονοδιαγράμματος για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα.

Στη συνέχεια εκδόθηκαν οι κανονισμοί που όριζαν την ονομαστική αξία και τις τεχνικές προδιαγραφές των κερμάτων σε ευρώ,

καθώς και τις τιμές μετατροπής μεταξύ ευρώ και εθνικών νομισμάτων των κρατών-μελών. Οι κανονισμοί αυτοί ήταν οι εξής :

1) Ο κανονισμός 1103/97 του Συμβουλίου της 17/7/97 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούσαν την εισαγωγή του ευρώ καθόριζε :

✓ Την αντικατάσταση της επίσημης λογιστικής μονάδας ECU από το ΕΥΡΩ.

✓ Την αρχή της “Συνέχειας των Συμβάσεων” και των άλλων νομικών πράξεων κατά τον χρόνο εισαγωγής του ευρώ.

✓ Τους κανόνες μετατροπής των χρηματικών ποσών από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ και αντιστρόφως, καθώς και τους κανόνες στρογγυλοποίησης των ποσών που προκύπτουν από την μετατροπή τους.

2) Ο κανονισμός 974/98 του Συμβουλίου της 3/5/98 για την εισαγωγή του ευρώ, προέβλεπε ορισμένες διατάξεις για την μεταβατική και την τελική περίοδο :

✓ Από την 1-1-99 το ευρώ αντικαθιστά τα εθνικά νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών-μελών στη ζώνη ευρώ και καθιερώνεται ως το επίσημό τους νόμισμα.

✓ Τα εθνικά νομίσματα θα αποτελούν υποδιαίρεσεις του ευρώ και θα εξακολουθούν να έχουν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος , καθόσον το ευρώ δεν θα έχει ακόμα τεθεί σε φυσική κυκλοφορία αλλά θα υφίσταται σε λογιστική μορφή.

✓ Εφαρμόζεται η αρχή της μη υποχρέωσης – μη απαγόρευσης για την χρησιμοποίηση του ευρώ στις συναλλαγές.

✓ Από 1-1-02 όλες οι νομικές πράξεις θα εκτελούνται σε ευρώ και κάθε έκφραση σε εθνικό νόμισμα θα μετατρέπεται αυτομάτως σε ευρώ βάσει της επίσημης ισοτιμίας .

✓ Τα χαρτονομίσματα και κέρματα θα τεθούν σε κυκλοφορία την 1-1-02 σε όλα τα κράτη – μέλη της ζώνης ευρώ και θα αποκτήσουν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος. Τα εθνικά νομίσματα θα συνεχίσουν να κυκλοφορούν μέχρι και 28 Φεβρουαρίου του 2002.

3) Ο κανονισμός 975/98 του Συμβουλίου της 3/5/98 για την ονομαστική αξία και τις τεχνικές προδιαγραφές των κερμάτων σε ευρώ , ο οποίος όριζε τις τεχνικές προδιαγραφές των οκτώ νομισματικών αξιών από 1 λεπτό έως 2 ευρώ .

4) Ο Κανονισμός 2866/98 του Συμβουλίου της 31/12/98 για τις τιμές μετατροπής μεταξύ ευρώ και νομισμάτων των κρατών – μελών που εισήγαγαν το ευρώ, όπου οριζόταν η ισοτιμία προς την οποία το ευρώ αντικατέστησε τα εθνικά νομίσματα και η οποία ίσχυσε από την 1 Ιανουαρίου 1999.

5) Ο Κανονισμός 1478/2000 του Συμβουλίου για την αμετάκλητη ισοτιμία Δραχμής – Ευρώ.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι διατάξεις της Συνθήκης περί ΟΝΕ δημιούργησαν νέο θεσμικό πλαίσιο. Ειδικότερα πέραν του Συμβουλίου, το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις προβλέφθηκε να λειτουργεί με τη συμμετοχή των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, βάσει του Άρθρου 117 παρ. 1,εδ. 1 ΣΕΚ, κατά

την έναρξη του Δεύτερου Σταδίου προβλεπόταν η ίδρυση και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ), ενώ με την έναρξη του Τρίτου Σταδίου προβλεπόταν η ίδρυση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Με την ίδρυση της ΕΚΤ, το ΕΝΙ τέθηκε υπό εκκαθάριση.

Η ΕΚΤ καθώς και το ΕΣΚΤ κατέχουν κυρίαρχη θέση στο σύστημα λειτουργίας της ΟΝΕ, αφού έχουν ενισχυθεί με εξαιρετικά σπουδαίες αρμοδιότητες.

Στα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας, η διενέργεια πράξεων συναλλάγματος, η κατοχή και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθέσιμων των κρατών-μελών και η ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

Η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων μέσα στην Κοινότητα, τα οποία θα είναι τα μόνα που θα αποτελούν νόμιμο χρήμα εντός αυτής. Επίσης, έχει δικαίωμα εκδόσεως κανονιστικής φύσεως πράξεων, ήτοι κανονισμών, αναγκαίων για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτής και του ΕΣΚΤ, καθώς και αποφάσεων, συστάσεων και γνωμών. Με τον τρόπο αυτό η ΕΚΤ ασκεί μέρος της κανονιστικής (νομοθετικής) εξουσίας της Κοινότητας στο νομισματικό τομέα, με την έκδοση κανονισμών καθώς και αποφάσεων που απευθύνονται σε κράτη-μέλη. Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του Άρθρου 110 ΣΕΚ, οι αποφάσεις της ΕΚΤ δύναται να απευθύνονται και σε ιδιώτες, οπότε οι τελευταίες αποτελούν ατομικές (διοικητικές) πράξεις. Συνεπώς, εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων της, η ΕΚΤ έχει

την εξουσία εκδόσεως των αυτών κοινοτικών πράξεων, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, με μοναδική εξαίρεση την αρμοδιότητα να εκδίδει οδηγίες.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η ένταξη της Ελλάδας στον ενιαίο οικονομικό και νομισματικό χώρο που συγκροτούσαν τα 11 Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούσε κορυφαίο εθνικό στόχο. Προς την κατεύθυνση αυτή επικεντρώθηκε η προσπάθεια της χώρας, ώστε να πετύχει τα Οικονομικά Κριτήρια Σύγκλισης που τέθηκαν στη Συνθήκη του Μάαστριχτ ως προϋπόθεση για την συμμετοχή ενός Κράτους – Μέλους στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Η προσπάθεια της Ελλάδας άρχισε το 1993 με την υποβολή του πρώτου Προγράμματος Σύγκλισης. Στόχος του προγράμματος ήταν η σταδιακή σταθεροποίηση της οικονομίας και η προσαρμογή των οικονομικών μεγεθών. Οι αποκλίσεις όμως που σημειώθηκαν κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του, κατέστησαν αναγκαία την κατάρτιση νέου Π.Σ. για την περίοδο 1994-1999, το οποίο έθετε σαν στόχο την εξυγίανση της οικονομίας και τη σταδιακή προσαρμογή και σύγκλιση, για την ένταξη της χώρας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ.

Ακολούθησε το αναμορφωμένο πρόγραμμα οικονομικής σύγκλισης του 1997, οπότε η Ελλάδα σημείωσε ουσιώδη πρόοδο στη μείωση των σημαντικών ανισοροπιών των δημόσιων οικονομικών. Το δημοσιονομικό έλλειμμα συνέχισε την πτωτική του τάση και άγγιξε το

4% του ΑΕΠ, από 7,6% το 1996. Το δημόσιο χρέος, ενώ μέχρι το 1995 παρέμενε σταθερό στο 111,8% μειώθηκε σε 108,6% το 1997 και εξακολούθησε να εμφανίζει μικρή αλλά σταθερή μείωση. Τέλος, ο πληθωρισμός κυμάνθηκε το 1997 στο 4,5% για να προσεγγίσει το 3% το επόμενο έτος.

Η υλοποίηση του προγράμματος Σύγκλισης προχώρησε με ταχύτατους ρυθμούς, με αποτέλεσμα να καταστεί δυνατή και επιτυχής η ένταξη της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών στις 16-3-98. Μετά την καθιέρωση του ευρώ (1/1/99) και τη δημιουργία του νέου Μηχανισμού Συναλλαγματικού Ισοτιμιών η δραχμή εντάθηκε στον μηχανισμό αυτό με ισοτιμία 353,109 δρχ. έναντι του ευρώ (και περιθώρια διακύμανσης +/- 15%). Η είσοδος της δραχμής στο Μ.Σ11 και Μ.Σ12 δημιούργησε ένα ευνοϊκό κλίμα για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Η δραχμή έγινε λιγότερο ευάλωτη στις κερδοσκοπικές πιέσεις και στις χρηματοοικονομικές κρίσεις, ενισχύθηκε η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και τέθηκαν οι βάσεις ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

Τον Ιούνιο του 1998 υποβλήθηκε το Π.Σ. 1998-2001. Η προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας προχωρούσε με ικανοποιητικούς ρυθμούς και από τα μέσα του 1999 ικανοποιούσε τα 4 από τα 5 κριτήρια σύγκλισης που είχε θέσει η συνθήκη του Μάαστριχτ.

Τον Δεκέμβριο του 1999 υποβλήθηκε το Π.Σ. 1999-2002. Με το πρόγραμμα αυτό διαμορφώθηκε το πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής με στόχο, αφενός μεν την ικανοποίηση όλων των κριτηρίων σύγκλισης, αφετέρου τη διατήρηση – βελτίωση των βασικών μακροοικονομικών δεικτών κατά την περίοδο μετά την ένταξη στην ΟΝΕ.

Στις 17/1/2000 καθορίστηκε η νέα ισοτιμία της δρχ. έναντι του ευρώ σε 340,75 δρχ. ενώ τον Φεβρουάριο 2000 ικανοποιήθηκε και το πέμπτο κριτήριο σύγκλισης, το ύψος του πληθωρισμού. Στις 9/3/2000 η Ελληνική Κυβέρνηση υπέβαλε προς τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης την αίτηση για ένταξη της χώρας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ από την 1/1/01. Το αίτημα της Ελλάδας έγινε δεκτό τον Ιούνιο του 2000 μετά από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ε.Ε.

ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Οι χώρες που συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 25. Οι 15 που ήταν από πριν είναι οι εξής :

ΒΕΛΓΙΟ – ΓΕΡΜΑΝΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ – ΙΣΠΑΝΙΑ – ΓΑΛΛΙΑ –
ΙΡΛΑΝΔΙΑ – ΙΤΑΛΙΑ – ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ – ΟΛΛΑΝΔΙΑ –
ΑΥΣΤΡΙΑ – ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ – ΦΙΛΑΝΔΙΑ – ΑΓΓΛΙΑ – ΔΑΝΙΑ –
ΣΟΥΗΔΙΑ

Το 2003 εισήχθησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση άλλες 10 χώρες οι οποίες πληρούσαν τα κριτήρια. Οι νέες αυτές χώρες είναι οι εξής :

ΚΥΠΡΟΣ – ΤΣΕΧΙΑ – ΕΣΘΟΝΙΑ – ΟΥΓΓΑΡΙΑ – ΛΕΤΟΝΙΑ –
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ – ΜΑΛΤΑ – ΠΟΛΩΝΙΑ – ΣΛΟΒΑΚΙΑ – ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Οι χώρες που συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση από την 1/1/99 είναι :

ΒΕΛΓΙΟ – ΓΕΡΜΑΝΙΑ – ΙΣΠΑΝΙΑ – ΓΑΛΛΙΑ – ΙΡΛΑΝΔΙΑ –
ΙΤΑΛΙΑ – ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ – ΟΛΛΑΝΔΙΑ – ΑΥΣΤΡΙΑ –
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ – ΦΙΛΑΝΔΙΑ

Από την 1/1/01 στην Ο.Ν.Ε. συμμετέχει και η Ελλάδα.

Η απόφαση για το ποιες χώρες θα συμμετάσχουν στο ενιαίο νόμισμα πάρθηκε στις αρχές Μαΐου 1998 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενώ για την Ελλάδα τον Ιούνιο του 2000. Οι χώρες αυτές πληρούσαν τα κριτήρια της συνθήκης του Μάαστριχτ και επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στην Ο.Ν.Ε.

ΤΟ ΕΥΡΩ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Το ευρώ είναι το επίσημο νόμισμα των χωρών - μελών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και το οποίο αντικατέστησε τα εθνικά νομίσματα των χωρών αυτών.

Το ευρώ αποτελεί έναν ισχυρό συνδετικό κρίκο μεταξύ 12 ευρωπαϊκών χωρών. Είναι το κοινό σύμβολο της προσπάθειάς τους για σταθερότητα, μεγαλύτερη ευημερία και άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών τους, καθώς και για τη σθεναρή ενιαία παρουσία τους στην παγκόσμια οικονομία.

Από την 1^η Ιανουαρίου του 1999 το ευρώ μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε λογιστική μορφή, δηλαδή μέσω τραπεζικών λογαριασμών, στις χρηματαγορές – κεφαλαιαγορές, σε πολλές επιχειρηματικές δραστηριότητες και όπου δεν απαιτούνταν η χρήση μετρητών. Τα χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ κυκλοφόρησαν από την 1^η Ιανουαρίου 2002.

ΤΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΕΙ ΤΟ ΣΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Το σύμβολο του ευρώ είναι το ελληνικό γράμμα έψιλον, Ε, με δύο παράλληλες γραμμές. Το έψιλον παραπέμπει στο πρώτο γράμμα της λέξης « Ευρώπη » και οι δύο παράλληλες γραμμές υποδηλώνουν τη σταθερότητα του ευρώ. Η επίσημη συντομογραφία του ενιαίου νομίσματος είναι <<EUR>>.

ΚΕΡΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩ

Χαρτονομίσματα ευρώ

Υπάρχουν 7 χαρτονομίσματα ευρώ αξίας : 5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ.

Σε όλα τα χαρτονομίσματα αναγράφεται η λέξη «ευρώ» με την Λατινική και την Ελληνική γραφή, δηλαδή «EYRO» και «ΕΥΡΩ», εφόσον και τα δύο χρησιμοποιούνται στην ΕΕ. Επίσης τα χαρτονομίσματα αναγράφουν σε πέντε γλώσσες της Ε.Ε. τα αρχικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (BCE, ECB, EZB, EKT, EKP). Διακρίνονται επίσης το σύμβολο προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων (©) και η σημαία της ΕΕ .

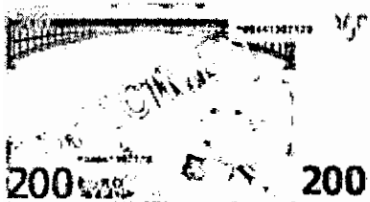
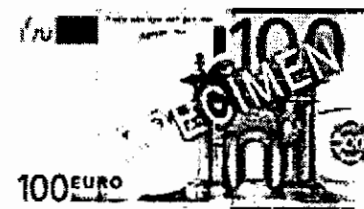
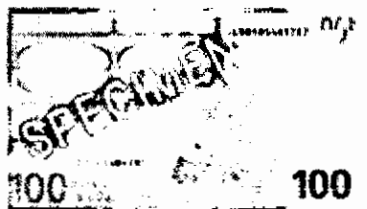
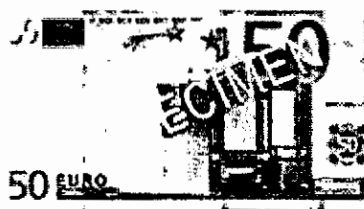
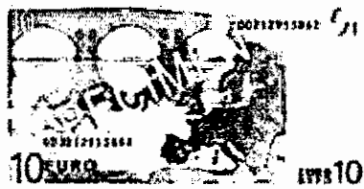
Τα χαρτονομίσματα ευρώ σχεδιάστηκαν από τον αυστριακό Robert Kalina ο οποίος είναι ένας πολύ έμπειρος γραφίστας που εργάζεται στην κεντρική Τράπεζα Αυστρίας. Ο Kalina εμπνεύστηκε τα σχέδια του από το θέμα “ εποχές και ρυθμοί της Ευρώπης”.

Επέλεξε αρχιτεκτονικά στοιχεία γνωστών μνημείων από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, τα οποία επεξεργάστηκε και τροποποίησε στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του, έτσι ώστε να μην ταυτίζονται με κανένα συγκεκριμένο κτίσμα. Τα χαρτονομίσματα απεικονίζουν τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά περιόδων της πολιτισμικής ιστορίας της Ευρώπης : τον κλασικό στα 5 ευρώ, τον ρωμανικό στα 10 ευρώ, τον γοτθικό στα 20 ευρώ, τον αναγεννησιακό στα 50 ευρώ , το μπαρόκ και το ροκοκό στα 100 ευρώ , την εποχή του χάλυβα και του γυαλιού στα 200 ευρώ και την μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20^{ου} αιώνα στα 500 ευρώ.

Τα παράθυρα και οι πύλες που κοσμούν την πρόσθια όψη των χαρτονομισμάτων συμβολίζουν το ανοιχτό πνεύμα και την διάθεση για συνεργασία στην Ευρώπη. Τα 12 αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβολίζουν τον δυναμισμό και την αρμονία μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών. Οι γέφυρες που κοσμούν την οπίσθια όψη των χαρτονομισμάτων, συμβολίζουν τη στενή συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου.

Τα χαρτονομίσματα είναι ίδια για όλες τις χώρες – μέλη της ευρωζώνης. Επίσης διαφέρουν μεταξύ τους σε χρώμα και μέγεθος. Όσο μεγαλύτερη είναι η αξία του τόσο μεγαλύτερο είναι και το μέγεθος του. Ακόμη, διαθέτουν πολλά χαρακτηριστικά που βοηθούν τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση να αναγνωρίσουν τις διάφορες ονομαστικές τους αξίες.

Κέρματα ευρώ

Τα κέρματα του ευρώ είναι οκτώ : 2 και 1 ευρώ, 50, 20, 10, 5, 2 και 1 λεπτού. Κάθε κέρμα διαφέρει από τα υπόλοιπα ως προς το μέγεθος , το χρώμα και το πάχος , ανάλογα με την ονομαστική του αξία. Κάθε κέρμα έχει μία κοινή ευρωπαϊκή όψη, η οποία απεικονίζει τον χάρτη της Ευρώπης και τα δώδεκα αστέρια της ΕΕ.

Τα κέρματα του 1, 2 και των 5 λεπτών δίνουν έμφαση στη θέση της Ευρώπης στον κόσμο. Τα κέρματα των 10, 20 και 50 λεπτών παρουσιάζουν την Ευρώπη ως ένα σύνολο κρατών. Τα κέρματα του 1 και 2 ευρώ απεικονίζουν την Ευρώπη χωρίς εσωτερικά σύνορα.

Στην άλλη όψη το κάθε κράτος-μέλος απεικονίζει δικά του σύμβολα. Τα κέρματα θα χρησιμοποιούνται σε όλες τις χώρες της ζώνης ευρώ, ανεξάρτητα από την εθνική τους όψη.

Ελληνικά κέρματα ευρώ

Η επιλογή των σχεδίων για την εθνική όψη των ελληνικών κερμάτων ευρώ έγινε από τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ύστερα από εξέταση αριθμού προτάσεων που είχαν υποβληθεί από ειδική γνωμοδοτική επιτροπή και το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής. Κάθε ονομαστική αξία έχει διαφορετικό σχέδιο.

Κέρμα 2 ευρώ

Η απαγωγή της Ευρώπης από τον Δία μεταμορφωμένο σε ταύρο όπως απεικονίζεται σε ψηφιδωτό που βρέθηκε στην Σπάρτη (3^{ος} αιώνας μ.Χ.).

Κέρμα 1 ευρώ

Αντίγραφο αρχαίου αθηναϊκού τετράδραχμου του 5^{ου} αιώνα π.Χ. που φέρει παράσταση γλαύκας, συμβόλου της θεάς Αθηνάς.

Κέρμα 50 λεπτών

Η μορφή του Ελευθέριου Βενιζέλου μιας από τις πλέον σημαντικές πολιτικές φυσιογνωμίες της νεότερης Ελλάδας.

Κέρμα 20 λεπτών

Η μορφή του Ιωάννη Καποδίστρια, κορυφαίας προσωπικότητας της ελληνικής και της ευρωπαϊκής πολιτικής σκηνής.

Κέρμα 10 λεπτών

Ρήγας Φεραίος, πρωτοπόρος και επιφανής εκπρόσωπος του ελληνικού διαφωτισμού.

Κέρμα 5 λεπτών

Σύγχρονο δεξαμενόπλοιο που συμβολίζει το πρωτοποριακό πνεύμα της ελληνικής ναυτιλίας.

Κέρμα 2 λεπτών

Κορβέτα, τύπος πλοίου που χρησιμοποιήθηκε στον Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα (1821-1827).

Κέρμα 1 λεπτού

Εξελιγμένη μορφή της αθηναϊκής τριήρους – του μεγαλύτερου πολεμικού πλοίου επί 200 χρόνια και πλέον – που χρονολογείται από την εποχή της αθηναϊκής δημοκρατίας (5^{ος} αιώνας π.Χ.).

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ποτέ δεν διοργανώθηκε μία επιχείρηση τέτοιας εμβέλειας στην παγκόσμια νομισματική ιστορία. Περισσότερα από 14,5 δις χαρτονομίσματα εκτυπώθηκαν και διανεμήθηκαν. Τώρα που το ευρύ κοινό έχει στα χέρια του τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα, είναι σημαντικό να υπάρξει εμπιστοσύνη έναντι αυτών των νέων κερμάτων και χαρτονομισμάτων. Από τον σχεδιασμό μέχρι την παραγωγή, χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα, ώστε η ασφάλεια να είναι η μεγαλύτερη δυνατή.

Αν και ο κίνδυνος των παραχαραγμένων νομισμάτων δεν μπορεί ποτέ να εξαλειφθεί, ο κίνδυνος νομισμάτων ταυτόσημων με τα αυθεντικά είναι μηδενικός. Χρησιμοποιήθηκαν τα καλύτερα συστήματα προστασίας, βάσει της πείρας που ανέπτυξε καθεμία από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Για προφανείς λόγους, τα νέα χαρτονομίσματα διατηρούν ένα μέρος μυστηρίου.

Υπάρχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ασφαλείας, τα οποία επιτρέπουν τον περιορισμό στο μέγιστο του κινδύνου παραχάραξης και ενδεχομένως, τον εντοπισμό των ενδεχόμενων παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων :

⇒ Η αφή. Η εκτύπωση είναι ανάγλυφη, χάρη σε ειδικές μεθόδους εκτύπωσης, η οποία δίνει στο χαρτονόμισμα μία πολύ ιδιαίτερη αφή.

⇒ Η παρατήρηση στο φως. Κοιτώντας το χαρτονόμισμα στο φως διακρίνουμε το υδατόσημο, το νήμα ασφαλείας και το αποτέλεσμα της διόρασης. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι και τα τρία ορατά σε αμφότερες τις όψεις ενός αυθεντικού χαρτονομίσματος.

⇒ Η πλάγια θέση του χαρτονομίσματος. Στην πρόσθια όψη, μπορούμε να διακρίνουμε τη μεταβαλλόμενη εικόνα στην ολογραφική επιμεταλλωμένη ζώνη (για τις μικρές αξίες) ή στην ολογραφική επιμεταλλωμένη ψηφίδα (για τις μεγάλες αξίες). Στην οπίσθια όψη μπορούμε να διακρίνουμε τη λάμψη της ιριδίζουσας ζώνης στις μικρές αξίες ή τη μελάνη μεταβαλλόμενου χρώματος στις μεγάλες αξίες.

Αυτά τα τελειοποιημένα χαρακτηριστικά ασφαλείας διασφαλίζουν ότι τα χαρτονομίσματα του ευρώ ήταν, τουλάχιστον, στον ίδιο βαθμό προστατευμένα έναντι της παραχάραξης με τα εθνικά χαρτονομίσματα.. Πράγματι, η πολυπλοκότητά τους καθιστά πολύ πιο δύσκολη την εργασία των υποψηφίων παραχαρακτών. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας θα επιτρέπουν, εξάλλου, την ταχεία και εύκολη διαπίστωση της αυθεντικότητας του χαρτονομίσματος. Κατά συνέπεια, ο καθένας θα μπορεί να προφυλαχθεί από τον κίνδυνο παραλαβής παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων, είτε πρόκειται για επαγγελματίες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, για εμπόρους ή καταναλωτές.

Προκειμένου αυτά τα χαρακτηριστικά να είναι γνωστά και, κατά συνέπεια, ευκόλως διακριτικά, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πραγματοποίησε μία εκστρατεία ενημέρωσης για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας.

Εξάλλου, η ΕΚΤ διατηρεί μία βάση δεδομένων, όπου συγκεντρώνει τις πληροφορίες για τα παραχαραγμένα χαρτονομίσματα και παράλληλα, δημιουργεί ένα κέντρο ανάλυσης των παραχαράξεων. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία είναι επιφορτισμένη με την καταπολέμηση της παραχάραξης των νομισμάτων και κυρίως των χαρτονομισμάτων του ευρώ. Το Ευρωσύστημα και οι εθνικές αστυνομικές υπηρεσίες θα συνεισφέρουν σε αυτή την καταπολέμηση.

Αν και η παραχάραξη κερμάτων είναι, εκ των προτέρων, λιγότερο ενδιαφέρουσα για τους παραχαράκτες, ο κίνδυνος υπάρχει. Επίσης, τα κέρματα κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τεχνικές μεθόδους αιχμής, οι οποίες καθιστούν την αναπαραγωγή τους ιδιαίτερα δύσκολη και εύκολα ανιχνεύσιμη. Ιδιαίτερη μέριμνα υπήρξε για την προστασία των κερμάτων του 1 και 2 ευρώ, με την ενσωμάτωση ειδικών χαρακτηριστικών ασφαλείας. Χάρη στη χρησιμοποίηση μίας προηγμένης τεχνολογίας, η οποία συνδυάζει δύο μέταλλα, τα εν λόγω κέρματα είναι δύσκολο να παραχαραχτούν. Εξάλλου, η περιφέρεια του κέρματος των 2 ευρώ περιλαμβάνει χαρακτηριστικά. Τα κέρματα του ευρώ περιλαμβάνουν ιδιαίτερα αξιόπιστα χαρακτηριστικά ασφαλείας, τα οποία είναι αναγνωρίσιμα από τις μηχανές και κυρίως από τους αυτόματους διανομείς προϊόντων.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η μετατροπή θα γίνεται σύμφωνα με την αμετάκλητη ισοτιμία της δραχμής έναντι του ευρώ.

$$1 \text{ ευρώ} = 340,75 \text{ δρχ.}$$

Για να μετατρέψουμε ένα ποσό από δραχμές σε ευρώ, θα πρέπει απλά να το διαιρούμε δια της τιμής μετατροπής.

$$\text{ευρώ} = \text{Δραχμές} / 340,750.$$

Για να μετατρέψουμε ένα ποσό από ευρώ σε δραχμές, θα πρέπει να κάνουμε τον αντίθετο υπολογισμό, να το πολλαπλασιάσουμε δηλαδή με την τιμή μετατροπής.

$$\text{Δραχμές} = \text{ευρώ} \times 340,750.$$

Στη συνέχεια θα πρέπει οι τιμές να στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω ή προς τα κάτω. Το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας των κρατών – μελών, έχει θεσπίσει ακριβείς κανόνες προκειμένου να διασφαλίσει την αμεροληψία των στρογγυλοποιήσεων προς τα πάνω και προς τα κάτω. Για κάθε μετατροπή από εθνικά νομίσματα σε ευρώ προβλέπεται ότι εάν το τρίτο δεκαδικό ψηφίο είναι μικρότερο του 5, η τιμή στρογγυλοποιείται προς τα κάτω και εάν το τρίτο δεκαδικό ψηφίο είναι ίσο ή μεγαλύτερο του 5, η τιμή στρογγυλοποιείται προς τα πάνω.

Για παράδειγμα, αν μετά την μετατροπή του εθνικού νομίσματος προκύπτει ποσό:

- 1,655 ευρώ, το στρογγυλοποιημένο ποσό είναι 1,66 ευρώ.
- 1,657 ευρώ, το στρογγυλοποιημένο ποσό είναι 1,66 ευρώ.

- 1,654 ευρώ, το στρογγυλοποιημένο ποσό είναι 1,65 ευρώ.

Η τιμή μετατροπής δεν στρογγυλοποιείται. Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε ότι οι μετατροπές πρέπει να γίνονται για κάθε ποσό ξεχωριστά και δεν πρέπει να υπολογίζονται αναλογικά. Δηλαδή δεν πρέπει να θεωρούμε πως 500 δραχ. = 1,47 ευρώ, άρα 1000 δραχ. $1,47 \times 2 = 2,94$ ευρώ (1000 δραχ. = 2,93 ευρώ), γιατί για μεγάλα ποσά η διαφορά είναι σημαντική.

Από την 1 Ιανουαρίου 1999 το ευρώ αντικατέστησε τα εθνικά νομίσματα των 11 χωρών-μελών της Ο.Ν.Ε. και από την 1 Ιανουαρίου του 2001 και της Ελλάδας. Η αντικατάσταση έγινε με τις αμετάκλητες σταθερές ισοτιμίες μετατροπής όπως καθορίστηκαν από το Συμβούλιο ECOFIN. Οι σταθερές ισοτιμίες μετατροπής είναι οι ακόλουθες :

Αμετάκλητα καθορισμένες τιμές μετατροπής			
1 ευρώ =	40,3399	Βελγικά φράγκα	
	1,95583	Γερμανικά μάρκα	
	340,750	Ελληνικές δραχμές	
	166,386	Ισπανικές πεσέτες	
	6,55957	Γαλλικά φράγκα	
	0,787564	Ιρλανδικές λίρες	
	1936,27	Ιταλικές λίρες	

40,3399	Φράγκα Λουξεμβούργου	
2,20371	Ολλανδικά φιορίνια	
13,7603	Αυστριακά σελίνια	
200,482	Πορτογαλικά εσκούδο	
5,94573	Φινλανδικά μάρκα	

ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Το Ευρωσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ, είναι ένα αποκεντρωμένο σύστημα. Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν χρειάστηκε να δημιουργήσει τεχνικές υποδομές προς το σκοπό αυτό, δηλαδή θησαυροφυλάκια, κέντρα διανομής και μονάδες χειρισμού των χαρτονομισμάτων. Ήταν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, οι οποίες διέθεσαν τις απαιτούμενες υποδομές για την κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων, διανέμισαν τα χαρτονομίσματα του ευρώ στον τραπεζικό τομέα και διασφάλισαν τα επιχειρησιακά καθήκοντα. Σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα διανεμήθηκαν στα βασικά ιδρύματα, στις τράπεζες, στα ταχυδρομικά γραφεία και στους μεταφορείς χρημάτων, κατά την διάρκεια των τελευταίων μηνών του 2001. Τα εθνικά Υπουργεία Εσωτερικών και οι αστυνομικές υπηρεσίες της ζώνης του ευρώ έλαβαν έκτακτα μέτρα

ασφαλείας για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που συνδέονταν με τη διανομή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε τέτοια έκταση. Εργάστηκαν στενά με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, τις εμπορικές τράπεζες, τις ενώσεις εμπόρων και τις εταιρείες μεταφοράς χρημάτων. Εξάλλου, ορισμένες χώρες χρησιμοποίησαν τον στρατό για την προστασία των χρηματαποστολών.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Σημαντικές ημερομηνίες

1^η Ιουλίου 1990 – 31^η Δεκεμβρίου 1993:

Απελευθέρωση κυκλοφορίας κεφαλαίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντατικοποιήθηκαν οι προσπάθειες των κρατών – μελών, για να πετύχουν μεγαλύτερη οικονομική σύγκλιση και να συντονίσουν καλύτερα τη δημοσιονομική τους πολιτική.

1^η Ιανουαρίου 1994 – 31^η Δεκεμβρίου 1998:

Περίοδος προετοιμασίας των κρατών – μελών για την ένταξή τους στην ΟΝΕ. Δημιουργήθηκαν οι νομικές, θεσμικές και οικονομικές προϋποθέσεις για την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος. Τα κράτη – μέλη εφάρμοσαν τα προγράμματα σύγκλισης. Δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα ως πρόδρομος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Στις 2 Μαΐου 1998, αποφάσισε το Συμβούλιο Κορυφής την εισαγωγή του ευρώ σε 11 κράτη – μέλη: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Φιλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία και Ισπανία.

1^η Ιανουαρίου 1999:

Έναρξη του τρίτου σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη ευρώ. Αμετάκλητος καθορισμός των ισοτιμιών μετατροπής των εθνικών νομισμάτων προς το ευρώ την 31^η Δεκεμβρίου 1998.

19^η Ιουνίου 2000:

Στο Συμβούλιο Κορυφής στη Φεΐρα της Πορτογαλίας ελήφθη η απόφαση ένταξης της Ελλάδας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ.

1^η Ιανουαρίου 2001:

Ένταξη της Ελλάδας στην ευρώ-ζώνη. Το ευρώ είναι το επίσημο νόμισμα της χώρας σε λογιστική μορφή και η δραχμή αποτελεί υποδιαίρεσή του.

1^η Ιανουαρίου 2002:

Τίθενται σε κυκλοφορία τα χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ, στις χώρες της ευρώ-ζώνης και αποσύρονται σταδιακά τα εθνικά χαρτονομίσματα και κέρματα.

1^η Μαρτίου 2002:

Τα κέρματα δραχμών ανταλλάσσονται με ευρώ στην Τράπεζα της Ελλάδος και στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) για δύο έτη έως 1^η Μαρτίου 2004. Τα χαρτονομίσματα δραχμών ανταλλάσσονται με ευρώ στην Τράπεζα της Ελλάδος για 10 έτη έως 1^η Μαρτίου 2012.

Το χρονικό της αλλαγής

Η είσοδος της Ελλάδος στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ και η υιοθέτηση του ευρώ αποτέλεσαν αναμφισβήτητα γεγονότα υψίστης σημασίας με πολλές και σημαντικές συνέπειες για την εθνική μας οικονομία, τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Οι αλλαγές και οι συνέπειες από την ένταξη της Ελλάδος στην ευρωζώνη διακρίνονται, από πλευράς χρόνου σε τρεις κατηγορίες: α) μέχρι τέλος του 2000, β) από 1/1/2001 μέχρι 31-12-01 και γ) από 1-1-2002 και μετά.

Στην α' περίοδο (μέχρι 31-12-00)

Το νόμιμο νόμισμα της χώρας μας εξακολουθούσε να είναι η δραχμή, ενώ το ευρώ αποτελούσε το μοναδικό νόμιμο νόμισμα των 11 κρατών – μελών της ΕΕ που ανήκαν στη λεγόμενη ζώνη του ευρώ. Συνεπώς, για την Ελλάδα κατά το χρονικό αυτό διάστημα, το ευρώ αποτελούσε ξένο νόμισμα όπως το δολάριο ΗΠΑ, το γιεν Ιαπωνίας, η λίρα Αγγλίας, κ.λ.π.

Η τιμή μετατροπής του ευρώ σε δραχμές δεν ήταν σταθερή, αλλά διέφερε καθημερινά, όπως και των λοιπών ξένων νομισμάτων. Η κεντρική ισοτιμία του ευρώ προς 340,750 δραχμές αποτελούσε την, εντός του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ-11), ισοτιμία. Κεντρική ισοτιμία, με βάση την οποία ενεργοποιούνταν το σύστημα προστασίας της δραχμής σε περίπτωση υποτίμησης ή ανατίμησης που υπερέβαινε το $\pm 15\%$ της παραπάνω ισοτιμίας. Με την ισοτιμία αυτή κλειδώθηκε η δραχμή από την 1.1.2001.

Στους μήνες μέχρι το τέλος αυτού του έτους, οι συμβάσεις και οι λοιπές νομικές πράξεις (δάνεια, πωλήσεις ή μισθώσεις ακινήτων, πωλήσεις εμπορευμάτων κ.λ.π.) συνομολογούνταν όπως και στο παρελθόν, σε δραχμές.

Στην β' περίοδο (από 1-1-2001 έως 31-12-2001)

Το χρονικό αυτό διάστημα αποτέλεσε για την Ελλάδα την μεταβατική περίοδο. Η δραχμή κλειδώθηκε οριστικά και αμετάκλητα με το ευρώ με την ισοτιμία 1 ευρώ = 340,750 δραχμές. Από την 1.1.2001, το μοναδικό νόμιμο νόμισμα της Ελλάδος ήταν το ευρώ, το οποίο υποδιαιρούνταν σε εκατό λεπτά (cents). Για τεχνικούς λόγους το ευρώ σε χαρτονομίσματα και κέρματα δεν κυκλοφόρησε αμέσως, αλλά ένα χρόνο αργότερα, την 1.1.2002. Το ευρώ από την πρώτη ημέρα του 2002, αντικατέστησε την δραχμή. Η δραχμή όμως, εξακολουθούσε να κυκλοφορεί και να γίνεται δεκτή στις συναλλαγές καθ' όλη τη διάρκεια του 2001 όχι ως αυτοτελές νόμισμα αλλά ως υποδιαίρεση του ευρώ με βάση την αμετάκλητη τιμή μετατροπής. Το ίδιο ίσχυε και για τα λοιπά 11 νομίσματα της ζώνης του ευρώ, με μόνη τη διαφορά ότι για τα αντίστοιχα κράτη – μέλη η μεταβατική περίοδος ήταν τριετής, είχε δηλαδή αρχίσει από την 1.1.1999.

Όλες οι συμβάσεις που συνάπτονταν κατά τη διάρκεια του έτους 2001 έπρεπε να χρησιμοποιούν ως νόμισμα και να περιέχουν αναφορές μόνο σε ευρώ. Εάν όμως, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα πραγματοποιήθηκε σε ευρώ. Δηλαδή, κατά το έτος 2001 επιτρεπόταν στις συμβάσεις και γενικότερα στις συναλλαγές να χρησιμοποιείται είτε το ευρώ, είτε η δραχμή, ή άλλο νόμισμα της ζώνης.

Επίσης στην μεταβατική αυτή περίοδο ήταν υποχρεωτική η διπλή αναγραφή τιμών σε αποδείξεις λιανικής, αντίγραφα λογαριασμών, μισθούς, συντάξεις, κουπόνια αγορών και εκπτώσεων, προσφορές και κάθε είδους διαφήμιση στην οποία αναφέρονταν τιμές προϊόντων ή υπηρεσιών. Στα ταμεία των καταστημάτων υπήρχε σε εμφανή θέση η τιμή μετατροπής καθώς επίσης και ο πίνακας με τις αντιστοιχίες της δραχμής σε ευρώ και αντίστροφα.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις έπρεπε να προετοιμαστούν για τις αλλαγές και τις συνέπειες που επήλθαν κατά το έτος 2001. Εκτός από την εκπαίδευση του προσωπικού, ιδιαίτερη προσοχή έπρεπε να δοθεί στην προσαρμογή του λογισμικού ώστε να ήταν δυνατή η διπλή απεικόνιση των τιμών στα έγγραφα της επιχείρησης. Για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, κατά το 2001, το μοναδικό νόμιμο νόμισμα της Ελλάδας ήταν το ευρώ και η δραχμή δεν ήταν αυτοτελές νόμισμα αλλά υποδιαίρεση του ευρώ, συνεπώς αναφερόμενοι στο ευρώ και στη δραχμή έπρεπε να συνειδητοποιήσουμε ότι πρόκειται για ένα νόμισμα.

Στην γ' περίοδο (από 1-1-2002 και μετά)

Την 1.1.2002 το ευρώ κυκλοφόρησε σε φυσική μορφή, ταυτόχρονα και στις 12 χώρες μέλη της ζώνης ευρώ και άρχισε η απόσυρση της δραχμής και των υπολοίπων εθνικών νομισμάτων της ζώνης ευρώ.

Από 1.1.2002 έως 28.2.2002.

Τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα δραχμών εξακολουθούσαν να διατηρούν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος. Στόχος της πολιτείας ήταν από 1.1.2002 οι συναλλαγές να γίνονται με ευρώ και έως το τέλος

του πρώτου 15νθήμερου του Ιανουαρίου 2002 να έχει αποσυρθεί ο κύριος όγκος τραπεζογραμματίων και κερμάτων δραχμών.

Την 1.1.2002 όλοι οι λογαριασμοί τραπεζών μετατράπηκαν υποχρεωτικά σε ευρώ. Η διπλή αναγραφή τιμών σε προϊόντα και υπηρεσίες συνεχίστηκε μέχρι 28.2.2002.

Οι εμπορικές τράπεζες διέθεταν στα ταμεία τους μόνο ευρώ και αντάλλαζαν δραχμές με ευρώ, χωρίς καμία επιβάρυνση για τον πελάτη. Οι πληρωμές μισθών, αμοιβών συντάξεων κ.λ.π. πραγματοποιούνταν σε ευρώ. Οι επιχειρήσεις παροτρύνονταν να μας δίνουν ρέστα σε ευρώ. Οι φορολογικές δηλώσεις που υποβλήθηκαν το 2002 και αφορούσαν τα εισοδήματα του 2001, ήταν σε δραχμές και το εκκαθαριστικό ήταν σε ευρώ.

Από 1.3.2002.

Η δραχμή σταμάτησε να αποτελεί νόμιμο χρήμα και αντικαταστάθηκε από το ευρώ. Όλες οι συναλλαγές γίνονταν μόνο σε ευρώ. Από την 1^η Μαρτίου δεν υπήρχε υποχρέωση αποδοχής πληρωμών σε δραχμές για κανενός είδους συναλλαγή.

Η Τράπεζα της Ελλάδος και τα 27 υποκαταστήματά της, αντάλλαζαν χαρτονομίσματα δραχμών με ευρώ έως 1.3.2012. Η Τράπεζα της Ελλάδος και όλες οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) αντάλλαζαν κέρματα δραχμών έως 1.3.2004.

Η πορεία προς την ΟΝΕ

Οι χρονολογίες σταθμοί για την οικονομική και νομισματική ένωση

<p>Μάρτιος 1957</p> <p>Υπογράφεται η Συνθήκη της Ρώμης για τη δημιουργία της ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) και της ΕΚΑΕ (Ευρωπαϊκή κοινότητα Ατομικής Ενέργειας)</p>	<p>Απρίλιος 1972</p> <p>Δημιουργείται το νομισματικό σύστημα «φίδι στο τούνελ» , σύμφωνα με το οποίο το όριο διακύμανσης των κοινοτικών νομισμάτων σε σχέση με το δολάριο ήταν $\pm 2,25\%$.</p>
<p>Ιανουάριος 1973</p> <p>Πραγματοποιείται η πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ με την ένταξη της Δανίας , της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.</p>	<p>Μάρτιος 1979</p> <p>Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) και η Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ΕCΥ). Ξεκινά η λειτουργία του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΣΜΙ).</p>
<p>Ιανουάριος 1981</p> <p>Πραγματοποιείται η δεύτερη διεύρυνση με την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ.</p>	<p>Ιανουάριος 1986</p> <p>Πραγματοποιείται η τρίτη διεύρυνση με την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας και τη δημιουργία της ΕΟΚ των «12». Υπογράφεται η Ενιαία Ευρωπαϊκή</p>

	<p>Πράξη , που προβλέπει τη δημιουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ως το 1992.</p>
<p>Ιούλιος 1989</p> <p>Εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης η Έκθεση Ντελόρ, η οποία προτείνει την εφαρμογή της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε τρία στάδια.</p>	<p>Ιούλιος 1990</p> <p>Ξεκινάει το πρώτο στάδιο της ONE με την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς κεφαλαίων σε 8 από τις 12 χώρες. Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, και Πορτογαλία παίρνουν ως τον Δεκέμβριο του 1992.</p>
<p>Οκτώβριος 1991</p> <p>Δημιουργείται ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (EOX).</p>	<p>Φεβρουάριος 1992</p> <p>Υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, που ορίζει το πλαίσιο της ONE και κυρίως τα κριτήρια σύγκλισης για το ενιαίο νόμισμα.</p>
<p>Ιανουάριος 1993</p> <p>Τίθεται σε ισχύ η Ενιαία Αγορά.</p>	<p>Αύγουστος 1993</p> <p>Αλλάζει ο ΜΣΙ και διευρύνονται τα περιθώρια διακύμανσης ($\pm 15\%$).</p>
<p>Ιανουάριος 1994</p>	

<p>Ξεκινά το δεύτερο στάδιο της ONE. Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο στη Φραγκφούρτη, που αποτελεί τον «πρόγονο» της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.</p>	<p>Ιανουάριος 1995</p> <p>Πραγματοποιείται η τέταρτη διεύρυνση με την ένταξη της Σουηδίας, της Φινλανδίας και της Αυστρίας.</p>
<p>Δεκέμβριος 1995</p> <p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Μαδρίτη εγκρίνει το γενικό πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος και υιοθετεί την ονομασία «ευρώ».</p>	<p>Δεκέμβριος 1996</p> <p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Δουβλίνο υιοθετεί την εισαγωγή του ευρώ και συμφωνείται το Σύμφωνο Σταθερότητας με το οποίο διασφαλίζεται η συμμόρφωση των χωρών-μελών στους ονομαστικούς στόχους της ONE ως προς τα δημοσιονομικά ελλείμματα.</p>
<p>Ιούνιος 1997</p> <p>Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ υιοθετεί το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης με στόχο τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας</p>	<p>Ιανουάριος 1999</p> <p>Το ECU αντικαθιστάται από το ευρώ σε ισοτιμία ένα προς ένα.</p>

στη ζώνη του ευρώ.

Από τη δραχμή στο ευρώ

Οι χρονολογίες-σταθμοί για την Ελλάδα

16.3.1998 Η δραχμή εντάσσεται στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ), ένα από τα κριτήρια για ένταξη στη ζώνη του ευρώ.	9.3.2000 Κατατίθεται η επίσημη αίτηση της Ελλάδας για την ένταξη στην ΟΝΕ.
19.6.2000 Λαμβάνεται η επίσημη απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ (Eco/Fin) για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ (στη Σάντα Μαρία ντα Φείρα της Πορτογαλίας).	31.12.2000 «Κλειδώνεται» οριστικά και αμετάκλητα η ισοτιμία της δραχμής έναντι του ευρώ (1 ευρώ = 340,75 δρχ.)
1.1.2001 Η δραχμή εντάσσεται στη ζώνη του ευρώ: κυκλοφορεί αλλά δεν υφίσταται παρά ως υποδιαίρεση του ευρώ. Η ισοτιμία με τα αλλά νομίσματα προσδιορίζεται μέσω του κοινού νομίσματος. Ορίζεται μεταβατική περίοδος ενός έτους	1.3.2001 Γίνεται υποχρεωτική η διπλή αναγραφή των τιμών και άλλων χρηματικών ποσών και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις.

<p>για την ελληνική οικονομία και τις ελληνικές επιχειρήσεις. Η διπλή αναγραφή των τιμών και των ποσών γίνεται (για τις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 10 άτομα) υποχρεωτική.</p>	
<p>1.1.2002</p> <p>Παράλληλα με τη δραχμή κυκλοφορεί και ευρώ. Η διπλή αναγραφή των τιμών σε δραχμές και σε ευρώ παραμένει υποχρεωτική.</p>	<p>28.2.2002</p> <p>Αποσύρεται η δραχμή, όπως και τα άλλα εθνικά νομίσματα των χωρών που συμμετέχουν. Η δραχμή παύει να είναι δεκτή στο εμπόριο και στις χρηματικές συναλλαγές.</p>
<p>1.3.2002</p> <p>Κυκλοφορεί μόνο το ευρώ.</p>	

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

❖ Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Ευρώ (ΕΣΣΕΕ)

Το όργανο που επόπτευε και κατεύθυνε τις ενέργειες για τη μετάβαση στο ευρώ, ήταν η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Ευρώ (ΕΣΣΕΕ), που συστάθηκε το 1998 με απόφαση του Πρωθυπουργού. Στην Επιτροπή αυτή, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, προέδρευε ο Υπουργός Εθνικής

Οικονομίας. Η Επιτροπή συνεδρίαζε κάθε δύο μήνες περίπου, στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ) και έδινε τις βασικές κατευθύνσεις για την προσαρμογή των τομέων της οικονομίας και της διοίκησης στο νέο νομισματικό περιβάλλον καθώς και για την επικοινωνιακή πολιτική, προκειμένου τόσο οι φορείς όσο και το ευρύ κοινό να έχουν ενημερωθεί και προετοιμαστεί έγκαιρα, για την ευκολότερη αποδοχή και χρήση του νέου νομίσματος.

❖ Επιτροπή εκπροσώπων της ΕΣΕΕ

Για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και παρακολούθηση όλων των απαιτούμενων ενεργειών προσαρμογής των κοινωνικοοικονομικών φορέων είχε συσταθεί η Επιτροπή Εκπροσώπων της ΕΣΕΕ, στην οποία συμμετείχαν οι εκπρόσωποι των μελών της Εθνικής Συντονιστικής Επιτροπής, υπό την Προεδρία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΘΟ.

❖ Διυπουργική Ομάδα Δράσης

Για την απρόσκοπτη και ταχύτερη προώθηση των απαιτούμενων προσαρμογών, συστάθηκε με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Οικονομίας, η Διυπουργική Ομάδα Δράσης στο ΥΠΕΘΟ, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Ανάπτυξης, Τράπεζα της Ελλάδος, ΣΕΒ, ΓΣΕΕ, ΕΕΤ, υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΘΟ. Η Ομάδα Δράσης άρχισε τη λειτουργία της τον Μάιο του 2001 και συνεδρίαζε κάθε εβδομάδα στο ΥΠΕΘΟ.

Έργο της Ομάδας Δράσης ήταν ο συντονισμός και η άμεση λήψη των απαραίτητων μέτρων για την επίλυση των προβλημάτων που ήταν πιθανό να προκύψουν από την εισαγωγή του ευρώ στη χώρα μας, δεδομένου ότι η μη αποτελεσματική και έγκαιρη προσαρμογή των αρμοδίων φορέων, θα είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία ανεπιθύμητων επιπτώσεων στην ελληνική οικονομία και στην κοινωνία γενικότερα.

❖ Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή

Για την προώθηση των απαιτούμενων διατάξεων, προκειμένου να έχει προσαρμοστεί το νομικό πλαίσιο στο νέο νομισματικό περιβάλλον, είχε συσταθεί στο ΥΠΕΘΟ Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών υπό την Προεδρία του Νομικού Συμβούλου του ΥΠΕΘΟ. Νομοπαρασκευαστικές Επιτροπές είχαν συσταθεί και σε όλα τα Υπουργεία με αντικείμενο τη μελέτη των απαιτούμενων προσαρμογών στον τομέα τους.

❖ Ειδικές Ομάδες Εργασίας

Τέλος, Ειδικές Ομάδες Εργασίας Ευρώ είχαν συσταθεί στο Δημόσιο Τομέα (Υπουργεία, ΔΕΚΟ, Περιφέρειες, Νομαρχίες, κλπ) έργο των οποίων ήταν η ομαλή και έγκαιρη προετοιμασία των φορέων τους για τη μετάβαση στο ευρώ. Ο συντονισμός των επιμέρους φορέων για την προετοιμασία μετάβασης στο ευρώ έγινε από το ΥΠΕΘΟ και πιο συγκεκριμένα το Τμήμα Ευρώ της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΥΡΩ - ΛΟΓΟΤΥΠΟ

Το ευρώ-λογότυπο χορηγήθηκε στους προμηθευτές από τα κατά τόπους αρμόδια Επιμελητήρια, μετά από αίτηση που οι προμηθευτές απεύθυναν σε αυτά, αποδεχόμενοι ρητά να τηρήσουν τους όρους χορήγησης ευρώ-λογότυπου που περιέχονταν στην αίτηση. Η αίτηση καθώς και οι συνοδευτικοί σε αυτήν όροι ήταν διαθέσιμοι από τα κατά τόπους Επιμελητήρια, είτε σε έντυπη είτε, εάν αυτό ήταν εφικτό, σε ηλεκτρονική μορφή.

Οι προμηθευτές έπρεπε : α) να έχουν αναρτημένο το ευρώ-λογότυπο στην είσοδο της επιχείρησης και σε εμφανή θέση κοντά στο ταμείο, σε μέγεθος ορατό από τους καταναλωτές και β) να το χρησιμοποιούν σε κάθε έντυπο που έθεταν στη διάθεση των καταναλωτών (τιμοκατάλογοι, υποβολή προσφορών, κ.λ.π.), στην ιστοσελίδα τους, εάν υπήρχε, και στην κάθε είδους διαφήμιση.

Πέραν αυτών των υποχρεώσεων, η χορήγηση και χρήση του ευρώ-λογότυπου δέσμευε τον προμηθευτή:

1) Να μην επιβαρύνει τους καταναλωτές οι οποίοι επέλεξαν να πληρώσουν σε ευρώ με κανένα επιπλέον έξοδο.

2) Να διαθέτει καταρτισμένο προσωπικό που θα παρείχε απλές εξηγήσεις στους καταναλωτές σχετικά με το ευρώ.

3) Να πληροφορεί τους καταναλωτές με τον πλέον κατάλληλο, ευκρινή και διαρκή τρόπο i) ότι είχαν τη δυνατότητα, η οποία δεν αποτελούσε υποχρέωση, να πληρώνουν σε ευρώ σε λογιστική μορφή (κάρτα, επιταγή, τραπεζικό έμβασμα) μέχρι την 31.12.2001, ii) ότι η χρήση κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ σε φυσική μορφή άρχισε την 1.1.2002, ημερομηνία κατά την οποία άρχιζε παράλληλα η απόσυρση της δραχμής που διήρκεσε μέχρι την 28.2.2002, iii) σε ότι αφορούσε τις αξίες, την εμφάνιση και τις όψεις των κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ, iv) σχετικά με τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης με τη βοήθεια παραδειγμάτων και v) σχετικά με τη διεύθυνση του αρμοδίου Επιμελητηρίου του νομού για τη διαχείριση του σήματος και τη δυνατότητα διαμαρτυρίας στο ευρωπαϊκό παρατηρητήριο της Νομαρχίας στην περίπτωση μη τήρησης των δεσμεύσεων.

Παρακολούθηση και κυρώσεις

1) Την ευθύνη της διαχείρισης του ευρώ-λογότυπου είχαν τα κατά τόπους αρμόδια Επιμελητήρια σε συνεργασία με τα ευρωπαϊκά παρατηρητήρια.

2) Εάν μετά από έλεγχο ή καταγγελία διαπιστώθηκε ότι ένας προμηθευτής δεν τηρούσε τους όρους χορήγησης ευρώ-λογότυπου, το αρμόδιο ευρωπαϊκό παρατηρητήριο του έστελνε επιστολή καλώντας τον να εκφράσει τις απόψεις του ή να αποσύρει τον ευρώ-λογότυπο κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 16 του Ν. 2842/2000.

3) Εάν ο προμηθευτής συνέχιζε να χρησιμοποιεί τον ευρω-λογότυπο παρ' όλο ότι αποδεδειγμένα δεν τηρούσε τους όρους χορήγησής του, τότε υφίσταται τις κυρώσεις του άρθρου 20 του Ν. 2842/2000.

4) Τα κατά τόπους αρμόδια Επιμελητήρια τηρούσαν μητρώα των προμηθευτών στους οποίους είχε χορηγηθεί ευρω-λογότυπος και ενημέρωναν σχετικά τα αντίστοιχα ευρω-παρατηρητήρια. Κατέβαλλαν επίσης κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε τα μητρώα αυτά να γίνουν ευρύτερα γνωστά στο κοινό.

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Τα πλεονεκτήματα του ευρώ

Πριν από την εισαγωγή του ευρώ, κάθε χώρα διαχειριζόταν το χρέος της, λαμβάνοντας υπόψη της δύο ουσιαστικούς παράγοντες : ένα εθνικό νόμισμα και μία εθνική αγορά. Αυτή η κατάσταση παρουσίαζε ταυτόχρονα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Το κυριότερο πλεονέκτημα ήταν ότι οι διαχειριστές μπορούσαν να στηρίζονται σε μία τοπική αγορά, σχετικά δέσμια, γεγονός που απλοποιούσε κατά κάποιο τρόπο την «εμπορική» τους προσέγγιση έναντι της αγοράς. Αντίθετα, οι συνθήκες που αντιμετώπιζε η αρχή έκδοσης του νομίσματος ποίκιλλαν σημαντικά, σύμφωνα με διάφορα κριτήρια, όπως η σχετική βαρύτητα του νομίσματος, το μέγεθος της έκδοσης και οι απρόβλεπτοι παράγοντες κινδύνου. Για παράδειγμα, μία πολιτική κρίση μπορούσε να επηρεάσει τη συναλλαγματική τιμή του νομίσματος και, κατά συνέπεια, τα επιτόκια που συνδεόταν με αυτό. Για να ελέγξουν αυτόν τον κίνδυνο, πολλές χώρες ήταν αναγκασμένες να συναλλάσσονται με ξένα νομίσματα.

Αλλά, ταυτόχρονα, εκτίθονταν στις σημαντικές διακυμάνσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος.

Αυτή η κατάσταση ήταν κυρίως αρνητική για τις μικρές χώρες , των οποίων τα νομίσματα δεν στηριζόντουσαν σε μία αρκετά στερεή βάση. Για να χρηματοδοτηθούν, ορισμένα κράτη ήταν υποχρεωμένα να προσφέρουν υψηλότερα επιτόκια, θεωρούμενα από την αγορά ως μία απαραίτητη πριμοδότηση. Το γεγονός της διατήρησης της διάρθρωσης των επιτοκίων τους σε υψηλότερο επίπεδο από εκείνο των μεγάλων χωρών, αποτελούσε προφανώς μειονέκτημα και επιβάρυνε το κόστος του δημόσιου χρέους. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, πολλές χώρες είχαν επιλέξει να συνδέσουν ανεπίσημα το νόμισμα τους με το γερμανικό μάρκο, το οποίο θεωρούνταν ως νόμισμα αναφοράς στην Ευρώπη.

Τα οφέλη από την λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους πολίτες της, τις επιχειρήσεις, τις τράπεζες και λοιπούς φορείς. Η ΟΝΕ αποτελεί το επιστέγασμα της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς. Μόνο με το ενιαίο νόμισμα είναι δυνατή η πλήρης εκμετάλλευση των προσφερόμενων πλεονεκτημάτων της Εσωτερικής Αγοράς.

Για όλα τα κράτη – μέλη τα κυριότερα οφέλη από την εισαγωγή του ευρώ είναι τα ακόλουθα:

- Το κόστος μεταφοράς των κεφαλαίων και των συναλλαγών, καθώς και οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι έχουν εκλείψει. Το γεγονός αυτό ωφελεί τις επιχειρήσεις, τους καταναλωτές, τους ταξιδιώτες , αυξάνει τις αποταμιεύσεις, βοηθάει στη λήψη των αποφάσεων των οικονομικών φορέων και διευκολύνει τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.

- Το ευρώ δημιουργεί μια ευρύτερη χρηματοοικονομική αγορά με μεγαλύτερη ποικιλία επενδύσεων και ευκαιριών απ' ό,τι η προηγούμενη κατακερματισμένη Ευρωπαϊκή Αγορά. Ο ανταγωνισμός αυξάνεται μεταξύ των χρηματοοικονομικών κέντρων και οι Ευρωπαίοι πολίτες ωφελούνται από τα πολύ χαμηλά επιτόκια, με συνέπεια τη δημιουργία σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την αύξηση της κατανάλωσης και την ανάπτυξη της οικονομίας γενικότερα.
- Το ευρώ συμβάλλει και στην σταθερότητα των τιμών, λόγω της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών των ειδών που προέρχονται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το πρώην πολύπλοκο σύστημα των γεωργικών νομισματικών ρυθμίσεων, μέσω των «πράσινων ισοτιμιών», έχει απλουστευθεί με την καθιέρωση του ευρώ.
- Το ευρώ απλουστεύει σημαντικά τις δημοσιονομικές πράξεις και τις πολιτικές της Ε.Ε., όπως το σύστημα μηχανοργάνωσης, δημοσιονομικής διαχείρισης, διοίκησης κ.λ.π.
- Τα πολιτικά οφέλη έγιναν πιο ορατά με την καθιέρωση του ευρώ. Η ΟΝΕ δεν αποτελεί μόνο την κινητήρια δύναμη για την οικονομική ολοκλήρωση, αλλά δρα ως καταλύτης στην πολιτική Ένωση της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή ταυτότητα ενισχύει τους Ευρωπαίους πολίτες.
- Διατήρηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών σε σταθερά επίπεδα λόγω της εξάλειψης του κινδύνου της υποτίμησης του εθνικού νομίσματος.

- Μείωση ή διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, με συνέπεια τη σταθεροποίηση της αγοραστικής αξίας των χρημάτων των καταναλωτών.

- Η ONE δεν αποτελεί άμεση πηγή νέων θέσεων απασχόλησης, αλλά σαφώς δημιουργεί μια νέα βάση για τη στήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Βασικό όφελος είναι ότι αποφεύγονται οι αρνητικές συνέπειες που επιφέρουν οι νομισματικές αναταραχές και επιπλέον για πολλές συμμετέχουσες χώρες, η μείωση των επιτοκίων που προκαλεί το ευρώ. Τα χαμηλότερα επιτόκια ενθαρρύνουν περισσότερες επενδύσεις και μεγαλύτερη ανάπτυξη, που είναι δύο βασικοί όροι για την δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

- Ολοκληρώνοντας την ενιαία αγορά και δημιουργώντας αποδοτικότερες αγορές για εμπορεύματα και υπηρεσίες, το ευρώ ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των συμμετεχόντων κρατών. Μεταξύ άλλων, ενθαρρύνει την ταχύτερη ανάπτυξη νέων γραμμών παραγωγής, τη σταθερότερη εφαρμογή νέων τεχνικών στην παραγωγική διαδικασία και την αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Συνεπώς ενθαρρύνει την ανάπτυξη της παραγωγής, του εισοδήματος και της απασχόλησης.

- Δεδομένης της έκτασης της ζώνης ευρώ, το ευρώ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως διεθνές νόμισμα. Χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα στο εμπόριο εκτός ζώνης του ευρώ και αναμένεται να εμφανιστεί ως μία ελκυστική εναλλακτική λύση στο δολάριο. Βασισμένο στις σταθεροποιητικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και σε υγιείς πολιτικές των κρατών – μελών, το ευρώ θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα διεθνή χρηματοπιστωτικά

χαρτοφυλάκια και ως βασικό αποθεματικό νόμισμα. Συνεπώς, η δημιουργία του ευρώ συμβάλλει στην σταθεροποίηση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος και στην προώθηση του διεθνούς εμπορίου.

- Μετά την εισαγωγή του ευρώ, οποιοδήποτε κόστος σχετικό με το συνάλλαγμα έχει εξαλειφθεί όταν ταξιδεύουμε στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ. Από το 2002, δεν δαπανάμε πλέον χρόνο για την αλλαγή των χρημάτων πριν ή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού μας.

Για παράδειγμα εάν ξεκινούσαμε το 1998 από την Αθήνα έχοντας μαζί μας 100.000 δρχ. και αλλάζαμε χρήματα σε κάθε ένα από τα 15 κράτη – μέλη, όταν επιστρέφαμε στην Ελλάδα θα είχαμε 47.000 δρχ. λιγότερες, χωρίς να έχουμε κάνει ούτε μία αγορά. Η εμφάνιση του ευρώ εξαλείφει αυτό το κόστος για όλους τους ταξιδιώτες.

Τα μειονεκτήματα του ευρώ

Θα ήταν λανθασμένο να πούμε ότι αυτά δεν υφίστανται, όμως το ορθό είναι ότι τα μειονεκτήματα προέρχονται, φυσικά, από τα προαναφερθέντα πλεονεκτήματα. Για τους διαχειριστές του χρέους, δεν ήταν πολύ εύκολο να βρεθούν από τη μία ημέρα στην άλλη αντιμέτωποι με τον ανταγωνισμό, τόσο στο επίπεδο των αρχών έκδοσης όσο και των επενδυτών. Για να παραθέσουμε ένα παράδειγμα σχετικά, το πορτογαλικό ή το ιρλανδικό θησαυροφυλάκιο βρίσκονταν σπάνια αντιμέτωπα με μία ανταγωνιστική έκδοση στο ίδιο τους το νόμισμα. Σήμερα, αυτά λειτουργούν με ένα νόμισμα, το οποίο μοιράζονται και άλλες 11 χώρες.

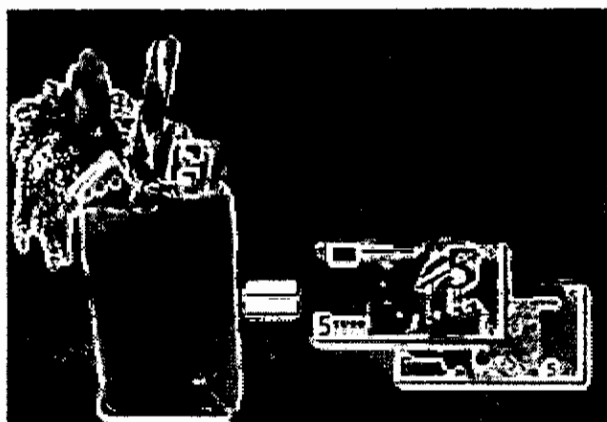
Από την άλλη πλευρά των ενδεχόμενων επενδυτών, υπάρχουν προφανώς περισσότερες δυνατότητες επιλογής, αλλά αυτές μπορούν να

εμφανιστούν περισσότερο δύσκολοι, καθώς διαθέτουν μεγαλύτερο περιθώριο ελιγμού στην αγορά. Η σύγκριση δεν αποτελεί επιχείρημα, αλλά είναι, εντούτοις, ενδιαφέρον να διαπιστωθεί ότι οι διαχειριστές των χρεών βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με πολυάριθμους οικονομικούς τομείς, οι οποίοι σήμερα έχουν ελευθερωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως οι τηλεπικοινωνίες.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, αυτό το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως μειονέκτημα συνιστά, επίσης, το μέσο για μία καλύτερη διαχείριση. Όπως συμβαίνει σε όλες τις δραστηριότητες, ο ανταγωνισμός οδηγεί αναπόφευκτα σε περισσότερο επαγγελματισμό. Οι αρμόδιοι κάθε χώρας ήταν υποχρεωμένοι να αναθεωρήσουν τη μέθοδό τους διαχείρισης του χρέους, δημιουργώντας, για παράδειγμα, ad hoc υπηρεσίες, κάτι που συμβαίνει σήμερα στις περισσότερες χώρες.

Το δεύτερο μειονέκτημα είναι, πραγματικά, σημαντικό! Από τη στιγμή που μία αρχή έκδοσης δραστηριοποιείται σε μία μεγαλύτερη αγορά, είναι υποχρεωμένη να αποδεχτεί τις σχετικές δεσμεύσεις, κυρίως στο επίπεδο του μεγέθους των εκδόσεων. Αυτό σημαίνει ότι πολλές χώρες είναι σήμερα υποχρεωμένες να καταφεύγουν λιγότερο συχνά στις εκδόσεις μεγαλύτερου μεγέθους, γεγονός το οποίο τους αφαιρεί ένα σημαντικό μέρος ευελιξίας. Στο εξής, είναι πιο δύσκολο να εκμεταλλευτεί κανείς με τον καλύτερο τρόπο τις συνθήκες των αγορών, οι οποίες λόγω της φύσης τους, είναι ιδιαίτερα ευμετάβλητες.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

- Η προσωρινή «απώλεια» της αίσθησης των τιμών των προϊόντων, των υπηρεσιών, των μισθών κ.α. λόγω της μη δυνατότητας αυτόματης αντίληψης σχετικά με τη νέα κλίμακα αξιών.
- Η ανάγκη προετοιμασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες, των ηλικιωμένων και των αναλφάβητων, που δύσκολα προσαρμόζονται σε νέα δεδομένα, ειδικά όταν αυτά απαιτούν και υπολογισμούς.
- Η οικοδόμηση της εμπιστοσύνης στο νέο νόμισμα. Η αποδοχή του νέου νομίσματος από το κοινό και η δημιουργία από πλευράς όλων των εμπλεκομένων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας αποτέλεσε πρώτης προτεραιότητας θέμα για την καθιέρωση του ευρώ.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Κατά τον σχεδιασμό της μετάβασης στο ευρώ λήφθηκε ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών. Η

προστασία του καταναλωτή διασφαλιζόταν από τον κανονισμό 1103/97 του Συμβουλίου ECOFIN. Ο κανονισμός που εξέδωσε το Συμβούλιο περιλάμβανε ορισμένα μέτρα προστασίας :

- Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων απότρεπε οποιαδήποτε μονόμερή απόπειρα χρησιμοποίησης της εισαγωγής του ευρώ ως δικαιολογία αλλαγής ή καταγγελίας ισχυουσών συμβάσεων.
- Ακριβείς κανόνες διασφάλιζαν την αμεροληψία στις στρογγυλοποιήσεις προς τα πάνω και προς τα κάτω σε μετατροπές από εθνικά νομίσματα σε ευρώ και αντίστροφα.
- Όλες οι μετατροπές σε ευρώ έπρεπε να πραγματοποιούνται στην κεντρική ισοτιμία των 340,75 δρχ. ανά ευρώ.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Τα οφέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης για τους καταναλωτές είναι πολυάριθμα. Ορισμένα από αυτά είναι : μείωση κόστους ταξιδιών σε άλλες χώρες, ευκολότερη και λιγότερο δαπανηρή μεταφορά κεφαλαίων σε άλλες χώρες, μεγαλύτερη διαφάνεια κόστους και αυξημένος ανταγωνισμός που οδηγεί σε μείωση τιμών, εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου μεταξύ των συμμετεχόντων χωρών, χαμηλά επιτόκια που μειώνουν το κόστος δανεισμού, ασφαλής αγοραστική δύναμη μέσω χαμηλότερου πληθωρισμού και περισσότερο βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη που αυξάνει την ασφάλεια στην απασχόληση.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η μεταβατική περίοδος για την εισαγωγή του ευρώ, αποτέλεσε μια κρίσιμη χρονική περίοδο για την προετοιμασία των πολιτών. Από το

1998 είχε ξεκινήσει η υλοποίηση δράσεων, οι οποίες απευθύνονταν στο ευρύ κοινό. Οι δράσεις αυτές αρχικά αφορούσαν στην προβολή μηνυμάτων και πληροφοριών, με βάση τα κυριότερα σημεία του σεναρίου μετάβασης των κρατών – μελών και της Ελλάδας, καθώς και τις δυνατότητες συναλλαγών σε ευρώ. Επίσης, περιλάμβαναν συνοπτική παρουσίαση των ωφελειών και των επιπτώσεων στις καθημερινές συναλλαγές των πολιτών.

Τελικός στόχος όλων των δράσεων ενημέρωσης και πληροφόρησης, ήταν η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη εξοικείωση του πληθυσμού και των επιμέρους ομάδων του (ηλικιωμένοι, αναλφάβητοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές κ.λ.π.) με τη νέα κλίμακα αξιών, ώστε οι απαιτούμενες μετατροπές από τη δραχμή στο ευρώ και αντίστροφα να γίνονταν εύκολα.

Ακόμη, εφαρμόστηκαν δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη της γνώσης όλων των ομάδων του πληθυσμού, σχετικά με πρακτικά θέματα που αφορούσαν το νέο νόμισμα. Σκοπός αυτού ήταν να δοθεί η δυνατότητα στον καταναλωτή να αναπτύξει αγοραστική συνείδηση και ικανότητα συγκρισιμότητας του επιπέδου των τιμών, με βάση το ευρώ και τις υποδιαίρεσεις του. Ταυτόχρονα επιχειρήθηκε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη του καταναλωτή στο νέο νόμισμα και κατά συνέπεια να διαμορφωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προστασία των καταναλωτών κατά την πρώτη περίοδο κυκλοφορίας του νέου νομίσματος.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Επικοινωνιακής Πολιτικής για το ευρώ (ΕΠΕΠ – ΕΥΡΩ) το οποίο περιλάμβανε δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, υποστήριζε και συμπλήρωνε τις ενέργειες που

υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη Νομισματική Ένωση. Το ΕΠΕΠ – ΕΥΡΩ ήταν ένα 3ετές πρόγραμμα, η υλοποίηση του οποίου ξεκίνησε το έτος 1999. Αποτέλεσε το βασικό πλαίσιο εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης και πληροφόρησης στη χώρα μας, για την υποστήριξη της προβολής του νέου νομίσματος και την ανάδειξη των κύριων πτυχών της νέας νομισματικής πραγματικότητας. Το ΕΠΕΠ χρηματοδοτήθηκε κατά 50% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το είδος και το περιεχόμενο των δράσεων πληροφόρησης αφορούσε την παροχή :

- Γενικής πληροφόρησης, κατά το στάδιο προετοιμασίας (1999-2000), η οποία είχε ως σκοπό να υποκινήσει το ενδιαφέρον κι επεξηγούσε θέματα όπως «γιατί», «πώς», «πότε» θα χρησιμοποιηθεί το ευρώ, τα οφέλη από το ευρώ και την ΟΝΕ, τις απεικονίσεις των νέων τραπεζογραμματίων και των κερμάτων κ.λ.π.
- Εξειδικευμένης πληροφόρησης, κατά την μεταβατική περίοδο (2001), η οποία είχε ως σκοπό την «εκπαίδευση» στη νέα κλίμακα αξιών και την συσχέτισή της με άμεσα οικονομικά, ειδικά και πρακτικά θέματα, καθώς και τις αναμενόμενες επιπτώσεις.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΥΡΩ

Ιρλανδία

« Ένα διαφοροποιημένο σχέδιο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης »

Το εθνικό πρόγραμμα ενημέρωσης για το ευρώ, το οποίο καταρτίστηκε από το Συμβούλιο της Ιρλανδίας για τη μετάβαση στο

ευρώ, κάλυπτε το σύνολο των μέσων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που ήταν διαθέσιμα, προκειμένου να προσφέρει την καλύτερη προετοιμασία στον ιρλανδικό πληθυσμό. Μεταξύ άλλων, έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό, δημοσκοπήσεις και σφυγμομετρήσεις, τόσο στο διαδίκτυο, στοχοθετημένα μηνύματα ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων ομάδων στόχων. Η ίδια εκστρατεία επικοινωνίας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης άρχισε τον Οκτώβριο 2000, καθώς οι ομάδες που ήταν επιφορτισμένες με το σχεδιασμό της εκστρατείας δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2000.

Καθορίστηκαν δύο βασικές φάσεις. Το βασικό μήνυμα, το οποίο διαδόθηκε κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης που ολοκληρώθηκε τον Αύγουστο του 2001, είχε ως στόχο να δώσει τη δυνατότητα στο κοινό να κατανοήσει τα θεμελιώδη στοιχεία που σχετίζονταν με το νόμισμα : την αξία του ευρώ και την ημερομηνία εισαγωγής του. Η δεύτερη φάση της εκστρατείας άρχισε το Σεπτέμβριο του 2001. Ο στόχος ήταν η ενίσχυση του βασικού μηνύματος που διαδόθηκε προηγουμένως, πλαισιωμένου από συμπληρωματικές πληροφορίες. Μεταξύ αυτών, το Συμβούλιο για τη Μετάβαση στο Ευρώ φρόντισε να γνωστοποιήσει την εμφάνιση των κερμάτων και χαρτονομισμάτων και τα βασικά χαρακτηριστικά τους που εξασφαλίζουν την ασφάλειά τους. Επίσης, καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για την ποιότητα της ενημέρωσης της σχετικής με τις πρακτικές πτυχές της εισαγωγής των κερμάτων και χαρτονομισμάτων από 1 Ιανουαρίου 2002, καθώς και κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας.

Όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συμμετείχαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου (τηλεόραση, γραπτός τύπος, ραδιόφωνο,

εμπειρογνώμονες), ενώ φυσικά οι προσπάθειες εντάθηκαν από το Σεπτέμβριο του 2001 μέχρι την πραγματική εισαγωγή του ευρώ.

Γερμανία

« Πρόκληση θετικών συναισθημάτων »

Ο στόχος της γερμανικής εκστρατείας ήταν διττός. Η πρόκληση θετικών συναισθημάτων στην κοινή γνώμη, αφενός, η εξάλειψη των προκαταλήψεων και η αποδοχή του ευρώ και, αφετέρου, η διάθεση πρακτικών πληροφοριών και γνώσεων για την εισαγωγή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων. Βεβαίως, αν και η εισαγωγή του ευρώ αφορούσε κάθε πολίτη, η εκστρατεία στόχευε ειδικότερα ομάδες στόχους, όπως είναι οι σκεπτικιστές, οι οποίοι υποχωρούν στην υποχρέωση αποδοχής του ευρώ, οι διαμορφωτές γνώμης, των οποίων η επιρροή ήταν σημαντική, καθώς και τα μειονεκτούντα άτομα ή οι ηλικιωμένοι.

Προκειμένου να προετοιμαστεί το έδαφος και να επαυξηθεί ο βαθμός αποδοχής του ευρώ, επισημαίνοντας τις αξίες που συνεπάγεται η εισαγωγή του, η εκστρατεία στηριζόταν σε διάφορες προσωπικότητες, ιδιαίτερα γνωστές από το γερμανικό πληθυσμό, οι οποίες έπνεαν εμπιστοσύνη, όπως για παράδειγμα μία τηλεπαρουσιάστρια μιας πολύ γνωστής εκπομπής στον τηλεοπτικό σταθμό ARD. Πέραν από την εκστρατεία με τη χρήση των μέσων μαζικής ενημέρωσης (ανακοινώσεις, αφίσες, τηλεοπτικές διαφημίσεις), της οποίας η δεύτερη φάση άρχισε τον Απρίλιο του 2001, προετοιμάστηκαν στοχοθετημένα μέτρα επικοινωνίας, προκειμένου να συμπληρώσουν τα κλασικά μέτρα εκεί όπου δεν είχαν μεγάλη διείσδυση, αξιοπιστία ή αποτελεσματικότητα. Οι στοχευόμενες από αυτήν την ιδιαίτερη επικοινωνία ομάδες ήταν οι μαθητές, οι ηλικιωμένοι και οι ΜΜΕ. Εξάλλου, το σχέδιο 'το ευρώ

χωρίς δυσκολία' εφαρμόστηκε και στην Γερμανία, προκειμένου να ανταποκριθεί στα προβλήματα προετοιμασίας των ηλικιωμένων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες ή των κοινωνικά μειονεκτούντων ατόμων. Μεταξύ των δράσεων που αναπτύχθηκαν σε αυτό το πλαίσιο, μπορούμε να παραθέσουμε τη δημιουργία δικτυακών τόπων για άτομα με διαταραχές ακοής, σεμινάρια για τον τουρκικό πληθυσμό, σεμινάρια στις φυλακές ή επιδείξεις αγορών με ευρώ σε ηλικιωμένους.

Γενικά, το σχέδιο επικοινωνίας πολλαπλασίασε τις διόδους ενημέρωσης : ευρωτηλέφωνο, ενημερωτικό φυλλάδιο, ενώ το σύνολο συμπληρώθηκε από έναν δικτυακό τόπο του οποίου στόχος ήταν η συμπλήρωση και η εμπάθυνση των διαδεδομένων από την εκστρατεία πληροφοριών, δίδοντας πρόσβαση, για παράδειγμα, σε ένα κουίζ, σε διάφορα άρθρα εμπειρογνομόνων, σε ενημερωτικά ρεπορτάζ καθώς και σε παιδαγωγικό υλικό το οποίο ήταν δυνατό να κατεβάσουν οι καθηγητές και οι μαθητές.

Αυστρία

« Προτεραιότητα στον άμεσο διάλογο »

Η πρωτοβουλία για το ευρώ της Αυστριακής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης πολλαπλασίασε τις δράσεις το 2001, προκειμένου να επιτρέψει στους πολίτες να μεταβούν χωρίς πολλές δυσκολίες στο νέο νόμισμα, ενώ δόθηκε προτεραιότητα στον άμεσο διάλογο με τον αυστριακό πληθυσμό. Πόλοι ενημέρωσης, ημερίδες δράσης και διαλέξεις για το ευρώ που διοργανώθηκαν σε όλες τις επαρχίες επέτρεψαν, για παράδειγμα, να απαντηθούν άμεσα οι συγκεκριμένες ερωτήσεις, να εφησυχάσουν τους φόβους και τις ενδεχόμενες αβεβαιότητες

Η πρωτοβουλία για το ευρώ βασίστηκε επίσης σε εταιρικές σχέσεις στον τομέα του ενημερωτικού δικτύου, οι οποίες συνάφθηκαν με την αυστριακή Κεντρική Τράπεζα, τον τραπεζικό τομέα, τα επιμελητήρια, τις ενώσεις κ.λ.π., προκειμένου να καταστεί δυνατό να ενημερώσει όλα τα στρώματα του πληθυσμού και το σύνολο των ομάδων στόχων. Στόχος : να θέσει στη διάθεση αυτών των ομάδων μέσα επικοινωνίας προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους και να τους ενημερώσει λεπτομερώς μέσω άμεσων επαφών. Πέραν των σχολείων, των νέων, των καταναλωτών και των ηλικιωμένων, οι ομάδες ατόμων με δυσχέρειες πρόσβασης στην ενημέρωση, καθώς και οι συμπολίτες μας, των οποίων η μητρική γλώσσα δεν ήταν γερμανική, αποτέλεσαν το κέντρο της ενημερωτικής δραστηριότητας. Η πρωτοβουλία για το ευρώ συνεργάστηκε επίσης με το αυστριακό ραδιόφωνο, καθώς και με άλλους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς.

Πέραν των πολυάριθμων συνεργασιών με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την έκδοση ενημερωτικών εγγράφων (φυλλαδίων, εντύπων, βιβλίων, αφισών, δώρων κ.λ.π.), η πρωτοβουλία για το ευρώ ανέλαβε τρεις μείζονες δράσεις το 2001. Μια κινητή μονάδα ενημέρωσης για το ευρώ διατέθηκε επ' ευκαιρία σημαντικών εκδηλώσεων (εμπορικές και άλλες εκθέσεις, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις) για να ευνοήσει τις συζητήσεις και να ανταποκριθεί στις αιτήσεις πληροφοριών. Την άνοιξη και το καλοκαίρι διοργανώθηκαν ημερίδες ενημέρωσης για το ευρώ στο σύνολο των εννέα επαρχιών, καθώς και ενημερωτικές διαλέξεις, βασιζόμενες σε διάφορες ομάδες στόχους. Τέλος, το ευρωτρένο συνέχισε να σταματά στους σταθμούς και να προτείνει εκεί ειδικά προγράμματα στις διάφορες ομάδες στόχους.

Στα μέσα αυτά προστέθηκε και το τηλέφωνο της Ευρώπης (0800/221111), καθώς και ο τόπος στο διαδίκτυο της πρωτοβουλίας για το ευρώ.

Λουξεμβούργο

« Ενημέρωση, προετοιμασία και απόκτηση εμπιστοσύνης »

Η εκστρατεία επικοινωνίας του Λουξεμβούργου, η οποία απευθυνόταν σε έξι ομάδες στόχους, (τους πολίτες, τους ευάλωτους πληθυσμούς, τους νέους, τους τουρίστες, το προσωπικό των κρατικών υπηρεσιών και τις επιχειρήσεις) και η οποία διοργανώθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργού Δημόσιου Θησαυρού και Προϋπολογισμού, αποτέλεσε τον καρπό μίας ευρείας εργασίας συντονισμού. Ο συντονισμός, που σχετιζόταν με την ίδια την επικοινωνία, περιέλαβε, μεταξύ άλλων, την Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου, καθώς και τους συμμετέχοντες στο Χάρτη που υιοθετήθηκε από το 1998, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των πολιτών για το ευρώ.

Το σχέδιο δράσης για τους πολίτες αποτελούνταν συγκεκριμένα από τρία στάδια : ενημέρωση, προετοιμασία και απόκτηση εμπιστοσύνης. Τον Ιούνιο του 2001, η ίδια η ενημέρωση στηρίχθηκε στη διανομή μίας ενημερωτικής εφημερίδας σε τέσσερις γλώσσες (γαλλικά, γερμανικά, αγγλικά και πορτογαλικά). Μία εκστρατεία παρουσίασης στα ραδιοφωνικά κύματα προηγήθηκε της διανομής σε όλα τα γραμματοκιβώτια αυτής της εφημερίδας των 16 σελίδων. Όσον αφορά το στόχο 'προετοιμασία', στηρίχθηκε στη διάδοση ενός λογότυπου, στη χρησιμοποίηση της διπλής αναγραφής των τιμών, καθώς και στη μετατροπή των λογαριασμών. Όσον αφορά το στόχο 'απόκτηση εμπιστοσύνης', βασίστηκε στα συμπεράσματα της Στρογγυλής Τράπεζας

«ιδιωτικός τομέας», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 26 Μαρτίου 2001 και της οποίας τα συμπεράσματα συνυπέγραψαν κυρίως το Εμπορικό Επιμελητήριο, το Επαγγελματικό Επιμελητήριο, η Συνομοσπονδία Εμπορίου και η Λουξεμβουργική Ένωση Καταναλωτών. Από την άποψη αυτή, οι αρχές του Λουξεμβούργου έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή στη στάση των δημοσίων αρχών : η μετατροπή των ποσών σε ευρώ, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις, παρουσίασε προβλήματα αναγνωσιμότητας, συνοδευόταν πράγματι από τον καθορισμό νέου τρόπου στρογγυλέματος, συστηματικά προς όφελος του δημότη.

Μία άλλη πρωτότυπη πρωτοβουλία αφορούσε τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για τους νέους. Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας, αυτοί ευνοήθηκαν από την προσαρμογή και την επανέκδοση των σχολικών βιβλίων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από μία ημερίδα για την ευαισθητοποίηση στο ευρώ που διοργανώθηκε σε όλα τα λύκεια, καθώς και από τη διανομή, από το 1999, ενός φυλλαδίου που περιλάμβανε ένα τεστ για το ευρώ. Φυσικά, και οι εκπαιδευτικοί, συμπεριλήφθηκαν σε αυτή την ενέργεια, καθώς τους προτάθηκαν κύκλοι συνεχούς κατάρτισης για το ευρώ. Επιπλέον, συντάχθηκε ένας οδηγός κατάρτισης για το ευρώ, με προορισμό τους ίδιους.

Πορτογαλία

« Η ορθή απάντηση»

Στην Πορτογαλία, όπως και σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού ανέμενε την κυκλοφορία των κερμάτων και χαρτονομισμάτων πριν να συνειδητοποιήσει την πραγματικότητα του ευρώ. Ωστόσο, ήταν σαφές ότι η διαδικασία εξοικείωσης δεν ήταν

δυνατόν να πραγματοποιηθεί εφάπαξ, αλλά αντίθετα εντασσόταν σε μια μακροχρόνια προοπτική. Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο οι πορτογαλικές αρχές υιοθέτησαν μία εκστρατεία επικοινωνίας σε τρεις φάσεις, οι οποίες βεβαίως προστέθηκαν στις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από το 1998, τόσο έναντι της δημόσιας διοίκησης όσο και έναντι των επιχειρήσεων και των πολιτών.

Η πρώτη φάση της εκστρατείας άρχισε τον Απρίλιο του 2001 και ολοκληρώθηκε τον περασμένο Σεπτέμβριο, και επικεντρώθηκε στην ημερομηνία «άφιξης» του ευρώ, καθώς και στην αξία του. Παράλληλα, οι πληροφορίες που διαδόθηκαν είχαν ως στόχο να εφησυχάσουν τον πληθυσμό και να του δώσουν τη δυνατότητα να αναπτύξει μία περισσότερο «συναισθηματική σχέση» με το νέο νόμισμά του.

Η δεύτερη φάση, από το Σεπτέμβριο μέχρι το Δεκέμβριο, είχε ως στόχο να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ανάγκη ενημέρωσης του πληθυσμού, καθώς πλησίαζε η ημερομηνία εισαγωγής, με την υιοθέτηση μίας περισσότερο λεπτομερούς επικοινωνίας σε απάντηση στις περισσότερο σαφείς ερωτήσεις: «ποια θα ήταν η εμφάνιση των κερμάτων και χαρτονομισμάτων; », «με ποιο τρόπο το ευρώ θα επηρεάσει την καθημερινή μου ζωή; », κλπ. Και σε αυτή την περίπτωση, στόχο αποτελούσε η αντιμετώπιση της εμφάνισης ενός πιθανού άγχους, καθώς πλησίαζε η 1^η Ιανουαρίου. Αλλά το πορτογαλικό σχέδιο επικοινωνίας δεν σταμάτησε την 1^η Ιανουαρίου. Πράγματι, από τον Ιανουάριο μέχρι το Φεβρουάριο του 2002 η επικοινωνία επικεντρώθηκε στις ενέργειες που έπρεπε να αναληφθούν κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας: επίσκεψη στην τράπεζα, η υπενθύμιση ότι το εσκούδο δεν θα κυκλοφορούσε νομίμως μετά τις 28 Φεβρουαρίου, κλπ.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες διαδίδονταν ορθά σε ένα ιδιαίτερα ευρύ κοινό, η εκστρατεία επικοινωνίας της Πορτογαλίας επέλεξε συνειδητά να προβάλλει βασικές αξίες, όπως είναι η σαφήνεια, η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια. Αυτές διοχετεύονταν μέσω ενός «εκπροσώπου», ο οποίος διέδιδε αυτές τις αξίες, ενώ παράλληλα διέθετε μία ιδιαίτερα μεγάλη δημοτικότητα: ο κ. Carlos Cruz, ο οποίος δεν έθεσε καμία ερώτηση, αλλά έδωσε την απάντηση – «την ορθή απάντηση»». Το σύνολο, φυσικά, συμπληρώθηκε από ένα ευρύ σχέδιο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο χρησιμοποιούσε, μεταξύ άλλων, την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τον γραπτό τύπο, τις αφίσες, τα φυλλάδια, το τηλέφωνο και το διαδύκτιο.

Γαλλία

« Το ευρώ, όταν είμαστε μαζί, είναι ευκολότερο »

Η νέα φάση ενημέρωσης και επικοινωνίας που αναλήφθηκε στη Γαλλία, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Βιομηχανίας, άρχισε την 1 Ιανουαρίου του 2001, με την επιδίωξη ενός μείζονος στόχου : να καταστεί η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα περισσότερο συγκεκριμένη. Με άλλα λόγια, αυτό το σχέδιο επιδίωκε :

- Να είναι απλό όσον αφορά το περιεχόμενο και την προοδευτική διάρθρωσή του.
- Να είναι κοντινής ακτίνας, με σκοπό να προκαλέσει το ενδιαφέρον όλων.

- Να είναι δυναμικό, προκειμένου «όλοι μαζί να διαβούμε το κατώφλι της 1 Ιανουαρίου του 2002.

Αυτός ο μηχανισμός, ο οποίος επιδίωκε να είναι ενωτικός, διαρθρώθηκε γύρω από ένα ιδιαίτερα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσεων, το οποίο απαιτούσε τη συνδρομή πολλών φορέων. Παρουσίαζε το χαρακτηριστικό ότι ήταν διαρρυθμισμένο γύρω από τέσσερις φάσεις που υπογράμμιζαν, η καθεμία, λειτουργικές πτυχές της συγκεκριμένης μετάβασης στο ευρώ, ακόμη και μετά από την πραγματική εισαγωγή του:

- 1) Από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2001 - ενημέρωση και καθορισμός του χρονοδιαγράμματος
- 2) Από τον Μάρτιο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2001 – εκμάθηση των νέων αναφορών στις τιμές
- 3) Από τον Σεπτέμβριο του 2001 μέχρι τον Μάρτιο του 2002 – συνοδεία για τη μετάβαση και τη χρησιμοποίηση
- 4) Από τον Μάρτιο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2002 – παγίωση της χρησιμοποίησης

Η εκστρατεία επικοινωνίας σχετικά με τη συγκεκριμένη μετάβαση στο ευρώ απευθυνόταν, τόσο στη μητρόπολη όσο και στα υπερπόντια διαμερίσματα, σε όλες τις κατηγορίες κοινού σύμφωνα με μία διασταυρωμένη προσέγγιση : μία ολοκληρωμένη προσέγγιση που απευθυνόταν στο ευρύ κοινό και συνοδευόταν από μία συμπληρωματική προσέγγιση, η οποία ήταν προσαρμοσμένη στους διάφορους τύπους κοινού που λειτουργούσαν ως αναμεταδότες, όπως είναι οι επαγγελματίες (επιχειρήσεις, έμποροι, βιοτέχνες, εκπαιδευτικοί), οι

δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι, τα μέσα αναμετάδοσης απόψεων (μέσα μαζικής ενημέρωσης), οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και οι νέοι.

Μεταξύ των δράσεων που εκτελέστηκαν, μπορούν να παρατεθούν η διανομή ενός πρακτικού οδηγού, η ύπαρξη περιπτέρων για το ευρώ στις εμπορικές και άλλες εκθέσεις, η πληρωμή των δημοσίων υπαλλήλων σε ευρώ από την 1 Ιουλίου, ή ακόμη η χρησιμοποίηση του ευρώ αντί του φράγκου από τους εκπαιδευτικούς στα μαθήματά τους από την επόμενη σχολική χρονιά. Το σχέδιο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης βασιζόταν στη μετάδοση τριών εκστρατειών, εκ των οποίων η πρώτη, από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2001, παρουσίαζε μία έφηβη, η οποία λειτουργούσε ως κοινό σημείο αναφοράς για όλα τα μηνύματα. Η δεύτερη εκστρατεία, βασιζόταν στις αναφορές των τιμών, ενώ η τρίτη, η οποία εστιαζόταν στις δράσεις που σχετίζονταν με τα πρώτα ευρώ, είχε διάρκεια και πέραν της πραγματικής εισαγωγής των χαρτονομισμάτων και κερμάτων, προκειμένου να λειτουργούσε συνοδευτικά στα διαδικασία, μέχρι το Μάρτιο του 2002.

Ιταλία

« Στην Ευρώπη, υπολογίζουμε σε ευρώ »

Είναι υπό το σύνθημα « Στην Ευρώπη, υπολογίζουμε σε ευρώ » που ολοκληρώθηκε η δεύτερη φάση της Ιταλικής εκστρατείας. Αυτή διαρθρώθηκε γύρω από δύο μείζονες στόχους : «την προετοιμασία για το ευρώ», με την προσέλκυση της προσοχής στις προθεσμίες, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2001, και τη διάδοση, κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου, πρακτικών πληροφοριών σχετικών με τη χρησιμοποίηση του ευρώ, το οποίο σύντομα θα ήταν στις τσέπες του

καθενός. Μεταξύ των πολλαπλών δραστηριοτήτων που ολοκληρώθηκαν στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου, δεν μπορούμε να παραλείψουμε τη ραδιοφωνική και τηλεοπτική εκστρατεία, η οποία πέτυχε τη συνδρομή ηθοποιών και προσωπικοτήτων, συγκεντρωμένων εντός μίας ομάδας της οποίας στόχος ήταν η ευαισθητοποίηση πολλών ομάδων κοινού, με την εξέταση διαφόρων θεμάτων, όπως, μεταξύ άλλων, η χρησιμοποίηση των πιστωτικών καρτών, το χρονοδιάγραμμα των βασικών προθεσμιών, το ευρώ και οι ΜΜΕ.

Παρόλο που το πρώτο εξάμηνο του 2001 αφιερώθηκε περισσότερο στην ευαισθητοποίηση, ο στόχος που επιδιώχθηκε κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου ήταν πολύ πιο συγκεκριμένος : αφορούσε την αντιμετώπιση της ουσίας του θέματος, με την παροχή στο σύνολο του πληθυσμού πληροφοριών περισσότερο πρακτικής χρήσης, όπως, πώς θα εξελιχθεί η περίοδος απόσυρσης των εθνικών κερμάτων και χαρτονομισμάτων, πώς συμπληρώνεται μία επιταγή σε ευρώ, πώς πραγματοποιούνται οι πρώτες αγορές σε ευρώ κ.λ.π.

Για το σκοπό αυτό, ζητήθηκε η συνδρομή όλων των μέσων ενημέρωσης : ραδιοφώνου, τηλεόρασης και πινάκων ανακοινώσεων. Σε αυτό, προστέθηκε μία επικοινωνία που είχε έντονο χαρακτήρα εκδήλωσης, όπως ήταν ο γύρος «Euro Village», ο οποίος, από το Παλέρμο μέχρι την Τεργέστη, έλαβε τη μορφή ενός πραγματικού θεάματος του δρόμου, αφιερωμένου στο ευρώ. Αυτό περιλάμβανε ένα θεατρικό χώρο, ένα χώρο παιχνιδιού και διάφορες εκδηλώσεις για τους νέους και τους ηλικιωμένους, ενώ την ενημέρωση διασφάλιζαν άτομα προερχόμενα από τα μέσα αναμετάδοσης και τα δίκτυα, της Επιτροπής, των εκπαιδευτικών και των εμπορικών επιμελητηρίων. Πρόκειται για

μία από τις περισσότερες πρωτότυπες πρωτοβουλίες, στο πλαίσιο μίας δέσμης, η οποία περιλάμβανε τη διοργάνωση διαγωνισμών στα σχολεία, τη δημιουργία μιας εστίας για το ευρώ στο μουσείο για παιδιά στη Ρώμη, καθώς και την έκθεση «Στις ρίζες του ευρώ», η οποία διοργανώθηκε τον Νοέμβριο.

Οι ιταλικές αρχές δημιούργησαν ένα κέντρο κλήσεων, στο οποίο η πρόσβαση ήταν δωρεάν, καθώς και μία ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο. Διάφορες δράσεις σχεδιάστηκαν για τους ηλικιωμένους, τους μαθητές, τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (κυρίως τα άτομα με διαταραχές της όρασης και της ακοής) και τα μέλη των γλωσσικών μειονοτήτων (για παράδειγμα, υπό τη μορφή φυλλαδίων συνταγμένων στα γαλλικά, στα γερμανικά, στα κροατικά και στα σλοβένικα).

Φινλανδία

« Η πρακτική χρησιμοποίηση του ευρώ »

Σύμφωνα με μία δημοσκόπηση, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2001, ο φινλανδικός πληθυσμός ήταν συνολικά καλά ενημερωμένος για το ευρώ: το 92% του πληθυσμού γνώριζε ότι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα θα άρχιζαν να κυκλοφορούν από τον Ιανουάριο του 2002, και το 73% των Φινλανδών γνώριζε το ποσοστό μετατροπής. Πέραν αυτού, οι Φινλανδοί στην πλειονότητά τους, δεν έδιναν ιδιαίτερη σημασία στις τιμές σε ευρώ στα καταστήματα ή στις διαφημίσεις και, κατά τη γνώμη τους, η μεγαλύτερη πρόκληση θα ήταν να μπορούν πραγματικά να υπολογίζουν τη σχετική ακρίβεια ή μη των προϊόντων, μετά από την εισαγωγή του ευρώ στα πορτοφόλια τους.

Οι φινλανδικές αρχές συνέχισαν να χρησιμοποιούν τις δημοσκοπήσεις, προκειμένου να ελέγχουν κατά πόσο οι διαδιδόμενες πληροφορίες έφταναν πραγματικά στον πληθυσμό. Γενικά, οι φινλανδικές αρχές επέλεξαν μία ευέλικτη εκστρατεία, με σκοπό την παροχή στους πολίτες της απαιτούμενης ενημέρωσης, την κατάλληλη στιγμή και με της κατάλληλη μορφή, πολλαπλασιάζοντας τις εξωτερικές συνεργασίες τους. Συγκεκριμένα, αυτό εκφραζόταν σε ένα χρονοδιάγραμμα διαιρεμένο σε τέσσερις περιόδους, από την προετοιμασία (μέχρι την 31 Αυγούστου του 2001) έως την περίοδο μετά την 28^η Φεβρουαρίου, ενώ περιλάμβανε την περίοδο από την 1^η Σεπτεμβρίου μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2001, κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκε η βασική εκστρατεία. Η προσέγγιση που επέλεξε η Φινλανδία επιδίωκε, να είναι πραγματιστική. Τα θέματα εξετάστηκαν σχετίζονταν, για παράδειγμα, άμεσα με τις πρακτικές πτυχές της εισαγωγής και οι εκστρατείες ενημέρωσης αφορούσαν συγκεκριμένα προβλήματα, με τη χρησιμοποίηση, μεταξύ άλλων, εφημερίδων, τηλεοπτικών διαφημίσεων και φυλλαδίων.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στους καταναλωτές και στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, προκειμένου να βοηθηθούν να σχηματίσουν μία συγκεκριμένη ιδέα για την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών και να διασφαλιστεί ότι ο καθένας μπορούσε να καταλάβει τα βασικά σημεία μετάβασης στο ευρώ. Οι ΜΜΕ είχαν λάβει ήδη, από την πλευρά τους, έναν πρακτικό οδηγό, ο οποίος εκδόθηκε σε συνεργασία με πολλές επαγγελματικές οργανώσεις. Μεταξύ των πολυάριθμων πρωτοβουλιών που ανέλαβαν οι φινλανδικές αρχές, αναμφίβολα πρέπει να γίνει επίσης αναφορά και στην ιδιαίτερη σημασία που δόθηκε στους τουρίστες, οι

οποίοι λάμβαναν ένα φυλλάδιο στα αγγλικά, τα εσθονικά, τα ρώσικα και τα σουηδικά, ήδη από την είσοδό τους στη χώρα, καθώς και στη δημιουργία μίας περιοδεύουσας έκθεσης για την ιστορία του Mark και του ευρώ.

Βέλγιο

« Το Master Plan »

Στο Βέλγιο, οι προετοιμασίες για το ευρώ άρχισαν ήδη από το καλοκαίρι του 1996, με τη δημιουργία, ορισμένους μήνες αργότερα, της Γενικής Επιτροπής για το ευρώ. Η επικοινωνία αποτελούσε από την αρχή, έναν από τους ουσιώδεις άξονες των ενεργειών που αναλήφθηκαν ήδη από την ημερομηνία αυτή, κυρίως από την ομάδα COM EURO COM, η οποία, μεταξύ άλλων, είχε ως αποστολή το συντονισμό των πολλαπλών δράσεων που προέρχονταν από όλους τους φορείς. Ο γενικός στόχος δεν ήταν να πειστούν οι βέλγοι πολίτες για τη χρησιμότητα του ευρώ (δημοσκοπήσεις έδειχναν ότι στο Βέλγιο το ευρώ ήταν ευνοϊκά αποδεκτό), αλλά να καθοδηγηθεί και να επηρεαστεί η συμπεριφορά του πληθυσμού, προκειμένου η μετάβαση να πραγματοποιούνταν κάτω από τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

Μετά από μία ιδιαίτερα ενεργητική φάση το 1998 και το πρώτο ήμισυ του 1999, οι επικοινωνιακές πρωτοβουλίες αραιώσαν. Ωστόσο, αν και ο ευρύτερος πληθυσμός είχε, σε ορισμένες περιπτώσεις, την εντύπωση μίας υπερβολικής δόσης πληροφοριών, οι έρευνες έδειχναν ότι η πραγματική γνώση για το ευρώ παράμενε περιορισμένη, τόσο στο επίπεδο του χρονοδιαγράμματος όσο και των πρακτικών χαρακτηριστικών του ευρώ. Το Master Plan 2001, το οποίο

καθοδηγούσε την επίσημη βελγική επικοινωνιακή πολιτική για την εισαγωγή του ευρώ, είχε κατά προτεραιότητα τρεις στόχους :

- Το ευρύ κοινό. Μεταξύ των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν, ήταν η ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Πληροφοριών, η πράσινη τηλεφωνική γραμμή της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης και η διανομή ενός φυλλαδίου. Επιλέγηκαν τέσσερα χρονικά σημεία για την ανάληψη ενημερωτικών εκστρατειών προς το ευρύ κοινό : ο Ιούνιος, πριν από την έναρξη του σεναρίου για την πρώτη μετάβαση στο ευρώ, ο Σεπτέμβριος, πριν από την επιχείρηση «κουμπαράς» και ο Δεκέμβριος, για τον προεφοδιασμό του ευρύτερου κοινού και το σενάριο εισαγωγής των κερμάτων και χαρτονομισμάτων.

- Τις επιχειρήσεις και κυρίως τις ΜΜΕ, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις μικροεπιχειρήσεις, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Το Δεκέμβριο του 2000, απεστάλη σε όλες αυτές τις επιχειρήσεις, από το Υπουργείο Οικονομικών μία επιστολή ευαισθητοποίησης. Κατά τη διάρκεια του 2001, επανήλθε το σήμα του ευρώ και διοργανώθηκαν διασκέψεις, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σε συνεργασία με τις επαγγελματικές ενώσεις.

- Τις ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες κατά τη διάρκεια του 2001. Εγκαινιάστηκε μία δεύτερη φάση δωρεάν διανομής μετατροπέων για τους ηλικιωμένους και διατέθηκαν για τα άτομα με διαταραχές της όρασης ομιλούντες μετατροπείς. Σε αυτές τις πληθυσμιακές ομάδες διατέθηκαν ειδικά φυλλάδια.

Οι σφαιρικοί στόχοι αυτού του σχεδίου, το οποίο πολλαπλασιάστηκε από πολυάριθμες ιδιωτικές πρωτοβουλίες, ήταν οι ακόλουθοι :

- Να παρασχεθεί εμπειριστατωμένη γνώση για τις πρακτικές λεπτομέρειες του ευρώ.
- Να παρακινηθούν όλα τα στρώματα του βελγικού πληθυσμού, ώστε να χρησιμοποιούν τακτικά το ευρώ.
- Ο πληθυσμός, και ιδιαίτερα τα πιο ευάλωτα στοιχεία της κοινωνίας, να μάθουν να σκέφτονται, να μιλάνε και να υπολογίζουν σε ευρώ.
- Να γίνουν πράξη τα διδάγματα της περιόδου διπλής κυκλοφορίας.
- Να διαδοθούν εστιασμένες και σαφείς πληροφορίες για την αποκλειστική μετάβαση στο λογιστικό ευρώ και για τις πρακτικές πτυχές της μετάβασης στο πιστωτικό ευρώ (η διάρκεια της διπλής κυκλοφορίας, τα «μικρά σετ με ευρώ» για τους ιδιώτες, τα «σετ εκκίνησης με ευρώ» για τους επαγγελματίες, ο εφοδιασμός κ.λ.π.)

Ολλανδία

« Μία προ-ενεργός εκστρατεία »

Το εθνικό φόρουμ για την εισαγωγή του ευρώ εγκαινιάστηκε το 1996, ένα φόρουμ για την επικοινωνία. Η ίδια επικοινωνιακή εκστρατεία άρχισε το 1998, με στόχο την εξασφάλιση της ομαλής εισαγωγής του ευρώ μέσω σαφούς, εστιασμένης και αποτελεσματικής πληροφόρησης. Η μετατροπή των φιορινιών σε ευρώ αφορούσε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής, γεγονός που επέβαλλε την ενημέρωση κάθε πολίτη σε εύθετο χρόνο σχετικά με τις συνέπειες της μετάβασης στο ευρώ. Το NFE εργάστηκε έκτοτε άμεσα για το ευρύ κοινό αλλά και μέσω ενδιάμεσων οργανώσεων. Κάθε οργάνωση ήταν υπεύθυνη για την πληροφόρηση, την οποία μετέδιδε στις δικές της επαφές, οι οποίες γνώριζαν που έπρεπε να την αναζητήσουν. Για παράδειγμα, θέματα

σχετικά με τους δημοτικούς φόρους δίνονταν στους δήμους και θέματα που αφορούσαν τις ασφάλειες στους ασφαλιστές. Οι ίδιες οι οργανώσεις στηρίζονταν στο NFE. Παράλληλα, το NFE εντόπισε πολυάριθμες ομάδες στόχους, οι οποίες απαιτούσαν συμπληρωματικές προσπάθειες : τις επιχειρήσεις, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τις εθνικές μειονότητες, την εκπαίδευση, τα ηλικιωμένα άτομα και τους αστεγούς. Υπήρχαν ειδικές πρωτοβουλίες που απευθύνονταν σε αυτές.

Το 2000, η ενημερωτική εκστρατεία έθεσε τρεις βασικούς στόχους :

- Να διατηρηθεί το επίπεδο ενημέρωσης
- Να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση
- Να ενθαρρυνθεί η προετοιμασία

Ο προσανατολισμός των μηνυμάτων είχε δύο κατευθύνσεις : την αξία του ευρώ και τις συμμετέχουσες χώρες με ένα μνημοτεχνικό μήνυμα, το οποίο επαναλάμβανε τα αρχικά γράμματα κάθε χώρας στα ολλανδικά. Η εν λόγω εκστρατεία προοριζόταν, κατά προτεραιότητα, στις προαναφερόμενες ομάδες στόχους. Καταβλήθηκαν ιδιαίτερες προσπάθειες (διαφημίσεις στα έντυπα και οπτικοακουστικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, πιλοτικές μελέτες, εργασία με ενδιάμεσους), με κατεύθυνση τις επιχειρήσεις και στόχο οι μεγάλες επιχειρήσεις να ήταν έτοιμες τον Ιούλιο του 2000, και οι ΜΜΕ τον Ιανουάριο του 2001. Εξάλλου, διάφορα ειδικά μέσα χρησιμοποιήθηκαν όπως περίπτερα ενημέρωσης κατά τη διάρκεια εκθέσεων ή ακόμα μία έκθεση που διοργανώθηκε στο μουσείο νομισμάτων.

Η εκστρατεία του 2001 ήταν περισσότερο συγκεκριμένη στο επίπεδο των μηνυμάτων. Τα κεντρικά σημεία της ήταν η αντίστροφη

μέτρηση, η αύξηση της εμπιστοσύνης στο ευρώ, μία υποστήριξη στο επίπεδο της προετοιμασίας, καθώς και η ενημέρωση για τις μεθόδους διανομής και η αυθεντικότητα των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων. Η εκστρατεία πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο συντονισμένο και ολοκληρωμένο με την εκστρατεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η μετάδοση των μηνυμάτων εγγραφόταν στο πλαίσιο ενός ακριβούς χρονοδιαγράμματος, του οποίου τα βασικά χρονικά σημεία ήταν τα ακόλουθα : η αξία και η αγοραστική δύναμη από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο, η διπλή αναγραφή κατά τον Μάιο / Ιούνιο, οι διακοπές και τα ξένα νομίσματα κατά τον Ιούλιο / Αύγουστο, το σενάριο της μετάβασης και ο προεφοδιασμός με νομίσματα από το Σεπτέμβριο μέχρι τον Δεκέμβριο. Η εκστρατεία στηρίχθηκε σε τηλεοπτικά σποτ 60 ως 120 δευτερολέπτων, στα οποία εμφανίζονταν πολίτες. Απευθύνονταν σε τρεις ομάδες στόχους : τους ηλικιωμένους, τους μειονεκτούντες και τους άστεγους. Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, πραγματοποιήθηκε μία προ-ενεργός εκστρατεία δημοσίων σχέσεων, κατά τρόπο ώστε να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες δωρεάν διαφημίσεις. Οι βασικοί παράγοντες αυτής της εκστρατείας ήταν το Υπουργείο Οικονομικών και ο Πρόεδρος της ΕΚΤ.

Ισπανία

« Ευρώ- ένα νόμισμα που ενώνει »

Την Ισπανική ενημερωτική εκστρατεία συντόνιζε το Υπουργείο Οικονομικών, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Ταμείων και

χρηματοοικονομικής πολιτικής. Κατά τη διάρκεια των ετών 1999 και 2000, οι επικοινωνιακές προσπάθειες περιλάμβαναν 3 στόχους :

- Την ενημέρωση και την εξοικείωση του κοινού με το ευρώ.
- Την ενίσχυση της προσαρμογής στο νέο νόμισμα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Την απόδοση ιδιαίτερης προσοχής στις ομάδες που είχαν τις περισσότερες δυσκολίες προσαρμογής.

Βάσει αυτών των γενικών στόχων, αναλήφθηκε μία ιδιαίτερη στρατηγική για κάθε στόχο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η προσοχή του κοινού κατευθύνθηκε κυρίως στη νέα κλίμακα αξιών, μέσω πολυάριθμων παραδοσιακών δικτύων και βάσει ενεργειών άμεσου μάρκετινγκ, για παράδειγμα, ένα 'ευρωτρένο', το οποίο παρουσίαζε μία έκθεση για το ευρώ. Άλλο παράδειγμα, μεταξύ των ευαίσθητων στόχων, οι αγροτικοί πληθυσμοί που ευαισθητοποιήθηκαν, μέσω 'ευρωκινητών' λεωφορείων, τα οποία έφτασαν σε 546 τοποθεσίες.

Η εκστρατεία 2001 στηριζόταν εκ νέου στη διαφοροποίηση των μηνυμάτων και των δικτύων διάδοσης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε κοινωνικής ομάδας. Τα αποτελεσματικότερα επικοινωνιακά μέσα, όπως τα 'ευρωκινητά' λεωφορεία και οι ομάδες των εκπαιδευτών για τους ευάλωτους πληθυσμούς διατηρούνταν ενώ παράλληλα εγκαινιάζονταν νέες πρωτοβουλίες. Συνολικά, τα μηνύματα του 2001 ήταν εξαιρετικά εξειδικευμένα, πρακτικά και ενημερωτικά. Οι βασικοί στόχοι ήταν οι ακόλουθοι :

- **Το ευρύ κοινό.** Η βασική αρχή αφορούσε την προσφορά επαρκούς ενημέρωσης, έτσι ώστε οι πολίτες να ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσουν

το ευρώ στην καθημερινή τους ζωή, από την 1^η Ιανουαρίου 2002. Έπρεπε να εγκαθιδρυθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης, κατά τρόπο ώστε η μετάβαση να πραγματοποιηθεί ομαλά. Μεταξύ των κύριων μηνυμάτων, μπορούν να αναφερθούν οι λεπτομέρειες μετάβασης, το χρονοδιάγραμμα, η μη αλλαγή των τιμών και ο υπολογισμός σε ευρώ.

- **Οι επιχειρήσεις.** Η βασική αρχή αφορούσε την ενίσχυση της προσαρμογής τους στο νέο νόμισμα, για παράδειγμα, ενθαρρύνοντάς τους να χρησιμοποιούν το ευρώ σε όλες τις εμπορικές και λογιστικές σχέσεις τους, προκειμένου να ήταν έτοιμες να χρησιμοποιήσουν αποκλειστικά το ευρώ το 2002. Το βασικό μήνυμα ήταν το εξής : «προετοιμαστείτε τώρα, γιατί η διαδικασία είναι μακρά». Ειδικά για τις ΜΜΕ, χρησιμοποιούνταν πολυάριθμα δίκτυα ενημέρωσης, και μεταξύ άλλων, εκείνα των ενδιάμεσων, όπως τα εμπορικά επιμελητήρια, οι ενώσεις και οι φορολογικοί σύμβουλοι.

- **Οι λιανοπωλητές.** Καθώς ήταν σε καθημερινή επαφή με τους καταναλωτές, είχαν να διαδραματίσουν έναν ουσιαστικό ρόλο. Η επικοινωνία επικεντρωνόταν στον κώδικα καλής συμπεριφοράς και στο σήμα του ευρώ μεταξύ άλλων, για την αναγραφή των τιμών και για την αυστηρή τήρηση των κανόνων μετατροπής.

- **Οι ευαίσθητες ομάδες.** Αν και οι ομάδες αυτές είχαν πρόσβαση στην ενημέρωση που προσφερόταν στο σύνολο της κοινωνίας, το 2001 υπήρχαν ειδικά μηνύματα με προορισμό αυτές τις ομάδες, κυρίως κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου τους έτους.

- **Οι αγροτικές περιοχές.** Τρεις χιλιάδες κοινότητες, που καλύπτουν το 5% του πληθυσμού, δεν διέθεταν τραπεζικές υπηρεσίες.

Προσφερόταν προσαρμοσμένη υποστήριξη στην τοπική αυτοδιοίκηση και στους πληθυσμούς.

▪ **Τα μέσα.** Τηλεφωνική γραμμή, ιστοσελίδες, παραδοσιακοί φορείς, όλα τα δίκτυα χρησιμοποιούσαν το ίδιο μήνυμά « αν έχετε αμφιβολίες για το ευρώ, συμβουλευτείτε μας ».

ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Από το 1999 και κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (2001) οι καταναλωτές είχαν σημαντική βοήθεια ώστε να εξοικειωθούν με τις αξίες των αγαθών και υπηρεσιών εκφρασμένων σε ευρώ. Τέτοια μέσα εξοικείωσης ήταν:

- Δημιουργία ιστοσελίδας στο διαδίκτυο και ειδικής τηλεφωνικής γραμμής χωρίς χρέωση για το κοινό.
- Παραγωγή CD ROM με εξειδικευμένα θέματα για δημοσιογράφους.
- Παραγωγή τηλεοπτικού μηνύματος, το οποίο προβλήθηκε 246 φορές σε 10 τηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας.
- Παραγωγή ραδιοφωνικού μηνύματος, το οποίο εκφωνήθηκε 657 φορές από 8 συνολικά σταθμούς (6 εθνικής εμβέλειας και 2 περιφερειακούς).
- Οργάνωση ημερίδων με τίτλο «Ευρώ – Προετοιμασία και Προοπτικές» στις πρωτεύουσες 12 Περιφερειών της χώρας.

- Οργάνωση 2 σεμιναρίων (Αθήνα – Θεσσαλονίκη) που απευθύνθηκαν σε στελέχη των ομάδων εργασίας που είχαν συσταθεί στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα για την εισαγωγή του ευρώ.
- Παραγωγή έντυπων ενημερωτικών υλικών που μοιράστηκαν στο ευρύ κοινό μέσω τραπεζών, δημοσίων φορέων, εφημερίδων κ.λ.π.
- Από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είχε σταλεί στα σχολεία ειδικό φυλλάδιο με τίτλο «Από τη δραχμή στο ευρώ», που απευθυνόταν στις τρεις μεγάλες τάξεις του δημοτικού σχολείου.

Από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών είχε σταλεί ειδικό φυλλάδιο με τίτλο «Ένα νόμισμα για την Ευρώπη: Από το ήλεκτρο στο ευρώ» σε όλα τα σχολεία. Από την Τράπεζα της Ελλάδος διανεμήθηκε επιτραπέζιο παιχνίδι με τίτλο «Ευρωδρομίες» σε όλα τα δημοτικά.

Είχαν σταλεί επεξηγηματικά σημειώματα σε δασκάλους και καθηγητές που τους βοηθούσαν να εξηγήσουν στους μαθητές πως να λύνουν τα σχετικά προβλήματα.

- Η διπλή αναγραφή των τιμών σε προϊόντα, υπηρεσίες, καταστάσεις μισθοδοσίας, λογιστικές καταστάσεις κ.α. ήταν ένα ιδιαίτερα σημαντικό μέσο εξοικείωσης, το οποίο βοήθησε τα άτομα να γνωρίσουν την αξία εμπορευμάτων και υπηρεσιών, καθώς και των συντάξεων, αποταμιεύσεων και αποδοχών τους σε ευρώ. Η διπλή αναγραφή των τιμών ξεκίνησε στις 1-1-01 και έληξε στις 28-2-02.
- Από 17/12/01 το ευρύ κοινό μπορούσε να προμηθευτεί από τις τράπεζες ευρωκέρματα σε συσκευασία εξοικείωσης των 45 κερμάτων όλων των αξιών, συνολικής αξίας 14,67 ευρώ, έναντι 5.000 δρχ., τα οποία μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τις πρώτες μικροαγορές των

πολιτών μετά την 1.1.02. Παρόμοιες συσκευασίες από 111 έως 300 ευρώ διέθεσαν οι τράπεζες και για τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι συσκευασίες αυτές ήταν απαραίτητες για την σύντομη απόσυρση της δραχμής αλλά και την εξοικείωση των πολιτών για την ομαλή μετάβαση στο ευρώ.

ΤΟ ΕΥΡΩ, ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η επιδίωξη των πολιτών να ληφθεί καλύτερα υπόψη η γνώμη τους στις διαδικασίες απόφασής που τους αφορούσαν βρήκε μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ανταπόκριση στο πλαίσιο της εισαγωγής του ευρώ.

Η εφαρμογή της αρχής της «χρηστής διακυβέρνησης», η οποία βασιζόταν κυρίως στη συμμετοχή των πολιτών στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των αποφάσεων που τους αφορούσαν, συγκεκριμενοποιήθηκε με τη δημιουργία από την Επιτροπή, ήδη από το 1996, της «ομάδας ευρώ». Δηλαδή, μίας ομάδας εργασίας απαρτιζόμενης κυρίως από εκπροσώπους ενώσεων καταναλωτών, ηλικιωμένων, ομάδων πληθυσμού που αντιμετώπιζαν δύσκολες κοινωνικές συνθήκες, τυφλών και ατόμων με διαταραχές της όρασης, κωφών και ατόμων με διαταραχές της ακοής, καθώς και ατόμων με διανοητικές διαταραχές, με τους οποίους συνεργάστηκαν εξειδικευμένοι ερευνητές.

Αυτή η «ομάδα ευρώ» συμμετείχε εντατικά στην επεξεργασία πολύ σημαντικών αποφάσεων, όπως ο καθορισμός των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων, η συμφωνία «ευρώ-λογότυπος» και το σχέδιο «Το ευρώ χωρίς δυσκολία».

Παρά τη λεπτότητα των προβλημάτων κυρίως όσον αφορούσε την ασφάλεια, τόσο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) όσο και οι διευθυντές των νομισματοκοπειών, οι οποίοι ήταν αντίστοιχα υπεύθυνοι για την προετοιμασία των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων, δέχθηκαν να προβούν σε διαβουλεύσεις.

Η ΕΚΤ προτίμησε τη συνεργασία με τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης Τυφλών (ΕΥΑ), η οποία κατέληξε στην επιλογή της βαθμιαίας αύξησης των διαστάσεων των χαρτονομισμάτων ανάλογα με τις αξίες και χρωμάτων που διευκόλυναν την αναγνώριση των χαρτονομισμάτων από τα άτομα με διαταραχές όρασης. Από την πλευρά του, το θέμα των χαρτονομισμάτων τέθηκε σε μία ευρεία διαβούλευση πολιτών.

Όσον αφορά τα κέρματα, οι διευθυντές των νομισματοκοπειών δέχθηκαν να υποβάλουν τη συναίνεση τους σχετικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά, στη γνώμη της «ομάδας ευρώ». Αυτή πρόβαλε ορισμένες προϋποθέσεις εύκολης αναγνώρισης : διαφορετικά σχήματα και χρώματα, λογική της αύξησης των διαστάσεων ανάλογα με την αξία, κλπ. Παρήχθησαν δείγματα, προκειμένου να υποστούν δοκιμασίες όσον αφορούσε την αφή, καθώς και τους αλλεργιογόνους κινδύνους των διαφόρων μειγμάτων. Το αποτέλεσμα αυτής της διαβούλευσης κατέληξε στην τροποποίηση εφτά από τα οκτώ κέρματα, συμπεριλαμβανόμενης και της επιλογής ενός ειδικού σχήματος, αποκαλούμενου «ισπανικό άνθος», για τα κέρματα των 20 λεπτών, καθώς και στην υιοθέτηση του σκανδιναβικού χρυσού αντί του νικελίου για τα κέρματα των 10, 20, και 50 λεπτών.

Η «ομάδα ευρώ» εξέτασε επίσης από κοινού με επαγγελματίες του τομέα της διανομής, τα μέσα ενημέρωσης των καταναλωτών. Από αυτή την εξέταση προέκυψε η ιδέα για την πραγματοποίηση μίας διαπραγμάτευσης με σκοπό το καθορισμό ενός κώδικα συμπεριφοράς για την ενημέρωση των μισθωτών και των καταναλωτών, καθώς και σχετικά με τις αρχές της διπλής αναγραφής των τιμών. Οι επαγγελματίες που αποδέχονταν να το εφαρμόσουν στη πράξη, μπορούσαν να τοποθετήσουν στη βιτρίνα τους έναν «ευρώ-λογότυπο», όμοιο σε όλη την Ευρώπη. Το σύνολο των ευρωπαϊκών ενώσεων του τομέα εκπροσωπήθηκε στη διαπραγμάτευση, από τις ΜΜΕ μέχρι τους επαγγελματίες της εξ αποστάσεως πώλησης ή της διανομής καυσίμων : αυτή κατέληξε στην εφαρμογή του εν λόγω ευρώ-λογότυπου σχεδόν στο σύνολο των κρατών μελών.

Η «ομάδα ευρώ» τόνισε από πολύ νωρίς, τη δυσχέρεια της διάδοσης πληροφοριών σχετικά με το ευρώ σε ορισμένα άτομα, εξαιτίας της κοινωνικής ή γεωγραφικής απομόνωσής τους, της ηλικίας τους, του χαμηλού επιπέδου ανάγνωσης, καθώς και ενός αισθητηριακού, διανοητικού ή φυσικού μειονεκτήματος.

Κατά συνέπεια, προτάθηκε στις ενώσεις μέλη της «ομάδας ευρώ» να αναλάβουν ένα πρότυπο σχέδιο, με σκοπό την τελειοποίηση μέσων ενημέρωσης και κατάρτισης, εστιασμένων σε αυτές τις ομάδες πληθυσμού. Δημιουργήθηκαν πολυάριθμες ομάδες εργασίας στη Γερμανία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία και Πορτογαλία, καθώς το σχέδιο υλοποιήθηκε σε πολυάριθμες φάσεις.

Αρχικά, βάσει μίας συμμετοχικής μεθοδολογίας, οι εν λόγω ομάδες εργάστηκαν για την καλύτερη κατανόηση και εξήγηση στους

άλλους της αντίληψης τους για το νόμισμα. Μετά από ανάλυση αυτών των εργασιών και επικύρωση των συμπερασμάτων τους από ποιοτικές έρευνες στα 15, τότε, κράτη μέλη, ζητήθηκε από τις ομάδες αυτές να σχεδιάσουν μέσα ενημέρωσης που θα διευκόλυναν τους ομοίους τους να κατανοήσουν τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν και οι ίδιοι.

Αποφασίστηκε επίσης η πραγματοποίηση μίας συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτών, με τους επιτόπου εθελοντές που είχαν τη δυνατότητα να φτάσουν στα περισσότερα απομακρυσμένα σημεία και στα περισσότερα απομονωμένα άτομα. Αρκετά κράτη μέλη αποφάσισαν να υιοθετήσουν την εν λόγω μεθοδολογία και τα μέσα που παρήχθησαν από τη Γενική Διεύθυνση Υγείας και προστασίας των καταναλωτών, ενώ πολλές δεκάδες χιλιάδες εθελοντές την κατάρτισαν από την Επιτροπή ή τις ΜΚΟ. Η συμμετοχή τους στην επιτυχή μετάβαση στο ευρώ για τους περισσότερους ευάλωτους πληθυσμούς ήταν αναμφίβολα θεμελιώδους σημασίας.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΗΘΗΣΜΟΥ

Με την υποστήριξη της Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών συμμετείχε ενεργά στην εισαγωγή του ευρώ. Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, ποσοστό περίπου 2% (7,4 εκατομμύρια) των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζουν σοβαρές διαταραχές της όρασης. Ήταν επομένως, ουσιαστικής σημασίας η λήψη υπόψη των προβλημάτων τους κατά τον σχεδιασμό των νέων νομισμάτων και χαρτονομισμάτων, καθώς αυτό αποτελεί τη μόνη αποτελεσματική προσέγγιση, τόσο από την άποψη του σχεδιασμού όσο και από την άποψη του κόστους. Οι εργασίες συνεχίστηκαν και μετά την εισαγωγή

του ευρώ για την επιτυχή έκβαση των απαραίτητων προσπαθειών ενημέρωσης και κατάρτισης. Αυτές παρείχαν τη δυνατότητα, ώστε τα άτομα με διαταραχές της όρασης να ζήσουν την εισαγωγή του νέου νομίσματος κάτω από τις ίδιες συνθήκες με τους λοιπούς πολίτες.

Διανεμήθηκαν 47.000 βαλιτσάκια που περιείχαν άκυρα νέα χαρτονομίσματα του ευρώ, σε εκπαιδευτές τυφλών και ατόμων με διαταραχές της όρασης, κωφών και βαρήκοων καθώς και διανοητικά καθυστερημένων στη ζώνη του ευρώ. Αυτά τα άκυρα χαρτονομίσματα, τα οποία παρήγαγε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και διένειμε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποτελούσαν ένα εξαιρετικό μέσο για τους πολίτες που χρειαζόντουσαν ειδική εξάσκηση για την αναγνώριση των νέων χαρτονομισμάτων του ευρώ.

Τα άκυρα χαρτονομίσματα είχαν την ίδια εμφάνιση και αφή με τα πραγματικά χαρτονομίσματα του ευρώ που κυκλοφόρησαν από την 1 Ιανουαρίου 2002. Διέθεταν ακριβώς το ίδιο μέγεθος, χαρτί, χρώμα, και αφή με τα πραγματικά. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθεί η σύγχυση με τα πραγματικά χαρτονομίσματα, στη μία πλευρά τους ήταν τυπωμένη η ένδειξη 'ΑΚΥΡΟ'. Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος παραχάραξης, τα άκυρα χαρτονομίσματα έφεραν ιδιαίτερη αρίθμηση και δεν διέθεταν κανένα από τα στοιχεία ασφαλείας, τα οποία αποκαλύφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα το Σεπτέμβριο του 2001. Διανεμήθηκαν στους εκπαιδευτές από τα αναγνωρισμένα και εξειδικευμένα δίκτυα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών-μελών.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΕ ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Οι πολίτες υποδέχτηκαν τα κέρματα και χαρτονομίσματα σε ευρώ με μεγάλη ηρεμία, σε συνδυασμό με μία λογική επιφυλακτικότητα (ιδίως εκ μέρους των ηλικιωμένων ατόμων), αλλά και με ένα κοινό αίσθημα περιέργειας και ενθουσιασμού όσον αφορά ένα γεγονός που θεωρήθηκε ως μία έντονη και συμβολική στιγμή. Αυτό ήταν ένα από τα πορίσματα της μελέτης για τους πολίτες και το ευρώ κατά τους μήνες που ακολούθησαν την καθιέρωσή του, η οποία πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήσεως της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Προστασίας των καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η σχετική μελέτη επιβεβαίωσε ότι η μετάβαση στο ευρώ ήταν ταχύτατη για τη μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών, πολλοί εκ των οποίων δήλωσαν ότι υιοθέτησαν το ενιαίο νόμισμα ουσιαστικά μέσα σε μία ή δύο εβδομάδες. Μεταξύ των λόγων που οι πολίτες επικαλέστηκαν για τη συμπεριφορά αυτή σημειώθηκε ‘ο ενθουσιασμός και το αίσθημα της ανάγκης να εισέλθουν με αποφασιστικότητα σε μία νέα εποχή’, ‘η βούληση για προσαρμογή παρά τις δυσκολίες που διαισθάνονταν και την πειθαρχία που έπρεπε να επιβάλουν στους εαυτούς τους’ και συχνά, η έντονα ρεαλιστική σκέψη να ‘αποφύγουν όσο το δυνατό περισσότερο την περιπλοκή της συνύπαρξης δύο νομισμάτων.’

Από την άλλη πλευρά, οι επιφυλάξεις ήταν απόρροια των φόβων, που εξέφρασαν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ορισμένα άτομα, ότι δεν θα ήταν σε θέση να τα βγάλουν πέρα με τα άγνωστα χαρτονομίσματα και κέρματα ή να σχηματίσουν μια ιδέα όσον αφορούσε την αξία των πραγμάτων. Παρατηρήθηκαν επίσης ορισμένες ψυχολογικές αντιδράσεις στην άφιξη ενός νέου νομίσματος ή

τουλάχιστον η επιθυμία για διατήρηση του εθνικού νομίσματος μέχρι τέλους για νοσταλγικούς λόγους.

Το κύριο πρόβλημα αφορούσε τη δυσκολία – που εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και σήμερα – πολλών πολιτών να βρουν νέα σημεία αναφοράς όσον αφορούσε την αξία και να εκτιμήσουν αν μία τιμή ήταν υψηλή ή όχι. Σε όλες τις χώρες οι πολίτες εξέφρασαν το φόβο μήπως, ελλείψει τέτοιων σημείων αναφοράς, παρασυρθούν και διαθέσουν ποσά που δεν θα δαπανούσαν κανονικά. Ο φόβος αυτός ήταν ιδιαίτερα εκτεταμένος στις χώρες των οποίων οι πολίτες ήταν πεπεισμένοι ότι οι τιμές είχαν αυξηθεί σημαντικά, και ενισχύθηκε η εντύπωση ότι «τα χρήματα γλιστρούν πιο γρήγορα μέσα από τα χέρια».

Εκτός από ορισμένες σπάνιες περιπτώσεις, οι πολίτες εξακολουθούν και σήμερα να διέρχονται από τη μετατροπή στο εθνικό νόμισμα. Συχνά, προβαίνουν σε μια νοερή, κατά προσέγγιση μετατροπή, με ποικίλες δυσκολίες. Εάν η διαδικασία αυτή φαίνεται να είναι σχετικά εύκολη σε χώρες όπως η Γερμανία, η Πορτογαλία, η Φινλανδία, η Ιταλία, το Βέλγιο ή το Λουξεμβούργο και πιο πολύπλοκη στην Ιρλανδία, την Αυστρία και τη Γαλλία, είναι εμφανώς δύσκολη στην Ισπανία και την Ελλάδα. Τέλος, σε ένα κράτος, δηλαδή στις Κάτω Χώρες, η προσπάθεια της μετατροπής αποθαρρύνει και προκαλεί ορισμένες φορές εκνευρισμό.

Εξάλλου, οι πολίτες άρχισαν να απομνημονεύουν ορισμένες τιμές σε ευρώ, χωρίς όμως οι τελευταίες να αποτελούσαν πραγματικά σημεία αναφοράς. Οι τιμές που απομνημονεύονταν και ήταν «καλά αφομοιωμένες» αφορούσαν ουσιαστικά ορισμένα προϊόντα ή βασικές υπηρεσίες που αγοράζονταν συχνά όπως για παράδειγμα, το ψωμί, το

γάλα, τα οπωροκηπευτικά στις αγορές ή το λίτρο βενζίνης. Πιο σπάνια, μπορεί επίσης να αφορούσαν την τιμή ενός δαπανηρού αγαθού εξοπλισμού, η αγορά του οποίου είχε προβλεφθεί πρόσφατα (αυτοκίνητο, οικιακή ηλεκτρική συσκευή).

Η ανάλυση των τρόπων που χρησιμοποιούνταν για την προσαρμογή στις νέες αξίες έδειχνε ότι οι περισσότεροι πολίτες είχαν χαλαρώσει σύντομα ύστερα από την ιδιαίτερη επαγρύπνηση που επέδειξαν κατά τις πρώτες εβδομάδες, Αλλά εξακολουθούσαν να ζητούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τη βοήθεια οικείων (ιδίως τα ευπαθή άτομα), ενώ ανέβαλλαν ενίοτε τις πολυδάπανες αγορές και χρησιμοποιούσαν περισσότερο τις πιστωτικές κάρτες. Ορισμένοι πολίτες εξακολουθούσαν να βασίζονται στη διπλή αναγραφή των τιμών ως σημείο αναφοράς ή μέσο εξακρίβωσης και να χρησιμοποιούν τεχνικά μέσα βοήθειας στη μετατροπή (π.χ. μικρές αριθμομηχανές), ιδίως στις χώρες όπου η ισοτιμία μετατροπής ήταν πιο πολύπλοκη.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

■ Ευκολότερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές

Με την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, τη μείωση του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών και την επικράτηση διαφάνειας στις τιμές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ευρώ βελτιώνει την πρόσβαση στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά. Το ευρώ επιτρέπει σε επιχειρήσεις διαφορετικών χωρών να ‘μιλούν’ την ίδια οικονομική γλώσσα και επομένως διευκολύνει το εμπόριο μεταξύ των κρατών – μελών που συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Αυτό ισχύει επί εξαγωγών, εισαγωγών, άμεσων επενδύσεων, συμμαχιών κ.λ.π. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τελικώς μια εγχώρια αγορά μεγαλύτερη από εκείνη των Ηνωμένων Πολιτειών.

Οι κατάλογοι προϊόντων και οι διαφημιστικές εκστρατείες μπορούν να ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα. Διευκολύνοντας την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές, το ευρώ μειώνει τις ανάγκες για διαμεσολαβητές. Οι επιχειρήσεις μπορούν να αυξήσουν το μερίδιο άμεσων πωλήσεών τους αναπτύσσοντας νέες μεθόδους διανομής : άμεσο μάρκετινγκ, ηλεκτρονικές πωλήσεις, πολυμέσα κ.α.

Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν ήδη στις ευρωπαϊκές αγορές, το ευρώ παίζει το ρόλο καταλύτη και επιταχύνει τις τάσεις παγκοσμιοποίησης της αγοράς. Στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν αποκλειστικά σε εγχώριες αγορές, το ευρώ δίνει την ευκαιρία να επεκτείνουν τις εργασίες τους και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

■ Φθηνότερες Εξαγωγές

Το ευρώ οδηγεί σε σημαντικές μειώσεις του κόστους που σχετίζεται με συναλλαγές σε συνάλλαγμα : το 'hedging' (πράξεις εξασφάλισης έναντι συναλλαγματικών κινδύνων) είναι πλέον περιττό, οι τιμοκατάλογοι εκφράζονται μόνο σε ευρώ κ.λ.π. Οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να διαμορφώσουν χαμηλότερες τιμές στις αγορές στις οποίες πραγματοποιούν εξαγωγές. Το κόστος προστασίας έναντι συναλλαγματικών κινδύνων, εκτιμάται σε 1-2% των πωλήσεων και των προμηθειών των μικρών επιχειρήσεων. Η δυνατότητα συναλλαγών με ευρώ επιτρέπει στις εταιρίες αυτές να αποφύγουν τη δαπάνη με συνέπεια να βελτιώνεται η ανταγωνιστικότητά τους.

Οι εξαγωγές που συνήθως παρουσίαζαν δυσχέρειες μετατρέπονται σε εγχώριες επιχειρηματικές δραστηριότητες με ελάχιστες δυσκολίες. Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις ενθαρρύνονται να ενσωματώσουν στις επιχειρηματικές στρατηγικές τους καινοτόμους και νέες τεχνικές λύσεις, προς όφελος ολόκληρης της ευρωπαϊκής οικονομίας.

■ **Αυξημένος ανταγωνισμός στις εγχώριες αγορές**

Η ευκολότερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές επηρεάζει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εγχώριες αγορές, αφού διευκολύνει την πρόσβαση σε αυτές, ξένων ανταγωνιστών.

■ **Χαμηλότερα Επιτόκια**

Τα επιτόκια έχουν γίνει χαμηλότερα λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού στον τραπεζικό κλάδο. Αυτό επιτρέπει τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις να χρηματοδοτούν τις δραστηριότητές τους με ευνοϊκότερο κόστος απ' ότι στο παρελθόν.

■ **Μείωση Κόστους**

Οι μεγάλες επιχειρήσεις που λειτουργούν σε ολόκληρη την Ευρώπη γνωρίζουν μείωση του κόστους τους , ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση κεφαλαίων και τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα μέσω της εξάλειψης σημαντικού μέρους του συναλλαγματικού κινδύνου.

■ Γενικές επιπτώσεις

Οι επιπτώσεις του ευρώ είναι κατά πολύ ευρύτερες και επηρεάζουν τις πολιτικές για την απασχόληση, την τιμολόγηση και την εμπορία καθώς και τις αποφάσεις για τον τόπο εγκατάστασης των κέντρων παραγωγής και διανομής. Οι επιχειρήσεις επίσης ωφελούνται από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους σε ένα σταθερό οικονομικό περιβάλλον και από την εξασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας.

Η εισαγωγή του ευρώ προκάλεσε στις επιχειρήσεις και ιδίως στις μικρομεσαίες, σημαντικές τεχνικοοικονομικές και οργανωτικές μεταβολές. Υπήρξε ανάγκη έναρξης από πλευράς των επιχειρήσεων, όλων των αναγκαίων διαδικασιών για την έγκαιρη προσαρμογή των λειτουργιών τους στις απαιτήσεις του νέου νομίσματος. Οι απαιτούμενες προσαρμογές αφορούσαν όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, τομέα, κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και επιχειρηματικού προσανατολισμού. Οι προσαρμογές αυτές δεν ήταν μια τυπική διαδικασία αλλά μία σύνθετη και πολυδιάστατη επιχειρησιακή και στρατηγική πρόκληση, που παρείχε την ευκαιρία αναδιοργάνωσης και εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων καθώς και διαμόρφωσης του κατάλληλου επιχειρηματικού πλαισίου για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που συνεπάγεται η ενιαία αγορά. Ενδεχόμενα οι επιχειρήσεις επιβαρύνθηκαν σε βραχυχρόνια βάση, με το κόστος προσαρμογής τους στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενιαίας

αγοράς και της παγκοσμιοποίησης των αγορών, το οποίο όμως είναι άμεσα αποσβέσιμο.

Η εισαγωγή του ευρώ επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία των επιχειρήσεων, οι οποίες δεν περιορίζονται μόνο στο εσωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης (τροποποίηση εσωτερικών εγγράφων, λογιστικών συστημάτων και διαδικασιών, μισθοδοσία, κοστολόγηση κ.λ.π.) αλλά επιπλέον διαφοροποιούν και τις σχέσεις τους με το εξωτερικό περιβάλλον. Η εισαγωγή του νέου νομίσματος επιφέρει την αλλαγή της πολιτικής της επιχείρησης στον τομέα του μάρκετινγκ, στην προώθηση των εξαγωγών καθώς και σε επιμέρους θέματα όπως ετικέτες τιμών, συσκευασία προϊόντων, τιμολογιακή πολιτική κ.α. ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση και να υποστηριχθεί η διείσδυση των προϊόντων και υπηρεσιών στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

Το ΥΠΕΘΟ σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, την Τράπεζα της Ελλάδος, την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, τα Επιμελητήρια και τους Συνδέσμους των Επιχειρήσεων, επεξεργάστηκε το απαιτούμενο πλαίσιο κατευθύνσεων, το οποίο και υποστήριξε, με σκοπό να διευκολύνει τις επιχειρήσεις στις απαιτούμενες τεχνικές, νομικές και διαχειριστικές προσαρμογές. Ταυτόχρονα οι παραπάνω φορείς πραγματοποίησαν μια σειρά δράσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και πληροφόρηση των επιχειρήσεων, σχετικά με την αναγκαιότητα της έγκαιρης προσαρμογής τους στο ευρώ.

Οι δράσεις που σχεδιάστηκαν από το ΥΠΕΘΟ και απευθύνθηκαν προς τις επιχειρήσεις ήταν οι εξής:

- Η έκδοση εγκυκλίου με βασικές κατευθύνσεις, σχετικά με τα ειδικά θέματα που προέκυψαν από την επικείμενη εισαγωγή και καθιέρωση του ευρώ. Η ρύθμιση των θεμάτων αυτών από όλους τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς ήταν απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία των επιχειρήσεων, των συναλλαγών με τους προμηθευτές και τους καταναλωτές και της αγοράς γενικότερα.
- Η έκδοση 2 ενημερωτικών φυλλαδίων με τίτλο «Ευρώ και βιομηχανικές – επιχειρήσεις», «Ευρώ και Τουριστικός Τομέας» στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Επικοινωνιακής Πολιτικής για το έτος 1999. Τα φυλλάδια αυτά περιλάμβαναν πρακτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις σχετικά με την εισαγωγή και την χρήση του ευρώ στις επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Πραγματοποιήθηκαν 12 ημερίδες σε περιφερειακό επίπεδο με θέμα «Ευρώ – Προετοιμασία και Προοπτικές» όπου προσκλήθηκαν οι παραγωγικοί τοπικοί και περιφερειακοί φορείς.
- Η δημιουργία ειδικής σελίδας στο Internet, καθώς και η λειτουργία ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής χωρίς χρέωση, με την παρουσίαση θεμάτων που ενδιέφεραν τις επιχειρήσεις.
- Η δημοσίευση άρθρων στον ημερήσιο πολιτικό και οικονομικό τύπο.
- Η σύσταση ομάδων εργασίας για τη μελέτη εξειδικευμένων θεμάτων που ενδιέφεραν τις επιχειρήσεις και κάλυπταν τις απαιτούμενες

προσαρμογές των επιχειρηματικών λειτουργιών και δραστηριοτήτων, τις προοπτικές και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες.

- Η προετοιμασία εκθέσεων, μελετών και πρακτικών οδηγών, αναφορικά με τη μετάβαση στο νέο νόμισμα, καθώς και η μετάφραση στα ελληνικά αντίστοιχων κειμένων που εκδίδονταν από ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

- Η προώθηση συνεργασιών με φορείς του δημοσίου και τραπεζικού τομέα, για την ανάπτυξη και εφαρμογή κοινών ενεργειών προβολής του ευρώ.

- Η διοργάνωση σεμιναρίων για την επίσπευση των διαδικασιών προετοιμασίας των επιχειρήσεων.

- Η ανάπτυξη συνεργασίας με αρμόδια ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για το συντονισμό των δράσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και τη στενή παρακολούθηση της προόδου της προετοιμασίας των επιχειρήσεων.

Με βάση τις διαπιστωμένες ανάγκες των επιχειρήσεων σε πληροφόρηση καθώς και τον κρίσιμο ρόλο τους στην ομαλή εισαγωγή του νέου νομίσματος, η εντατικοποίηση της προετοιμασίας και προσαρμογής των επιχειρήσεων στο ευρώ αποτέλεσε άμεση προτεραιότητα για τις αρμόδιες υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης. Για το λόγο αυτό, εκτός των θεμάτων που αφορούσαν την διευθέτηση των νομικών, οικονομικών και τεχνικών πτυχών της λειτουργίας της επιχείρησης, επισημάνθηκε η αναγκαιότητα προσεκτικής διερεύνησης θεμάτων που άπτονταν το ρόλο και της συμβολής της δημόσιας διοίκησης και ειδικότερα:

- Ο εντοπισμός των δυσχερειών, ή δυσλειτουργιών από πλευράς της δημόσιας διοίκησης στην προετοιμασία των ΜΜΕ και η λήψη των απαιτούμενων συμπληρωματικών μέτρων για τη διευκόλυνση της προετοιμασίας τους
- Ο προσδιορισμός των επιχειρημάτων, κινήτρων και μηνυμάτων, τα οποία μπορούσαν να παρουσιαστούν και προβληθούν από πλευράς της δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να επιταχυνθούν οι απαιτούμενες προσαρμογές των ΜΜΕ.

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Επειδή ο μεγαλύτερος όγκος των συναλλαγών των Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων γίνεται σε \$, οι επιπτώσεις εστιάστηκαν περισσότερο στη διαμόρφωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι του \$, στη σταθερότητα του νομίσματος και στην επικράτησή του στις διεθνείς αγορές.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ο τουριστικός τομέας ευνοείται περισσότερο απ' όλους. Υπάρχει μείωση του κόστους (πολυπλοκότητα διαχείρισης πολλών νομισμάτων). Ο αριθμός των επισκεπτών αναμένεται να αυξάνεται με ετήσιο ρυθμό 5-6%. Όμως σημειώνεται απώλεια της συναλλαγματικής πολιτικής ως όπλου για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των χωρών.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΜΗ ΣΩΣΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ

Εάν οι επιχειρήσεις δεν είχαν προετοιμασθεί για την εισαγωγή του ευρώ σωστά και έγκαιρα είχαν να αντιμετωπίσουν τους εξής κινδύνους :

- Ο λογιστής δεν θα μπορούσε να βοηθήσει λόγω υπερβολικού φόρτου εργασίας.
- Μείωση κερδών και προβλήματα από την μη σωστή επαναπροσέγγιση των τιμών των προϊόντων ή υπηρεσιών.
- Υπήρχε πιθανότητα να μην μπορεί να αξιοποιηθεί το λογισμικό.
- Το προσωπικό δεν θα μπορούσε να θυμηθεί τις διαδικασίες ρουτίνας, στο τέλος του έτους, θα μπερδευόταν με τη μετάβαση και θα μέρδευε ποσά σε ευρώ και σε δραχμές.
- Αν η εσωτερική τήρηση των βιβλίων γινόταν σε δραχμές αλλά τα πάντα εκτός εταιρείας εκφράζονταν σε ευρώ θα χανόταν ο έλεγχος της επιχείρησης.
- Δεν θα μπορούσε η επιχείρηση να πληρώσει το προσωπικό και τους προμηθευτές, ούτε να καταγράφει τα έσοδά της σε ευρώ.

ΜΙΑ ΤΑΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι φόβοι που συνδέονταν με μία πιθανή κακή προετοιμασία των ΜΜΕ δεν επαληθεύτηκαν. Οι σημαντικές προσπάθειες που αναλήφθηκαν από τις εθνικές διοικητικές αρχές, τις τράπεζες και τις επαγγελματικές ενώσεις για την ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων, απέφεραν τελικά

καρπούς. Η έρευνα του Ευρωβαρομέτρου που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Φεβρουαρίου του 2002 έδωσε μια ιδιαίτερα ικανοποιητική εικόνα : πολυάριθμες ΜΜΕ φαίνεται να πέτυχαν μια μετάβαση στο ευρώ την ‘τελευταία στιγμή’. Ποσοστό μεγαλύτερο του 85% των ΜΜΕ δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν πρακτικές δυσχέρειες κατά την μετάβασή τους στο ευρώ. Οι επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 10 μισθωτούς γνώρισαν λιγότερες δυσχέρειες από εκείνες που απασχολούν περισσότερα από 50 άτομα.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η ομαλή μετάβαση των επιχειρήσεων στο ευρώ και η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων από τη συμμετοχή της Ελλάδος στην ευρωζώνη εξαρτήθηκε από την προετοιμασία των επιχειρήσεων.

Η στρατηγική της μετάβασης διέφερε ανάλογα με το μέγεθος και τον τομέα δραστηριοποίησης της επιχείρησης. Οι απαιτήσεις για την οργάνωση της μετάβασης στο ευρώ εξαρτήθηκαν κυρίως από το είδος της δραστηριότητας που ασκούσε η επιχείρηση και από την έκταση των συναλλαγών της με άλλες χώρες. Η προετοιμασία των επιχειρήσεων αφορούσε και περιελάμβανε τα εξής:

Προετοιμασία για ρευστό

Τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2002 οι επιχειρήσεις έπρεπε να ετοιμαστούν να δεχτούν μετρητά σε ευρώ και σε δραχμές. Κατά την περίοδο εκείνη οι επιχειρήσεις όφειλαν :

⊕ Να υπολογίσουν πόσο ρευστό σε ευρώ χρειαζόντουσαν και σε ποιες ονομαστικές αξίες.

⊕ Να πούνε στην τράπεζά τους πόσο ρευστό χρειαζόντουσαν και να ελέγξουν το κατά πόσο μπορούσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες τους. Οι τράπεζες βρίσκονταν υπό πίεση προκειμένου να διαθέσουν τα απαραίτητα ποσά μετρητών στις επιχειρήσεις. Τα μικρά καταστήματα που δεν είχαν συζητήσει τις ανάγκες τους με το τραπεζικό υποκατάστημα της περιοχής τους, αντιμετώπισαν δυσκολίες στην προμήθεια συμπληρωματικών ποσών για τα ταμεία τους.

⊕ Να σχεδιάσουν τη φύλαξη και την ασφάλιση του ρευστού χρήματος σε δραχμές που θα αποσυρόταν από την κυκλοφορία. Οι επιχειρήσεις έπρεπε να βρουν έναν τρόπο να δέχονται τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα σε εθνικό νόμισμα και να φυλάσσονται απευθείας σε ένα χρηματοκιβώτιο, παρά στο ταμείο, ώσπου να επιστραφούν στην τράπεζα, η οποία τα απέσυρε από την κυκλοφορία. Τα ταμεία έπρεπε να περιέχουν μόνο ευρώ. Χρειάστηκαν ασφαλείς τρόποι φύλαξης αμέσως προτού κυκλοφορήσουν τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ, καθώς και κατά την περίοδο παράλληλης κυκλοφορίας των δύο νομισμάτων. Ο έμπορος λιανικής πώλησης έπρεπε να έχει αποθέματα σε μετρητά ευρώ για να δίνει ρέστα, ενώ συγκέντρωνε περισσότερο ρευστό σε εθνικό νόμισμα απ' ότι συνήθως. Κατά τη διάρκεια της ημέρας εφοδιαζόντουσαν τα ταμεία με χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ και απομακρυνόντουσαν τα χρηματοκιβώτια τα χρηματοκιβώτια με τα μετρητά σε εθνικό νόμισμα από τα ταμεία σε πιο συχνά διαστήματα σε σύγκριση με τις κανονικές ταμειακές ροές. Επίσης οι επιχειρήσεις έπρεπε να αποφασίσουν αν

χρειαζόντουσαν περισσότερο προσωπικό τις ημέρες εκείνες και να βεβαιωθούν ότι έχουν εξασφαλίσει την ασφάλεια των μετρητών που φυλάσσονταν.

Οι ανάγκες των ταμείων σε ρευστό κάθε πρωί που άνοιγε το κατάστημα πολλαπλασιάστηκαν από 5 ως 25 φορές για μικρό χρονικό διάστημα αμέσων μετά την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων του ευρώ. Οι επιχειρήσεις που εφάρμοσαν κανονικά τη στρογγυλοποίηση των τιμών σε ευρώ, προτού εισαχθούν τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ το 2002, είχαν μειωμένο όγκο ρευστού σε ευρώ που απαιτούνταν για τα ρέστα.

Προετοιμασία για το μέτρημα

Κατά την περίοδο διπλής κυκλοφορίας οι επιχειρήσεις διαχειρίζονταν και καταμετρούσαν περισσότερα χρήματα απ' ότι συνήθως. Ήταν μάλιστα σε δύο νομίσματα, πράγμα το οποίο προϋπόθετε δύο ξεχωριστές διαδικασίες αποστολής χρημάτων στις τράπεζες. Οι εταιρίες που χρησιμοποιούσαν μηχανές καταμέτρησης μετρητών έπρεπε να τις ρυθμίσουν στο μέγεθος των νέων χαρτονομισμάτων ή να αγοράσουν δεύτερες μηχανές. Διαφορετικά χρειαζόντουσαν επιπλέον ανθρωπόωρες για την καταμέτρηση των χρημάτων με τα χέρια. Ο συμψηφισμός των μετρητών που εισπράχθηκαν με το σύνολο των ταμειακών αποδείξεων ήταν περισσότερο πολύπλοκος απ' ότι συνήθως. Τα λάθη από στρογγυλοποίηση προκαλούσαν ταμειακές διαφορές.

Μηχανογραφικές εφαρμογές

Λόγω της φύσεως και του μεγέθους της αλλαγής του νομισματικού συστήματος ήταν φυσικό να επηρεαστούν όλα τα σχετικά προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Έτσι ήταν απαραίτητες ορισμένες κινήσεις όπως:

- Ανάγκη επανεξέτασης της διαθέσιμης πληροφορικής τεχνολογίας και των πληροφοριακών συστημάτων.
- Η διασφάλιση της επικοινωνίας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων.
- Αναπροσαρμογή των συστημάτων στο ευρύ και παράλληλα αναζήτηση ευκαιριών για τη βελτίωσή τους.
- Η επίλυση τυχόν προβλημάτων στρογγυλοποίησης και παράλληλα η τροποποίηση των συστημάτων ώστε να λειτουργούν με δεκαδικά.
- Εκπαίδευση του προσωπικού για την ομαλή λειτουργία των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Ταμειακές Μηχανές

Σύμφωνα με τη διάταξη του υπουργείου Οικονομικών, οι φορολογικές ταμειακές μηχανές στις οποίες χορηγήθηκε άδεια καταλληλότητας μετά την έναρξη της ισχύος των διατάξεων της απόφασης του υπουργείου Οικονομικών, έπρεπε να λειτουργούν ως εξής:

1) Με νόμισμα τη δραχμή για όσο χρονικό διάστημα προβλεπόταν από τις διαδικασίες ένταξης στη Ελλάδα στην Οικονομική ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2) Με νόμισμα το ευρώ, από την ημερομηνία υποχρεωτικής χρήσης του στην Ελλάδα ή από ημερομηνία που επιθυμούσε ο κάτοχος της φορολογικής ταμειακής μηχανής, εφ' όσον αυτή ήταν στο χρονικό διάστημα της μεταβατικής περιόδου ένταξης της Ελλάδα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ήταν σύμφωνη και εναρμονισμένη με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ και της φορολογικής νομοθεσίας.

Όσον αφορά τις φορολογικές ταμειακές μηχανές που είχαν εγκριθεί και είχαν πάρει άδεια πριν από την ισχύ των συγκεκριμένων διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών, αυτές επιτράπηκε να λειτουργήσουν με νόμισμα το ευρώ, μόνο εφ' όσον ήταν τεχνικά δυνατόν να υποστούν τις αναγκαίες τροποποιήσεις και αναβαθμίσεις στα λειτουργικά τους προγράμματα ή στα τεχνικά μέρη τους.

Για τον λόγο αυτό έπρεπε να κατατεθεί στην αρμόδια Επιτροπή δήλωση του κατόχου της άδειας της φορολογικής μηχανής, ότι 'προτίθεται να προβεί στις αναγκαίες τροποποιήσεις του συστήματος ή των προγραμμάτων της. Ο πηγαίος κώδικας του νέου λογισμικού έπρεπε να είναι ανά πάσα στιγμή στη διάθεση της επιτροπής για τον έλεγχο.

Ακόμη έπρεπε να δίδονται δείγματα από όλα τα εκδιδόμενα δελτία και κατάλογος των εξαρτημάτων που αντικαταστάθηκαν, με πλήρη περιγραφή του καθενός απ' αυτά και ενδεικτική τιμή κόστους. Σε περίπτωση εγκατάστασης της φορολογικής μνήμης, τότε έπρεπε να είναι ανά πάσα στιγμή στη διάθεση της Επιτροπής για έλεγχο, καθώς και να

ενημερώνεται το βιβλιάριο συντήρησης κάθε μηχανής που υφίσταται τροποποίηση.

Πιο αναλυτικά, σχετικά με τις τροποποιημένες μηχανές ίσχυαν τα εξής :

✘ Με τη διαδικασία ενεργοποίησης της λειτουργίας με ευρώ, μηδενίστηκαν όλοι οι αθροιστές (ημερήσιοι και σωρευτικοί) που περιείχαν δραχμικά ποσά, αφού γράφτηκαν στη φορολογική μνήμη με τη διαδικασία έκδοσης του τελευταίου δελτίου ημερήσιας κίνησης.

✘ Από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας με ευρώ, η έκδοση των δελτίων 'Ζ' (δηλαδή του ημερήσιου κλεισίματος ενός καταστήματος) περιλάμβανε μόνο τα ποσά των συναλλαγών με ευρώ.

✘ Για την οργάνωση της φορολογικής μνήμης σε φορολογικές ταμειακές μηχανές, που δεν είχαν αντικαταστήσει τη φορολογική μνήμη, έγινε διαχωρισμός της περιόδου λειτουργίας με δραχμές και της περιόδου λειτουργίας με ευρώ.

Στις μηχανές, στις οποίες ενεργοποιήθηκε η λειτουργία με νόμισμα το ευρώ πριν από την ημερομηνία υποχρεωτικής χρήσης του στην Ελλάδα, ίσχυαν τα εξής :

✘ Η ενεργοποίηση της μηχανής και της ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας με ευρώ, έπρεπε να γίνεται με ειδικούς κατάλληλους χειρισμούς από το πληκτρολόγιο. Η πλήρης, σαφής και αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας ενεργοποίησης κατατέθηκε στην Επιτροπή.

✘ Η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας με νόμισμα το ευρώ, σηματοδοτήθηκε και γράφτηκε με ειδική εγγραφή στη φορολογική μνήμη και περιλάμβανε τη φράση "Έναρξη ευρώ", την τρέχουσα ημερομηνία και ώρα.

✘ Δεν επιτρεπόταν η λειτουργία των φορολογικών ταμειακών μηχανών με περισσότερα του ενός νομίσματος ταυτοχρόνως. Από την ημερομηνία ενεργοποίησης της λειτουργίας με ευρώ, η φορολογική ταμειακή μηχανή λειτουργούσε μόνο με ευρώ και διασφάλιζε ότι η διαδικασία αυτή δεν είναι αναστρέψιμη, δηλαδή ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει ξανά σε δραχμές. Η λειτουργία της φορολογικής ταμειακής μηχανής με ευρώ γνωστοποιήθηκε στο καταναλωτικό κοινό με σχετική πινακίδα, η οποία τοποθετήθηκε με ευθύνη του κατόχου της σε εμφανές σημείο και όπου αναγραφόταν με μεγάλα και ευανάγνωστα γράμματα η φράση : ‘Η ταμειακή μηχανή λειτουργεί με ευρώ’.

✘ Η δυνατότητα της φορολογικής ταμειακής μηχανής να κάνει βοηθητικούς υπολογισμούς ισοτιμίας ενός ή περισσοτέρων ξένων νομισμάτων δεν αποτελούσε φορολογική λειτουργία.

✘ Η μορφή των εκδιδόμενων δελτίων λιανικής πώλησης ‘Νόμιμη απόδειξη’ παρέμεινε γενικά αναλλοίωτη, εκτός του ότι από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας με ευρώ, που εκτυπώνεται με λατινικούς χαρακτήρες η λέξη ‘EURO’.

✘ Όλοι οι αριθμοί που αναφέρονταν σε ποσά στα εκδιδόμενα δελτία και στην οθόνη της φορολογικής ταμειακής μηχανής είχαν δύο δεκαδικά ψηφία.

✘ Όσον αφορά τις φορολογικές ταμειακές μηχανές που υπήρχαν στην αγορά προς πώληση μετά την ημερομηνία υποχρεωτικής χρήσης του ευρώ στην Ελλάδα, λειτουργούσαν εξαρχής με μόνο νόμισμα το ευρώ, χωρίς να απαιτείται καμία επί πλέον ενεργοποίηση. Οποιαδήποτε αλλαγή ή τροποποίηση στα λειτουργικά προγράμματα και μέρη της

μηχανής, έπρεπε να κατατίθεται στην αρμόδια Επιτροπή του υπουργείου.

Οι ταμειακές μηχανές εκατοντάδων χιλιάδων επαγγελματιών έπρεπε να προσαρμοστούν στο Σύστημα της διπλής αναγραφής, δηλαδή να εκδίδουν αποδείξεις και σε δραχμές και σε ευρώ. Αυτό ίσχυε από την 1/1/2001 για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις που απασχολούσαν άνω των 10 υπαλλήλων και για όλες τις δημόσιες. Εξάλλου από την 1/1/2002 όλες οι ταμειακές εκδίδανε αποδείξεις σε ευρώ. Πολλές από τις ταμειακές μηχανές χρειάστηκαν προσαρμογές και μερικές αντικαταστάθηκαν.

Ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Κατασκευαστών Ταμειακών Συστημάτων κάλεσε τους επαγγελματίες να αρχίσουν έγκαιρα τις προσαρμογές στις ταμειακές τους μηχανές. Σύμφωνα με τον σύνδεσμο όσοι είχαν αγοράσει μηχανές πριν από πολλά χρόνια έπρεπε να τις αντικαταστήσουν με νέες οι οποίες κόστιζαν περίπου 200.000 δρχ. Οι νέες μηχανές είχαν εγκριθεί ως προς την καταλληλότητα τους από αρμόδια επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών, στην οποία συμμετείχαν καθηγητές και εκπρόσωποι του Υπουργείου. Ένας γενικός κανόνας που ίσχυε για να γνωρίζει κανείς αν χρειάζεται ή όχι ταμειακή μηχανή ήταν ο χρόνος μνήμης, ο οποίος είναι περίπου 7 έτη. Αν η ταμειακή μηχανή ήταν ηλικίας 7 ετών, η μνήμη της είχε συμπληρωθεί και κατά συνέπεια χρειαζόταν αντικατάσταση. Υπήρχε όμως και η περίπτωση να χρειαζόταν απλή μετατροπή. Η δαπάνη στην περίπτωση αυτή κόστιζε 20.000 – 30.000 δρχ.

Στην περίπτωση που η επιχείρηση διέθετε αυτόματα μηχανήματα πώλησης ή και αλλαγής χρημάτων είτε για τους πελάτες είτε για το

προσωπικό της (π.χ. μηχανήματα πώλησης ποτών / τροφίμων, παρκόμετρα) τότε έπρεπε :

- 1) Να εξεταστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης τέτοιων μηχανημάτων, που λειτουργούσαν και με τα δύο νομίσματα, έναντι της χρήσης μηχανημάτων που υποστήριζαν μόνο το εθνικό νόμισμα, ακολουθούμενη από συνολική μετάβαση στο ευρώ σε μία προκαθορισμένη ημερομηνία.
- 2) Να γίνει επαφή με τους προμηθευτές τέτοιων μηχανημάτων προκειμένου να γίνει η μετατροπή την κατάλληλη ημερομηνία και παράλληλα να διερευνηθεί το σύστημα διπλού νομίσματος. Τέλος να εξετασθεί το ύψος της σχετικής δαπάνης.

Κατά τη μεταβατική περίοδο απαραίτητο ήταν στις αποδείξεις ταμειακών μηχανών να αναγράφεται το συνολικό ποσό σε δραχμές και σε ευρώ, καθώς και η επίσημη ισοτιμία μετατροπής, εφόσον υπήρχε αρκετός χώρος στην ταινία. Η διπλή αναγραφή της τιμής για κάθε προϊόν ξεχωριστά δεν χρειαζόταν. Η διπλή αναγραφή της τιμής έπρεπε να υπάρχει για το σύνολο του λογαριασμού.

Οι επιχειρήσεις έπρεπε να εξακριβώσουν μέσω του δικού τους προμηθευτή ταμειακών μηχανών αν η ταμειακή μηχανή που είχαν μπορούσε να αναγράφει διπλές τιμές ή αν μπορούσε να αναβαθμιστεί. Οι διπλές τιμές πάνω στην ταμειακή απόδειξη ήταν απαραίτητες ως την πλήρη εισαγωγή του ευρώ το 2002. Μετά την ημερομηνία αυτή αναγράφονταν μόνο τα ποσά σε ευρώ, αλλά οι συντηρητικοί και μπερδεμένοι πελάτες ήθελαν τη διπλή αναγραφή των τιμών για μερικούς μήνες μετά τον Ιανουάριο του 2002. Έτσι αν η ταμειακή μηχανή δεν μπορούσε να αναγράφει διπλές τιμές, η επιχείρηση έπρεπε να επινοήσει

κάποιον άλλο τρόπο για να ενημερώνει τους πελάτες για την αξία της αγοράς τους σε ευρώ. Πολλές επιχειρήσεις είχαν ένα κομπιουτεράκι δίπλα στο ταμείο με το οι πελάτες μπορούσαν να μετατρέψουν το ποσό της απόδειξης σε ευρώ.

Marketing

Σχετικά με το marketing για να είναι οι επιχειρήσεις κατάλληλα προετοιμασμένες έπρεπε να κάνουν τα εξής :

- Με την έρευνα αγοράς να έχουν διερευνήσει έγκαιρα τη στάση που θα κρατούσαν οι πελάτες απέναντι στο ευρώ.
- Καθώς η διαφοροποίηση των τιμών στις εξαγωγές θα δημιουργούσε δυσκολίες έπρεπε έγκαιρα να έχουν μελετηθεί οι συνέπειες αυτής και ιδιαίτερα το πόσο η μετατροπή θα επηρέαζε τον ανταγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή έπρεπε να εκτιμηθεί ο κίνδυνος σχετικά με την ισοτιμία, το νόμισμα και τις εν γένει συναλλαγές.
- Να έχει γίνει έγκαιρη προετοιμασία και εκτύπωση του σχετικού ενημερωτικού και διαφημιστικού υλικού με τρόπο που να ανταποκρινόταν στα μέτρα και στα πλαίσια της διαμόρφωσης τιμών. Ειδικότερα, έπρεπε να αποφασιστεί το μέρος του υλικού που χρησιμοποιούσαν, το απλό σύστημα δηλαδή μόνο του ευρώ ή το διπλό.
- Η έγκαιρη αποστολή του εν λόγω διαφημιστικού υλικού στους ενδιαφερόμενους και στις υπόλοιπες 3 χώρες που βρίσκονταν εκτός Ευρωζώνης.

- Να έχει αποφασιστεί ακριβώς η ημερομηνία κατά την οποία θα γινόταν η μετάβαση στο ευρώ δηλαδή στην διαχείριση των παραγγελιών και των πωλήσεων σε ευρώ.
- Στις πωλήσεις μέσω ταχυδρομείου και από απόσταση οι τιμές έπρεπε να καθοριστούν σε ευρώ το αργότερο μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 2001.

Προϊόντα

✿ Νέα Προϊόντα

Το ευρώ, δημιούργησε μια αγορά 370 εκατομμυρίων καταναλωτών και την ευκαιρία για τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις να εισέλθουν σε νέες αγορές. Αυτό απαίτησε την τροποποίηση προϊόντων και υπηρεσιών, έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των ευρωπαϊών καταναλωτών.

Η ίδια η μετάβαση στο ευρώ έχει παράσχει ευκαιρίες για ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, όπως λογιστικό λογισμικό , εργαλεία / δυνατότητες παροχής υπηρεσιών συμβούλου , ταμειακές μηχανές , αριθμομηχανές , συσκευές μετατροπής συναλλάγματος κ.λ.π.

✿ Προσαρμογή Προϊόντων

Πριν διεισδύσουν σε νέες αγορές, οι επιχειρήσεις εξέτασαν αν τα προϊόντα τους πρέπει να προσαρμοστούν (πρότυπα ποιότητας , συσκευασία) έτσι ώστε να ικανοποιούν ανάγκες διαφορετικών κατηγοριών πελατών. Το ευρώ οδήγησε σε εντονότερο ανταγωνισμό και μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές στην ευρωπαϊκή αγορά και δημιούργησε πίεση στις τιμές , ειδικώς στα τυποποιημένα προϊόντα. Οι

επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμόσουν ορισμένα προϊόντα, έτσι ώστε να καθιερώσουν νέα, εμπορικά αποδεκτά επίπεδα τιμών, ή να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενη όξυνση του ανταγωνισμού.

Παράδειγμα

Μία σοκολάτα η οποία είχε 0,50 Λίρες Αγγλίας τιμολογήθηκε σε 0,50 ευρώ, ποσό που είναι ευκολότερο στην επεξεργασία, ειδικώς από μηχανήματα αυτόματων πωλήσεων. Η συσκευασία έπρεπε να αλλάξει, ώστε να αναγράφει τη νέα τιμή. Στην περίπτωση αυτή, θα μπορούσε να μειωθεί το βάρος της σοκολάτας, υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία συμμορφώνεται με την εθνική νομοθεσία.

Προμηθευτές

- Να έχει γίνει σύναψη μακροπρόθεσμων συμφωνιών λόγω εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου.
- Αναζήτηση καλύτερων ευκαιριών και διερεύνηση σύναψης πιο συμφέρουσων συμφωνιών συνεργασίας με πελάτες και προμηθευτές εντός της ζώνης ευρώ.
- Να έχει γίνει επανεξέταση όλων των παραγγελιών που εκκρεμούσαν σχετικά με τις τιμές ως προς την επικύρωση της μετατροπής και στο νόμισμα που εκτελέστηκαν όταν η παραγγελία εκτελέστηκε σε χώρα εκτός ευρωζώνης.
- Να έχει γίνει εξέταση των συμβάσεων αγοράς και να έχουν επικυρωθεί οι σχετικές μετατροπές. Ειδικότερα, έπρεπε να ετοιμαστούν οι συμβάσεις που θα γινόντουσαν και να έχουν ολοκληρωθεί εντός της μεταβατικής περιόδου και μετά από αυτήν.

- Να έχει εξεταστεί η διπλή αναγραφή των τιμών μέχρι 28-2-02 στα τιμολόγια.
- Να έχει εξεταστεί αν η μεταβολή προς το ευρώ θα προκαλούσε κάποια αναθεώρηση στην ροή των προμηθειών από τους προμηθευτές που ήταν εγκατεστημένοι σε άλλη χώρα.
- Να έχει γίνει ενημέρωση των προμηθευτών σχετικά με την ημερομηνία μετά την οποία η εταιρεία θα μπορούσε να διαχειρίζεται παραγγελίες και πληρωμές σε ευρώ.
- Να έχουν συγκεντρωθεί στην ίδια ομάδα όλες οι συμβάσεις αγοράς πριν την μετάβαση στο ευρώ.
- Οι επιταγές που εκδίδονταν από την 1/1/02 και μετά έπρεπε να είναι μόνο σε ευρώ, αλλιώς δεν ίσχυαν ως επιταγές.

Πελάτες

Για να είναι σωστός ο τρόπος επικοινωνίας μεταξύ της επιχείρησης και των πελατών, έπρεπε να βρεθεί η χρυσή τομή ανάμεσα σε διάφορους παράγοντες :

- Την ανάγκη που υπήρχε για ενημέρωση και καθησυχασμό των καταναλωτών σχετικά με την ακρίβεια των τιμών σε ευρώ και την αξία των προϊόντων.
- Το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών να έχουν αποδείξει ότι η επιχείρησή τους ήταν έτοιμη να ανταποκριθεί σε θέματα του ευρώ, πράγμα το οποίο σήμαινε ότι διασφάλιζε τις σωστές μετατροπές και τη διαφάνεια των τιμών.

- Τους κινδύνους που υπήρχαν από την υπερπληροφόρηση και την σύγχυση.
- Το κόστος της πληροφόρησης.

Πριν την ενημέρωση για το ευρώ, οι επιχειρηματίες σκέφτηκαν ορισμένα πράγματα σχετικά με τους ίδιους τους πελάτες τους, καθώς δεν αντέδρασαν όλοι με τον ίδιο τρόπο.

- Οι ενθουσιώδεις ήταν πρόθυμοι να ζήσουν την εμπειρία του νέου νομίσματος το συντομότερο δυνατό και δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες.
- Οι πραγματιστές αποδέχθηκαν το ευρώ αλλά ζητούσαν σαφείς πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης της μετάβασης.
- Οι συντηρητικοί ήταν αντίθετοι στην αλλαγή και τους απασχολούσε το υψηλότερο κόστος. Αυτοί ζητούσαν να δουν τα πλεονεκτήματα του ευρώ στην καθημερινή ζωή.
- Οι μπερδεμένοι ήταν επιφυλακτικοί και ζητούσαν απλές αλλά πολλές πληροφορίες και γι' αυτό χρειάστηκε να αντιμετωπιστούν με ιδιαίτερη προσοχή. Η ομάδα αυτή περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, τους ηλικιωμένους, τους αναλφάβητους και τους τυφλούς.

Η γενικότερη στάση των πελατών απέναντι στο ευρώ δεν ήταν δυνατό να αλλάξει. Η άμεση όμως αντίδρασή τους όταν βρέθηκαν αντιμέτωποι με το ευρώ, εξαρτήθηκε πολύ από το βαθμό διαφάνειας που ήταν σε θέση να προσφέρουν οι επιχειρηματίες.

Για ποια θέματα έπρεπε να ενημερωθούν οι πελάτες

⇒ Να τους έχουν εξηγηθεί οι πρακτικές πλευρές της εισαγωγής του ευρώ. Οι πελάτες έπρεπε να καταλάβουν πώς αναγράφονταν οι νέες τιμές σε ευρώ στα ράφια και στα ταμεία, καθώς και πώς θα διαχειρίζονταν τα νέα μέσα πληρωμής σε ευρώ, πρώτα το ευρώ σε λογιστική μορφή και αργότερα τα νέα χαρτονομίσματα και κέρματα.

⇒ Να έχει διασφαλιστεί η σωστή μετατροπή των τιμών. Ο καταναλωτής χρειαζόταν να γνωρίζει ότι το κατάστημα δεν είχε κάνει κανένα λάθος κατά τη μετατροπή. Δεδομένου ότι οι τιμές, κατά τη μεταβατική περίοδο, αναγράφονταν τόσο σε ευρώ όσο και σε δραχμές, όφειλε η επιχείρηση να έχει ενημερώσει ότι χρησιμοποίησε την επίσημη ισοτιμία μετατροπής με τον εξαψήφιο δεκαδικό αριθμό και ότι είχε εφαρμόσει τους ορθούς κανόνες στρογγυλοποίησης.

⇒ Να έχει δηλωθεί η νομισματική μονάδα. Οι επιχειρηματίες ανέφεραν πάντα εάν η αναγραφόμενη τιμή εκφραζόταν σε ευρώ ή σε δραχμές.

⇒ Να έχει εγγυηθεί ότι η τιμή δεν έχει αυξηθεί. Η επιχείρηση έπρεπε να αποδείξει με πειστικό τρόπο ότι το ευρώ δεν οδήγησε σε συγκαλυμμένες αυξήσεις των τιμών. Στην περίπτωση που ορισμένες τιμές ανέβηκαν λόγω στρογγυλοποίησης, θα έπρεπε οι επιχειρηματίες να δείξουν κάποιες άλλες που μειώθηκαν λόγω των διαφορών από την στρογγυλοποίηση.

Επικοινωνία με τους πελάτες

Ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης και τον εξοπλισμό, έπρεπε να επιλεγεί ο κατάλληλος τρόπος επικοινωνίας με τους πελάτες.

❖ Τα ενημερωτικά φυλλάδια που περιείχαν τις τιμές σε ευρώ και δραχμές, καθώς και την ισοτιμία μετατροπής με τον εξαψήφιο δεκαδικό αριθμό, μπορούσαν να διασφαλίσουν τη διαφάνεια κατά την μετατροπή των τιμών, εάν κατέγραφαν τις τιμές σε ευρώ, σε δραχμές και την εξαψήφια ισοτιμία μετατροπής. Διένειμαν επίσης οι επιχειρήσεις επίσημα ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία πληροφορούσαν τους καταναλωτές σχετικά με τη μετατροπή, τη στρογγυλοποίηση και τις νέες τιμές.

❖ Οι αφίσες χρησιμοποιούνταν για τη διπλή αναγραφή των τιμών. Μπορούσαν οι επιχειρηματίες να ξεκινήσουν αναγράφοντας χαρακτηριστικές τιμές όπως 200 δρχ., 1350 δρχ., παραθέτοντας δίπλα τους τις αντίστοιχες τιμές σε ευρώ.

❖ Τα κομπιουτεράκια που διέθεταν λειτουργία μετατροπής σε ευρώ βοηθούσαν τους πελάτες και το προσωπικό να ανατρέχουν στο εθνικό νόμισμα και να ελέγχουν την ακρίβεια της μετατροπής των τιμών. Τα καταστήματα έπρεπε να έχουν ένα κομπιουτεράκι στο ταμείο για το κοινό, προκειμένου οι πελάτες να κάνουν επιτόπου μετατροπές σε ευρώ.

Η καλή επικοινωνία των επιχειρήσεων με τους πελάτες παρείχε ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών.

Τιμολόγηση

Οι διαφορές των τιμών εντός της Ευρώπης – λόγω πολιτισμικών διαφοροποιήσεων, διαφορών στη φορολογία και το εργατικό κόστος – δεν ήταν πάντοτε προφανείς, διότι εκφράζονταν σε διαφορετικά νομίσματα. Το ευρώ διευκολύνει την εναρμόνιση των τιμών,

καθιστώντας ευκολότερη τη σύγκριση τιμών ομοειδών προϊόντων σε διαφορετικές χώρες. Αυτό πιθανώς να είναι αντιπαραγωγικό για τις επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται συγκεκριμένες θέσεις στην αγορά, εξέλιξη που θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με μεγαλύτερη διαφοροποίηση των προϊόντων.

Αναφορικά με την τιμολόγηση έχουν πραγματοποιηθεί τα παρακάτω :

- Ανάγκη επανατιμολόγησης των προϊόντων της επιχείρησης και διαφοροποίησής τους, ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικά.
- Ανάγκη διπλής αναγραφής των τιμών κατά την μεταβατική περίοδο για ενημέρωση, εξοικείωση και διευκόλυνση των καταναλωτών.
- Ανάγκη να έχει συσταθεί ένα σύστημα ελέγχου και ασφάλειας για το χειρισμό της αναπροσαρμογής των τιμών.

Ενημέρωση προσωπικού

Θέματα για τα οποία ενημερώθηκαν :

- Η αξία του ευρώ και η όψη τους , συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών ασφαλείας των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων.
- Η ισοτιμία μετατροπής και οι κανόνες στρογγυλοποίησης.
- Πώς να δίνουν επεξηγήσεις σχετικά με το ευρώ και τις διαδικασίες πληρωμής στους πελάτες.
- Πώς να διαχειρίζονται δύο νομίσματα.

- Ποιες διαδικασίες θα ακολουθούσαν όταν τα εθνικά νομίσματα αποσύρθηκαν οριστικά από την κυκλοφορία.

- Πότε θα μετατρέπονταν οι μισθοί, τα μπόνους και οι συντάξεις τους σε ευρώ, καθώς και τι θα αναγραφόταν λεπτομερώς στο εκκαθαριστικό της μισθοδοσίας. Δόθηκε σε όλους τους εργαζομένους ενημερωτικό σημείωμα στο οποίο αναφερόταν λεπτομερώς η αλλαγή από δραχμές σε ευρώ στο μισθό ή στο ημερομίσθιο κάθε εργαζομένου.

Δόθηκε στους εργαζομένους το απαραίτητο πληροφοριακό υλικό καθώς και κομπιουτεράκια ώστε να διευκολυνθεί το προσωπικό για τις συναλλαγές με το ευρώ. Επίσης ζητήθηκε η συμμετοχή του προσωπικού και οι ιδέες του ώστε να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαδικασία μετάβασης στο ευρώ.

Αποτίμηση Αξιών

1) Η αποτίμηση της αξίας της επιχειρήσεις περιλάμβανε :

- ✓ Το μετοχικό κεφάλαιο
- ✓ Την ονομαστική αξία των μετοχών
- ✓ Τη διανομή των κερδών
- ✓ Τα μερίσματα

2) Στα πλαίσια αυτά έπρεπε να ληφθεί απόφαση σχετικά με :

- ✓ Τη στρογγυλοποίηση ή όχι του κεφαλαίου
- ✓ Την αύξηση ή όχι του αριθμού των μετοχών
- ✓ Τη διατήρηση ή όχι μιας ονομαστικής αξίας των μετοχών

3) Μετά τη λήξη των σχετικών αποφάσεων έπρεπε :

- ✓ Να γίνουν οι δέουσες μετατροπές στο Μητρώο των μετόχων
- ✓ Να ενημερωθούν οι μέτοχοι λεπτομερώς σχετικά με τα δεδομένα που αναφέρονται :

- I. Στο σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου
- II. Στην ονομαστική αξία των μετοχών
- III. Στον τρόπο που θα καταβάλλονται τα μερίσματα
- IV. Τη διανομή των κερδών

Ιστορικά στοιχεία και εκθέσεις

- ✱ Καθορισμός της ημερομηνίας μετά την οποία ο προϋπολογισμός καθώς και τα ιστορικά στοιχεία της επιχείρησης θα μετατρέπονταν σε ευρώ.
- ✱ Όλα τα συγκριτικά και τα ιστορικά στοιχεία έπρεπε να μετατραπούν με βάση τη σταθερή ισοτιμία μεταξύ Δραχμής και Ευρώ.
- ✱ Επαναδιατύπωση και επανασχεδιασμός των διαφόρων εκθέσεων σε τέτοια μορφή ώστε να γίνεται ευκολότερα η μετατροπή τους σε ευρώ. Η χρησιμοποίηση ειδικών προγραμμάτων εργασίας, λογιστικών φύλλων και άλλων βοηθημάτων συνέβαλλαν αποτελεσματικά στον επανασχεδιασμό των κειμένων και παραστάσεων στον τομέα αυτό.
- ✱ Η επανεξέταση του όλου συστήματος κοστολόγησης και αναπροσαρμογής αυτού έτσι ώστε να ήταν εύκολες οι συγκρίσεις των διαφόρων μεγεθών που αφορούσαν αυτήν. Ήταν πρακτικό ο τρόπος οργάνωσης κοστολογίου και ιδιαίτερα η σύνταξη των σχετικών

σχεδιαγραμμάτων να εμφανίζονται σε ενιαία και δομημένη μορφή. Έτσι η σύγκριση των κοστολογικών στοιχείων ήταν ευκολότερη.

Σύστημα διπλού νομίσματος

Προκειμένου η επιχείρηση να αποφάσιζε να εισάγει ή όχι το σύστημα τήρησης λογαριασμών, βιβλίων κ.λ.π. σε διπλό νόμισμα, έπρεπε να λάβει υπόψη της :

- ◆ Τις συναλλαγές με άλλη επιχείρηση ή επιχειρήσεις (που βρίσκονται στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό) και οι οποίες είχαν εισάγει το σύστημα διπλού νομίσματος.
- ◆ Την τιμολογιακή πολιτική που θα ακολουθούσε κατά το χρονικό διάστημα της μεταβατικής περιόδου και του πρώτου διμήνου Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2002.
- ◆ Την έκδοση ανάλογων τιμοκαταλόγων.
- ◆ Τη συμπεριφορά του ανταγωνισμού και των καταναλωτών.
- ◆ Τη στάση που τηρούσαν οι ομοειδείς ή άλλες επιχειρήσεις που την ενδιέφεραν και βρίσκονταν στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης.

Λογιστικό σύστημα επιχειρήσεων

Η επιχείρηση έδωσε μεγάλη έμφαση και στην προετοιμασία του λογιστικού συστήματος ως εξής:

- Έγινε η εκμάθηση του τρόπου στρογγυλοποίησης των ποσών και κατ' επέκταση των λογαριασμών.

- Εντοπίστηκαν οι τομείς που επηρεάζονταν από τις μετατροπές. Ειδικότερα οι λογαριασμοί, τα ισοζύγια, τα προσωρινά στοιχεία, τα σχετικά έντυπα και οι εκθέσεις, τα στατιστικά κ.α.
- Έγιναν οι προβλέψεις και οι προϋπολογισμοί σχετικά με τα κόστη μετατροπής, το ύψος των εξόδων μετατροπής και τους λογαριασμούς στους οποίους εντάχθηκαν και σχετικά με την λογιστική τακτική προκειμένου να εμφανιστούν με ευκρίνεια στα αποτελέσματα χρήσης.
- Αναζητήθηκαν μέθοδοι και τρόποι έγκαιρης προετοιμασίας των ετησίων και ενοποιημένων λογαριασμών σε παράλληλη μορφή νομισμάτων ή μόνο σε ευρώ.
- Έγινε προϋπολογισμός της εκτίμησης, του τρόπου και του χρόνου χειρισμού όλων των συναλλαγματικών διαφορών των νομισμάτων της ευρωζώνης.
- Κατά τον υπολογισμό των διάφορων λογιστικών στοιχείων έγινε επιβεβαίωση των συναλλαγματικών ισοτιμιών σύμφωνα με την καθορισμένη ισοτιμία μεταξύ δραχμής και ευρώ.
- Εξετάστηκε προσεκτικά η περίπτωση κατά την οποία η λήξη του οικονομικού έτους της εταιρείας δεν συμπίπτει χρονικά με την ημερομηνία μετάβασης στο ευρώ, δηλαδή στην περίπτωση κατά την οποία το οικονομικό έτος της εταιρείας δεν έληγε στις 31 Δεκεμβρίου.
- Έγινε η αναπροσαρμογή στα Γενικά και Βοηθητικά Καθολικά, στα Ισοζύγια, στα πάγια περιουσιακά στοιχεία, στα κινητά ή άλλα περιουσιακά στοιχεία.
- Για την τήρηση βιβλίων έπρεπε η χρήση 2000 να γίνει σε δρχ., η χρήση 2001 σε δρχ. ή ευρώ με επιλογή της επιχείρησης και μετά από

δήλωση στην Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ), η χρήση 2002 μόνο σε ευρώ.

Φορολογία επιχειρήσεων

Στον τομέα της φορολογίας η επιχείρηση εξέτασε θέματα όπως:

- Η αντιμετώπιση των εξόδων της μετατροπής και μετάβασης από τη δραχμή στο ευρώ.
- Η καλή επιμόρφωση σχετικά με τις ημερομηνίες υποβολής των δηλώσεων Φ.Π.Α., Φ.Μ.Υ. κ.λ.π.
- Οι αλλαγές στις διαδικασίες σύνταξης και υποβολής των δηλώσεων.
- Το χειρισμό και την αντιμετώπιση των παλαιών φορολογικών εκκρεμοτήτων και ιδιαίτερα των οφειλών.
- Η προμήθεια και γνωριμία με τα νέα φορολογικά έντυπα και η γνώση μέχρι πότε θα ίσχυαν τα παλαιά.

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Καθώς οι τιμές ορισμένων προϊόντων αυξάνονται και μειώνονται τακτικά, αναπόφευκτα υπήρχαν αυξήσεις τιμών, κατά τους τελευταίους μήνες του 2001 και κατά τους πρώτους μήνες του 2002, γεγονός το οποίο δεν είχε καμία σχέση με τη μετάβαση στο νέο νόμισμα. Αν και ο ανταγωνισμός βοήθησε στη διατήρηση της συνολικής σταθερότητας των τιμών, η Επιτροπή και τα κράτη-μέλη προσπάθησαν να μην αφήσουν

τίποτα στην τύχη. Έλαβαν μια σειρά μέτρων άμυνας για να προλάβουν αδικαιολόγητες αυξήσεις τιμών.

❖ Συμφωνίες ευρωπαϊκού επιπέδου για το 'Ευρωλογότυπο καλής συμπεριφοράς' μεταξύ λιανοπωλητών, διανομέων και καταναλωτών. Οι δύο σημαντικότερες ήταν :

- Η συμφωνία του Ιουνίου του 1998, με τη διαμεσολάβηση της Επιτροπής , η οποία κάλυπτε τους λιανοπωλητές, τις ΜΜΕ, τον ταξιδιωτικό και τουριστικό τομέα, τα ξενοδοχεία, εστιατόρια και καφεενεία και την πετρελαιοβιομηχανία. Μεταξύ άλλων, οι ενώσεις δεσμεύτηκαν ότι τα μέλη τους θα χρησιμοποιούν μόνο τις επίσημες τιμές μετατροπής και ότι θα συμμορφωθούν με τους κανόνες στρογγυλέματος, ότι θα διαθέτουν πληροφορίες για το ευρώ, ότι θα διασφαλίσουν τη γενική διάδοση της διπλής αναγραφής των τιμών και θα αποδέχονται πληρωμές σε ευρώ. Στα καταστήματα που εφάρμοζαν τη συμφωνία διανεμήθηκε ένα ευρωλογότυπο με ένα χαμογελαστό πρόσωπο.

- Η συμφωνία της 2 Απριλίου του 2001, η οποία και πάλι έγινε με τη διαμεσολάβηση της Επιτροπής, αποτέλεσε μία εκ νέου ώθηση και ενημέρωση των βασικών σημείων της προηγούμενης συμφωνίας. Βάσει του συνθήματος 'νέο νόμισμα, σταθερές τιμές', η συμφωνία δέσμευσε τους λιανοπωλητές να διασφαλίσουν τη σταθερότητα των τιμών, κατά την απόδοση των τιμών σε ευρώ και να προβάλλουν περισσότερο τις τιμές σε ευρώ έναντι των τιμών σε εθνικά νομίσματα, από το Σεπτέμβριο του 2001. Από την πλευρά τους, οι οργανώσεις καταναλωτών αύξησαν την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τις δεσμεύσεις των λιανοπωλητών. Η συμφωνία υιοθετήθηκε σε

εθνικό επίπεδο στην Ιταλία και εφαρμόστηκε, υπό διάφορες μορφές, σε όλα τα κράτη-μέλη, με την εξαίρεση της Γερμανίας και των Κάτω Χωρών. Συμβαλλόμενα μέρη ήταν εκπρόσωποι των ευρωπαϊών καταναλωτών, οργανώσεις βιοτεχνών, το εμπόριο διανομής, ο τουριστικός τομέας και οι ΜΜΕ.

❖ 'Συμφωνίες καλής συμπεριφοράς' σε εθνικό επίπεδο

Η Γερμανία και οι Κάτω Χώρες εφάρμοσαν τους δικούς τους κώδικες λιανοπωλητών / καταναλωτών, ενώ εθνικοί εκπρόσωποι σε άλλα κράτη-μέλη συνάψανε, επίσης, συμφωνίες, οι οποίες συμπλήρωναν το ευρωλογότυπο. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, οι παραγωγοί τροφίμων και ειδών μαζικής κατανάλωσης από κοινού με τους λιανοπωλητές και τους διανομείς, δεσμεύτηκαν τον Απρίλιο του 2001, ότι η μετατροπή των γαλλικών φράγκων σε ευρώ έπρεπε να διέπεται από καλή πίστη, διαφάνεια και ουδετερότητα. Συμφώνησαν επίσης, να παγώσουν όλες τις αυξήσεις τιμών (με την εξαίρεση των εποχικών και των γεωργικών προϊόντων) μεταξύ της 1 Νοεμβρίου και της 31 Μαρτίου του 2002. Συμφώνησαν, επίσης να μην επιβαρύνουν τους καταναλωτές με τις δαπάνες μετάβασης. Στην Ιταλία, περισσότερες από 26.000 επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων όλων των μεγάλων κατασκευαστών προϊόντων μάρκας και των αλυσίδων λιανικού εμπορίου, ανέλαβαν τις ίδιες δεσμεύσεις, ενώ οι τομείς λιανικού εμπορίου και υπηρεσιών της Ισπανίας υποσχέθηκαν να διατηρήσουν σταθερές τιμές.

❖ Κυβερνητικές δεσμεύσεις

Οι Υπουργοί Οικονομικών όλων των χωρών της ζώνης του ευρώ ανέλαβαν την υποχρέωση ότι γενικά, οι μετατροπές σε ευρώ όλων των τιμών, των εισφορών και των τελών που διαχειρίζονταν οι κυβερνήσεις

τους θα ήταν ουδέτερες όσον αφορούσε τις τιμές ή ελαφρώς υπέρ των καταναλωτών.

❖ Διπλή αναγραφή των τιμών

Αν και εθελοντική σε όλα τα κράτη-μέλη, εξαιρουμένων της Αυστρίας, της Ελλάδας και της Πορτογαλίας, η διπλή αναγραφή των τιμών εφαρμόστηκε ευρέως (σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%) των εμπορών στον τομέα διανομής. Η διπλή αναγραφή συνέβαλλε στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών έναντι του ευρώ και στην εκμάθηση μιας νέας κλίμακας αξιών. Επίσης, ήταν σημαντικό το γεγονός ότι έδωσε στους καταναλωτές τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν την εξέλιξη των τιμών κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και να ήταν σε θέση να κυρώσουν οποιαδήποτε αδικαιολόγητη αύξησή τους.

❖ Κανόνες μετατροπής και στρογγυλέματος

Ένας κανονισμός της ΕΕ, ο οποίος είχε την ισχύ νόμου σε όλη τη ζώνη του ευρώ, καθόριζε επακριβώς την υποχρεωτική τιμή μετατροπής, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο έπρεπε να στρογγυλεύονται προς τα πάνω ή προς τα κάτω οι μετατροπές των τιμών. Βασικά, μετά από οποιαδήποτε μετατροπή σε ευρώ, το δεκαδικό μέρος του ευρώ έπρεπε να στρογγυλεύεται προς τα πάνω όταν το τρίτο δεκαδικό ήταν 5 ή μεγαλύτερο και προς τα κάτω όταν ήταν 4 ή μικρότερο.

❖ Παρακολούθηση των τιμών

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σε όλα τα κράτη-μέλη επαγρυπνούν όσον αφορά τις τιμές , αλλά στα περισσότερα από τα κράτη-μέλη υπάρχει τακτική παρακολούθηση από το 2002, από κυβερνήσεις ή τοπικά παρατηρητήρια ή από ειδικά τμήματα της δημόσιας διοίκησης.

❖ Ανταγωνισμός

Η λιανική πώληση, ειδικότερα τροφίμων και μεγάλης διακίνησης καταναλωτικών αγαθών, ποτέ δεν ήταν περισσότερο ανταγωνιστική στην Ευρωπαϊκή Ένωση απ' ό,τι σήμερα. Οι τιμές αποτελούν ένα ζωτικό όπλο για την κατάκτηση της αφοσίωσης των καταναλωτών και οποιοσδήποτε μεγάλος παράγοντας επιχείρησε να αυξήσει το περιθώριο κέρδους του, κατά τη στιγμή της μετάβασης, θα μπορούσε να αντιμετωπίσει την απώλεια μεριδίου της αγοράς.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Δημόσιος Τομέας, αποτελούμενος από την Κεντρική Διοίκηση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους Δημόσιους Οργανισμούς, αποτέλεσε καταλυτικό παράγοντα στη διαδικασία μετάβασης της χώρας στο ευρώ. Με αυτή την έννοια ο Δημόσιος Τομέας αποδείχτηκε ως το κατ' εξοχήν υποστηρικτικό πλαίσιο στις απαιτούμενες αλλαγές για την μετάβαση όλων των κοινωνικό-οικονομικών φορέων στο ευρώ.

Στο Εθνικό Σχέδιο Μετάβασης της Ελλάδας στο Ευρώ έγινε αναφορά στις αναγκαίες προσαρμογές των λειτουργιών του Δημόσιου Τομέα για την εισαγωγή του ευρώ. Οι βασικές λειτουργίες στις οποίες απαιτήθηκαν προσαρμογές ήταν :

Ο προϋπολογισμός, οι μισθοί, οι συντάξεις, οι δοσοληψίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η μετατροπή του δημόσιου χρέους, οι φορολογικές προσαρμογές που άπτονταν θεμάτων θεσμικού πλαισίου, κώδικα βιβλίων και λογιστικής επιχειρήσεων, άμεση και έμμεση φορολογία,

τελωνεία, κρατικές προμήθειες και συμβάσεις, θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, αποτελούν βασικό μέρος αυτών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Το κατ' εξοχήν αρμόδιο Υπουργείο για τη μετάβαση στο ευρώ, έχοντας τον εθνικό συντονιστικό ρόλο στη διαδικασία της μετάβασης :

- Συγκάλεσε αλληπάλληλες συνεδριάσεις της Εθνικής Συντονιστικής Επιτροπής ευρώ, με στόχο την καθοδήγηση των απαραίτητων δράσεων για το ευρώ.
- Διοργάνωσε αλληπάλληλες συσκέψεις με τους νομικούς συμβούλους και με τα στελέχη των Ομάδων Εργασίας Ευρώ των υπουργείων και κοινωνικό-οικονομικών φορέων για την προώθηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των σχετικών μεταρρυθμίσεων και αλλαγών για την κυκλοφορία του ευρώ.
- Είχε συμμετάσχει και συνεργαστεί στην κατάρτιση του βασικού νόμου Ν.2842/2000 και των συναφών υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων για τη μετάβαση στο ευρώ.
- Είχε σχεδιάσει, εξειδικεύσει και συντονίσει δράσεις του Εθνικού προγράμματος Επικοινωνιακής Πολιτικής για το ευρώ.
- Έκδωσε Έκθεση Προόδου του Εθνικού Σχεδίου Μετάβασης στο ευρώ.

- Είχε συμμετάσχει και συνεργαστεί στην έκδοση “Εθνικό Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ” και στο φυλλάδιο “από τη δραχμή στο ευρώ”.
- Διοργάνωσε και συμμετείχε σε σειρά ημερίδων με θέμα την ενημέρωση των φορέων, πολιτών για το ευρώ.
- Συμμετείχε στην καθημερινή ενημέρωση των πολιτών, επιχειρηματιών και ευρύτερου κοινού για το ευρώ.
- Ολοκλήρωσε και έκδωσε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, το νομοθετικό πλαίσιο για το ευρώ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Το καθ’ ύλην αρμόδιο για τη δημοσιονομική πολιτική υπουργείο :

- Έκδωσε ενημερωτικό φυλλάδιο με φορολογικές προσαρμογές και συνέπειες λόγω μετάβασης στο ευρώ.
- Σύστησε Ειδική Ομάδα Εργασίας στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την προσαρμογή του Δημοσίου Λογιστικού στο Ευρώ καθώς και ομάδες για την προσαρμογή του Δημόσιου Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου στο ευρώ.
- Συμμετείχε στην κατάρτιση του Ν.2842/2000.
- Έκδωσε από κοινού με το Υπουργείο Ανάπτυξης, Υπουργική Απόφαση σχετικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών.
- Έκδωσε ερμηνευτική εγκύκλιο του Ν.2842/2000.

- Συμμετείχε σε ενημερωτικές εκδηλώσεις των ενδιαφερόμενων επαγγελματικών φορέων, ενώσεων, επιμελητηρίων κ.α.
- Κατάρτισε νομοθετικό πλαίσιο για τις φορολογικές διατάξεις στις οποίες απαιτήθηκε τροποποίηση ή αντικατάσταση λόγω μετάβασης στο ευρώ.
- Αντιμετώπισε πρακτικά θέματα που προέκυψαν από την μετάβαση στο ευρώ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το καθ' ύλην αρμόδιο για την πολιτική τιμών υπουργείο :

- Συνεργάστηκε στη σύνταξη του Ν.2842/2000
- Έκδωσε από κοινού με το ΥΠΕΘΟ υπουργική απόφαση σχετικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών.
- Έκδωσε εγκύκλιο σχετικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών.
- Έκδωσε εγκύκλιο σχετικά με θέματα μετατροπής μετοχικού κεφαλαίου
- Έκδωσε εγκύκλιο σχετικά με τη σύνθεση, αρμοδιότητες και λειτουργία των ευρωπαϊκών παρατηρητηρίων.
- Έκδωσε υπουργική απόφαση για τη διαδικασία, όρους και προϋποθέσεις χορήγησης του ευρωλογότυπου.
- Έκδωσε υπουργική απόφαση από κοινού με το ΥΠΕΘΟ για τη χρήση των δεκαδικών στη μετατροπή τιμών σε ευρώ.

ΛΟΙΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ – ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

- Οι ειδικές Ομάδες Εργασίας – Ευρώ που λειτουργούσαν σ' αυτά, αφού είχαν ολοκληρώσει την καταγραφή των αναγκαίων νομικών τροποποιήσεων και αλλαγών, προχώρησαν με σχετικές εισηγήσεις των οικείων νομοπαρασκευαστικών επιτροπών στις απαραίτητες νομικές αλλαγές.
- Σε συνεργασία με συγκεκριμένη εταιρεία μηχανογραφικών εφαρμογών στην οποία ανετέθη εξ ολοκλήρου από το δημόσιο η προσαρμογή του μηχανογραφικού συστήματος κάθε υπουργείου και φορέα, την ολοκλήρωσαν.
- Σε συνεργασία με τα αρμόδια για το ευρώ υπουργεία, πραγματοποίησαν ενημερωτικές δραστηριότητες για την ενημέρωση των υπαλλήλων και την εξοικείωση του κοινού με το ευρώ.
- Προχώρησαν σε ενημερωτικές εκδόσεις αλλά και εμπλουτισμό βιβλίων με θέματα ΟΝΕ / ΕΥΡΩ.
- Οι ομάδες αυτές επίσης κατέγραψαν τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν αναφορικά με τις συμβάσεις παντός τύπου και τις ρυθμίσεις που απαιτήθηκαν για τις τροποποιήσεις των συμβάσεων αυτών, καθώς επίσης και τις ιδιαιτερότητες κάθε φορέα σε θέματα όπως η διπλή αναγραφή των τιμών, η τροποποίηση διαδικασιών με αλλοδαπούς προμηθευτές, οι στρογγυλοποιήσεις κ.λ.π.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, προχώρησαν στην εκπόνηση και έκδοση της μελέτης “Η εισαγωγή του Ευρώ και η Τοπική Αυτοδιοίκηση”, τον Ιούλιο 1999 με σκοπό τον εντοπισμό των επιπτώσεων του νέου νομίσματος και την έγκαιρη και σωστή προετοιμασία της Ελληνικής Αυτοδιοίκησης.

Ακολούθησε τον Δεκέμβριο του 1999, Αναλυτικός Οδηγός Προετοιμασίας με τίτλο “Ευρώ και Τοπική Αυτοδιοίκηση”. Στον οδηγό αυτό έγινε προσπάθεια εντοπισμού των νόμων που αφορούσαν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση και των απαιτούμενων τροποποιήσεων, ώστε να ήταν συμβατικοί με την εισαγωγή του ευρώ.

Οι σχετικοί νόμοι περιλάμβαναν όλους τους κανόνες που αφορούσαν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και ειδικότερα θέματα όπως τα έσοδα, (φόροι, τέλη, κεντρικοί πόροι), τις δαπάνες, τις συμβάσεις με ιδιώτες, επιχειρήσεις και άλλους φορείς του Δημοσίου.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ο τραπεζικός τομέας αντιμετώπισε σημαντικές προκλήσεις από το νέο περιβάλλον απελευθέρωσης των αγορών και του αυξανόμενου ανταγωνισμού. Οι προκλήσεις που αντιμετώπισε ήταν δύο:

Η πρώτη ήταν απόρροια της παγκοσμιοποίησης των χρηματοοικονομικών αγορών, που ήταν συνέπεια της μεγαλύτερης

ελευθερίας στην κίνηση κεφαλαίων, της παροχής υπηρεσιών και της ανάπτυξης των τεχνολογιών. Η δεύτερη πρόκληση συνδέθηκε με την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, το ουσιώδες μέρος της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ είχε ήδη ολοκληρωθεί πριν την 1 Ιανουαρίου του 1999. Ήταν πράγματι θεμελιώδους σημασίας για τις τράπεζες να ήταν έτοιμες να υποδεχτούν το λογιστικό ευρώ.

Όσον αφορούσε τις λογιστικές πληρωμές, οι τράπεζες επιτάχυναν τις εργασίες προσαρμογής των τερματικών πληρωμών, προκειμένου να ήταν σε θέση να αποδέχονται τις πληρωμές σε ευρώ και στο δεύτερο ήμισυ του 2001 διοργάνωσαν τη μετάβαση των λογαριασμών των πελατών τους σε ευρώ, εκτός εάν υπήρχε σαφής αίτηση από τους ίδιους για το αντίθετο, με τον τριπλό στόχο : να ενθαρρύνουν τους οικονομικούς παράγοντες να χρησιμοποιούν περισσότερο το ευρώ, προκειμένου να μειώσουν τις ανησυχίες όσον αφορούσε τη μεταγενέστερη εισαγωγή του πιστωτικού νομίσματος, να διευκολύνουν την εκμάθηση της κλίμακας αξιών σε ευρώ, αλλά και να κλιμακώσουν την τεχνική μετάβαση των ίδιων των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Όσον αφορούσε την εισαγωγή του πιστωτικού ευρώ, ο τραπεζικός τομέας ήταν πραγματικά στο επίκεντρο της πρόκλησης. Καθώς αποτελούσαν μέρος της λογιστικής πρόκλησης, οι τράπεζες συνέβαλαν σημαντικά στην ενίσχυση του γενικού αισθήματος ασφάλειας, συνεργαζόμενες κατά τρόπο ενεργό, συνεχή και προσεκτικό με τις

εθνικές αρχές, τις κεντρικές τράπεζες, τον τομέα των χρηματοποστολών και τους άλλους ενδιαφερόμενους οικονομικούς παράγοντες. Διαδραμάτισαν επίσης στο πλαίσιο αυτό μείζονα ρόλο στη διαδικασία εφοδιασμού εκ των προτέρων των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών του έτους 2001, καθώς και των ιδίων των ιδιωτών κατά τη διάρκεια του Δεκεμβρίου : η επιτυχία που σημειώθηκε κατά τη διανομή των πρώτων πακέτων κερμάτων ενισχύθηκε από την ευκολία με την οποία αυτά μπορούσαν να αποκτηθούν στις τραπεζικές θυρίδες.

Τέλος, ο τραπεζικός τομέας συνέβαλε και στη διαδικασία απόσυρσης των εθνικών κερμάτων και χαρτονομισμάτων, κατά την περίοδο της διπλής κυκλοφορίας. Εάν, όπως το γνωρίζουμε, τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα επιβλήθηκαν γρήγορα στις συναλλαγές της καθημερινής ζωής των πολιτών της ζώνης του ευρώ, αυτό οφειλόταν επίσης στην αποτελεσματικότητα του τραπεζικού τομέα που κινητοποίησε σημαντικά οικονομικά και ανθρώπινα μέσα, προκειμένου η εισαγωγή να πραγματοποιούνταν ομαλά . Σχεδόν το σύνολο των αυτόματων διανομέων χαρτονομισμάτων ήταν σε λειτουργία ήδη από την 1 Ιανουαρίου του 2002 και οι εργαζόμενοι στα τραπεζικά υποκαταστήματα διευκόλυναν τη διαδικασία ανταλλαγής των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων, κατά τρόπο ώστε η επιτυχία της μετάβασης να ήταν σίγουρη ήδη από το τέλος του πρώτου δεκαπενθήμερου του Ιανουαρίου του 2002. Τέλος, οι τράπεζες συνεχίζουν να διαδραματίζουν ένα ρόλο στη σημερινή φάση, η οποία ακολουθεί την περίοδο της διπλής κυκλοφορίας, αποδεχόμενες τουλάχιστον σε ορισμένες χώρες την ανταλλαγή των παλαιών χαρτονομισμάτων στις θυρίδες τους.

Η προετοιμασία των τραπεζών ήταν πολύ σημαντική ώστε να μπορέσουν να προσαρμοστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά στο νέο νόμισμα. Η προετοιμασία αυτή είχε να κάνει:

- με τον συγχρονισμό μηχανολογικών και πληροφοριακών συστημάτων στο περιβάλλον ευρώ
- με την εκπαίδευση του προσωπικού
- με την ενημέρωση των πελατών
- με την δημιουργία νέων προϊόντων που θα ικανοποιούσαν τις ανάγκες των πελατών
- οι τράπεζες είχαν επεξεργαστεί σχέδιο έκτακτης ανάγκης για αντιμετώπιση τυχόν δυσχερειών κατά τις τελευταίες ημέρες.

ΚΟΣΤΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

- Κόστος προσαρμογής

Ήταν το κόστος που προέκυψε από την προσαρμογή στο ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα του συνόλου σχεδόν των τραπεζικών πληροφοριακών συστημάτων, των προγραμμάτων λογισμικού κ.λ.π. (π.χ. συστήματα διαχείρισης διαθεσίμων, κοστολόγησης, μισθοδοσίας, προϋπολογισμού, χορηγήσεων καταθέσεων).

Το κόστος προσαρμογής ήταν διαφορετικό από τράπεζα σε τράπεζα ανάλογα με το βαθμό εκσυγχρονισμού της, τη φύση των δραστηριοτήτων της, το μέγεθος και το πλήθος των εργασιών της καθώς και τον βαθμό ενημέρωσης του προσωπικού.

- Αύξηση λειτουργικών δαπανών

Η αύξηση των λειτουργικών δαπανών προέκυψε από:

- Την απόσυρση και αντικατάσταση των δραχμών με ευρώ. Οι τράπεζες επωμίσθηκαν το δύσκολο και δαπανηρό έργο της απόσυρσης και αποθήκευσης των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε δραχμές, καθώς και σε άλλα εθνικά νομίσματα των χωρών της ζώνης του ευρώ που βρίσκονταν στην ελληνική επικράτεια. Παράλληλα έπρεπε να τροφοδοτήσουν την αγορά με ευρώ από την πρώτη μέρα εισαγωγής του νομίσματος.
- Την προσαρμογή των μέσων συναλλαγών (ΑΤΜ, μηχανών καταμέτρησης, ηλεκτρονικών συναλλαγών, πιστωτικών και χρεωστικών καρτών κ.λ.π.).
- Την παράλληλη κυκλοφορία τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε δραχμές και ευρώ. Κατά την περίοδο της διπλής κυκλοφορίας των δύο νομισμάτων, προέκυψαν σοβαρά προβλήματα στις καθημερινές συναλλαγές των τραπεζών λόγω φόρτου εργασίας, σύγχυσης, χρησιμοποίησης όλων των υποδιαιρέσεων και στα δύο νομίσματα και επιπλέον απαιτήθηκαν διπλές μηχανές καταμέτρησης, διπλές μηχανές γνησιότητας, διπλά αποθέματα ταμείων κ.λ.π.
- την αλλαγή στο έντυπο υλικό, συμβάσεις, τιμολόγια κ.λ.π.
- την αντικατάσταση όλων των βιβλιαρίων καταθέσεων
- την εκπαίδευση του προσωπικού
- την αλλαγή στα συστήματα διοικητικής πληροφόρησης και στα συστήματα μέτρησης και διαχείρισης κινδύνων
- την ενημέρωση των πελατών.

Με μελέτη της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, προσδιορίστηκε το κόστος προσαρμογής των Ελληνικών Τραπεζών στα 30 δις δραχμές.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΘΗΚΑΝ ΑΜΕΣΑ

Οι τραπεζικές εργασίες που περιορίστηκαν ήταν εκείνες που σχετίζονταν με την αγοραπωλησία συναλλάγματος, μεταξύ των Εθνικών Ευρωπαϊκών νομισμάτων και συγκεκριμένα:

- Αγοραπωλησίες συναλλάγματος για εμπορικές δραστηριότητες (εισαγωγές – εξαγωγές).
- Ανταλλαγές ξένων τραπεζογραμματίων για τουριστικούς λόγους, σπουδαστικό συνάλλαγμα κ.λ.π.
- Πράξεις συναλλάγματος για κερδοσκοπία ή κάλυψη κινδύνων.
- Μεταφορές κεφαλαίων, διασυνοριακές συναλλαγές, εμβάσματα.
- Καταθέσεις σε συνάλλαγμα στα εθνικά νομίσματα της ζώνης ευρώ.

Σύμφωνα με μελέτη που έκανε η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, οι απώλειες εσόδων από τις εργασίες συναλλάγματος ήταν 4% περίπου των καθαρών λειτουργικών εσόδων των τραπεζών.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

Οι τράπεζες προετοιμάστηκαν κατάλληλα με σωστό σχεδιασμό και διανομή ενημερωτικού υλικού για πλήρη και έγκυρη πληροφόρηση των πελατών τους, επιχειρήσεων και κοινού, γύρω από τα ζητήματα που αφορούσαν το ενιαίο νόμισμα. Π.χ. απαντήσεις σε ερωτήματα για

μετατροπή λογαριασμών, για συμβάσεις κ.λ.π., καθορισμός ειδικού τμήματος και τηλεφωνική γραμμή για πληροφόρηση.

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2001

Με το νόμο – πλαίσιο (2842/2000) για το ευρώ ορίστηκε ότι από την 1.1.2001 η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών θα γίνονταν σε ευρώ. Αυτό σήμαινε ότι δεν υπήρξε καμία απολύτως αλλαγή στον τρόπο σύναψης των συναλλαγών, παρά μόνο στην απεικόνιση των τιμών των μετοχών στο ηλεκτρονικό σύστημα διαπραγμάτευσης η οποία γινόταν σε διαφορετικό νόμισμα, στο ευρώ, και εκφραζόταν με τη χρήση δύο δεκαδικών ψηφίων. Το Χρηματιστήριο δεν λειτούργησε την Τρίτη Ιανουαρίου 2001, ακολουθώντας την αντίστοιχη πρακτική των τραπεζών οι οποίες την ίδια ημερομηνία δεν διαμεσολάβησαν στις συναλλαγές επί μετοχών και ομολόγων. Σε ό,τι αφορούσε την εκκαθάριση, στις 2 Ιανουαρίου 2001 δόθηκε η δυνατότητα στους χειριστές του συστήματος άυλων τίτλων (χρηματιστηριακές εταιρείες, πιστωτικά ιδρύματα / θεματοφύλακες) να ελέγξουν τις θέσεις τους.

Η μετατροπή από δραχμές σε ευρώ έγινε με βάση την κλειδωμένη ισοτιμία μεταξύ ευρώ / δραχμής. Το Χρηματιστήριο εφάρμοσε πιστά τους κανόνες στρογγυλοποίησης. Η στρογγυλοποίηση έγινε με τέτοιο τρόπο που εξασφάλισε τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια χωρίς να δημιουργήσει ζημιά στους συναλλασσόμενους. Από την εισαγωγή του ευρώ δεν επηρεάστηκαν οι χρηματικές συναλλαγές των επενδυτών με τις χρηματιστηριακές εταιρείες, η διαδικασία σύναψης των χρηματιστηριακών συναλλαγών ή ο αριθμός και η αξία των μετοχών που

κατείχε κάθε επενδυτής. Οι εντολές προς τις χρηματιστηριακές εταιρείες μπορούσαν να δίνονται είτε σε δραχμές είτε σε ευρώ, πλην όμως εισάγονταν στο ηλεκτρονικό σύστημα διαπραγμάτευσης των μετοχών του Χρηματιστηρίου μόνον σε ευρώ. Πάντως για την καλύτερη ενημέρωση των επενδυτών και την ευκολότερη εξοικειώσή τους με το νέο νόμισμα, τα στοιχεία των συναλλαγών απεικονίζονταν και σε δραχμές, τόσο στα πινακίδια εκτέλεσης εντολών όσο και στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Κατά την εφαρμογή του κανόνα μη απαγόρευσης / μη υποχρέωσης, τη μεταβατική περίοδο (1 Ιανουαρίου 2001 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2001) οι ανώνυμες εταιρείες δεν είχαν υποχρέωση να μετατρέψουν το μετοχικό τους κεφάλαιο σε ευρώ. Περαιτέρω οι εταιρείες μπορούσαν να επιλέξουν το ευρώ για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, την έκδοση στοιχείων και γενικά την εκπλήρωση φορολογικών υποχρεώσεων (Euro – Option). Συνεπώς μια εισηγμένη εταιρεία δεν είχε κατ' αρχήν υποχρέωση να μετατρέψει την ονομαστική τιμή της μετοχής της σε ευρώ από την 3^η Ιανουαρίου του 2001 αλλά οπωσδήποτε ως τις 31.12.2001.

Η μετατροπή σε ευρώ της ονομαστικής τιμής της μετοχής αποτελούσε εταιρική πράξη η οποία αποφασιζόταν από το αρμόδιο όργανο της εταιρείας και δεν συνδεόταν με την τιμή διαπραγμάτευσης της μετοχής στο Χρηματιστήριο. Κατά τη μεταβατική περίοδο ήταν δυνατό η μεν ονομαστική τιμή της μετοχής να ορίζεται σε δραχμές, η δε χρηματιστηριακή να εκφράζεται σε ευρώ. Τέλος τα οικονομικά στοιχεία που υποβάλλονταν ή γνωστοποιούνταν στο Χρηματιστήριο και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ή περιλαμβάνονταν σε ανακοινώσεις

εταιρικών πράξεων απεικονίζονταν σε ευρώ κατά τη μεταβατική περίοδο.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

ΘΕΜΑΤΑ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ορίστηκαν τα πρόσωπα που δικαιούνται από 1.1.2001 να επιλέξουν το ευρώ για την τήρηση των βιβλίων, την έκδοση των στοιχείων την υποβολή δηλώσεων κ.λ.π.

Με βάση τη ρύθμιση αυτή δικαίωμα επιλογής του ευρώ είχαν :

Α) Οι κάθε μορφής εμπορικές ή βιομηχανικές εταιρείες όπως Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε. κ.λ.π εταιρείες, οι Δημόσιες και Δημοτικές Επιχειρήσεις, οι Συνεταιρισμοί και οι Συνεταιριστικές Ενώσεις, οι Αλλοδαπές εταιρικές επιχειρήσεις και τα υποκαταστήματα αυτών, οι Αστικές Εταιρείες που είχαν αποκτήσει νομική προσωπικότητα.

Β) Οι κοινωνίες του Αστικού Κώδικα που ασκούσαν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι κοινοπραξίες επιτηδευματιών και οι συμπλοιοκτησίες. Απαραίτητη προϋπόθεση για τους ανωτέρω επιτηδευματίες ήταν η υποχρεωτική τήρηση βιβλίων Γ΄ Κατηγορίας για όλες τις δραστηριότητες.

Γ) Το Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

Η έναρξη χρήσης του ευρώ συνδεόταν πάντοτε με την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου ή με την 1^η εκάστου μήνα, που άρχιζε μετά την 31.12.2000 η οποία προσδιοριζόταν στην ανέκκλητη δήλωση. Ύστερα από την υποβολή της σχετικής δήλωσης η υποχρέωση χρήσης του ευρώ

καταλάμβανε το σύνολο της επιχείρησης, δηλαδή τόσο την έδρα όσο και όλα τα υποκαταστήματα.

Έτσι, επιτηδευματίας που ακολουθούσε διαχειριστική περίοδο 1/1 – 31/12/2000 μπορούσε να επιλέξει το ευρώ είτε την 1/1/2001 ή από την 1^η οποιουδήποτε μήνα του έτους 2001. Επίσης ο επιτηδευματίας που ακολουθούσε διαχειριστική περίοδο 1/7/2000 – 30/6/2001 μπορούσε να επιλέξει το ευρώ από την 1^η οποιουδήποτε μήνα του έτους 2001.

Με τις διατάξεις του άρθρου 6 της παραγράφου 2, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ ήταν η υποβολή ανέκκλητης δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν την έναρξη της διαχειριστικής ή της φορολογικής περιόδου. Για την υποβολή της ανέκκλητης δήλωσης χρησιμοποιήθηκε το έντυπο της υπεύθυνης δήλωσης του Άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 στο οποίο έπρεπε να συμπληρωθεί η επωνυμία, η διεύθυνση, το επάγγελμα, ο αριθμός μητρώου του επιτηδευματία καθώς και η ημερομηνία έναρξης χρήσης του ευρώ. Στη συνέχεια, η υπεύθυνη αυτή δήλωση έπρεπε να υποβληθεί, νόμιμα υπογεγραμμένη και εις διπλούν στο Γραφείο Πρωτοκόλλου της ΔΟΥ.

ΤΗΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Προκειμένου να τηρηθούν τα βιβλία σε ευρώ, τα υπόλοιπα των λογαριασμών όλων των βαθμίδων, όπως αυτά προέκυψαν από το αναλυτικό καθολικό ή από τα ισοζύγια του αναλυτικού καθολικού, έπρεπε να μετατραπούν από δραχμές σε ευρώ. Η μετατροπή των δραχμών σε ευρώ έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ε.Κ. 1103/97 και

του άρθρου 2 του Ν. 2842/00. Για την διαδικασία αυτή δόθηκαν οι παρακάτω διευκρινίσεις:

Σε περίπτωση επιλογής του ευρώ από την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου έπρεπε να μετατραπούν σε ευρώ όλα τα οριστικά υπόλοιπα των λογαριασμών της τελευταίας υποδιαίρεσης λογαριασμών του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου που εμφανίζονταν στην απογραφή της προηγούμενης χρήσης.

Η μετατροπή των λογαριασμών (υπολοίπων) κρίθηκε σκόπιμο να γίνει στην τελευταία βαθμίδα τους, προκειμένου στα βιβλία να έχει εξασφαλιστεί η συνέχεια των υπολοίπων της βαθμίδας αυτής σε ευρώ καθώς και για να αποφευχθούν οι διαφορές στρογγυλοποίησης στις άλλες βαθμίδες λογαριασμών.

Τυχόν διαφορές στρογγυλοποίησης, που προέκυψαν στο τέλος, ως διαφορά μεταξύ συνόλου λογαριασμών ενεργητικού και παθητικού κατά το άνοιγμα των λογαριασμών σε ευρώ, καταχωρούνταν αναλόγως στο νεοανοιγμένο λογαριασμό 81.00 ή 81.01.

Παράδειγμα

Λογαριασμός 30 πελάτες	Χρεωστικό υπόλοιπο δρχ.	Σταθερή ισοτιμία	Ευρώ	Στρογγυλοποίηση
A	340.750	340,75	1.000	1.000
B	3.000.000	340,75	8.804,1085	8.804,11
Γ	50.000	340,75	146,7351	146,74

Δ	5.000	340,75	14,6735	14,67
Ε	80.000.000	340,75	234.776,2289	134.776,23
Σύνολο	83.395.750	340,75	244.741,7460	244.741,75

Λογαριασμός 30 πελάτες	Χρεωστικό υπόλοιπο δρχ.	Σταθερή ισοτιμία	Ευρώ	Στρογγυλοποίηση
A	13.000.000	340,75	38.151,14	38.151,14
B	28.000.000	340,75	82.171,680	82.171,68
Γ	3.500.000	340,75	10.271,460	10.271,46
Δ	38.895.750	340,75	114.147,47	114.147,47
Σύνολο	83.395.750		244.741,75	244.741,75

Εάν η επιλογή του ευρώ έγινε στη διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου, ακολουθήθηκε αναλογικά η ανωτέρω διαδικασία, περιλαμβανομένων όμως και των υπολοίπων των αποτελεσματικών λογαριασμών.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Για την διευκόλυνση των επιχειρήσεων, κατά την μετάβαση στην τήρηση των βιβλίων από δραχμές σε ευρώ, έγινε δεκτό, ότι εφόσον δεν ήταν εφικτή η αυτόματη μεταφορά των υπολοίπων σε ευρώ, σύμφωνα με την προδιαγραφή λογισμικού της παραγρ. 2 του άρθρου 23 του Κ.Β.Σ., μπορούσε να γίνει είτε με πληκτρολόγηση είτε με άλλο τρόπο (π.χ. μεταφορά με δισκέτες).

ΠΑΓΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΝ ΜΕ 1 ΔΡΧ.

Τα πάγια που είχαν αποσβεστεί και αναφέρονταν στα βιβλία με 1 δρχ., επειδή η μονάδα δεν αφορούσε αξία αλλά αποτελούσε «μνεία» ύπαρξης του παγίου, αναφέρονταν πλέον ως εκατοστό του ευρώ δηλαδή 0,01.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

Οι επιχειρήσεις οι οποίες τήρησαν τα βιβλία τους σε ευρώ εντός του 2001 ή υποχρεωτικά από 1/1/2002, συνέταξαν και καταχώρησαν σε ευρώ την απογραφή, τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα χρήσης, τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και τον λογαριασμό της γενικής εκμετάλλευσης. Τα ποσά της προηγούμενης χρήσης για να ήταν συγκρίσιμα, μετατράπηκαν σε ευρώ με την αμετάκλητη ισοτιμία.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΕΥΡΩ ΣΕ ΛΟΙΠΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τα ποσά που είχαν αναγραφεί στα πρόσθετα βιβλία σε δραχμές (ποσά διδάκτρων εκπαιδευτηρίων κ.λ.π.), πριν την αμετάκλητη δήλωση χρήσης του ευρώ, δεδομένου ότι στα βιβλία αυτά δεν εξάγονταν αποτελέσματα, και χρησίμευαν μόνο για ελεγκτικούς σκοπούς, δεν απαιτήθηκε η μετατροπή τους σε ευρώ.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7 ρυθμίστηκε το θέμα των χρεωστικών συναλλαγματικών διαφορών, που προέκυψαν είτε κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων σε

ευρώ, κατά το ημερολογιακό έτος 2001, είτε κατά την αποτίμηση αυτών, καθώς και των διαθεσίμων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων, που εκφράζονταν σε ξένα νομίσματα, με βάση την αμετάκλητη ισοτιμία δραχμής – ευρώ, για τις χρήσεις που έληξαν την 31/12/2000 και μέχρι την 31/12/2001 είτε κατά την υπαγωγή τους στο μεταβατικό καθεστώς. Για τις ανωτέρω συναλλαγματικές διαφορές δόθηκε η ευχέρεια απόσβεσής τους εφάπαξ είτε σε τρεις συνεχόμενες χρήσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση που έγινε η είσπραξη ή η εξόφληση ή η αποτίμηση.

Ανακεφαλαιωτικά, σε τριετή απόσβεση υπάγονταν οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν :

α) Κατά την αποτίμηση της 31/12/00 (για τις επιχειρήσεις των οποίων η διαχειριστική περίοδος έληξε την 31/12) ή κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου, εντός του 2001 (για τις επιχειρήσεις των οποίων η διαχειριστική περίοδος έληξε σε άλλη ημερομηνία). Διευκρινίζεται ότι μετά από την σύνταξη του πρώτου «προσαρμοσμένου με βάση τη σταθερή ισοτιμία ευρώ – δραχμής» ισολογισμού, δεν προέκυψαν συναλλαγματικές διαφορές κατά την είσπραξη απαιτήσεων, πληρωμή υποχρεώσεων κ.λ.π., που εκφράζονταν σε νομίσματα ζώνης ευρώ.

β) Κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων που έγιναν εκτός του ημερολογιακού έτους 2001 προκειμένου για επιχειρήσεις των οποίων η διαχειριστική περίοδος δεν έληξε την 31/12.

γ) Κατά την υπαγωγή των επιχειρήσεων στα μεταβατικό καθεστώς εφόσον προηγουμένως δεν είχε συνταχθεί προσαρμοσμένος μέσω της σταθερής ισοτιμίας ευρώ, ισολογισμός. Σημειώνεται ότι οι χρεωστικές

συναλλαγματικές διαφορές, που προέκυψαν κατά την εξόφληση υποχρεώσεων, είσπραξη απαιτήσεων, που εκφράζονταν σε νομίσματα χωρών εκτός ΟΝΕ, οι οποίες διενέργησαν μετά από τον πρώτο προσαρμοσμένο, μέσω της σταθερής ισοτιμίας ευρώ, ισολογισμό δεν υπάγονταν σε τριετή απόσβεση επειδή οι διαφορές αυτές οφείλονταν στην μεταβολή της σχέσης του ξένου νομίσματος έναντι του ευρώ και όχι στην μεταβολή της σχέσης ευρώ – δραχμής.

Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την προσαρμογή (μέσω της κλειδωμένης ισοτιμίας ευρώ – δραχμής) των απαιτήσεων, υποχρεώσεων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων που εκφράζονταν σε νομίσματα χωρών της ζώνης ΟΝΕ μεταφέρθηκαν σε αποτελεσματικό λογαριασμό της κλειόμενης χρήσης, δεδομένου ότι μετά την προσαρμογή οριστικοποιήθηκαν και δεν προέκυψαν πλέον συναλλαγματικές διαφορές για τα νομίσματα αυτά.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ (ΧΩΡΕΣ ΟΝΕ)

Από την 1/1/1999 που αντικαταστάθηκαν τα νομίσματα των 11 χωρών της ΟΝΕ στα βιβλία των ελληνικών επιχειρήσεων εμφανίζονταν οι δοσοληψίες με τις χώρες αυτές σε εθνικά νομίσματα (FF, DM κ.λ.π.) με μετατροπή τους σε ευρώ και στη συνέχεια σε δρχ. (π.χ. D.M. 1,95583 = ευρώ x δρχ.). Η αποτίμηση στην περίπτωση αυτή γινόταν ως εξής: ευρώ x 340,75 = δρχ.

Παράδειγμα

Υποχρέωση καταχωρήθηκε στα βιβλία στη χρήση 2000 και εμφανίστηκε την 31/12/00 ως εξής:

$100.000 \text{ DM} : 1,95583 = 51.129,19 \text{ ευρώ}$

υπολογισμός λογαριασμού σε δρχ. 17.100.000

αποτίμηση 31/12/2000

$51.129,19 \times 340,75 = 17.422.271 \text{ δρχ.}$

Συναλλαγματική διαφορά (χρεωστική) $17.422.271 - 17.100.000 = 322.271 \text{ δρχ.}$ Μετά την εγγραφή προσαρμογής ο αντίστοιχος λογαριασμός εμφανίστηκε ευρώ 51.129,19 δρχ. 17.422.271

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ (ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ONE)

Στην περίπτωση αυτή πρώτα έγινε μετατροπή του ξένου νομίσματος (χώρας εκτός ONE) σε ευρώ με βάση την συναλλαγματική ισοτιμία κάθε νομίσματος έναντι του ευρώ και στη συνέχεια μετατροπή των ευρώ σε δραχμές με βάση την αμετάκλητη ισοτιμία (ευρώ x 340,75).

Παράδειγμα

Υποχρέωση την 31/12/2000 εμφανίστηκε στα βιβλία ως εξής:

Δολάριο ΗΠΑ 10.000 δρχ. 3.800.000

Αποτίμηση 31/12/2000

Εάν η τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/USD την 31/12/00 ήταν 0,847 10.000

$\text{USD} : 0,847 = 11.806,38 \text{ ευρώ}$

$11.806,38 \times 340,75 = 4.023.024 \text{ δρχ.}$

Συναλλαγματική διαφορά (χρεωστική) $4.023.024 - 3.800.000 = 223.024 \text{ δρχ.}$

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΩΝ Α.Ε. ΚΑΙ Ε.Π.Ε. ΣΕ ΕΥΡΩ

1) Α.Ε.

Όσες Ανώνυμες Εταιρείες λειτουργούσαν την 1/1/2002 και είχαν μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο από 60.000 ευρώ (δηλαδή κάτω από 20.445.000 δρχ.) ήταν υποχρεωμένες να προσαρμόσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ποσού αυτού και με απόκλιση ως -2,5% το αργότερο ως τις 31/12/2003. Όπως προβλεπόταν στον σχετικό Νόμο 2842/2000, αν οι εταιρείες ΑΕ και ΕΠΕ δεν είχαν προσαρμόσει το μετοχικό τους κεφάλαιο ως τις 31/12/2003 ανακαλούνταν η σύστασή τους. Επίσης, ο νόμος ανέφερε ότι οι υφιστάμενες ΑΕ μπορούσαν να εκφράσουν το μετοχικό τους κεφάλαιο και την ονομαστική αξία των μετοχών τους και σε ευρώ, όπως και εκείνες που είχαν συσταθεί από την 1/1/2001. Από την 1/1/2002 για την έγκριση τροποποίησης του καταστατικού Α.Ε. απαιτήθηκε το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών της να έχουν μετατραπεί σε ευρώ. Τέλος, προβλεπόταν ότι για την καταχώρηση στοιχείων ΑΕ στο μητρώο ΑΕ από την 1/1/2004 ήταν απαραίτητη η μετατροπή σε ευρώ τόσο του μετοχικού κεφαλαίου όσο και της ονομαστικής αξίας των μετοχών.

2) ΕΠΕ

Το ίδιο έγινε και για το κεφάλαιο των ΕΠΕ που λειτουργούσαν την 1/1/2002 και είχαν κεφάλαιο μικρότερο από 18.000 ευρώ (δηλαδή κάτω από 6.133.500 δρχ.). Και αυτές ήταν υποχρεωμένες να προσαρμόσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ποσού αυτού και με απόκλιση -2,5% το αργότερο έως τη 31/12/2003.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

- Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του νόμου, οι ημεδαπές ΑΕ, ΕΠΕ, συνεταιρισμοί, δημόσιες, δημοτικές επιχειρήσεις και οργανισμοί, υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών, οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρείες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούσαν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές εταιρείες με νομική προσωπικότητα, οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του Κ.Β.Σ. και οι συμπλοιοκτησίες που τηρούσαν υποχρεωτικά βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., καθώς και το Δημόσιο, και τα Ν.Π.Δ.Δ., μπορούσαν από την 1^η Ιανουαρίου 2001 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2001, να επιλέξουν το ευρώ, πέραν των άλλων φορολογικών υποχρεώσεων και για την υποβολή όλων γενικά των δηλώσεων (φορολογίας εισοδήματος, Φ.Μ.Υ., παρακρατούμενων φόρων, κ.λ.π.), για τα εισοδήματα που προέκυψαν κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

- Επομένως, τα παραπάνω είχαν εφαρμογή, σχετικά με την υποβολή των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων γενικά, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Σε περίπτωση λύσης των πιο πάνω νομικών προσώπων, για τα εισοδήματα που απέκτησαν από την 1.1.2001 μέχρι το χρόνο έναρξης της εκκαθάρισης.

β) Σε περίπτωση που οι παραπάνω υπόχρεοι έκλειναν διαχείριση σε ημερομηνία άλλη εκτός της 31^{ης} Δεκεμβρίου κάθε έτους, όπως στις 30 Ιουνίου ή σε οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία μέσα στο έτος, όπως

προβλεπόταν από τις διατάξεις των παραγράφων 2,3 και 5 του άρθρου 29 του Ν. 2238/1994 (προσαρμογή υποκαταστήματος, κ.τ.λ., στην Ελλάδα προς τη διαχειριστική περίοδο της αλλοδαπής ή συμμετέχουσες επιχείρησης, υπερδωδεκάμηνη περίοδος, μετάθεση του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου) και η διαχειριστική τους περίοδος περιλάμβανε εκτός από χρονικό διάστημα του έτους 2001 και χρονικό διάστημα του έτους 2000.

Για παράδειγμα, ανώνυμη εταιρεία με διαχειριστική περίοδο από 1/5/2000-30/4/2001 (λόγω συμμετοχής σε αυτή αλλοδαπή εταιρεία, η οποία έκλεινε χρήση την ίδια ημερομηνία) ήταν υποχρεωμένη μέχρι τη 10^η ημέρα του πέμπτου μήνα από την ημερομηνία λήξης της ως άνω διαχειριστικής περιόδου, δηλαδή μέχρι 10.9.2001, να υποβάλει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2001. Για τα εισοδήματα αυτά, τα οποία δηλώθηκαν και φορολογήθηκαν εντός του 2001 και τα οποία είχαν αποκτηθεί τόσο μέσα στο 2000, όσο και μέσα στο 2001, παρεχόταν η ευχέρεια στην πιο πάνω ανώνυμη εταιρεία να υποβάλει την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2001 σε ευρώ ή δραχμές, δηλαδή να κάνει χρήση του ευρώ – επιλογών.

Για το σκοπό αυτό, η ανωτέρω ανώνυμη εταιρεία μπορούσε να υποβάλει ανέκκλητη δήλωση, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέχρι τη λήξη της χρήσης και να προσδιορίσει την ακριβή ημερομηνία, από την οποία θα άρχιζε τη χρήση του ευρώ, για το σύνολο των φορολογικών της υποχρεώσεων.

Έστω ότι, στο πιο πάνω παράδειγμα, η εν λόγω ανώνυμη εταιρεία δήλωσε με ανέκκλητη δήλωσή της, την οποία υπέβαλλε την 1.2.2001,

ότι επιθυμούσε να χρησιμοποιήσει το ευρώ από 1.3.2001. Στην περίπτωση αυτή, τα εισοδήματα (όπως και όλες οι συναλλαγές) από 1.5.2000 μέχρι και 28.2.2001 ήταν καταχωρημένα στα βιβλία σε δραχμές, ενώ τα αντίστοιχα εισοδήματα από 1/3 έως 30/4/2001 εμφανίζονταν στα βιβλία της εν λόγω εταιρείας σε ευρώ.

Η εμφάνιση των εισοδημάτων της ίδιας διαχειριστικής περιόδου σε δύο διαφορετικά νομίσματα δεν δυσκόλεψε την υποβολή της δήλωσης σε ευρώ, καθώς η πιο πάνω εταιρεία στις 28/2/2001 συνέταξε ένα προσωρινό ισοζύγιο, το οποίο μετέτρεψε σε ευρώ, με το σταθερό μετατροπέα ($1 \text{ E} = 340,750 \text{ δρχ.}$). Έτσι, το σύνολο των λογαριασμών (αποτελεσματικών και ισολογισμού) που εμφανίζονταν στα βιβλία της εταιρείας μέχρι την ημερομηνία εκείνη, μετατράπηκαν σε ευρώ και σε συνδυασμό με αυτούς που προέκυψαν μέχρι το τέλος της χρήσης, προσδιόρισαν το τελικό αποτέλεσμα και συνεπώς και τα φορολογητέα κέρδη της εταιρείας.

Στην περίπτωση που μία ανώνυμη εταιρεία είχε διαχειριστική περίοδο που περιλάμβανε εισοδήματα τόσο του έτους 2000 όσο και του 2001, αλλά υπέβαλε ανέκκλητη δήλωση για χρήση του ευρώ μετά τη λήξη αυτής της διαχειριστικής περιόδου και πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης, (π.χ. ανώνυμη εταιρεία που έκλεισε ισολογισμό 30 Ιουνίου 2001 και υπέβαλε ανέκκλητη δήλωση από 1 Ιουλίου 2001 μέχρι και 10 Νοεμβρίου 2001, δηλαδή μέσα στην προθεσμία υποβολής της δήλωσης) τότε η ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος της χρήσης 2000-2001 υποβλήθηκε υποχρεωτικά σε δραχμές, έστω και αν για τις λοιπές φορολογικές της υποχρεώσεις, η πιο πάνω εταιρεία χρησιμοποιούσε το ευρώ αντί της δραχμής.

Ομοίως , αν η πιο πάνω ανώνυμη εταιρεία είχε υποβάλλει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, για τη διαχειριστική περίοδο 1/5/2000-30/4/2001 σε δραχμές και στη συνέχεια, την 1/10/2001, υπέβαλε ανέκκλητη δήλωση για επιλογή του ευρώ, όλες οι δηλώσεις που υποβλήθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή και οι οποίες αφορούσαν τα εισοδήματα της πιο πάνω διαχειριστικής περιόδου, υποβλήθηκαν υποχρεωτικά σε δραχμές.

Κατά τη μεταβατική περίοδο χρήσης του νομίσματος ευρώ, τα έντυπα των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος Ε5, Φ-01.010, Φ-01.011 και Φ-01.012 ήταν ενιαία, για όλους τους φορολογούμενους, είτε έκαναν χρήση του ευρώ είτε όχι. Στο ενιαίο έντυπο υπήρχε ειδικό παραλληλόγραμμο με τις ενδείξεις ευρώ – δραχμή, στο οποίο σημειωνόταν με «X» αντίστοιχα το νόμισμα στο οποίο συμπληρωνόταν η δήλωση. Τα έντυπα που συνυποβάλλονταν με τη δήλωση φόρου εισοδήματος ήταν απαραίτητο να είναι συμπληρωμένα σε νόμισμα «ευρώ».

Ο υπολογισμός (εκκαθάριση) του φόρου των δηλώσεων που υποβλήθηκαν σε «ευρώ», έγινε σε ευρώ και σε δραχμές , ενώ τα τελικά ποσά βεβαιώνονταν στο χρηματικό κατάλογο και εισπράττονταν μόνο σε «δραχμές» από τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Επίσης , στα δικαιολογητικά, που υποβάλλονταν μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος στα οποία εμφανιζόντουσαν ποσά σε δραχμές, μετατρέπονταν τα ποσά σε ευρώ από τον υπόχρεο υποβολής δήλωσης με σημείωση πάνω στο σχετικό δικαιολογητικό.

Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται ότι, όσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος ή απόδοση φόρων (αρχικές, συμπληρωματικές, κτλ)

υποβλήθηκαν μέσα στο μεταβατικό στάδιο, αλλά αφορούσαν εισοδήματα της διαχειριστικής περιόδου που προηγούνταν της μεταβατικής, δηλαδή της χρήσης 2000 ή και προγενέστερων, αυτές υποβλήθηκαν υποχρεωτικά σε δραχμές.

Τέλος, με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Ν. 2842/2000 προστέθηκε καινούργιο εδάφιο στην περίπτωση ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Ν. 2238/1994. Με τις διατάξεις προβλέφθηκε ότι, οι δαπάνες που πραγματοποίησαν τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 6 του κοινοποιημένου νόμου κατά τα οικονομικά έτη 2001, 2002 και 2003 (χρήσεις 2000, 2001 και 2002), για την ομαλή μετάβασή τους στο ευρώ είτε κατά το μεταβατικό, είτε κατά το οριστικό καθεστώς, εκπίπτονται όπως και τα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης, δηλαδή είτε εφάπαξ κατά το έτος πραγματοποίησής τους, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία. Οι δαπάνες αυτές μετάβασης στο ευρώ αφορούσαν την προσαρμογή των λογιστικών πακέτων των επιχειρήσεων στις νέες απαιτήσεις, την προσαρμογή των φορολογικών ταμειακών μηχανών, την εκπαίδευση του προσωπικού, την αλλαγή των τιμοκαταλόγων, της συσκευασίας των προϊόντων, κ.τ.λ.

Αναφορικά με τα θέματα της φορολογίας των πλοίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του Άρθρου 6 του Νόμου 2842/2000, και σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Νόμου 27/1975, οι συμπλοιοκτήτες, πλοιοκτήτριες εταιρίες που τηρούσαν υποχρεωτικά βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., μπορούσαν να κάνουν χρήση του ευρώ με τους όρους της παραγράφου 2 του Άρθρου 6 του Νόμου 2842/2000, δηλαδή υποβολή ανέκκλητης δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., προ της έναρξης της διαχειριστικής ή φορολογικής περιόδου. Τα

παραπάνω ίσχυαν μόνο για δηλώσεις που αφορούσαν το μεταβατικό έτος 2001.

Τόσο στις υπαγόμενες όσο και για τις μη υπαγόμενες περιπτώσεις στην παράγραφο 1 του Άρθρου 6 του Νόμου 2842/2000, τα έντυπα φορολογίας πλοίων, κατά το μεταβατικό έτος 2001, εξακολουθούσαν να συμπληρώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου 27/1975, η μετατροπή όμως των δολαρίων Η.Π.Α. ή λιρών Αγγλίας σε δραχμές, κατά την εκκαθάριση σε κάθε περίπτωση έπρεπε να γίνονται υποχρεωτικά, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Άρθρου 2 του Νόμου 2842/2000, μέσω ευρώ.

ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (Φ.Π.Α.)

1. Θεσμικό πλαίσιο:

α) Ο Ν. 2842/2000 για το ευρώ δεν τροποποίησε τις διατάξεις του Φ.Π.Α. Δεν άλλαξαν δηλαδή οι συντελεστές, η κατάταξη των αγαθών, οι απαλλαγές, η διαδικασία και ο τρόπος συμψηφισμού ή επιστροφής κ.λ.π.

β) Στις περιπτώσεις όπου χρειαζόταν ορισμένες αξίες να υπολογίζονται σε ευρώ, η μετατροπή τους γινόταν με τη χρήση της σταθερής ισοτιμίας (ευρώ = 340,750), π.χ. επιχείρηση (Ν.Π. του άρθρου 6 παρ.1), που έκανε χρήση επιλογής ένταξης στο ευρώ και χρειαζόταν να λάβει υπόψη της το ποσό των 3.000 δρχ. για τα δώρα μικρής αξίας, μετέτρεπε την εν λόγω αξία σε ευρώ, διαιρώντας με τη σταθερή ισοτιμία. Το όριο που προβλεπόταν, για την έκδοση ειδικού απαλλακτικού διπλότυπου (ΠΟΛ. 1262/93), προσδιοριζόταν με τη χρήση της σταθερής ισοτιμίας, κ.λ.π.

2. Δηλώσεις Φ.Π.Α. – Έντυπα μεταβατικής περιόδου

Οι διατάξεις του κοινοποιημένου νόμου, για την εισαγωγή του ευρώ, όπως ήταν φυσικό, επηρέασαν τον τρόπο υποβολής των δηλώσεων, την επιλογή των υποκειμένων και την προαιρετική ένταξή τους σε ευρώ.

Σχετικά με το θέμα αυτό παραθέτουμε τα εξής :

2.1. Για τις ανάγκες του Φ.Π.Α. χρησιμοποιούνται οι παρακάτω δηλώσεις:

α) Επιστροφές αγροτών

β) Αποθεμάτων – μετάταξης

γ) Επιστροφής σε κοινοτικές επιχειρήσεις (8^η οδηγία)

δ) Περιοδική δήλωση για υποκείμενους που τηρούν Α΄ κατηγορίας βιβλία

ε) Περιοδική δήλωση για υποκείμενους που τηρούν Β΄ και Γ΄ κατηγορίας βιβλία, το Δημόσιο και ΝΠΔΔ

ζ) Εκκαθαριστική δήλωση

η) Ανακεφαλαιωτικός πίνακας ενδοκοινοτικών παραδόσεων

θ) Ανακεφαλαιωτικός πίνακας ενδοκοινοτικών αποκτήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι επιλογή της χρήσης του ευρώ μπορούσαν να κάνουν μόνο ορισμένοι υποκείμενοι (άρθρο 6 του Ν. 2842/2000), καθώς επίσης και το γεγονός ότι επιβαλλόταν πρακτικά να χρησιμοποιείται ένα ενιαίο έντυπο, για υποβολή δηλώσεων είτε σε ευρώ είτε σε δραχμές, προς διευκόλυνση των υποκειμένων, έγιναν ορισμένες αλλαγές στα έντυπα, που προαναφέρθηκαν στις περιπτώσεις δ, ε, ζ, η και θ. Τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις α, β, γ δεν τροποποιήθηκαν.

Οι αλλαγές αυτές δεν ήταν σημαντικές και ουσιαστικά συμπλήρωναν τα σχετικά έντυπα, μόνο για όσους έκαναν χρήση της δυνατότητάς τους να υποβάλουν δηλώσεις σε ευρώ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η περιοδική δήλωση, για υποκειμένους του κανονικού καθεστώτος (Β και Γ κατηγορία βιβλίων), παρέμεινε ίδια και απλά στην πρώτη σελίδα προστέθηκε ένα τετραγωνίδιο, στο οποίο σημειωνόταν με διαγράμμιση η προαιρετική χρήση ευρώ (δεν σημειωνόταν από όσους εξακολουθούσαν να τηρούν τα βιβλία σε δραχμές). Στη δεύτερη σελίδα προστέθηκαν στον πίνακα Ε' τρεις νέοι κωδικοί αριθμ. 514, 515, 516 για να καλύπτουν την ανάγκη μετατροπής του τυχόν χρεωστικού υπολοίπου από ευρώ σε δραχμές.

Τρόπος υποβολής δηλώσεων

1) Για συναλλαγές που αφορούσαν την περίοδο του 2000

- π.χ. 23 Ιανουαρίου 2001 ήτανε σε δραχμές είτε πρόκειται για υποκείμενο, που εντάχθηκε με ανέκκλητη δήλωση στο ευρώ, είτε όχι.
- Το ίδιο συνέβη και για τους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες του VIES του τριμήνου Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του 2000.
- Επίσης υποβλήθηκε σε δραχμές η εκκαθαριστική δήλωση των υποκείμενων, που η διαχειριστική τους περίοδος έληξε την 31/12/2000.

2) Για συναλλαγές που αφορούσαν την περίοδο του 2001

- Οι υποκείμενοι, που δεν έκαναν χρήση της επιλογής να ενταχθούν σε ευρώ, υπέβαλλαν όλες τις δηλώσεις τους σε δραχμές.
- Οι υποκείμενοι που εντάχθηκαν με ανέκκλητη δήλωσή τους, σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Νόμου 2842/2000 υποχρεώθηκαν να

υποβάλλουν τις δηλώσεις Φ.Π.Α. σε ευρώ, εφόσον πρόκειται για φορολογικές περιόδους μετά την ανέκκλητη δήλωση.

Παράδειγμα

Επιχείρηση που τηρούσε βιβλία Γ κατηγορίας και επέλεξε την ένταξή της στο ευρώ την 1/3/2001 υπέβαλλε την περιοδική δήλωση του Μαρτίου σε ευρώ. Η δήλωση του Φεβρουαρίου υποβλήθηκε σε δραχμές.

Ενδοκοινοτικές συναλλαγές – VIES

Σχετικά με τη μετατροπή αξιών τιμολογίων, που αφορούσαν Ενδοκοινοτικές Αποκτήσεις ή Παραδόσεις, προκειμένου να προσδιοριστεί η φορολογητέα βάση Φ.Π.Α. ενδοκοινοτικών συναλλαγών, επισημάνθηκαν τα εξής :

A) Η διαδικασία προσδιορισμού της φορολογητέας βάσης Φ.Π.Α. ενδοκοινοτικών συναλλαγών, που προβλεπόταν από τον Κανονισμό 2454/93 δεν ίσχυε από την 1/1/2001, για τιμολόγια ή αξία των οποίων αναγραφόταν είτε σε ευρώ είτε σε εθνικό νόμισμα κράτους – μέλους της ζώνης ευρώ είτε και τα δύο. Η εν λόγω διαδικασία αντικαταστάθηκε από την διαδικασία μετατροπής, που προβλεπόταν από το Άρθρο 4 και 5 του Κανονισμού 1103/97 του Συμβουλίου της 17/7/1997 (Τριγωνομετρική Μετατροπή).

Παράδειγμα ‘Τριγωνομετρικής’ μετατροπής σε δραχμές μέσω ευρώ

Ποσό : 785,983 € X 340,750 = 267.823,70 δρχ.

Στρογγυλοποιείται στις = 267,824 δρχ.

B) Η διαδικασία προσδιορισμού της φορολογητέας βάσης Φ.Π.Α. ενδοκοινοτικών συναλλαγών, που προβλεπόταν από τον

Κανονισμό 2454/93 εξακολουθούσε να ισχύει και μετά την 1/1/2001 για την μετατροπή κατ' αρχήν σε ευρώ, των αξιών που αφορούσαν σε τιμολόγια εκφρασμένα είτε σε εθνικά νομίσματα τρίτων χωρών είτε σε εθνικά νομίσματα κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκονται εκτός ζώνης του ευρώ.

Στη συνέχεια, η μετατροπή της αξίας από ευρώ σε δραχμές έγινε με τη διαδικασία που προβλεπόταν στα Άρθρα 4 και 5 του Κανονισμού 1103/97, δηλαδή με την τριγωνομετρική μετατροπή.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ ως νομίσματος, ήταν η υποβολή σχετικής ανέκκλητης δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Στην φορολογία κεφαλαίου τα ανωτέρω οριζόμενα νομικά πρόσωπα επιτηδευματίες, το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ., εφόσον με την ανέκκλητη δήλωσή τους επέλεξαν ως νόμισμα το ευρώ, τότε σε περίπτωση που υπόβαλλαν δηλώσεις μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων από οποιαδήποτε αιτία (επαχθή, δωρεά, κληρονομιά), με βάση τις διατάξεις των άρθρων 7 του Α.Ν. 1521/50 (ΦΕΚ Α' 245) για τη φορολογία μεταβίβασης με επαχθή αιτία και των άρθρων 68 και 89 του Ν.Δ. 118/73 (ΦΕΚ Α' 202) για τη φορολογία κληρονομιών και δωρεών, όφειλαν να τις συμπληρώσουν και να τις υποβάλλουν σε ευρώ.

- Έντυπα μεταβατικής περιόδου (1/1/2001-31/12/2001)

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι φορολογούμενοι, που επέλεξαν το ευρώ ως νόμισμά τους, να υποβάλλουν τις δηλώσεις τους στη Φορολογία Κεφαλαίου σε ευρώ, ανασχεδιάστηκαν τα τέσσερα έντυπα

των δηλώσεων, που υποβάλλονταν στη φορολογία αυτή, κι έτσι υπήρχε κατά τη μεταβατική περίοδο κοινό ενιαίο έντυπο, είτε έκαναν χρήση του ευρώ είτε όχι. Τα ανασχεδιασμένα έντυπα ήταν των δηλώσεων φόρου :

- 1) Κληρονομιών
- 2) Δωρεών
- 3) Μεταβιβάσεων
- 4) Μεταβιβάσεων, όπου ισχύει το μικτό σύστημα

- Υποβολή δηλώσεων

Εάν ο φορολογούμενος είχε υποβάλλει εντός του 2001 αρχική δήλωση, τότε οποιαδήποτε συμπληρωματική ή ανακλητική δήλωση είχε υποβληθεί εντός του ίδιου έτους , έπρεπε να συμπληρωθεί με το ίδιο νόμισμα της αρχικής δήλωσης, έστω και αν μετά την υποβολή της αρχικής δήλωσης είχε υποβάλει ανέκκλητη δήλωση για χρησιμοποίηση ευρώ.

Δηλώσεις (αρχικές, συμπληρωματικές, ανακλητικές) που υποβάλλονταν εντός του 2001 και αφορούσαν προηγούμενα έτη υποβάλλονταν σε δραχμές.

Στις κληρονομίες, επειδή η φορολογική υποχρέωση σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Ν.Δ. 118/73 γεννιέται κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, κατά την υποβολή των δηλώσεων που υποβάλλονταν σε ευρώ στη μεταβατική περίοδο, έπρεπε να ερευνάται ο χρόνος θανάτου. Αν ο θάνατος ήταν προγενέστερος της ανέκκλητης δήλωσης, η δήλωση γινόταν σε δραχμές. Σε κάθε άλλη περίπτωση γινόταν σε ευρώ.

Παράδειγμα

Υποβλήθηκε στις 15/8/2001 από Ανώνυμη Εκδοτική Εταιρεία, δήλωση φόρου κληρονομιάς, που κατέλειπε σε αυτήν αποθανών δημοσιογράφος (ημερομηνία θανάτου 3/2/2001)

Η δήλωση υποβλήθηκε σε ευρώ επειδή η εν λόγω Α.Ε. στις 1/2/2001 υπέβαλλε ανέκκλητη δήλωση σε ευρώ, ή οποία ήταν πριν το χρόνο θανάτου.

Στις δωρεές και στις μεταβατικές, επειδή η φορολογική υποχρέωση γεννιέται κατά τη σύνταξη των συμβολαίων, έπρεπε να ερευνάται ο χρόνος υποβολής των δηλώσεων των φορολογιών αυτών, σε σχέση με το χρόνο έναρξης της ανέκκλητης δήλωσης που είχε υποβάλλει, για μεν τις δωρεές ο δωρεοδόχος για δε τις μεταβιβάσεις ο αγοραστής, εφόσον αυτοί ήταν υπόχρεοι στο φόρο, σύμφωνα με τους νόμους.

Αν οι δηλώσεις δωρεών και μεταβιβάσεων είχαν υποβληθεί πριν από την ανέκκλητη δήλωση του δωρεοδόχου ή του αγοραστή σε δραχμές τότε το συμβόλαιο συντάχθηκε με τις δηλώσεις των δραχμών, παρά το γεγονός ότι η ανέκκλητη δήλωση υποβλήθηκε πριν από τη σύνταξη του συμβολαίου. Σε κάθε άλλη περίπτωση η δήλωση υποβαλλόταν σε ευρώ.

Παράδειγμα

Στις 30/4/2001 υποβλήθηκε δήλωση φόρου δωρεάς χρηματικού ποσού 20.000.000 δραχμές, με δωρητή Ομόρρυθμη Εταιρεία, που τηρούσε υποχρεωτικά βιβλία Γ κατηγορίας, προς ανήλικο καρδιοπαθή ασθενή προκειμένου να χειρουργηθεί στο εξωτερικό. Η εν λόγω εταιρεία είχε

κάνει ανέκκλητη δήλωση υπαγωγής στο ευρώ από 31/12/2000. Η δήλωση υποβλήθηκε σε δραχμές , επειδή υπόχρεος σε φόρο άτυπης δωρεάς ήταν ο δωρεοδόχος φυσικό πρόσωπο, το οποίο στερούνταν το δικαίωμα ευρωεπιλογής.

Παράδειγμα

Στις 31/1/2001 υποβλήθηκε φόρος μεταβίβασης ακινήτου με αγοραστή κτηματική εταιρεία ΕΠΕ, η οποία υπέβαλλε ανέκκλητη δήλωση, για τη χρήση του ευρώ στις 31/12/2000, με χρόνο έναρξης υπαγωγής σε ευρώ την 1/1/2001. Το συμβόλαιο υπογράφηκε στις 15/2/2001. Η δήλωση του φόρου μεταβίβασης υποβλήθηκε σε ευρώ, εφόσον ήταν μετά την ανέκκλητη δήλωση.

- Φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας

Με τις διατάξεις του Άρθρου 22 του Ν.2459/1997 ορίστηκε ότι, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο φορολογείται για την ακίνητη περιουσία του, που βρίσκεται στην Ελλάδα την 1 Ιανουαρίου του έτους φορολογίας. Αν είχε υποβληθεί ανέκκλητη δήλωση υπαγωγής στο ευρώ πριν την 1/1/2001, με χρόνο έναρξης την 1/1/2001, οποιαδήποτε δήλωση (μερική, αρχική, συμπληρωματική, ανακλητική) υποβάλλονταν σε ευρώ. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι δηλώσεις υποβάλλονταν σε δραχμές.

Για όσες δηλώσεις υποβλήθηκαν σε ευρώ, ο υπολογισμός του φόρου επί του εκκαθαριστικού σημειώματος έγινε σε ευρώ και στο εκκαθαριστικό σημείωμα το χρεωστικό ή το πιστωτικό ποσό, αναγραφόταν και στα δύο νομίσματα, όπως και στα δύο νομίσματα αναγράφονταν και τα ποσά που αναφέρονταν στον τρόπο πληρωμής, επί του ιδίου εντύπου.

Παράδειγμα

-Ανώνυμη κατασκευαστική εταιρεία έκανε ανέκκλητη δήλωση υπαγωγής σε ευρώ στις 31/12/2000.

-Στις 2/3/2001 υπόβαλλε μερική δήλωση ΦΜΑΠ. Η δήλωση αυτή υποβλήθηκε σε ευρώ.

-Στις 14/5/2001 υπόβαλλε αρχική δήλωση ΦΜΑΠ. Και η δήλωση αυτή υποβλήθηκε σε ευρώ.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ

Η δυνατότητα που παρείχε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 6 του κοινοποιημένου νόμου, στα πρόσωπα της παρ.1 του Άρθρου αυτού, για την επιλογή του ευρώ, σε αντικατάσταση της δραχμής, κατά την εκπλήρωση φορολογικών υποχρεώσεων, εφαρμόστηκε και στις ειδικές φορολογίες για φορολογητέες πράξεις, που αφορούσαν στο έτος 2001.

Ειδικότερα, για ορισμένες ενδεικτικά αναφερόμενες ειδικές φορολογίες διευκρινίζουμε τα εξής :

1) Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων

Οι υπόχρεοι σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων, οι οποίοι κατά το μεταβατικό στάδιο επέλεξαν με ανέκκλητη δήλωσή τους να χρησιμοποιήσουν το ευρώ, για πράξεις που πραγματοποιούνταν σε χρόνο μεταγενέστερο της δήλωσής τους, υπέβαλλαν την οικεία δήλωση, στην οποία υπολογιζόταν ο φόρος που αναλογούσε σε ευρώ, το δε ποσό για καταβολή εκφραζόταν σε δραχμές.

Στις περιπτώσεις που τα ανωτέρω πρόσωπα υπέβαλλαν κατά το μεταβατικό στάδιο δηλώσεις για φορολογητέες πράξεις που ανάγονταν σε χρόνο μεταγενέστερο της ανέκκλητης δήλωσής τους, ο φόρος που αναλογούσε εκφραζόταν σε δραχμές.

Επισημαίνεται ότι σε όσες δηλώσεις υποβάλλονταν κατά το μεταβατικό στάδιο, από υπόχρεους που δεν επέλεξαν τη χρήση του ευρώ, εξακολουθούσαν να υποβάλλονται μόνο σε δραχμές εντός του έτους 2001.

2) Τέλη χαρτοσήμου

Για όσους επέλεξαν με ανέκκλητη δήλωσή τους τη χρήση του ευρώ, κατά το μεταβατικό στάδιο, για πράξεις που αφορούσαν τέλη και συντελούνταν σε χρόνο μεταγενέστερο της δήλωσης, τα οφειλόμενα τέλη χαρτοσήμου υπολογίζονταν σε ευρώ, στις δηλώσεις ή σημειώματα, κατά περίπτωση, το δε ποσό για καταβολή εκφραζόταν σε δραχμές.

Διευκρινίζεται, ότι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, που επέλεξαν με ανέκκλητη δήλωσή τους τη χρήση του ευρώ, για τις αποδείξεις ασφαλιστρών και ασφαλιστικών αποζημιώσεων, που ανάγονταν στο προηγούμενο ημερολογιακό τρίμηνο της δήλωσής τους, υπολόγιζαν τα οφειλόμενα τέλη χαρτοσήμου σε δραχμές, για δε τις αποδείξεις του ημερολογιακού τριμήνου εντός του οποίου υπεβλήθη η αμετάκλητη δήλωση και τις μεταγενέστερες, τα οφειλόμενα τέλη χαρτοσήμου υπολογίζονταν στις αντίστοιχες δηλώσεις σε ευρώ, το δε ποσό για καταβολή σε δραχμές.

Παράδειγμα

Ασφαλιστική επιχείρηση, που επέλεξε την 1-1-2001 τη χρήση του ευρώ, υπέβαλλε στις 20 Μαρτίου 2001 δήλωση καταβολής τελών χαρτοσήμου, για το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2000, σε δραχμές για δε το α' τρίμηνο του έτους 2001 σε ευρώ, στις 20 Μαΐου 2001.

Οι τυχόν υποβαλλόμενες κατά το μεταβατικό στάδιο δηλώσεις καταβολής τελών χαρτοσήμου των ανωτέρω ασφαλιστικών επιχειρήσεων που ανάγονταν σε χρονικές περιόδους προγενέστερες του ημερολογιακού τριμήνου εντός του οποίου επέλεξαν τη χρήση του ευρώ, υποβάλλονταν σε δραχμές.

Σε δραχμές επίσης υποβάλλονταν τα οφειλόμενα τέλη χαρτοσήμου των προσώπων, που επέλεξαν τη χρήση του ευρώ, όταν οι πράξεις στις οποίες αφορούσαν ανάγονταν σε χρόνο προγενέστερο της ανέκκλητης δήλωσής τους.

3) Φόρος Κύκλου Εργασιών

Η δήλωση Φ.Κ.Ε. του τελευταίου τριμήνου του έτους 2000 υποβλήθηκε το Μάρτιο του 2001 σε δραχμές, ακόμα και στην περίπτωση που η ασφαλιστική επιχείρηση επέλεξε να ενταχθεί στο ευρώ, πριν την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης.

Στις δηλώσεις που υπέβαλλαν οι ανωτέρω επιχειρήσεις και αφορούσαν σε αποδείξεις που εκδόθηκαν το 2001 μετά την αμετάκλητη δήλωση, ο Φ.Κ.Ε. υπολογιζόταν σε ευρώ και καταβαλλόταν σε δραχμές, ακόμα και στην περίπτωση που η ανέκκλητη δήλωση κάλυπτε μέρος μόνο τριμήνου.

Παράδειγμα

Αν η ανέκκλητη δήλωση ίσχυε από 1/3/2001, η δήλωση Φ.Κ.Ε. του α' τριμήνου 2001 υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2001 σε ευρώ.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ

ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Νόμος 2238/94 Άρθρο 31 παρ. ιβ :

Οι δαπάνες των χρήσεων 2000, 2001, και 2002 εκπίπτονται είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα στην πενταετία.

Π.Δ. 186/92 Άρθρου 28 παρ. 7:

- 1) Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές στην είσπραξη ή εξόφληση, στην αποτίμηση διαθεσίμων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων, αποσβένονται είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε τρεις συνεχόμενες χρήσεις.
- 2) Η είσπραξη ή επιστροφή φόρων το 2001 θα γίνονται από τη Δ.Ο.Υ. μόνο σε δραχμές.
- 3) Παράβαση νόμου του ευρώ (2842/2000) – Πρόστιμο 50.000 έως 20.000.000 δραχμές σε συνδυασμό με το Νόμο 2823/97.

ΤΙ ΑΛΛΑΞΕ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Το ευρώ έχει μπει πλέον για τα καλά στη ζωή μας εδώ και δύο σχεδόν χρόνια. Η 1^η Ιανουαρίου του 2001 ήταν μία ιστορική στιγμή. Τα παλαιά χαρτονομίσματα και κέρματα δεν ήταν μόνο μονάδες αξίας ή μέσα συναλλαγών. Για όλους μας, αντιπροσώπευαν ένα μέρος από τη ζωή μας, από την ιστορία μας, από τον πολιτισμό μας και από τις αξίες

μας. Ήταν σύμβολα εθνικής ταυτότητας, ενώ παράλληλα βοήθησαν στη σφυρηλάτηση αυτής της ταυτότητας. Εντός των εθνικών συνόρων, ενίσχυσαν την αίσθηση της υπαγωγής σε μία ενιαία κοινότητα.

Χρειάστηκε βέβαια κάποιο χρονικό διάστημα, μέχρι να αρχίσουν οι πολίτες να υπολογίζουν σε ευρώ, να εκτιμούν τη σχετική αξία των αγαθών σε ευρώ και να καταβάλλουν ή να εισπράττουν ποσά σε ευρώ. Πολλοί άνθρωποι, ακόμη και σήμερα, έχουν στο νου τους έναν κατάλογο τιμών στο πρώην εθνικό μας νόμισμα. Παρ' όλα αυτά όλος ο επιχειρηματικός κόσμος αλλά και οι πολίτες μπόρεσαν να προσαρμοστούν αρκετά εύκολα και γρήγορα στο νέο νόμισμα.

Κατ' αρχήν, δεν σημαίνει ότι είμαστε όλοι όμοιοι επειδή μοιραζόμαστε το ίδιο νόμισμα. Ο πλούτος της Ευρώπης είναι και θα παραμείνει η ποικιλομορφία της. Αναμφίβολα όμως, το ευρώ αποτελεί έναν παράγοντα προσέγγισης και ταύτισης με ένα ενιαίο σύνολο. Η αντικατάσταση των εθνικών χαρτονομισμάτων και κερμάτων με τα αντίστοιχα του ευρώ, δεν αποτέλεσε απλώς μια τεχνική πράξη, η οποία μας επηρέασε μόνο σε πρακτικό επίπεδο. Επηρέασε και θα επηρεάσει ακόμη περισσότερο τον τρόπο με τον οποίο αυτοπροσδιοριζόμαστε εντός μιας κοινότητας, τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την ιστορία μας καθώς και τον τρόπο με τον οποίο σχετιζόμαστε με τους γείτονές μας. Θα επηρεάσει βαθιά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τους εαυτούς μας ως Ευρωπαίους, ενισχύοντας τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και συμβάλλοντας στην επίτευξη διαρκούς ειρήνης και ευημερίας σε όλη την Ευρώπη.

Τα οφέλη που δρέπει το κράτος, η κοινωνία, οι επιχειρήσεις αλλά και ο κάθε πολίτης χωριστά είναι πολλά και σημαντικά. Για παράδειγμα,

η δημιουργία ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς που καθιστά ευκολότερη και φθηνότερη τη μεταφορά κεφαλαίων, το εμπόριο, τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, η εξάλειψη των συναλλαγματικών κινδύνων κατά τις μετατροπές, η εξάλειψη του κινδύνου της υποτίμησης του εθνικού νομίσματος, η μείωση του κόστους των ταξιδιών λόγω της χρήσης του ευρώ κ.α.

Παρ' όλα αυτά όμως, από τότε που το ευρώ εμφανίστηκε στη ζωή μας, οι περισσότεροι Έλληνες είναι απαισιόδοξοι για τα οικονομικά τους. Το αρνητικό στοιχείο της νέας εποχής του ευρώ είναι ότι οι τιμές των περισσότερων αγαθών και υπηρεσιών έχουν στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω. Είναι γεγονός ότι σχεδόν όλες οι τιμές έχουν αυξηθεί παρόλο που το κράτος είχε πάρει μέτρα για να αποφευχθεί ένα τέτοιο γεγονός. Για παράδειγμα, μισό κιλό ψωμί που είχε 150 δρχ., με την εισαγωγή του ευρώ πήγε 50 λεπτά (170 δρχ.) δηλαδή 20 δρχ. πάνω, το εθνικό λαχείο που είχε 1000 δρχ. πήγε 5 ευρώ (1700 δρχ.) δηλαδή 700 δρχ. πάνω, ένας καφές που είχε 700 δρχ. πήγε 2,50 ευρώ δηλαδή 150 δρχ. πάνω, ένα γάλα κακάο που είχε 155 δρχ. πήγε 50 λεπτά δηλαδή 15 δρχ. πάνω κ.α. Οι διαφορές αυτές μπορεί να φαίνονται μικρές αλλά αν τις υπολογίσουμε στο σύνολο ενός μήνα βλέπουμε ότι φεύγουν αρκετά περισσότερα λεφτά από την τσέπη μας. Υπήρξαν βέβαια και προϊόντα στα οποία οι τιμές τους είτε μειώθηκαν είτε παρέμειναν σταθερές, αλλά είναι πολύ λιγότερα από αυτά που αυξήθηκαν. Υπήρξαν πολλά κερδοσκοπικά φαινόμενα παρόλο που οι επιχειρηματικοί φορείς είχαν υπογράψει μνημόνια συγκράτησης τιμών. Σύμφωνα με έρευνα της εφημερίδας « το Βήμα », οι τιμές 15 προϊόντων αυξήθηκαν ως και 8,5%, 3 παρέμειναν στάσιμες και 7 μειώθηκαν ως και 13%.

Ένα ακόμη αρνητικό στοιχείο του νέου νομίσματος είναι ότι ο κόσμος δυσκολεύεται να καταλάβει την αξία του ευρώ. Το γεγονός ότι μεγάλες αξίες του ευρώ κυκλοφορούν σε κέρματα και όχι σε χαρτονομίσματα όπως π.χ. τα 50 λεπτά, το 1 και 2 ευρώ, κάνουν τους πολίτες να τα θεωρούν 'ψιλά' και να τα 'πετάνε' όπου βρουν, σαν να μην έχουν αξία. Αυτό συμβαίνει γιατί έτσι είχαμε συνηθίσει όλοι μας με τα 'ψιλά' της δραχμής που όντως δεν είχαν μεγάλη αξία. Ξεχνάμε όμως ότι 0,50 ευρώ = 170δρχ., 1 ευρώ = 340,75δρχ. και 2 ευρώ = 682δρχ. Ακόμη και το 20λεπτο έχει αξία αφού ισούται με 70δρχ. Αυτό βέβαια έχει σαν αποτέλεσμα να αδειάζει πολύ ευκολότερα το πορτοφόλι μας, αφού πλέον όταν μετράμε τα λεφτά μας, μετράμε μόνο τα χαρτονομίσματα. Το κράτος προσπάθησε να αλλάξει αυτή τη νοοτροπία του έλληνα καταναλωτή παρουσιάζοντας πολλές τηλεοπτικές διαφημίσεις όπου τονίζοταν η αξία του νέου νομίσματος και κυρίως οι αξίες των κερμάτων του ευρώ. Πιστεύω ότι οι διαφημίσεις αυτές ήταν αρκετά αποτελεσματικές και επηρέασαν τον κόσμο να αρχίσει να υπολογίζει τα κέρματα. Ακόμη, τα κράτη της Ο.Ν.Ε., σχεδίασαν μέχρι το 2006 να κυκλοφορήσουν σε χαρτονομίσματα τα κέρματα των 1 και 2 ευρώ.

Επιδείνωση της οικονομικής τους θέσης αναμένουν περισσότερα από τα μισά νοικοκυριά της χώρας το 2003 (50,5%) έναντι 44,5% κατά το 2002 και 34,5 το 2001, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα έρευνας που πραγματοποίησε η ICAP με θέμα « Τα ελληνικά νοικοκυριά : Εκτιμήσεις για το 2002 και προσδοκίες για το 2003 ». Από την έρευνα φαίνεται ότι το κόστος των πληθωριστικών πιέσεων θεωρήθηκε σημαντικότερο για την ευημερία των νοικοκυριών από τα

οφέλη τα ταχείας ανάπτυξης και οδήγησε στην ένταση της απαισιοδοξίας για το μέλλον και στην παγίωση των αρνητικών προσδοκιών.

Ειδικότερα, οι προσδοκίες για την πορεία των νοικοκυριών κατά το τρέχον έτος είναι περισσότερο αρνητικές από ότι είχε καταγράψει η αντίστοιχη περυσινή έρευνα. Το μερίδιο των απαισιόδοξων έχει αυξηθεί σημαντικά από 34,5% το 2001 σε 50,5% το 2003. Η τάση αυτή σχετίζεται με τις αρνητικές επιδράσεις του πληθωρισμού, ο οποίος θεωρείται ως ο κυριότερος αρνητικός παράγοντας. Ταυτοχρόνως, έχουν μειωθεί τα ποσοστά αυτών που αναμένουν βελτίωση από 14,9% σε 13,2% κι η αβεβαιότητα έχει περιορισθεί αισθητά από 16,9% το 2001 σε 6,2% το 2003. Κύρια πηγή απαισιοδοξίας είναι η αύξηση του κόστους διαβίωσης. Η σημασία αυτού το παράγοντα αυξήθηκε μονοτονικά κατά την τριετία 2001-2003, γεγονός που συμβαδίζει με την επιτάχυνση του πληθωρισμού και με τις αυξήσεις των τιμών των ειδών διατροφής, μετά την εισαγωγή του ευρώ. Ειδικότερα, η διαφορά μεταξύ του μεριδίου των νοικοκυριών που αναμένει βελτίωση της θέσης του λόγω μείωσης του πληθωρισμού και αυτού που θεωρεί ότι θα υπάρξουν μεγάλες αυξήσεις τιμών, οι οποίες θα το επηρεάσουν αρνητικά, διευρύνθηκε σε -61,5% από -49,1% που είχε καταγράψει η περυσινή έρευνα. Επίσης, διευρύνεται συνεχώς η ψαλίδα μεταξύ αυτών που προγραμματίζουν μείωση των δαπανών αναψυχής κι εκείνων που σχεδιάζουν να τις αυξήσουν. Στην περυσινή έρευνα η διαφορά ήταν -11% ενώ στη φετινή 15,1%. Το γεγονός αυτό σχετίζεται με τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν τα νοικοκυριά το 2002 και με τις απαισιόδοξες προσδοκίες τους για το τρέχον έτος. Όσον αφορά στη στέγαση, στην

υγεία και στην εκπαίδευση, το ισοζύγιο αύξησης – μείωσης της προγραμματιζόμενης δαπάνης παραμένει θετικό και στις 3 τελευταίες έρευνες. Αμετάβλητες παρέμειναν και οι προθέσεις των νοικοκυριών όσον αφορά τις αγορές ακινήτων και διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Το μερίδιο αυτών που προτίθενται να πραγματοποιήσουν τέτοιες δαπάνες είναι 10,7%, ελαφρώς μόνο χαμηλότερο εκείνου που είχε καταγραφεί από την έρευνα του 2002.

ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

- ✓ Η πλειοψηφία του επιχειρηματικού κόσμου (81%) έκρινε ως θετικό για την επιχείρησή του το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ✓ Ο επιχειρηματικός κόσμος (73%) εμφανιζόταν να είναι υπέρ της αντικατάστασης των εθνικών νομισμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της δραχμής από το ευρώ.
- ✓ Οι επιχειρήσεις διέφεραν στη συχνότητα παρακολούθησης των εξελίξεων σχετικά με το ευρώ. Το 43% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι παρακολουθούσε τις εξελίξεις συνεχώς , το 38% περιοδικά και το 20% σπανίως ή καθόλου.
- ✓ Η πληροφόρηση των επιχειρήσεων σχετικά με το ευρωπαϊκό νόμισμα ποικίλε. Συγκεκριμένα , το 18% πίστευε ότι ήταν πολύ πληροφορημένες , το 31% λίγο πληροφορημένες και το 6% ότι δεν ήταν καθόλου πληροφορημένες.

- ✓ Οι επιχειρήσεις που απασχολούν σχετικά μεγάλο αριθμό προσωπικού, δήλωσαν ότι ήταν αρκετά πληροφορημένες για το ευρώ σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό από τις μεσαίες και μικρότερες επιχειρήσεις.
- ✓ Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (90%) έκρινε ότι το ευρώ θα διευκολύνει τις αγορές στην Ευρώπη, λόγω της δυνατότητας συγκρισιμότητας των τιμών.
- ✓ Ο κλάδος που σαφώς ήταν υπέρ της άποψης ότι θα διευκολυνθούν οι αγορές στην Ευρώπη ήταν ο κλάδος των υπηρεσιών (96%), ακολουθούσε το εμπόριο με (93%), ενώ χαμηλότερο ήταν το ποσοστό (86%) στη βιομηχανία .
- ✓ Η πλειοψηφία του επιχειρηματικού κόσμου (86%) δέχτηκε ότι το ευρώ θα διευκολύνει την πρόσβαση προϊόντων και υπηρεσιών στις ευρωπαϊκές αγορές.
- ✓ Το 80% των επιχειρήσεων πίστευε στην σταθερότητα των τιμών λόγω του ευρώ.
- ✓ Το 77% των επιχειρήσεων πίστευε ότι η εισαγωγή του ευρώ θα οδηγούσε στην αύξηση των εμπορικών και εξαγωγικών δραστηριοτήτων.
- ✓ Οι περισσότερες επιχειρήσεις (77%) έκριναν ότι το ευρώ θα συμβάλλει στην μείωση του κόστους του τραπεζικού δανεισμού. Οι μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 49 άτομα , δήλωναν ότι δεν γνωρίζουν να απαντήσουν αν το ευρώ θα μειώσει το κόστος του τραπεζικού δανεισμού.

- ✓ 7 στις 10 επιχειρήσεις υιοθέτησαν την άποψη ότι το ευρώ θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη διαφάνεια στις τραπεζικές χρεώσεις .
- ✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (66%) εκτιμούσε ότι το ευρώ θα συμβάλλει στην ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη της χώρας.
- ✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (62%) εκτιμούσε ότι το ευρώ θα οδηγήσει στην μείωση των τιμών λόγω αυξημένου ανταγωνισμού ενώ το 18% πίστευε ότι δεν θα υπάρξει μείωση των τιμών.
- ✓ Το 61% των επιχειρήσεων θεωρούσε ότι το ευρώ θα οδηγήσει σε μείωση του πληθωρισμού στη χώρα μας.
- ✓ Το 52% των επιχειρήσεων θεωρούσε ότι οι βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις από την ένταξη της χώρας μας στην ζώνη ευρώ θα ήταν θετικές, το 36% θεωρούσε τις επιπτώσεις ουδέτερες και το 6% δεν γνώριζε τι να απαντήσει.
- ✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (60%) θεωρούσε ότι οι μακροχρόνιες επιπτώσεις θα είναι θετικές.

Οι επιχειρήσεις εμφανίζονταν διχασμένες σχετικά με τον τρόπο που θα έπρεπε να προσεγγίσουν την μετάβασή τους στο ευρώ. Ειδικότερα :

- ✓ Το 47% των ερωτηθέντων θεωρούσε ότι θα έπρεπε να προσεγγίσουν την μετάβαση στο ευρώ ως διαδικασία λογιστικής προσαρμογής (λογιστική λειτουργία και τιμολόγια της επιχείρησης).
- ✓ Το 22% των ερωτηθέντων πίστευε ότι η μετάβαση στο ευρώ αποτελούσε ευκαιρία εκσυγχρονισμού για τις επιχειρήσεις και ότι θα

μπορούσε να επιφέρει σειρά αλλαγών στη στρατηγική των επιχειρήσεων.

✓ Το 15% των ερωτηθέντων θεωρούσε τη μετάβαση στο ευρώ ως οργανωτική αλλαγή που θα επηρέαζε τις διοικητικές λειτουργίες και θα βελτίωνε την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης.

✓ Το 17% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι δεν γνώριζε τον τρόπο με τον οποίο θα προσέγγιζε τη μετάβαση στο ευρώ.

Από πλευράς πρόθεσης για την έναρξη των συναλλαγών τους σε ευρώ, οι επιχειρήσεις δήλωσαν ότι :

✓ Το 50% θα άρχιζε να συναλλάσσεται σε ευρώ το 2001, ενώ το 33% δήλωνε ότι θα προτιμούσε οι συναλλαγές να γίνονταν σε δραχμές για όσο το δυνατόν περισσότερο διάστημα.

✓ Η βιομηχανία (58%) ήταν ο κλάδος που δήλωσε ότι θα άρχιζε τις συναλλαγές με το ευρώ από το 2001, ακολουθούσε ο εμπορικός τομέας (49%) και οι υπηρεσίες (39%).

✓ Οι επιχειρήσεις που απασχολούν μεγάλο αριθμό προσωπικού δήλωσαν ότι ήταν πρόθυμες να συναλλάσσονται σε ευρώ από το 2001 σε σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό από τις μικρότερες επιχειρήσεις.

✓ Η πρόθεση των επιχειρήσεων για συναλλαγές σε ευρώ ήταν διαφοροποιημένη ανάλογα με το επίπεδο πληροφόρησης των ερωτηθέντων σχετικά με το νέο νόμισμα.

Το κρισιμότερο σημείο της έρευνας ήταν αυτό που αποτύπωνε τα βαθμό προετοιμασίας των επιχειρήσεων για το ευρώ. Ειδικότερα :

- ✓ Το 58% των επιχειρήσεων ανέφερε ότι δεν είχε αρχίσει ακόμα την προετοιμασία για τη μετάβαση στο ευρώ.
- ✓ Το 15% δήλωνε ότι βρισκόταν στο στάδιο του εντοπισμού των λειτουργιών και των δραστηριοτήτων που θα επηρεάζονταν από το ευρώ.
- ✓ Το 10% των επιχειρήσεων κατάρτιζε το σχέδιο μετάβασής της.
- ✓ Το 5% εφάρμοζε ήδη επιχειρησιακό σχέδιο μετάβασης.
- ✓ Το 5% είχε ολοκληρώσει την προσαρμογή των συστημάτων και των εφαρμογών που απαιτούνταν για τη μετάβασή τους στο ευρώ.
- ✓ Σχετικά υψηλό ποσοστό (11%) δεν γνώριζε τι να απαντήσει.
- ✓ Ο κλάδος που είχε ξεκινήσει την προετοιμασία για το ευρώ σε υψηλότερο ποσοστό ήταν ο βιομηχανικός όπου το 49% των βιομηχανιών δήλωσε ότι είχε αρχίσει την προετοιμασία για τη μετάβαση, έναντι 42% των υπηρεσιών και 38% του εμπορίου.
- ✓ Ένα υψηλό ποσοστό (62%) των μικρών επιχειρήσεων (από 1 έως 49 άτομα) δεν είχαν αρχίσει την προετοιμασία για τη μετάβαση σε αντίθεση με τις μεγάλες όπου το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 40%.
- ✓ Οι περισσότερες επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι είχαν αρχίσει την προσαρμογή τους στο ευρώ βρίσκονταν στη Βόρεια Ελλάδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό που αρνήθηκαν να απαντήσουν (21%) εντοπίστηκε στην Κεντρική Ελλάδα.

✓ Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που δεν είχαν αρχίσει ακόμα την προετοιμασία, δήλωσε ότι δεν ήταν καλά πληροφορημένη (78%) ή λίγο πληροφορημένη (76%) ενώ σε σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά δεν είχαν αρχίσει την προετοιμασία, όσοι θεωρούσαν ότι ήταν αρκετά πληροφορημένοι (53%) ή πολύ πληροφορημένοι (34%).

Σχετικά με το κόστος προετοιμασίας των επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους στο ευρώ , η έρευνα κατέδειξε τα ακόλουθα :

✓ Περίπου 4 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν πόσο θα κόστιζε η προετοιμασία τους για τη μετάβαση στο ευρώ σε σχέση με τον ετήσιο κύκλο εργασιών τους. Το 35% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι το κόστος προσαρμογής τους θα ήταν λιγότερο από 1% ενώ το 13% εκτιμούσε ότι το κόστος θα κυμαινόταν γύρω στο 1%.

✓ Η αλλαγή του λογισμικού προβλήθηκε από τις μισές επιχειρήσεις (49%) ενώ ακολουθούσε η μετατροπή των λογιστικών συστημάτων (34%).

✓ Από τις επιχειρήσεις εκτιμήθηκε ότι το μεγαλύτερο κόστος θα είχε η μετατροπή των λογιστικών συστημάτων (45%) και σημαντικά χαμηλότερα θα κόστιζε η εκπαίδευση του προσωπικού (14%).

✓ 7 στις 10 επιχειρήσεις δεν γνώριζαν ποιο από το συνολικό κόστος της προσαρμογής τους , θα ήταν το ποσοστό του κόστους που θα αφορούσε στην αλλαγή λογισμικού. Επίσης αγνοούσαν το κόστος που θα προέκυπε από την διπλή διαχείριση, την αλλαγή των λογιστικών συστημάτων, την αλλαγή των εντύπων, ενώ ένα ποσοστό 75% δεν γνώριζε το κόστος που θα προέκυπε από την εκπαίδευση του

προσωπικού. Τέλος το 69% των επιχειρήσεων αγνοούσε το κόστος προετοιμασίας που συνεπαγόταν την παροχή νομικών συμβούλων.

Οι προτιμήσεις των επιχειρήσεων σχετικά με τις πηγές πληροφόρησης για το ευρώ και τις αλλαγές που θα επιφέρει είχαν ως εξής :

- ✓ 47% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι θα προτιμούσε να ενημερωθεί από τον τύπο, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.
- ✓ 45% ανέφερε ως πηγή πληροφόρησης τις τράπεζες, 22% το Internet, 15% το Εμπορικό Επιμελητήριο και τις επαγγελματικές ενώσεις και 15% το Κέντρο Πληροφοριών της ΕΕ.
- ✓ 6% των επιχειρήσεων ανέφερε ως πηγή πληροφόρησης τις εταιρείες συμβούλων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

- ✓ Η συχνότητα παρακολούθησης των εξελίξεων σχετικά με το ευρωπαϊκό νόμισμα ποικίλε. Συγκεκριμένα, οι εξελίξεις του ευρώ φαίνεται να ενδιέφεραν 1 στους 5 ερωτώμενους που δήλωσε ότι παρακολουθούσε τις εξελίξεις συνεχώς , 38% τις παρακολουθούσε αρκετά συχνά ενώ το 39% παρακολουθούσε τις εξελίξεις για το ευρώ σπανίως ή ποτέ.
- ✓ Οι άντρες ενδιαφέρονταν περισσότερο από τις γυναίκες για τις εξελίξεις του ευρώ τις οποίες παρακολουθούσαν συνεχώς ή κάθε τόσο (66%), σε αντίθεση με το 52% των γυναικών.

- ✓ Οι υψηλότερου προφίλ ερωτώμενοι, ηλικίας 25-44 ετών, οι εργαζόμενοι σε λευκά επαγγέλματα, οι απόφοιτοι ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οι ερωτώμενοι με εισόδημα άνω των 600.000 δρχ., δήλωσαν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ότι παρακολουθούσαν τις εξελίξεις για το ευρώ κάθε τόσο ή συνεχώς.
- ✓ Οι ερωτώμενοι μεγάλης ηλικίας (άνω των 65 ετών) φαίνεται να είχαν το χαμηλότερο επίπεδο πληροφόρησης σχετικά με το ευρώ. Συγκεκριμένα, ενώ το ποσοστό αρκετά/καλά πληροφορημένος κυμαίνεται στο 37% για τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες, για τους ερωτώμενους 65 ετών και άνω το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 29%.
- ✓ Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (58%) δήλωσε είτε λίγο (45%) είτε καθόλου (13%) πληροφορημένη για το ευρώ.
- ✓ Το 22% του ευρύτερου κοινού υποστήριξε ότι η καθημερινή ζωή του θα επηρεαστεί πολύ από την αντικατάσταση της δραχμής από το ευρώ, το 33% δήλωσε ότι θα επηρεαστεί αρκετά, το 19% υποστήριξε ότι θα επηρεαστεί λίγο και τέλος το 40% δήλωσε ότι η ζωή του δεν θα επηρεαστεί καθόλου από το ευρώ.
- ✓ Όσο περισσότερο πληροφορημένοι ήταν οι ερωτώμενοι τόσο περισσότερο πίστευαν ότι το ευρώ θα αλλάξει την καθημερινή ζωή τους. Συγκεκριμένα, οι ερωτώμενοι που δήλωσαν ότι ήταν πολύ πληροφορημένοι σε θέματα που αφορούσαν το ευρώ, πίστευαν κατά 35% ότι το νέο νόμισμα θα αλλάξει την καθημερινή τους ζωή, σε αντίθεση με όσους δήλωσαν ότι δεν ήταν πληροφορημένοι και οι οποίοι δήλωσαν κατά 23% ότι το ευρώ θα επηρεάσει πολύ την καθημερινή τους ζωή.

✓ Οι νεότεροι περιμένουν μεγαλύτερες αλλαγές στην καθημερινή τους ζωή συγκριτικά με τους μεγαλύτερους σε ηλικία. Συγκεκριμένα, το ευρύ κοινό ηλικίας 15-24 ετών πίστευε κατά 66% ότι το ευρώ θα επηρεάσει την καθημερινή τους ζωή, (για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 46%).Σημαντικό ήταν ότι οι ερωτώμενοι μεγαλύτερης ηλικίας σημείωσαν σχετικά υψηλό ποσοστό άγνοιας (16%) όσον αφορούσε την επίδραση του ευρώ στην καθημερινή τους ζωή.

✓ Οι ερωτώμενοι που πίστευαν ότι το ευρώ θα δημιουργήσει γρηγορότερη οικονομική ανάπτυξη στη χώρα, χαρακτηρίζονταν ως άτομα υψηλού προφίλ. Είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο και μηνιαίο εισόδημα, ενώ ανήκαν στις ομάδες από 15 έως 65 ετών. Αντίθετα, οι χαμηλού προφίλ ερωτώμενοι ήταν αυτοί που εμφάνιζαν μεγαλύτερα ποσοστά άγνοιας. Πιο συγκεκριμένα, το 51% των ερωτώμενων που είχε αποφοιτήσει από Ανώτερα-Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, συμφώνησε ότι το ευρώ θα δημιουργήσει γρηγορότερη οικονομική ανάπτυξη στη χώρα μας , σε αντίθεση με το 42% των ερωτώμενων με απολυτήριο Δημοτικού.

✓ Το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Νόμισμα θα οδηγήσει τη χώρα μας στη μείωση του πληθωρισμού υποστήριξε το 42% των ερωτώμενων, το 26% διαφώνησε με την παραπάνω άποψη και το 31% δήλωσε ότι δεν γνώριζε ποια θα είναι η σχέση του ευρώ με τη μείωση του πληθωρισμού.

✓ Η άποψη ότι το ευρώ θα οδηγήσει σε μείωση του πληθωρισμού, ήταν εντονότερη στους ερωτώμενους που ήταν περισσότερο πληροφορημένοι για θέματα σχετικά με το ευρώ. Συγκεκριμένα, ενώ το 52% των ερωτώμενων που δήλωσαν πολύ πληροφορημένοι

συμφωνούσαν, το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 31% στους ερωτώμενους που δήλωσαν λίγο πληροφορημένοι.

✓ Το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Νόμισμα θα διευκολύνει τις αγορές στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας , όπου όλες οι τιμές θα είναι συγκρίσιμες υποστήριξε η πλειοψηφία των ερωτώμενων (74%), το 11% διαφωνούσε με τη θέση αυτή ενώ το 16% δήλωσε ότι δεν γνώριζε. Οι ερωτώμενοι που συμφωνούσαν περισσότερο με τη θέση αυτή ήταν κατά κύριο λόγο οι νεότερες ηλικίες και τα άτομα υψηλού προφίλ.

✓ Στη θέση ότι το ευρώ θα διευκολύνει τις αγορές στην Ευρώπη επειδή όλες οι τιμές θα είναι συγκρίσιμες , εμφανίστηκαν οι ερωτώμενοι ηλικίας 65 ετών και άνω (56%) σε αντίθεση με τους νεότερους στους οποίους τα ποσοστά κυμάνθηκαν από 74% έως 78%.

✓ Οι απόφοιτοι δημοτικού συμφώνησαν με την άποψη ότι το ευρώ θα διευκολύνει τις αγορές στην Ευρώπη σε ποσοστό 55%, οι απόφοιτοι Γυμνασίου / Λυκείου σε ποσοστό 76% και οι απόφοιτοι Ανώτερων / Ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε ποσοστό 82%.

✓ Το ερώτημα αν το ευρώ θα οδηγήσει σε μείωση των τιμών δίχασε τους ερωτώμενους , καθώς το 33% δήλωσε ναι, το 37% όχι και το 30% δεν γνώριζε να απαντήσει.

✓ Η κατανομή σύμφωνα με το πόσο πληροφορημένος ήταν ο ερωτώμενος για θέματα του ευρώ, εμφάνισε διακυμάνσεις στα ποσοστά. Οι πολύ πληροφορημένοι υποστήριξαν την παραπάνω θέση σε ποσοστό 48% και την απέρριψαν σε ποσοστό 34%, οι αρκετά πληροφορημένοι την δέχτηκαν κατά 38% και την απέρριψαν κατά 40%, οι λίγο πληροφορημένοι συμφώνησαν κατά 32% και διαφώνησαν κατά 38%.

✓ Την άποψη ότι το ευρώ θα δυσκολέψει τα καθημερινά ψώνια διότι είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς τις νέες τιμές οι οποίες θα είναι σε ευρώ και όχι σε δραχμές , υποστήριξε το 65% των ερωτώμενων, ενώ το 25% διαφωνεί με την παραπάνω άποψη και το 10% δηλώνει άγνοια.

✓ Η μεγαλύτερη ομάδα των ερωτώμενων (47%) δεν γνώριζε να απαντήσει εάν το ευρώ θα οδηγήσει στη μείωση των επιτοκίων στα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια. Σε ποσοστό 13% των ερωτώμενων υπήρξε διαφωνία, ενώ το 40% δήλωσε ότι συμφωνεί πως το ευρώ θα οδηγήσει σε μείωση των επιτοκίων στα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια.

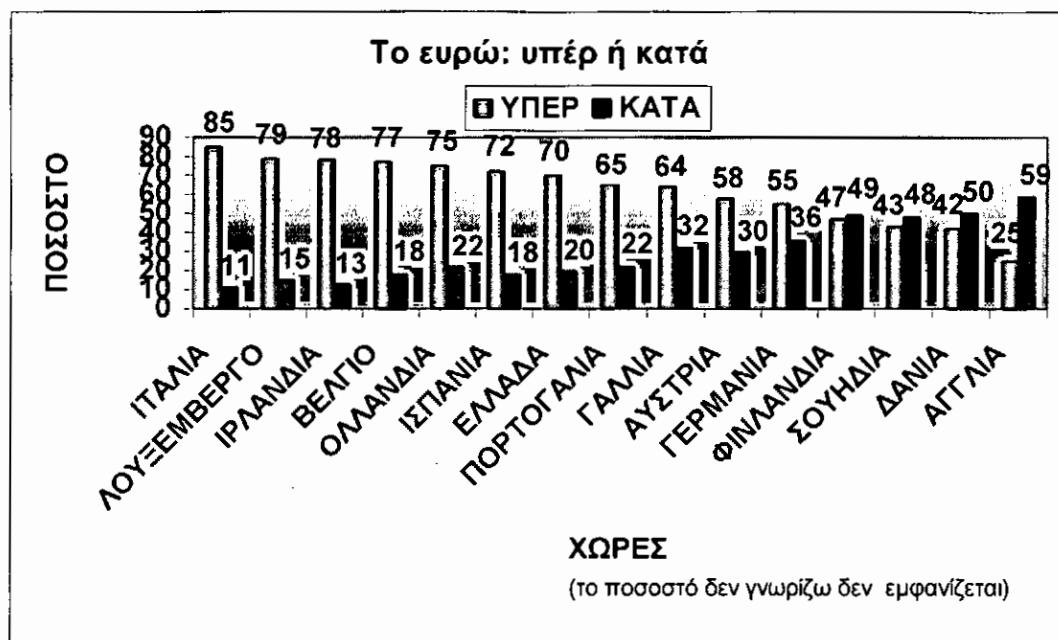
✓ Το 68% των ερωτώμενων που είχαν μεγάλη πληροφόρηση σε θέματα που αφορούσαν στο ευρώ, συμφώνησε ότι αυτό θα ενισχύσει τη μείωση των επιτοκίων στα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, ενώ όση μικρότερη ενημέρωση είχαν οι ερωτώμενοι τόσο λιγότερο υποστήριζαν τη θέση αυτή (26%) και συγκέντρωσαν υψηλά ποσοστά άγνοιας επί του θέματος (63%).

✓ Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (56%) πίστευε ότι το ευρώ θα ενισχύσει τη σταθερότητα των τιμών, μόνο το 16% δεν συμφώνησε ενώ υψηλά ποσοστά (29%) συγκέντρωσε η δήλωση δεν γνωρίζω.

(εταιρία ICAP , Νοέμβριος 2000)

Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει το κατά πόσο οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν υπέρ ή κατά του νέου νομίσματος.

(Πηγή : Ευρωβαρόμετρο-Επιτόπια εργασία: Νοέμβριος 1999)

ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ας αρχίσουμε από την πρακτική πτυχή, με την εισαγωγή των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων στην Κεντρική Ευρώπη. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος εφοδίασαν εκ των προτέρων το Δεκέμβριο του 2001, 26 κεντρικές τράπεζες ή εξειδικευμένα ιδρύματα που βρίσκονται εκτός της ζώνης του ευρώ, με περίπου 4 δισεκατομμύρια ευρώ. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον εφοδιασμό εκ των προτέρων που πραγματοποιήθηκε από τις εμπορικές τράπεζες, οι οποίες πιθανότατα αποτέλεσαν το βασικό φορέα εφοδιασμού των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται στις τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έδωσαν οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε σαράντα χώρες, τα χαρτονομίσματα του ευρώ ήταν διαθέσιμα παντού, ήδη από τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου. Πολυάριθμοι καταναλωτές κυρίως στις υποψήφιες προς

ένταξη χώρες, έδειξαν περιέργεια και επιδίωξαν να εφοδιαστούν με αυτά.

Πολυάριθμα χαρτονομίσματα της ζώνης του ευρώ, κυρίως γερμανικά, φυλάσσονταν ή χρησιμοποιούνταν στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η επιστροφή τους άρχισε κατά τρόπο μαζικό το 2001, κυρίως μέσω καταθέσεων σε λογαριασμούς συναλλάγματος. Οι επιχειρήσεις ανταλλαγής ή καταθέσεων σε λογαριασμούς αυξήθηκαν επίσης κατά τις πρώτες εβδομάδες του 2002. Σύμφωνα με τα δεδομένα που συγκέντρωσε η Ένωση Ταμειυτηρίων της ΕΟΚ, η επιστροφή εθνικών χαρτονομισμάτων της ζώνης του ευρώ στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μέλη της ένωσης τους, που βρίσκονται στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, έφτασε συνολικά το ποσό των 333 εκατομμυρίων ευρώ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι άνθρωποι απέκτησαν (σε αξία) περισσότερα ευρώ σε σχέση με τα εθνικά νομίσματα που επέστρεψαν στη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ουγγαρία, τη Λετονία και τη Λιθουανία. Αντίθετα, απέσυραν λιγότερα ευρώ σε σχέση με τα παλαιά εθνικά νομίσματα που επέστρεψαν στη Πολωνία, την Αλβανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία, χωρίς να είναι δυνατόν να προσδιορισθεί εάν η ανταλλαγή πραγματοποιήθηκε υπέρ του τοπικού νομίσματος ή του δολαρίου.

ΟΝΕ : ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Η Νομισματική Ένωση οικοδομήθηκε επάνω σε κανόνες χρηστής οικονομικής διαχείρισης και συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών. Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις στον κόσμο, και όχι μόνο στην Ευρώπη, μπορούν να επωφεληθούν από το περιβάλλον της

ευρωπαϊκής ανάπτυξης. Το νέο νόμισμα αυξάνει τις προοπτικές για τους εξαγωγείς του υπόλοιπου κόσμου προς την Ευρώπη. Από την άποψη μίας τρίτης χώρας, τώρα υφίσταται μία μόνο αγορά για πωλήσεις και όχι δώδεκα, και κατά συνέπεια οι δαπάνες για την πρόσβαση σε αυτή αναμένεται να είναι σημαντικά μειωμένες.

Ο αντίκτυπος του ευρώ στις τρίτες χώρες θα πρέπει να είναι θετικός για τέσσερις λόγους :

- Οι εξαγωγείς και οι εισαγωγείς των τρίτων χωρών θα επωφεληθούν από τη μείωση των δαπανών για τις συναλλαγές σε ξένα νομίσματα, καθώς οι πληρωμές θα πραγματοποιούνται σε αυτό το ενιαίο νόμισμα.
- Οι εταιρείες θα επωφεληθούν από το μεγαλύτερο ανταγωνισμό και από περισσότερο αποδοτικές αγορές κεφαλαίων.
- Οι τρίτες χώρες μπορούν να θεωρούν επίσης το ευρώ ως νόμισμα αναφοράς. Αναμένεται ότι η ζώνη του ευρώ θα έχει μακροπρόθεσμα ένα σταθεροποιητικό αντίκτυπο.
- Οι ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές είναι περισσότερο σταθερές και το κόστος δανεισμού αναμένεται να μειωθεί, λαμβανομένης υπόψη φυσικά της γενικής οικονομικής συγκυρίας.

Οι γεωγραφικοί τομείς που επηρεάζονται βασικά από τη ζώνη του ευρώ είναι η Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η λεκάνη της Μεσογείου και η Αφρική νοτίως της Σαχάρας. Ακόμη και για τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες επηρεάζονται έντονα από το δολάριο, η παρουσία του ευρώ θα επιφέρει μία διαφάνεια και μία απλοποίηση των εμπορικών δραστηριοτήτων.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

Ο στόχος του ευρώ είναι να καταστεί γρήγορα το νόμισμα αναφοράς γι' αυτή τη γεωγραφική περιοχή. Παραδοσιακά, αυτή τη λειτουργία εκπλήρωνε το γερμανικό μάρκο και το ευρώ πρέπει να αντικαταστήσει αποτελεσματικά όχι μόνο το τελευταίο, αλλά και τα άλλα νομίσματα που χρησιμοποιούνταν από τις χώρες της περιοχής στις εμπορικές σχέσεις τους με τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Αυτές οι σχέσεις δεν σταμάτησαν να αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια και το ευρώ αναμένεται ακόμη να διαδραματίσει έναν επιταχυντικό ρόλο.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το βασικό οικονομικό και χρηματοπιστωτικό εταίρο των χωρών της λεκάνης της Μεσογείου. Το ήμισυ του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών της περιοχής πραγματοποιείται με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συνεργασία και η οικονομική ολοκλήρωση, τόσο όσον αφορά τα εμπορικά όσο και τα χρηματοοικονομικά θέματα αυξήθηκαν σημαντικά μεταξύ των μεσογειακών χωρών και των υπόλοιπων χωρών της Ένωσης κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 χρόνων. Αυτό ενισχύει την ανάπτυξη και τη χρήση του ευρώ και εμπορικούς και χρηματοοικονομικούς σκοπούς. Το ευρώ αντιπροσωπεύει μία ευκαιρία γι' αυτές τις χώρες, προκειμένου να επαναπροσδιορίσουν την πολιτική τους για τις συναλλαγματικές τιμές.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Το ευρώ υποκατέστησε το γαλλικό φράγκο για να καταστεί το νόμισμα αναφοράς της FCFA. Οι χώρες της ζώνης του φράγκου αναμένεται να επωφεληθούν από την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Στην πράξη, η ζώνη του ευρώ αναμένεται να βοηθήσει αυτές τις οικονομίες να ενισχυθούν, να εντατικοποιήσουν την περιφερειακή ολοκλήρωσή τους, καθώς και να καταστήσουν το ρόλο τους σημαντικότερο στην παγκόσμια οικονομία.

Η έλευση του ευρώ δεν επηρεάζει μόνο τις χώρες της Ε.Ε. αλλά και ολόκληρο τον κόσμο, προκαλώντας ικανοποίηση, περιέργεια, ακόμα και πανικό ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες. Κάποιες μάλιστα χώρες, εκτός Ε.Ε. υιοθετούν ήδη ως εθνικό νόμισμα το ευρώ.

ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ιδιαίτερα θετικά βλέπει το ευρώ το Ιράν, εκτιμώντας ότι με το νέο ευρωπαϊκό νόμισμα θα μπορέσει να αποδεσμευτεί από το αμερικάνικο δολάριο. Όπως γράφει η εφημερίδα “Ιράν Νιους”, που εκφράζει τους μεταρρυθμιστές, « το Ιράν πρέπει να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία για να χρησιμοποιεί αποκλειστικά αυτό το νέο νόμισμα στις οικονομικές συναλλαγές του, στις εξαγωγές πετρελαίου και άλλων αγαθών ». Ο δεύτερος εξαγωγέας πετρελαίου του ΟΠΕΚ που μέχρι σήμερα χρησιμοποιεί στις διεθνείς συναλλαγές του το δολάριο, έχει ανακοινώσει από το 1998 την προτίμηση του στο ευρώ που “θα μας απαλλάξει από το ζυγό του δολαρίου και θα το υιοθετήσουμε”. Η εθνική εταιρεία

πετρελαίων του Ιράν έχει περάσει το μήνυμα στις ευρωπαϊκές και νοτιοαμερικάνικες επιχειρήσεις με τις οποίες συναλλάσσεται ότι “προτιμά το ευρώ”.

Στη Γιουγκοσλαβία, πανικό έχει προκαλέσει σε μεγάλο τμήμα του πληθυσμού η αντικατάσταση των ευρωπαϊκών νομισμάτων από το ευρώ, καθώς τα τελευταία χρόνια οι οικονομίες των περισσότερων πολιτών ήταν σε γερμανικά μάρκα που διατηρούνταν σε κρύπτες και όχι στις τράπεζες. Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Γιουγκοσλαβίας κάλεσε τους πολίτες να μην πανικοβάλλονται, υπενθυμίζοντας τους ότι υπάρχει περιθώριο 5 μηνών για την αλλαγή του νομίσματος.

Το Μαυροβούνιο και το Κοσσυφοπέδιο ανακοίνωσαν ότι υιοθετούν το ευρώ ως εθνικό τους νόμισμα. Το Μαυροβούνιο είχε υιοθετήσει εδώ και δύο χρόνια το μάρκο ως εθνικό του νόμισμα. Στη Μόσχα, οι αρμόδιοι εκτιμούν ότι η έλευση του ευρώ δεν θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στη ρώσικη οικονομία. Όπως δήλωσε ο Ρώσος υπουργός Οικονομικής Ανάπτυξης και Εμπορίου, “δεν πρέπει να αναμένει κανείς ότι το ευρωπαϊκό νόμισμα θα αντικαταστήσει το δολάριο, το οποίο οι Ρώσοι πολίτες χρησιμοποιούν ως νόμισμα-καταφύγιο. Πάντως ο γραμματέας της Ένωσης Ρώσικων Βιομηχανιών και Επιχειρήσεων, Ιγκόρ Γιούργκενς, επισήμανε ότι “αν η ισοτιμία του ευρώ διατηρηθεί στα σημερινά επίπεδα, φυσικά οι ρωσικοί επιχειρηματικοί κύκλοι θα προσπαθήσουν να μοιράσουν τον κίνδυνο και θα μεταφέρουν ένα μέρος του ενεργητικού τους σε ευρώ”.

Στην Τυνησία, η υιοθέτηση του ευρώ χρησιμοποιείται ως παράδειγμα προς μίμηση. Όπως γράφει μια εφημερίδα της Τυνησίας, “η θαυμαστική επιτυχία της Ευρώπης, ξυπνά τις Αραβικές συνειδήσεις” και

καλεί τους Άραβες ``να μην μείνουν στο περιθώριο της ιστορίας και της ανθρωπότητας``.

Η νομισματική αλλαγή στην Ευρώπη προκάλεσε κάποια αμηχανία σε χώρες που βρίσκονται πολύ μακριά, όπως στην Ιαπωνία. Όπως δήλωσαν Ιάπωνες αξιωματούχοι, οι τράπεζες και τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος στην Ιαπωνία διέθεταν ευρώ. Όμως πολλοί Ιάπωνες που επρόκειτο να ταξιδέψουν σε ευρωπαϊκές χώρες και δεν είχαν κατανοήσει τις αλλαγές, επέμεναν να πάρουν τα παλιά εθνικά νομίσματα τα οποία όμως δεν υπήρχαν.

ΠΡΟΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΥΡΩ

Το θέμα του προεφοδιασμού με τραπεζογραμμάτια σε ευρώ δεν αφορούσε αποκλειστικά τις τράπεζες που ήταν εγκατεστημένες εντός της ζώνης ευρώ, αλλά σε μικτότερο βαθμό, και τις τράπεζες που δεν περιλαμβάνονταν σε αυτήν την κατηγορία. Βάσει της αρχής ότι ο εφοδιασμός με χαρτονομίσματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν βρίσκονται στη ζώνη ευρώ θα συνέβαλλε στη διασφάλιση μίας περισσότερο αρμονικής μετάβασης στο νομισματικό ευρώ το 2002, το Συμβούλιο των Διοικητών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αποφάσισε τρεις γενικές αρχές διανομής, εκτός της ζώνης ευρώ, τραπεζογραμματίων σε ευρώ.

1) Τα πιστωτικά ιδρύματα που αποτελούσαν αντισυμβαλλόμενους στις πράξεις νομισματικής πολιτικής εντός του Ευρωσυστήματος είχαν την άδεια να διανέμουν προεφοδιασμένα χαρτονομίσματα σε ευρώ στα

υποκαταστήματά τους ή τις εταιρικές τους έδρες, οι οποίες ενδεχομένως, βρίσκονταν εκτός της ζώνης του ευρώ.

2) Τα πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων το βασικό κέντρο δραστηριότητας βρισκόταν εντός της ζώνης ευρώ, είχαν την άδεια να προβούν με τη σειρά τους, στον προεφοδιασμό των θυγατρικών τους που αποτελούσαν επίσης πιστωτικά ιδρύματα και βρίσκονταν εκτός της ζώνης ευρώ ή άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, των οποίων ούτε η εταιρική έδρα ούτε η κεντρική έδρα δραστηριοτήτων βρισκόταν στη ζώνη ευρώ. Οι χρηματοοικονομικές λεπτομέρειες, όπως καθορίστηκαν τον Αύγουστο του 2000, έπρεπε να εφαρμόζονται, κατά τον ίδιο τρόπο, στο πλαίσιο αυτού του προεφοδιασμού εκτός της ζώνης ευρώ.

3) Τα υποκαταστήματα, οι έδρες και οι θυγατρικές πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονταν στη ζώνη ευρώ, καθώς και άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονταν εκτός αυτής, στις οποίες διανεμήθηκαν χαρτονομίσματα σε ευρώ, δεν επιτρεπόταν να συνεχίσουν τον προεφοδιασμό οποιωνδήποτε άλλων ιδρυμάτων.

NOMOS 2842/2000

(ΦΕΚ Α' 207/27 Σεπτεμβρίου 2000)

Λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (Ε.Κ.) 1103/97, 974/98 & 2866/98 του Συμβουλίου, όπως ισχύουν σχετικά με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Αντικατάσταση της δραχμής από το ΕΥΡΩ

1. Από την 1 Ιανουαρίου 2001 το ΕΥΡΩ αντικαθιστά τη δραχμή ως νόμισμα της Χώρας με τους όρους των Κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, (ΕΕ L 162/97), 974/98, (ΕΕ L 139198), 2866/98 L 359/98) του Συμβουλίου, όπως ισχύουν και τις διατάξεις του παρόντος. Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε δραχμές διατηρούν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος στην ημεδαπή έως την 28^η Φεβρουαρίου 2002.
2. Το ΕΥΡΩ ως μέσο εξόφλησης υποχρεώσεων λαμβάνεται πάντοτε στην ονομαστική του αξία.

Άρθρο 2

Μετατροπές και στρογγυλοποιήσεις

1. Κάθε χρηματικό ποσό εκφρασμένο σε δραχμές που πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογιστεί σε ΕΥΡΩ μετατρέπεται και στρογγυλοποιείται με τις διατάξεις των Άρθρων 4 και 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου.
2. Κάθε χρηματικό ποσό εκφρασμένο σε ΕΥΡΩ που πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογιστεί σε δραχμές μετατρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου και στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη δραχμή και ειδικότερα προς τα άνω αν ο αριθμός μετά την υποδιαστολή είναι ανώτερος ή ίσος με πενήντα λεπτά της δραχμής και προς τα κάτω αν είναι κατώτερος από πενήντα λεπτά.
3. Χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς, τα οποία δεν πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν και εκφράζονται σε

ΕΥΡΩ και δραχμές, κατά τις ενδιάμεσες μετατροπές, στρογγυλοποιούνται τουλάχιστον στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς αποκλείεται συμβατικά μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε μετατροπές νομισματικών ποσών από μια εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη.

4. Οι ενδιάμεσοι υπολογισμοί καλύπτουν όλα τα στάδια κατά τα οποία το μετατρεπόμενο χρηματικό ποσό δεν συνιστά αφ' εαυτού χρηματική οφειλή αλλά αποτελεί στοιχείο σε μια αλληλουχία πράξεων η οποία δύναται να οδηγήσει στη δημιουργία χρηματικής οφειλής.

5. Διαφορές από στρογγυλοποιήσεις χρηματικών ποσών σε ΕΥΡΩ ή δραχμές που πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν, εφόσον προκύπτουν από την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου και των διατάξεων του παρόντος, δεν επηρεάζουν τον απαλλακτικό χαρακτήρα των σχετικών πληρωμών ή την ακρίβεια των σχετικών εγγραφών και δεν αναζητούνται.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατόν να επιβάλλεται μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας σε στρογγυλοποιήσεις κατά τις μετατροπές των ως άνω χρηματικών ποσών σε ενδιάμεσους υπολογισμούς και γενικότερα να ρυθμίζονται θέματα μετατροπών από δραχμές σε ΕΥΡΩ και αντίστροφα, καθώς και στρογγυλοποιήσεων.

Άρθρο 3

Αντικατάσταση επιτοκίων

1. Οποιαδήποτε αναφορά στο διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού Αθηνών (ATHIBOR), που προβλέπεται σε υφιστάμενες νομικές πράξεις κατά την

έννοια του Άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου, αντικαθίσταται αυτοδικαίως από αναφορά στο επιτόκιο EURIBOR, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη, ως βάση υπολογισμού των τόκων, οι πραγματικές ημέρες και το έτος των 360 ημερών προσαρμοσμένο κατά το λόγο 365 προς 360, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή εάν δεν συμφωνηθεί ή ορισθεί αναφορά σε άλλο ισχύον επιτόκιο.

2. Οι αναφορές σε θεσπιζόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος επιτόκια, που υπάρχουν σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις αντικαθίστανται από αναφορές στα αντίστοιχα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του Άρθρου 2 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, η διάταξη αυτή δεν θίγει τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών ή των συναλλασσόμενων να ορίσουν άλλη βάση προσδιορισμού των εν λόγω επιτοκίων.

3. Η αντικατάσταση επιτοκίων που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος ή που διενεργείται δυνάμει άλλων διοικητικών ή κανονιστικών πράξεων, λόγω της αντικατάστασης της δραχμής από το ΕΥΡΩ, δεν αποτελεί λόγο καταγγελίας, λύσης ή τροποποίησης συμβάσεων ή εκτελεστών τίτλων, μονομερώς, χωρίς να αποκλείεται αντίθετη συμφωνία των μερών.

Άρθρο 4

Αγορά συναλλάγματος

1. Το Άρθρο 1 του Ν. 1083/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα και έχουν εξουσιοδοτηθεί να πραγματοποιούν πράξεις σε συνάλλαγμα, διενεργούν

ελεύθερα για ίδιο λογαριασμό και με δικό τους κίνδυνο πάσης φύσεως πράξεις σε συνάλλαγμα και ξένα τραπεζικά γραμμάτια, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις».

Καταργούνται οι λοιπές διατάξεις του Ν. 1083/1980, πλην των διατάξεων του Άρθρου 7 της παραγράφου 4 του Άρθρου 8 και του Άρθρου 9 του νόμου αυτού, καθώς και οι διατάξεις του Άρθρου 1 του ν.δ. 229/1973.

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τις συναλλαγές με τους πελάτες τους, εκδίδουν ημερήσια δελτία τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων τα οποία και δημοσιεύουν. Τα ποσοτικά όρια και η απόκλιση μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων, που περιλαμβάνονται στα δελτία αυτά, καθορίζονται ελεύθερα.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει δελτία τιμών αναφοράς του ΕΥΡΩ προς τα ξένα νομίσματα με βάση τα αντίστοιχα δελτία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η τράπεζα της Ελλάδος δύναται να εκδίδει ημερήσιο δελτίο τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων για τις ανάγκες των καταστημάτων της.

4. Οποιαδήποτε αναφορά σε επίσημη τιμή συναλλάγματος ή σε μέση τιμή (fixing) της δραχμής προς τα ξένα νομίσματα σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, αντικαθίσταται από την, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος Άρθρου, σχετική τιμή αναφοράς, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή δεν έχει συμφωνηθεί ούτε οριστεί αναφορά σε άλλη συναλλαγματική ισοτιμία.

5. Ο Έλεγχος και η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού της.

6. Με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι δυνατόν να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις προηγούμενες παραγράφους.

Άρθρο 5

Ρήτρες συναλλάγματος, χρυσού, χρυσών νομισμάτων και τιμαρίθμου

1. Καταργούνται οι διατάξεις του Ν. 362/1945, το Άρθρο 2 του Ν. 944/1946 και γενικά κάθε διάταξη που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα: α) σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα, β) σε εγχώριο νόμισμα, εφόσον το ποσό των απαιτήσεων και υποχρεώσεων αφήνεται να προσδιοριστεί από την τιμή του συναλλάγματος, του χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή του τιμαρίθμου.

2. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του Άρθρου 15 του Ν. 2771/1999 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να θέτει τους όρους αγοράς και πώλησης χρυσού και χρυσών νομισμάτων και από άλλα πρόσωπα».

3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του Άρθρου 2 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, δεν θίγουν τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορούν τη θέσπιση, από αυτήν, κανόνων πλαισίου αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, ξένων τραπεζογραμματίων, χρυσού και χρυσών νομισμάτων ή την απαγόρευση της διενέργειας των πράξεων αυτών από πιστωτικό ίδρυμα, άλλο νομικό ή από φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 6

Φορολογικές διατάξεις

1. Οι επιτηδευματίες νομικά πρόσωπα, οι κοινωνίες ή κοινοπραξίες επιτηδευματιών και οι συμπλοιοκτησίες, που τηρούν υποχρεωτικά βιβλία Γ κατηγορίας του κ.Β.Σ., καθώς και το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για εισοδήματα ή συναλλαγές ή πράξεις ή μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, από αιτία, του έτους 2001, μπορούν να επιλέξουν το ΕΥΡΩ σε αντικατάσταση της δραχμής στην τήρηση βιβλίων, έκδοση στοιχείων, υποβολή δηλώσεων και εκπλήρωση γενικά φορολογικών υποχρεώσεων, που προβλέπονται και απορρέουν από την εφαρμογή των οικείων φορολογικών διατάξεων και αφορούν στο έτος 2001.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ΕΥΡΩ αποτελεί 11 υποβολή από τους φορολογουμένους της παραγράφου 1 ανέκκλητης σχετικής δήλωσης στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) στην οποία έκαστος υπάγεται, προ της ένταξης της διαχειριστικής ή φορολογικής περιόδου.

Σε κάθε περίπτωση, η έναρξη της κατά τα ανωτέρω χρήσης του ΕΥΡΩ συνδέεται με την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου ή με την 1^η εκάστου μήνα η οποία προσδιορίζεται στην ανέκκλητη δήλωση.

3. Μετά το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης ιβ' της παρ. 1 του Άρθρου 31 του Ν. 2238/1994 «Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος» (ΦΕΚ 151 Α') προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για τις δαπάνες μετάβασης στο ΕΥΡΩ, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν κατά τα

οικονομικά έτη 2001, 2002 και 2003 (Χρήσεις 2000,2001 και 2002).».

Άρθρο 7

Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές – Βεβαίωση είσπραξης εσόδων, πληρωμές κατά τη μεταβατική περίοδο

1. Στην παρ. 7 του άρθρου 28 του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. 186/1992 ΦΕΚ 84 Α΄) προστίθεται περίπτωση δ΄ ως εξής:

«δ) οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν είτε κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων (αντίστοιχα) σε ΕΥΡΩ κατά το ημερολογιακό έτος 2001, είτε κατά την αποτίμηση αυτών, καθώς και των διαθεσίμων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων των είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε τρεις (3) συνεχόμενες χρήσεις»

2. Κατά το έτος 2001, η βεβαίωση των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, η είσπραξη και επιστροφή φόρων, εισφορών και τελών, καθώς και οι πάσης φύσεως συναλλαγές που διενεργούνται στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) πραγματοποιούνται μόνο σε δραχμές.

3. Κατά τη βεβαίωση και την είσπραξη των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, δεν βεβαιώνονται και δεν εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα, που είναι δυνατόν να προκύπτουν κατά τη μετατροπή δραχμών σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως, μέχρι του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά έγγραφη.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος και του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 8

Δημόσιο χρέος

1. Την 1η Ιανουαρίου 2001 επανεκφράζονται σε ΕΥΡΩ με δύο δεκαδικά ψηφία όλοι οι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου σε δραχμές:

α) που έχουν εκδοθεί σε άλλη μορφή στο εσωτερικό υπό τη μορφή ομολόγων, Ομολογιακών Δανείων και εντόκων Γραμματίων

β) που έχουν εκδοθεί σε φυσική μορφή και απλοποιούνται μέχρι 31.12.2000.

2. Η αξία των τίτλων σε φυσική μορφή που βρίσκονται σε κυκλοφορία την 1^η Ιανουαρίου 2001 (ονομαστική αξία και αξία τοκομεριδίων) υπολογίζεται σε ΕΥΡΩ με δύο δεκαδικά ψηφία

3. Τα δάνεια του Ελληνικού Δημοσίου, που εκφράζονται σε εθνικές νομισματικές μονάδες άλλων κρατών μελών της Ζώνης ΕΥΡΩ επανεκφράζονται σε Ευρώ, εφόσον και οι αντίστοιχες χώρες έχουν επανεκφράσει το χρέος τους σε Ευρώ.

4. Άλλες κατηγορίες δανείων του Ελληνικού Δημοσίου, που έχουν συναφθεί σε δραχμές, μπορούν να επανεκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

5. Το αποτέλεσμα της επανέκφρασης σε μονάδες ΕΥΡΩ στρογγυλοποιείται προς το πλησιέστερο λεπτό του ΕΥΡΩ. Σε περίπτωση που κατά την επανέκφραση προκύπτει ακριβώς το μισό μιας υποδιαίρεσης το ποσό στρογγυλοποιείται στο επόμενο λεπτό του ΕΥΡΩ.

6. Κάθε ένδικο βοήθημα σε σχέση με τις διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου ασκείται ενός αποκλειστικής προθεσμίας έτους από την ημερομηνία επανέκφρασης.

7. Οι εκδότες χρεογράφων που ανήκουν στον τομέα της Γενικής

Κυβέρνησης όπως αυτή ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών της Κοινότητας του Κανονισμού ΕΚ 2223/1996 του Συμβουλίου (ΕΕ L 310/1996), όπως εκάστοτε ισχύει, μπορούν, από 1.1.2001, να επανεκφράσουν το χρέος τους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν σχετικά με την μετατροπή του δημοσίου χρέους της Κεντρικής Κυβέρνησης.

8. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ή με κοινές αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη μέθοδο επανέκφρασης του δημοσίου χρέους σε ΕΥΡΩ, τη λογιστική εμφάνιση, την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

9. Η ισχύς του παρόντος άρθρου και των αποφάσεων που εκδίδονται για την υλοποίηση των διατάξεων αυτού αρχίζει από της δημοσίευσής του νόμου.

Άρθρο 9

Τελωνειακές διατάξεις

1. Τα νομικά πρόσωπα ή το Δημόσιο, που συναλλάσσονται κατά το έτος 2001 με τις Τελωνειακές Υπηρεσίες της χώρας μπορούν να επιλέξουν το ΕΥΡΩ στις πάσης φύσεως δηλώσεις που υποβάλλουν και αφορούν το έτος αυτό. Απαραίτητη προϋπόθεση προς τούτο αποτελεί η υποβολή σχετικής ανέκκλητης δήλωσης του συναλλασσόμενου προς την αρμόδια Τελωνειακή Αρχή, στην τοπική αρμοδιότητα της οποίας ευρίσκεται η έδρα του.

2. Η βεβαίωση, είσπραξης και η επιστροφή δασμών και φόρων, καθώς

και οποιεσδήποτε πληρωμές μέσω των Τελωνειακών Υπηρεσιών της χώρας, κατά το έτος 2001, γίνονται μόνο σε δραχμές. Δεν βεβαιώνονται και δεν εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα, που προκύπτουν κατά τη μετατροπή, εφόσον αυτά δεν είναι ανώτερα του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά πράξη.

Άρθρο 10

Δημόσιο Λογιστικό και Λογιστικό Ν.Π.Δ.Δ.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού ρυθμίζονται θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του Δημόσιου Λογιστικού, καθώς και του Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, σε σχέση με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ.

Άρθρο 11

Μετοχικό Κεφάλαιο Ανωνύμων Εταιρειών (Α.Ε.)

1. Ο κωδ. Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών», όπως ισχύει τροποποιείται ως εξής:

- Στην παρ. 2 του Άρθρου 8 η φράση «είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται από τη φράση «εξήντα χιλιάδων (60.000) ΕΥΡΩ».

- Η παρ. 3 του Άρθρου 8 αντικαθίσταται ως εξής

«3. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες, που έχουν μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο του ποσού των εξήντα χιλιάδων ΕΥΡΩ, υποχρεούνται να προσαρμόσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ποσού αυτού και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003

διαφορετικά ανακαλείται η άδεια σύστασής τους».

- Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του Άρθρου 8 η λέξη «διετίας» αντικαθίσταται με τη λέξη «προθεσμίας».

- Στις παραγράφους 1 και 2 του Άρθρου 8α η φράση «δραχμών εκατό εκατομμυρίων» (100.000.000) αντικαθίσταται από τη φράση «τριακοσίων χιλιάδων» (300.000) ΕΥΡΩ».

- Στην περίπτωση β' της παρ. 2 του Άρθρου 12 διαγράφονται οι λέξεις «και των είκοσι πέντε δραχμών».

- Η παρ. 1 του Άρθρου 14 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής δεν δύναται να ορισθεί κατωτέρα των τριάντα λεπτών (0,30) του ΕΥΡΩ και ανωτέρα των εκατό (100) ΕΥΡΩ».

- Η παρ. 2 του Άρθρου 30 καταργείται.

- Στην παρ. 1 του Άρθρου 67 η φράση των «30.000 δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «των εκατό (100) ΕΥΡΩ».

2. Η ισχύς των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει από 1.1.2002.

3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης και του αρμόδιου, κατά περίπτωση Υπουργού, μετατρέπεται σε ΕΥΡΩ και αναπροσαρμόζεται το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και η ονομαστική αξία μετοχής ανωνύμων εταιρειών, που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις νόμων.

Άρθρο 12

Μετατροπή Μετοχικού Κεφαλαίου Α.Ε.

1. Η μετατροπή και η στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής, κατά τα οριζόμενα στο Άρθρο 2, γίνεται με αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και τροποποίηση των σχετικών Άρθρων του καταστατικού, που αποφασίζεται, παρά κάθε αντίθετη διάταξη του καταστατικού, από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις των Άρθρων 29 παρ. 1 και 2 και 31 παρ. 1 του κωδ. Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, και κατά παρέκκλιση των διατάξεων των Άρθρων 4 παρ. 3, 4 και 5 και 13 παρ. 4 και 8 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν ανάλογα και για την παρ. 1 περίπτωση β' του Άρθρου 11.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή και με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή μετοχικού κεφαλαίου σε ΕΥΡΩ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εταιρείες, μπορούν να εκφράσουν το μετοχικό κεφάλαιο και την ονομαστική αξία των μετοχών τους και σε ΕΥΡΩ.

3. Οι ανώνυμες εταιρείες που θα συσταθούν από 1.1.2001 έως 31.12.2001 μπορούν να ορίσουν το μετοχικό τους κεφάλαιο και την ονομαστική αξία της μετοχής τους και σε ΕΥΡΩ.

4. Από 1.1.2002 για την έγκριση τροποποίησης του καταστατικού ανώνυμης εταιρείας απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών της να έχουν μετατραπεί σε ΕΥΡΩ.

5. Από την 1.1.2004 για την καταχώριση στοιχείων ανώνυμης εταιρείας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (Μ.Α.Ε.) απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών να έχουν μετατραπεί σε ΕΥΡΩ.

6. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες αναπροσαρμόζουν την ονομαστική αξία της μετοχής τους σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του κωδ. Ν. 2190/1920 μέχρι 31.12.2003.

Άρθρο 13

Εταιρικό Κεφάλαιο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

1. Ο Ν. 3190/1955 «περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης» όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

- Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του Άρθρου 4 η φράση «Έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ΕΥΡΩ».

- Το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του Άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής: «Οι υφιστάμενες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που έχουν κεφάλαιο κατώτερο των δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ΕΥΡΩ, υποχρεούνται να αυξήσουν το κεφάλαιο τους, μέχρι του ορίου αυτού, και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003».

- Στις παραγράφους 2 και 3 του Άρθρου 4 η φράση «των δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000)» αντικαθίσταται από τη φράση «των τριάντα (30) ΕΥΡΩ».

- Στην παρ. 3 του Άρθρου 41 οι φράσεις «έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» και «δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών»

αντικαθίστανται με τις φράσεις «δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ΕΥΡΩ» και «τριάντα (30) ΕΥΡΩ», αντίστοιχα.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν να ισχύουν από 1.1.2002.

Άρθρο 14

Μετατροπή Εταιρικού Κεφαλαίου – Μεριδών Ε.Π.Ε.

1. Η μερίδα συμμετοχής των των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης που είναι εκφρασμένη σε δραχμές, μετατρέπεται σε ΕΥΡΩ και στρογγυλοποιείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, με αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης παρά κάθε αντίθετη διάταξη της σύμβασης, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των εταίρων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 3190/1955, όπως ισχύει με τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως κατά παρέκκλιση των άρθρων 38 παρ. 1, 40 παρ. 1 και 41 παρ. 1 του ίδιου νόμου.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή εταιρικού κεφαλαίου σε ΕΥΡΩ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση τον εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του Άρθρου 12 του παρόντος νόμου ισχύουν ανάλογα και για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

3. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 εταιρείες περιορισμένης ευθύνης αναπροσαρμόζουν την αξία των μεριδίων συμμετοχής των εταίρων, σε

30 ΕΥΡΩ ή πολλαπλάσιο, μέχρι την 31.12.2003.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις των Άρθρων 11 έως και 14.

Άρθρο 15

Διπλή αναγραφή

1. Ο προμηθευτής υποχρεούται σε διπλή αναγραφή των τιμών και άλλων χρηματικών ποσών στις συναλλαγές του με τους καταναλωτές, ως τελικούς αποδέκτες των προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβανόμενων και των διαφημιστικών μηνυμάτων, επιφυλασσομένων των διατάξεων του Άρθρου 6.

Κατ' εξαίρεση η υποχρέωση αυτή αρχίζει, για τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν μέχρι 10 υπαλλήλους την 1.3.2001.

2. Η διπλή αναγραφή τιμών θα πρέπει να είναι σαφής, εύκολα αναγνωρίσιμη και ευανάγνωστη. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και οι εξαιρέσεις από αυτές. Ειδικότερα τυχόν προβλήματα που θα ανακύψουν από την εφαρμογή της διπλής αναγραφής τιμών, τα οποία σχετίζονται με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών.

Άρθρο 16

ΕΥΡΩ - παρατηρητήριο

1. Οι Επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών του Άρθρου 11 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α') «Προστασία των Καταναλωτών» ασκούν και αρμοδιότητες «ΕΥΡΩ - παρατηρητηρίου», το οποίο σε τοπικό επίπεδο ασχολείται με το να παρακολουθεί την εισαγωγή του ΕΥΡΩ, τη νομιμότητα των συναλλαγών, τη διαφάνεια των πρακτικών των επαγγελματιών και να κατευθύνει τους πολίτες προς κάθε πηγή πληροφόρησης, να ακροάται, να διαμεσολαβεί και να συνδράμει τους πολίτες σε θέματα μετάβασης στο ΕΥΡΩ, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του Άρθρου 11 του Ν. 2251/1994.

Οι Επιτροπές αυτές για τη λειτουργία τους, ως ΕΥΡΩ παρατηρητηρίων, έχουν πενταμελή σύνθεση με τη συμμετοχή του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης ή του Τομέα Εμπορίου της Νομαρχίας ως Προέδρου ή του αναπληρωτή του και ενός εκπροσώπου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών ή του αναπληρωτή του οι οποίοι προτείνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης.

2. Το Υπουργείο Ανάπτυξης παρακολουθεί τη λειτουργία του ΕΥΡΩ - παρατηρητηρίου κάθε Νομαρχίας ως προς την εισαγωγή του ΕΥΡΩ και τη νομιμότητα των συναλλαγών. Προς το σκοπό αυτόν κάθε Νομαρχία υποχρεούται να αποστέλλει στο Υπουργείο Ανάπτυξης τις αποφάσεις σύστασης των ΕΥΡΩ - παρατηρητηρίων, καθώς και τα πορίσματά τους αναφορικά με τη διαδικασία μετάβασης στο ΕΥΡΩ.

Άρθρο 17

ΕΥΡΩ - λογότυπος

1. Χορηγείται ειδικό σήμα (ΕΥΡΩ - λογότυπος) σύμφωνα με τις

Συστάσεις 98/287/ΕΚ1.5.98 (L 130/98) και 98/288/ΕΚ123.4.98 (L 130/98) της Επιτροπής κατά το πρότυπο καλής πρακτικής που προτείνει η Επιτροπή, για την υποστήριξη της προετοιμασίας της μετάβασης στο ΕΥΡΩ.

2. Η διάθεση του ΕΥΡΩ - λογότυπου στις επιχειρήσεις και τα εμπορικά καταστήματα ανατίθεται στα κατά τόπους αρμόδια επιμελητήρια.

3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ρυθμίζονται η διαδικασία, οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις χορήγησης του.

Άρθρο 18

Διατάξεις Κεφαλαιαγοράς και Χρηματιστηρίων Αξιών

1. Η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε οργανωμένες αγορές στην Ελλάδα διενεργούνται σε ΕΥΡΩ. Η έγγραφη απεικόνιση των στοιχείων των χρηματιστηριακών συναλλαγών θα γίνεται και σε δραχμές.

2. Οι εταιρείες οι οποίες, είτε ζητούν την εισαγωγή των κινητών αξιών τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.), είτε έχουν ήδη εισαγάγει αυτές στο Χ.Α.Α., υποχρεούνται να απεικονίζουν και σε ΕΥΡΩ, όλα τα οικονομικά στοιχεία που υποβάλλουν ή γνωστοποιούν στο Χ.Α.Α.

3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χ.Α.Α. ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες εισαγωγής και διαπραγμάτευσης κινητών αξιών στο Χρηματιστήριο σε ΕΥΡΩ και ειδικότερα οι λεπτομέρειες εφαρμογής των μεθόδων διαπραγμάτευσης, ο καθορισμός των μονάδων διαπραγμάτευσης και ο τρόπος καθορισμού

του βήματος μεταβολής τιμής, οι κανόνες διαμόρφωσης των χρηματιστηριακών δεικτών, απεικόνισης των τιμών και δημοσίευσής τους, ο τρόπος τήρησης των βάσεων δεδομένων, ο τρόπος διαβίβασης και εκτέλεσης εντολών των μελών του Χ.Α.Α. και οι υποχρεώσεις των μελών του Χ.Α.Α.

4. Με απόφαση του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τη διαδικασία εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών σε ΕΥΡΩ, όπως η απεικόνιση χρηματικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων των χειριστών του συστήματος άυλων τίτλων, η διενέργεια του χρηματικού διακανονισμού και οι υποχρεώσεις των μελών του Χ.Α.Α., κυρίως όσον αφορά τη σύνταξη και υποβολή των βιβλίων και στοιχείων.

5. Με απόφαση του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών (Χ.Π.Α.) ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τους όρους και διαδικασίες διαπραγμάτευσης παραγώγων, τις συναλλαγές επί παραγώγων και την κατάρτιση αυτών στο Χ.Π.Α. σε ΕΥΡΩ, όπως την αλλαγή της λογιστικής μονάδας των διαδικασιών διαπραγμάτευσης και συναλλαγής, τη μετατροπή και στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας παραγώγων και των τιμών διαπραγμάτευσης αυτών, τον τρόπο απεικόνισης και δημοσίευσης των τιμών των συναλλαγών επί παραγώγων, τις σχετικές υποχρεώσεις των Μελών του Χ.Π.Α. και Μελών που είναι Ειδικοί Διαπραγματευτές στο Χ.Π.Α.

6. Με απόφαση του Δ.Σ. της Εταιρείας Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί παραγώγων σε ΕΥΡΩ, όπως η μετατροπή και στρογγυλοποίηση κατά

την εκκαθάριση, η ημερήσια αποτίμηση των ανοιχτών θέσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές επί παραγώγων, ο διακανονισμός των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές αυτές, η εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής εξασφαλίσεων, περιθωρίου ασφάλισης η ασφαλειών προς την ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. και στις σχετικές υποχρεώσεις των Μελών αυτής.

Άρθρο 19

Μετατροπές προστίμων, παραβόλων και χρηματικών ποινών

Οπουδήποτε σε νόμους και κανονιστικές πράξεις προβλέπονται χρηματικά ποσά δραχμών από πρόστιμα, παράβολα και χρηματικές ποινές η άλλες οικονομικές επιβαρύνσεις και υποχρεώσεις, τα ποσά αυτά μετά τη μετατροπή και στρογγυλοποίηση τους σε ΕΥΡΩ, είναι δυνατόν, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, ν' αναπροσαρμόζονται από 1.1.2002.

Άρθρο 20

Πρόστιμο

Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και από της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενες υπουργικές αποφάσεις, επιβάλλεται με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού πρόστιμο από 50.000 δρχ. έως 20.000.000 δρχ. και από 1.1.2002 από 150 έως 60.000 ΕΥΡΩ, το οποίο αποτελεί δημόσιο έσοδο και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού καθορίζονται ο

τρόπος και η διαδικασία βεβαίωσης της παράβασης, επιβολής του προστίμου και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 21

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1 η Ιανουαρίου 2001, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως Νόμου του Κράτους.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Για την οριστικοποίηση των διαδικασιών για την εφαρμογή του ΕΥΡΩ από 1.1.2001

Πραγματικότητα θα αποτελεί για την αγορά από την 1 Ιανουαρίου του 2001 η διπλή αναγραφή των τιμών σε δραχμές και ΕΥΡΩ.

Η σχετική Υπουργική Απόφαση έχει υπογραφεί από τα αρμόδια Υπουργεία (Οικονομικών και Ανάπτυξης).

Αναλυτικότερα η απόφαση προβλέπει ότι από το νέο έτος οι καταναλωτές ενώ θα αγοράζουν σε δραχμές θα ενημερώνονται για την τελική αξία των προϊόντων και σε ΕΥΡΩ, ενώ η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου αφορά κυρίως στις μεγάλες εταιρικές μονάδες, αφού:

- Έως την 1 Μαρτίου του 2001 εξαιρούνται αυτού όλες οι μικρές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις δηλαδή που απασχολούν αριθμό προσωπικού κάτω των 10 ατόμων.
- Του μέτρου εξαιρούνται επίσης τα ταξί, τα πρατήρια υγρών καυσίμων και οι τουριστικές υπηρεσίες. Ένα από τα βασικότερα σημεία

της απόφασης προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η διπλή αναγραφή αφορά στις τελικές τιμές των προϊόντων, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και ο ΦΠΑ και εφαρμόζεται σε πινακίδες, εντός του καταστήματος ή επί των προϊόντων, στα κουπόνια αγορών ή εκπτώσεων, στους τιμοκαταλόγους, στην υποβολή προσφορών και στην κάθε είδους διαφήμιση, στην οποία αναγράφεται τιμή.

Στις επιχειρήσεις που δεν θα μπορέσουν να προβούν στην εφαρμογή της εν λόγω απόφασης δίδεται παράταση το αργότερο έως το τέλος του Απριλίου υπό την προϋπόθεση ότι κατέχουν δελτίο παραγγελίας ταμιακής μηχανής με δυνατότητα διπλής αναγραφής.

Όσον αφορά περιπτώσεις προϊόντων όπου η λιανική τιμή πώλησης πρέπει να αναγράφεται στη συσκευασία (π.χ. νερά, αναψυκτικά, φάρμακα κ.λ.π.) η υποχρέωση της διπλής αναγραφής ισχύει για όσα συσκευαστούν μετά τη δημοσίευση της απόφασης, ενώ στην απόφαση τονίζεται ότι οι διπλές τιμές θα πρέπει να σαφείς και εύκολα αναγνωρίσιμες και υπό αυτή την έννοια οι αξίες σε ΕΥΡΩ θα αναγράφονται με χαρακτήρες ιδίου μεγέθους με αυτούς της δραχμής.

Το πλήρες κείμενο της απόφασης έχει ως εξής:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός των διατάξεων της παρούσης είναι η ρύθμιση των θεμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 15 του Ν. 2842/2000.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «διπλή αναγραφή» των τιμών ή άλλων χρηματικών ποσών είναι η ταυτόχρονη αναγραφή ενός ποσού σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ,

β) «τιμή μετατροπής»: είναι η συναλλαγματική ισοτιμία δραχμής - ΕΥΡΩ, και συγκεκριμένα 1 ΕΥΡΩ 340,750 δραχμές,

γ) «προμηθευτής»: είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής του δραστηριότητας, προμηθεύει προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες στον καταναλωτή. Προμηθευτής είναι και ο διαφημιζόμενος.

Άρθρο 3

Διάρκεια υποχρέωσης

Η αναφερόμενη στο Άρθρο 15 του Ν. 2842/2000 υποχρέωση διπλής αναγραφής των τιμών και άλλων χρηματικών ποσών αρχίζει την 1.1.2001, με εξαίρεση τις μικρές επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν κάτω των 10 ατόμων για τις οποίες αρχίζει την 1.3.2001, και λήγει την 28.2.2002.

Άρθρο 4

Πεδίο εφαρμογής

1. Ορίζουμε τον τρόπο αναγραφής των αξιών (τιμών) στα φορολογικά στοιχεία για συναλλαγές στο εσωτερικό, κατά το μεταβατικό στάδιο και μέχρι τη χρησιμοποίηση του ΕΥΡΩ ως νομίσματος στις συναλλαγές, ως εξής:

α) Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του Άρθρου 6 του Ν. 2842/2000 από το χρόνο έναρξης της υποχρέωσης τήρηση των βιβλίων τους σε ΕΥΡΩ υποχρεούνται στα φορολογικά στοιχεία αξίας που απεικονίζουν συναλλαγές με τρίτους να αναγράφουν, την αξία που αναφέρεται στο είδος των αγαθών ή υπηρεσιών, τις λοιπές επιβαρύνσεις και τους φόρους και στο γενικό σύνολο, παράλληλα σε ΕΥΡΩ και δραχμές. Η τιμή μονάδας εφόσον αναγράφεται μπορεί να είναι μόνο σε ΕΥΡΩ. Ειδικά οι ως άνω υπόχρεοι για τις λιανικές πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (πωλήσεις προς το κοινό - καταναλωτές) υποχρεούνται να αναγράφουν σε διπλό νόμισμα, ΕΥΡΩ και δραχμές, μόνο το τελικό ποσό συναλλαγής με το οποίο βαρύνεται ο πελάτης.

β) Οι λοιποί υπόχρεοι που δεν έχουν επιλέξει να τηρούν τα βιβλία τους σε ΕΥΡΩ, στα φορολογικά στοιχεία πώλησης αγαθών και υπηρεσιών λιανικώς, αναγράφουν σε διπλό νόμισμα ΕΥΡΩ και δραχμές μόνο το γενικό σύνολο της συναλλαγής, εφόσον τα φορολογικά στοιχεία εκδίδονται με ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ) ή με φορολογική ταμειακή μηχανή (φ.τ.μ.) του Ν. 1809/1988.

Οι επιτηδευματίες της περίπτωσης αυτής, για τις λοιπές περιπτώσεις έκδοσης φορολογικών στοιχείων, εξαιρούνται από την υποχρέωση της διπλής αναγραφής αξιών - τιμών.

2. Η υποχρέωση διπλής αναγραφής τιμών και άλλων χρηματικών ποσών περιλαμβάνει:

α) την τελική τιμή πώλησης προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όπου αυτή αναγράφεται σε πινακίδες εντός του καταστήματος ή επί των προϊόντων, σε κουπόνια (vouchers) αγορών ή εκπτώσεων, σε τιμοκαταλόγους, στην υποβολή προσφορών και όπου αυτή αναφέρεται

σε κάθε είδους διαφήμιση.

Η υποχρέωση διπλής αναγραφής των τιμών για τα προϊόντα στα οποία βάσει των ισχυουσών διατάξεων επιβάλλεται να αναγράφεται η λιανική τιμή πώλησης επί της συσκευασίας τους, ισχύει για όσα συσκευάζονται μετά τη δημοσίευση της παρούσας,

β) το συνολικό κόστος παροχής υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όπου αυτό αναφέρεται (υποβολή προσφορών, διαφημίσεις κ.λ.π.),

γ) το συνολικό πληρωτέο ποσό, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, που αναφέρεται στις αποδείξεις λιανικής πώλησης και στα αντίγραφα λογαριασμών (τραπεζών, επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας κ.ά.) εξαιρουμένων των επί μέρους στοιχείων,

δ) τα εκκαθαριστικά σημειώματα καταβολής αποδοχών και συντάξεων,

ε) τις οικονομικού χαρακτήρα με καταναλωτές συμβάσεις (μισθώσεις κατοικιών, στεγαστική και καταναλωτική πίστη, κ.λ.π.) οι οποίες συνάπτονται ενός του 2001.

Άρθρο 5

Κανόνες περί διπλής αναγραφής

Κατά τη διπλή αναγραφή των τιμών ή άλλων χρηματικών ποσών πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες διατάξεις:

α) για τον υπολογισμό της ισότιμης αξίας πρέπει να χρησιμοποιείται η τιμή μετατροπής για τη δραχμή.

β) οι τιμές ή άλλα χρηματικά ποσά μετατρέπονται και στρογγυλοποιούνται από δραχμές σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2842/2000 και συγκεκριμένα

- οι τιμές ή άλλα χρηματικά ποσά που έχουν μετατραπεί από δραχμές σε ΕΥΡΩ αναγράφονται με ακρίβεια δύο (2) δεκαδικών ψηφίων και στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο εκατοστό (cent),

- οι τιμές ή άλλα χρηματικά ποσά που έχουν μετατραπεί από ΕΥΡΩ σε δραχμές στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη δραχμή και ειδικότερα προς τα άνω αν ο αριθμός μετά την υποδιαστολή είναι ανώτερος ή ίσος με πενήντα λεπτά της δραχμής και προς τα κάτω αν είναι κατώτερος από πενήντα λεπτά,

γ) οι διπλές αναγραφές τιμών και άλλων χρηματικών ποσών θα πρέπει να είναι σαφείς, εύκολα αναγνωρίσιμες και ευανάγνωστες.

Για το σκοπό αυτό:

- τα ποσά σε δραχμές και τα ποσά σε ΕΥΡΩ θα αναγράφονται με χαρακτήρες ιδίου μεγέθους.
- Στο βαθμό που είναι εφικτό, τα ποσά σε ΕΥΡΩ θα αναφέρονται πρώτα και τα ποσά σε δραχμές δεύτερα,
- Οι προμηθευτές θα πρέπει να έχουν αναρτημένα κοντά στο ταμείο και σε εμφανή θέση την τιμή μετατροπής καθώς και κατάλογο που περιλαμβάνει τα κέρματα και χαρτονομίσματα του ΕΥΡΩ εκφρασμένα σε δραχμές, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος.

Άρθρο 6

Ειδικές διατάξεις

1. Οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης υγρών καυσίμων (πρατήρια), προσθέτουν και τις σε ΕΥΡΩ τιμές πώλησης του κάθε είδους καυσίμου που πωλούν κατά λίτρο στα στοιχεία της πινακίδας του Άρθρου 83Α της

Α.Δ 14/89 ή τις αναγράφουν σε πινακίδα που τοποθετείται πλησίον των αντλιών και είναι ορατή από τους πελάτες. Οι επιχειρήσεις αυτές οφείλουν να αναρτούν κοντά στις αντλίες και σε εμφανή θέση τα στοιχεία του αναφερόμενου στο Παράρτημα υποδείγματος.

2. Οι παρέχοντες τουριστικές υπηρεσίες εξαιρούνται της υποχρέωσης διπλής αναγραφής τιμών και άλλων χρηματικών ποσών όταν εκδίδουν εισιτήρια ή άλλους τίτλους μεταφοράς μέσω ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης θέσεων που ορίζονται στον Κανονισμό 3089/93 (Κανονισμός ΕΟΚ αριθμ. 3089/93 του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2299/89 για τη θέσπιση κώδικα συμπεριφοράς για τα ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης θέσεων (ΕΕ αριθ. L 278 της 11/11/1993, σ. 1) εφόσον στον καταναλωτή έχει ήδη γνωστοποιηθεί εγγράφως ο ναύλος σε δραχμές και ΕΥΡΩ.

3. Οι οδηγοί ταξί θεωρείται ότι συμμορφώνονται με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του παρόντος εφ' όσον διαθέτουν ταξίμετρα που αναγράφουν αυτομάτως το κόμιστρο σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ. Εάν δεν διαθέτουν τέτοια ταξίμετρα οι οδηγοί θα πρέπει να έχουν αναρτημένο πλησίον του ταξιμέτρου ένα κατάλογο που θα περιλαμβάνει την τιμή μετατροπής και αντιπροσωπευτικά κόμιστρα σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος.

4. Εκτός των περιπτώσεων που έχει συμφωνηθεί διμερώς συντομότερη μετατροπή, ένας λογαριασμός καταθέσεων σε δραχμές μετατρέπεται αυτοδικαίως σε ΕΥΡΩ στο τέλος της 31.12.2001, το δε υπόλοιπο του λογαριασμού, που αντιστοιχεί στο κλείσιμο εργασιών εκείνης της ημέρας, καταχωρείται στο βιβλιάριο καταθέσεων σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ αναφερόμενης ταυτόχρονα και της τιμής μετατροπής. Από

1.1.2002 οι καταχωρήσεις γίνονται μόνο σε ΕΥΡΩ.

Άρθρο 8

Κυρώσεις

Πράξεις ή παραλείψεις που ανάγονται στην εφαρμογή της απόφασης αυτής, επισύρουν μόνο τις κυρώσεις του Άρθρου 20 του Ν. 2482/2000 και όχι αυτές που προβλέπονται από φορολογικές διατάξεις.

Ειδικά σε όσους από τους υπόχρεους δεν δυνηθούν, λόγω δυσχερειών της αγοράς, να προσαρμόσουν τις χρησιμοποιούμενες από αυτούς φ.τ.μ. ή συστήματα ή να αποκτήσουν νέους τύπους με τη δυνατότητα διπλής αναγραφής των τιμών μέχρι του προβλεπόμενου από την παρούσα χρονού (1.1.2001 ή 1.3.2001 αντίστοιχα), δεν θα επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις, εφ' όσον κατέχουν δελτίο παραγγελιών από το οποίο να προκύπτει ότι σε εύλογο χρόνο και το αργότερο μέχρι 30.4.2001, θα έχουν διαθέσιμες και θα χρησιμοποιούν φ.τ.μ. ή συστήματα με δυνατότητα διπλής αναγραφής του τελικού ποσού συναλλαγής.

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Πρακτικός Οδηγός Ενημέρωσης για την κυκλοφορία του Ευρώ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΣΠΟΤΗΣ
- Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ο.Ν.Ε.
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
- Inf Euro (1,2,3,4,5)
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
- Τα οφέλη μας από την ενιαία αγορά
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
- Αγορά αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
- Εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ"
- Εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ"
- Εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ"
- Εφημερίδα "ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ"
- Περιοδικό "FRANCHISE BUSINESS"
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
- Τράπεζα Πειραιώς
- Eurobank Εργασίας
- Εμπορική Τράπεζα

Internet

- www.euro-hellas.gr
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Ευρωπαϊκή Ένωση
- www.bankofgreece.gr
Τράπεζα της Ελλάδος
- www.hba.gr
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών
- www.fgi.org.gr
Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών
- www.nbg.gr
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
- www.ee.gr/eyro
Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- www.gge.gr
Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης
- www.europa.eu.int
Ευρωπαϊκή Ένωση
- www.ecb.int
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα